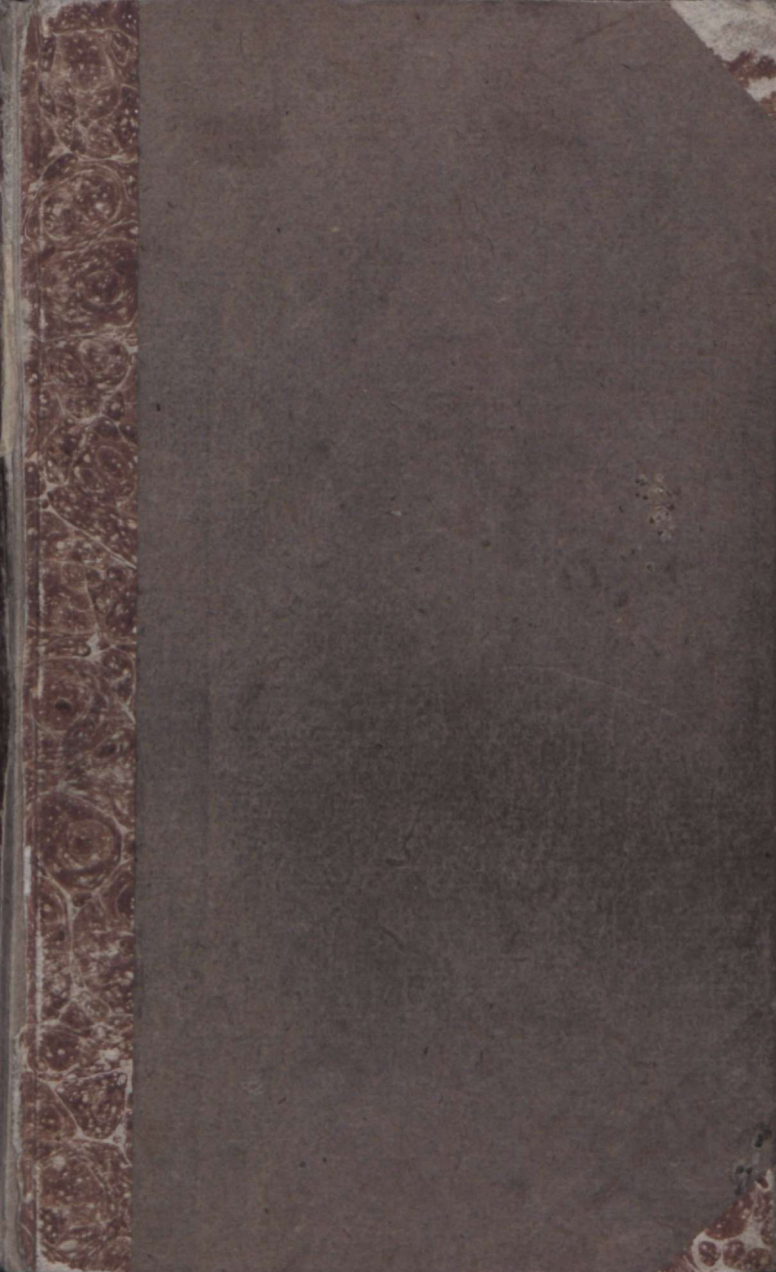

~~391~~

58

Reif

Evangeliummid

ning

Epistlid

60

keige se Aasta läbbi/
ning ka

1. Meie Isanda Jesusse Kristusse
Kannataminne, Surm, Üllestous-
minne ning Taevaminne.
2. Jerusalemma Liina Ärra-
rifminne.

Trükkitud 1735 Aastal.

Rom. Rahw. Ram. I. Peat 16 salm.

Mul ep olle hãbbi
Kristusse armo = õppetussfest;
fest

Se on Summala wãggi
õnnistusfesk
iggaühhele/
fesk
ussub.

Jesús aita!

Epistel esimesel Kristusse Tullemisel Püh.
hal. Rom. XIII, 11, 14. salmist sadik.

A sedda tehkem sepärrast, et meil
teada on se aeg, et se tund on, et
meie jo olleme ülesärratud unnest;
(sest nüüd on meie õnnistus läh-
hem kui siis, kui meie ussime.
Se õ on möda läinud, agga se
pääw on liggi tulnud,) sepärrast heitkem ennesest
ära pimmedusse teud, ja ehhitagem ennast wäl-
gusse sõa-riistadega. Elagem ausaste kui pä-
wa aial, ei mitte prassimisses egga liajomisses,
ei mitte abbiello ärrateotamisses, egga kima-
lusses, ei mitte ridus egga kaddedusses, waid eh-
hitagem ennast Issanda Jesusse Kristussega, ja är-
ge kandke omma lihha eest hoolt nenda, et hini-
mud se! touswad.

Ewangelium esimesel Kristusse Tullemis-
se Pühhal. Matt. XXI, 1-9, salmist sadik.

Sing kui nemmad Jerusalemma lig-
gi said, ning Petwage pole õlli-mäe
jure tullid, siis läkitas Jeesus kaks Jüng-
rit, ja ütles nende wasto: minge sinna
allemisse, mis teie kohhal on, ja sedda-
maid leiate teie ühhe kinniseitud emma-
eesli ja ühhe sällo temma jures, peäste
neid lahti ja toge minno jure. Ja kui tei-
le fegi middagi ütles, siis üttelge: Jēsan-
dal on neid tarwis, siis läkitas temma
neid seddamaid. Agga se on keit sündinud,
et pididi tõeks sama, mis ööldud on Proh-
weti lābbi, kes ütles: üttelge Sioni Tüttele:
wata, sinno Kuningas tulles sulle tassa-
ne, ja istub ühhe emma-eesli selgas, ja ühhe
sällo selgas mis on koorma-kandja emma-
eesli poeg. Siis läksid need Jüngrid ärra,
ja teggid, nenda kui Jeesus neid õlli käsknud/
ja tõid se emma-eesli ja se sällo, ning pan-
nid ommad rided nende peäle, ja pannid
tedda nende selga istma. Agga se surem
hulk la-utasid ommad rided tee peäle, agga
teised raiusid okse puist, ja heitsid tee peäle.
Agga se rahwas, mis eel ja tagga käis/
tõsendas ja ütles: Hosianna Taweti
Poiale!

Poiale! fidetud olgo/ kes tulles Jssan-
da nimnel/ Hosianna kõrges!

1.

Tehke lahti süddamed/ Waagad! hüüdke teigest wäest/
Et need wäesed pattused ärkawad sest patto unnest.
Sa au Kunningas! nüüd tulle/ Anna omma armomulle.

2.

Oh tulle JEsuke! mo süddames nüüd ella:
Oh Jssand! kaitse mind/ mo ärrapeälisa olle:
So kallim ehte on arm, heldus/ tassandus;
Se olgo/ pallun ma, mo hinge warrandus.

3.

Mo jure tulled sa/ oh JEsus! lunnastaja;
Mo eest sa kaunatand, mo hinge juhutatja.
So jure tullen ma nüüd teigest süddamest/
So ommaks jägo hing ning ihho iggawest.

Epistel teisel Kristusse Tulemissse Pühhal.
Rom. XV. 4-13 salmist sadit.

Sest mis ial enne on kirjotud, se on meie õppe-
tusseks ennekirjotud, et meil kannatusse ja
kirja rõmustamisse läbbi peab lotus ollema. Ag-
ga se kannatusse ja rõmustamisse Jummal andko-
teile, et teie ühte meelt peate issekestis Jესusse Kris-
tusse järrele, et teie ühhe mele ja ühhe suga auusta-
te Jummalat ja meie Jssanda Jესusse Kristusse
Jssa. Sepärrast wotke teine teist wasto, nenda
fui ka Kristus meid on wastowotnud Jummalat
auuks. Agga minna ütlen, et Jესus Kristus on
ümberleikamisse sullaseks sanud Jummalat rõe pâr-
rast, et ta pididi nende wannematte tootusfed kîn-
nitama. Ning et ka pagganad hallastusse pâr-
rast pididi Jummalat auustama, nenda fui kirjo-

S

tud

tud on: sepärrast tahhan minna sind lita pag-
ganatte seas ja sinno nimmele laulda. Ning
ta ütleb temma: olgeröömsad, pagganad, temma
rahwaga. Ja ta: Riitke Issandat, keik pag-
ganad, ja kiitke katedda, keik rahwas! Ning
ta ütleb Esaias: Se peab ollema Jesse juur,
ja kes touseb wallitsema pagganatte üle, selle
peäle peawad need pagganad lootma. Agga se
lotusse Jummal täitko teid feigerõmo ja rahhoga
usso sees, et teil wolfs rohkeste lotust olla pühha
Waimo wäes.

Ewangelium teisel Bristusse Tullemisse
Pühhal. Luuk. XXI. 25-36 salmist sadik.

Sing pāwas, kuus ja tähtede sees pea-
wad immetāhtesid ollema, ja Ma
peäl peab rahwal ahvastust ollema ilma-
nouta, sest et merri ja wee wo-ud kohhise-
wad. Ning need innimesed lähhä-
wad rammotumaks fartusse ning nende
asjade ootimisse pärrast, mis Ma peäle pea-
wad tullemä; sest need taewa wäed peawad
koitutamä. Ja siis näwad nemmad
innimesse Poega tullewad pilwes sure wäe
ja auga. Agga kui se keik hakkab sündi-
ma, siis seiske püsti, ia tõstke ommad
pead illes, sepärrast et teie ärralunnas-
taminne liggi tulleb. Ning temma üt-
les neile ühhe tähhendamisse sanna: wada-
ge.

ge wigi-puud ja keit puud, kui nemmad
 jo pakkatawad, ja teie sedda näte, siis tun-
 nete teie ishiennestest, et sui jo liggi on. Men-
 da ka teie, kui teie näte sedda sündiwad/
 siis tundke, et se Jummal riik liggi on.
 Tõest minna ütlen teile, et sesinnane rah-
 was ei lõppe mitte ärra, kunni se keit saab
 sündinud. Taewas ja Ma lähhawad hukka,
 agga minno sannad ei lähhä mitte hukka.
 Agga hoidke ennast, et teie südda-
 med ei sa koormatud liasõmissse egga
 liajomissse, egga peatoidussse murrette-
 ga, ja et sesamina pääw äkkitselt teie
 peäle ei tulle. Sest kui linnopael tulles
 temma keitide peäle, kennel keige se Ma
 peäl asset on. Sepärrast walwage ja
 palluge iggal aial, et teid wäärt ar-
 watakse ärrapõggeneda keige se eest,
 mis peab sündima, ja seista innimesse
 Poia ees.

I.

Watto unnest ärka ülles, ärra ella holeta,
 Siis sind Jesus kannab süles Siin ning pärrast otsata;
 Ma ning taewas hukka läwad, Temma sannad iika jäwad.

2.

Se koftomõistia kül jouab tulla pea,
 Ta nuhtleb furjad keit, kes tehha heab ei tea;
 Sest palu Jummalat ning walwa järgeste,
 Siis temma riki saad sa wiimaks rõõmsaste.

Epistel kolmandamal Kristusse Tullemis-
pühhal. 1 Kor. IV. 1-5. salmist sadik.

Nenda armago meid iggaüks kui Kristusse sul-
lasid ning maiapidajaid Jummalal sallaja-
asjade üle. Agga peäle sedda, siis küssitakse mai-
pidajatte läest, et iggaüks peab tru ollema. Agga
minna ei panne sedda miksli, et teist minno peäle
kohhut moistetaks, ehk innimesse kotho päwast,
agga ei minnaga moista ennese peäle kohhut, sest
minna ei tea ennese peäle ühtegi süüd: agga sepär-
rast ep olle minna mitte õigeks armatud: Agga se
Jesand on, kes minno peäle kohhut moistab. Se-
pärast ärge moistke ühtegi kohhut enne aega, kun-
ni Jesand tulleb, kes ka pimmedusse sallaja-asjad
päwa ette tõstab, ja süddamette nouud armalik-
fiks teeb, ja siis saab iggaüks Jummalalt kitust.

Ewangelium kolmandamal Kristusse Tulle-
mispe pühhal. Matt. XI. 2-10 salmist sadik.

Agga Joannes kui temma wangitor-
nis kulis Kristusse teud, siis läkkitas
temma kaks onunast Jüingrittest, ning üt-
les temmale: kas olled sinna se, kes peab
tulles, woi peame meie teist ootma?
Ning Jesus wastas ja ütles neile: Minge
ja kuulutage Joannessele, mis teie kulete ja
näte. Pimmedad näwad, ja jallotumad
käwad, piddalitõbbised tehakse puhtaks,
ja kurdid kuulwad, surmud ärratakse ül-
les,

les, ja waestele kulumakse armo = õppetus/
ja õnnis on, kes ial ennast minnust ei pah-
handa. Agga kui need ärralätsid, hakkas
Jesús rahwale rägima Joannesest: mis
teie ollete wäljaläinud kõrbe waatma?
pillirogo, mis tulest kõitumakse? ehk mis
teie ollete wäljaläinud waatma? ühhe
innimesse pehme riettega ehbitud? wata,
kes pehmed rided kandwad, need on fun-
ningatte koddade sees; ehk mis teie ollete
wäljaläinud waatma? üht Prohwetit?
tõest minna ütlen teile, kes weel illem
on kui Prohwet; sest se on sesamma, ken-
nest kirjotud on: wata, minna läkki-
tan omma Inglise sinno palle ele/
kes sinno teed sinno ees peab wal-
mistama.

I.

Ükspäinis Jesús woib keik kirjad ka-utada,
Kes tedda palluwad, neil woib ta abbi sata;
Kes patto wiiskawad, neid Jesús rõnnustab,
Kes waene, rummal on, se temmalt tarkust saab.

2.

Oh õnnisteggia! sa oled taewast tulnud,
Ning ello mulle toond, se on mo õnneks olaud;
Kes pattud kahhetseb, ning ussub tõeste,
Se pääseb patto käest so armo rigisse.

Epistel neljandamal Kristusse Tullemisse
Pühhal. Wilip. IV. 4-7. salmist sadik.

SSege ikka rõõmsad Issandas. Ja ütlen min-
na: olge rõõmsad. Teie tassandus sago-
rutwaiks keikile innimestele: se Issand on liggi.
Sirge murresege ühtegi; waid laske keikis ommad
pallumissed palwe ja õhkamisse läbbi tännoga
Zummalale teada sada. Siis Zummalarahho,
mis üllem on kui keik moistus, hoiab teie südda-
med ja teie meled Kristusse Jeesusse sees.

Ewangelium neljandamal Kristusse Tulle-
missee Pühhal. Joh. I. 19-28 salmist sadik.

JA se on Joannesse tunnistus, kui Ju-
da-rahwas läkitasid Jerusaleminast
Preestrid ja Lewitid; et nemmad tem-
malt piddid küsima, kes sa olled? ja tem-
ma tunnistas, ja ei salgand mitte, ja tun-
nistas: minna ep olle mitte se Kristus.
Ja nemmad küsisid temmalt: mis siis?
olled sinna Elias? temma ütles: polle
mitte; olled sinna se Prohwet? ja tem-
ma kostis: ei mitte. Siis ütlesid nem-
mad temma wasto: kes sa siis olled? et
meie kostust woime wia neile, kes meid on
läkitanud, mis sa ütled isstiennefesi? tem-
ma ütles: Minna ollen ühhe hiudja
heäl kõrbes: Tehke tassafets Issanda
teed

teed, nenda kui se Prohwet Esaias on
üttelnud. Ja need, kes ollid lātkitud/
ollid Wariseride seast, ja nemmad kūs-
sid teminalt ja ütlesid temma wasto:
miks sa siis ristid, kui sinna ep olle se Kris-
tus, egga Elias egga se Prohwet? Jo-
annes kostis neile ja ütles: minna ris-
tin weega, agga se seisab kest teie seas, ked-
da teie ei tunne. Se on sesamma, kes
pārrast mind tulleb, kes enne mind on
olnud, kelle wāart minna ep olle, et min-
na temma kinga paela lahti peāstan. Se
sündis Petabaras teisel polel Jordani/
kussa Joannes ristis.

I.

Kui sind Jummal sureks panneb, noua ikka allandust/
Keik head Jummal ütsi annab, otši hinge warrandust;
Kui sa süddant puhtaks teed, süddames siis Jesust nääd.

2.

Mis aitab se, et sind, mo Jesus! juhho wottan/
Kui ollen holeta/ ning kurja tehha tõttan.
Oh te/ et süddamest/ ning hädda aial ka/
Sind julgest tunnistat ning ilmakartmatta.

Epistel esimesel Joulo Pühhal,
Tit. II, 11-14 salmišt sadik.

Sest Jummal arm, mis õnnistust sadab/
on ilmunud keikile innimestele, juhha-
tab meid, et meie peame ärrasalgama se jumma-
lakarmatta ello ja need ilmalikkud himmud,
ja peame mõistlikkult ning õiete, ja Jummal-
fart.

farclikkult ellama sessinnatses ma-ilmas, ja ootma sedda önnist lotust, ja se sure Zummala ja meie önnisteggia Jესusse Kristusse au ilmunist, kes isse-ennast meie eest on annud, et temma meid piddi ärralunnastama teigest üllekohtust, ja puhastama ennesele ommaks rahwaks, mis ussin on hea tõle,

Ewangelium esimesel Joulo Pühhal.

Luk. 11. 1-14 salmist sadik.

Nõga se sündis neilsammul päiwil/ et sanna Keisrist Augustussest wäljalaks, et teik ma-ilma piddi üllestirjotud sama. (Sesamma üllestirjotamine sündis enne, kui Kirenius Siria ma ülle wallitseja olli) ning teik laskid ennast lastma üllestirjotada, iggaüks oma ma liina. Siis laks ka Josef Kalileamaalt Naatsaretti liinast üles Juda-maale Taweti liina, mis hütakse Petlemaks, (sepärrast et temma olli Taweti koiast ja so-ust) et temma ennast piddi lastma üllestirjotada Maria omma kihlatud naesega, kes olli kaima peäl. Nõga se sündis, kui nemmad seäl ollid/ sai se aeg taks, et temma piddi mahha sama, ning temma toi omma esimesse poia ilmale, ja mähkis tedda, ja panui tedda mahha soime/ sest et neil ep olnud muud asset maias.

as. Ning seälsammas wäljal ollid kar-
jatsed õidses, ja hoidsid õse omma karja.
Ja wata, Issanda Ingel seisis nende jures,
ja Issanda au paistis nende ümber, ja
nemmad kartsid üpris wägga. Ning se
Ingel ütles nende wasto: ärge kartke,
sest wata, minna kulutan teile suurt
rõmu, mis keige rahwale peab sa-
ma, sest teile on tänna sündinud se
õnnisteggia, kes on Kristus se Is-
sand, Laweti liinas. Ning se olgo
teile tähhets: teie leiate se lapse mähhi-
tud ja söimes maggama. Ja äktselt
olli se Ingliga taewa sõa-wäe hulk, need
kiitsid Jummalat ja ütlesid: Au olgo
Jummalale kõrges / ja Ma peal rah-
ho, innimestest hea meel!

1.

Ilmale sa olled tulnud, Helde Jeesus, armo täis,
Kurja waimo wõitja olnud, Kõrki lainud patto kõis.
Kallis õnnisteggia! Wotta mind nüüd ommaks la.

2.

Petlemma lauda sees sul diget asset polnud,
Mo helde Jeesuke, kes mulle appi tulnud;
Mo süddant, pallun ma, so honeks walmista,
Ning ella selle sees, mind pattust puhhastä.

3.

Et Kristus sündinud, mo südda, rõnnustelle,
Nüüd Jummal armoga meid tulnud katsma jälle.
Oh helde Jeesuke! Mo rõnnuks sündsid sa,
Ja keige rahwale, Oh õnnisteggia!

Epistel teisel Joulo Pühhal.

Tit. III. 4-8 salmist sadik.

Agga kui Jummal meie Õnnisteggia heldus ja arm innimeste wasto ilmus, siis on temma meid õnsaks teinud, ei mitte õigusse teggudest, mis meie ollime teinud, waid omma hallastusse parrast, uesündimisse pessemisse ja pühha Waimo uendamisse läbbi, fedda temma on wäljawal lanud meie peäle rohkestes Jeesusse Kristusse meie Õnnisteggia läbbi, et meie temma armo läbbi õigeks tehtud, iggawesse ello parraks piddime sama lotusse järrele; se on üks tõssine sanna.

Ewangelium teisel Joulo Pühhal.

Luk. II. 15-20 salmist sadik.

Sing se sündis kui need Inglid neist said ärralainud taewa, siis ütlesid need inimessed need karjatsed teine teise wasto: Et läkki nüüd Petlemma, ja wadagem sedda asja, mis on sündinud, mis Jsand meile on teada annud. Ning nemmad tullid ruttuste ja leidsid Maria ja Joseppi ja sedda lapsokest sõimes maggama. Agga kui nemmad sedda said näinud, lautasid nemmad sedda asja laiale, mis neile sest lapsokesest olli rägitud; ja teik, kes sedda kuulsid pannid sedda immes, mis neist karjastest neile olli rägitud. Agga Maria piddas teit need sannad meles, ning mõtles nende peale om.

ommas süddames. Ning need karjatsed
laksid taggasi, auustasid ja kiitsid Jum-
malat keige se eest, mis nemmad ollid
kuulnud ja näinud, nenda kui neile olli
õöldud.

* * *

Jesus magaab õlge peäl/
Eest ma ollen rõmus taal
Maema minuo pärrast näggi,
Nenda satis mulle wāgai
Põrgo wallust peiseda Allandikko melega.
Temma wottis allandada Ennast/ et ma woiksin sada
Tasjaseks sin süddamest; Allandikkus keigest wādest.
Kurrati ma nenda woidan, Patto himmo kinni kōidan/
Kui ma ollen tassane/ Allandik kui J'suke.
Wimati keik wallo lõppeb/ Kui mo südda kirjast õppib;
Heide Jesus! aita mind/ Jggawest ma tännan sind.

Epistel Kolmandamal Joulo Pühhal.

Jesaia VII. 14 ning 15. salmis.

Ennä! se neitsit saab kaima peäle, ja peab ühhe
poia ilmale toma, ja peawad temmale nimme
pannema **JUMMAUSE**; woid ja met peab
temma sõma, funni ta moistab furja põlgada ja
head ärrawallitseda.

Ewangelium Kolmandamal Joulo Pühhal.

Joan. 1. 1-14 salmist sadik.

Algimisses olli se sanna, ja se sanna ol-
li Jummal jures, ja se sanna olli
Jummal. Gesamma olli algimisses
Jummal jures. Keik asjad on temma
lāb.

lâbbi tehtud, ja ilma temmata ep olle ei
 ühtegi tehtud, mis tehtud on. Temma
 fees olli ello, ja se ello olli innimeste wal-
 gus, ja se walgus paistab pinnemedusses, ja
 pinnemedus ei wotnud sedda wasto. (Üks
 innimenne sai Jummalast lakkitud, kelle
 nimmi olli Joannes, sesamma tulli tun-
 nistusjeks, et temma sest walgussest pid-
 di tunistama, et keik temma lâbbi pid-
 did uskma. Temma ep olnud mitte se
 walgus, waid et temma pid di tunnistama
 sest walgussest.) Se olli se tõsine walgus,
 kes walgustab keik innimesed, kui ta ma-
 ilma sisse tulli. Temma olli ma-ilmas,
 ja ma-ilm on temma lâbbi tehtud, ja
 ma-ilm ei tunnud tedda mitte. Temma
 tulli omma sisse, ja need ommakses ei
 wotnud tedda mitte wasto; agga ni mit-
 to/ kui tedda wastowotsid, neile andis
 temma melewalda Jummalala lapsiks sa-
 da, kes temma nimme sisse uskwad, kes
 ep olle werrest, egga lihha tahtmissest, eg-
 ga mehhe tahtmissest waid Jummalast
 sündinud. Ja se fanna sai lihhas, ja
 wottis kui ihhes maigas meieseas ella-
 da (ja meie näggime temma au kui
 Jssast ainosündinud Poia au) tãis armo
 ja tõt.

* * *

Oh Jesus! Issa sanna, Waimo tarkust mulle anna,
 Et ma wöttan wästo sind, Kui sa heldest kutsud mind.
 Kes sind polle wastowötnud, Egga sinno jure ibtnud,
 Lähwad hukla iggawesi, Ning ei peäse pörqo käest;
 Te, et sinno pole hoian, Ning so jurest armo leian,
 Cest seäl löppeb pimmedus, Kus on sinno walgustus.

Epistel Pühhapäwal pärrast Joulo Püh-
 ha. Galat. IV. 1-7 salmist sadik.

Agga minna ütlen: senni kui se pärria wäeti
 laps on, siis ep olle temma ja sullase wahhel
 wahhet ühtegi, ehk temma kül keige pärrandusse
 Issand on, waid temma on järrelekulajatte ja
 üllewaatjatte al seks aiaks, mis issast on seätud;
 nenda ka meie, kui meie wäetima lapsed ollime,
 siis ollime meie kül sullased wäljaspiddiste seäd-
 miste al. Agga kui aeg täis sai, läkkitas Jum-
 mal omma Poega, et temma pididi naesest sün-
 dima, ja kasso alla sama, et temma neid, kes
 kasso al ollid, pididi ärralunnastama, et meie pid-
 dime laste õigust sama. Agga et teie nüüd lapsed
 ollete, on Jummal omma Poia Waimo teie süd-
 damesse läkkitanud, kes küssendab: Abba Issa!
 sepärrast ep olle sinna ennam sullane, waid laps;
 agga kui sa ollid laps siis sa ollid ka Jummalala pä-
 ria Kristusse läbbi.

Evangelium Pühhapäwal pärrast Joulo
 Pühha. Luk. II. 33-40. salmist sadik.

Sing Josef ning temma (Kristusse)
 emma pannid sedda immeks, mis
 tem-

temmast rägiti. Ning Simeon õnnistas neid, ja ütles Maria temma einna wasto: wata! sesinnane on pandud langimiseks ja illestougmiseks mitmele Israeelis, ja määrgiks, kelle wasto rägitaſe; (agga sinnoſe omma hinge läbbi peab moodi tungima) et need mõtlemisſed mitmest süddamest peawad arowalikkuks saama. Ja seal olli Anna, üks Prohwet, Danueli tüttar, Asſeri ſou-arrust, se olli wägga ellatand, ja olli omma mehehega ſeitſe aastat ellanud pärrast omma neitſi põlwe, ning temma olli liggi kahheksakümmeend peäle nelli aastat leſt; se ei tulnud ial ärra Jummalat koiast, tenis Jummalat paastmisse ning palwettega õõd ning päwad. Gesamma tulli ka sena jure ſeſammal tunnil, ja kitis ta Jssandast, ja räkis temmast keikile, kes arwalunnastamist Jerusalemmas ootſid. Ning kui nemmad keik ſaid lõppetanud, mis Jssanda käsſo järrele piddi ſündima, läkſid nemmad taggaſi Kalilea-male omma Maatsaretti liina. Agga se lapſo ke käsſis, ja ſai kangeks waimus, räkis tarkuſt, ja Jummalat arm olli temma peal.

1.

JESUS on üks abbimees Neil', kes pattud kahhetsewad/
 Rasso polle Jesussest Neil' kes pattud armatsewad.
 Jesus pühhad õnaks teeb/ Pattustele wallo jääb.

2.

Ükspäinis Jesus woib feik kutsa ka-utaba,
 Kes tedda palluwad, neil' woib ta abbi sata;
 Kes patto wihtawad/ neid temma rõmustab,
 Kes waene, rummal on/ se temmalt tarkust jaab.

Episteli Teäri Pāwal. Kalat. III.

23=29 salmist sadik.

Agga enne, kui usk tuli, holti meid Rasso al,
 ja meie ollime kinnipandud usso peäle, mis
 piddi ilmutadama. Nenda on se kāsst meie juh-
 hataja olnud Kristusse jure, et meie usso lābbi pid-
 dime õigeks sama. Agga et usk on tulnud, ep ol-
 le meie mitte ennam juhataja al; sest teie ollete
 feik Zummala lapsed usso lābbi Kristusse Jesusse
 sees, sest mitto teid Kristusse sisse on ris-
 titud, ollete ennast Kristussega ehhitanud.
 Ep olle Juda, meest egga Kreka, meest, ep olle sul-
 last egga wabbat, ep olle meest egga naest, sest teie
 feik ollete üks Kristusse Jesusse sees; agga kui teie
 Kristusse pārralt ollete, siis ollete teie ka Abra-
 hami seme, ja pārriad tōotusse jārrele.

Ewangelium Teäri Pāwal.

Luk. II. 21. salmis.

Sing kui kahheksa pāwa tāis said, et
 sedda last piddi ümberseikatama, siis
 pandi temmale ninne JESUS mis
 sest

sest Inglise olli pandud, ennego temma
emma ihhusse sai.

1.

Jesus! ka-uta mo pastud, leika ärra kureja tö,
Sest sa olled mahhamatnud Reid so omma hauasse;
Juhhata mind heldeste, Et sind wuan järgeste,
Ella minno süddames! Armas Jesus, iggawest.

2.

Mis tahhad sinna nüüd mull' uks aastaks anda,
Mo helde Jesuke? oh wotta mu ret kanda,
Et ollen sinno laps, ning sinna minno hüüs,
Ma ollen rikkas kül, ning tdest õnnis siis.

Epistel pärrast Meäri Pärwa.

Rom. VI. 3. ning 4 salmis.

Est eks teie ei tea? mitto meid Kristusse Jesusse
se sisse on ristitud, et meie temma surma sisse
olleme ristitud? siis olleme meie temmaga mahha-
maetud ristimisse läbbi surma sisse, et otsego Kris-
tus on ülesärratud surmusest Issa au läbbi, meie
ka nenda peame udes ellus käima.

Ewangelium pärrast Meäri Pärwa.

Matt. III. 13. salmist otsani.

Sis tulli Jesus Kalilea-maast Jordani
jõe Joanneesse jure, et redda piddi
temmast ristitama. Algga Joannes ke-
las redda wägga, ja ütles: mul on tar-
wis, et mind sinuust peaks ristitama, ja
sinna telled minno jure. Algga Jesus
wastas ja ütles temma wasto: olgo nüüd
nen-

nenda / sest nenda on meie kōhhus teit õi-
gust täieste tehha; siis jättis temma ted-
da. Ning kui Jēsus sai ristitud / tulli
temma seddanaid weest wälja / ja wata!
need taewad tehti temmale lahti; ja Jo-
annes näggi Jummalā Waimo kui tui-
kesse ennast mahha lastwa ja temma
peäle tullewa. Ja wata! üks heäl ütles
taewast: Gesinnane on minno armas
Poeg/ kellest mul hea meel on.

1.

Sind, Jēsus, kasteti Jordani jõe sisse:
Mo hinge rojastust oh! pesse puhtaks isse:
Mind pattust puhasta, ning rõõmsa healega
Siis ütle minnule: mo poeg nüüd olle sa.

2.

Jummal rõõmsaid sannutuid sulutab mull' taewast,
Ehk rist kippub minno peäl, ei ma holi maewast;
Kui rist tulleb, tulleb se minno Jēssa kääst,
Kül ta pea lõppetab sedda ommast wäest.

Epistel Kolme Kuninga Päwal.
Jesaja LX. 16 salmist sadit.

SDuse üles, sa walgeks, sest sinno walgus
tulleb, ja Jehowa au touseb sinno üle.
Sest wata, plimmedus kattab maad, ning
ammarus rahwast; agga sinno üle touseb Je-
howa, ja temma au näikse sinno peäl. Ning
pagganad peawad sinno walgusse järrel kätma, ja
kunnlagad se paistusse järrel, mis sulle touseb. Tõs-
ta ommad filmad ümberkaudo üles, ning wata,
G need

need feif koggutakse, ja tullewad sinno jure. Sinno poiad tullewad faugelt, ning sinno türed fanatakse kaenlas. Siis saad sa rõmoga nähha ning kui jõggi nende wasto joosta, ning sinno südda kohlub ning saab üpris wägga rõõmsaks, kui se hulk merre äres sinno pole pörab, ja pagganatte wäggi sinno jure tulleb; Kammelide hulk kattab sind, Midia ning Ehwa nobbedad Kammelid, need feif tullewad Saba maalt, nemmad Pandwad Fulda ning wirotit, ning kulutatwad Jehowa kitusfed.

Ewangelium kolme Kuninga Pärwal.

Matt. II, 1-12. salmist sadik.

Agga kui Jesus olli sündinud Petlemas Juda-maal kuningas Herodesse aial, wata, siis tullid targad homiko poolt Jerusalemma, ja ütlesid: kus on se sündinud Juda-rahwa kuningas? sest meie olleme temma tähhe näinud homiko-maal, ja olleme tulnud tedda kummar-dama. Agga kui Herodes se kuningas sedda kulis, ehmatas temma wägga ärra ja feif Jerusalemma lin temmaga. Ja temma koggus kofko feif üllemad preestrid ja Kirjatundjad rahwa seast, ja kulas neilt, kus se Kristus piddi sündima. Agga nemmad ütlesid temmale: Petlemas Juda-maal, sest nenda on se Prohweti labbi kirjutud: Ja sinna Petlem Juda-maal,

maal, sinna ep olle milgi kombel se wähhem Juda Würstide seas, sest sinnust peab wäljatullema se Wallitseja, kes minno Israeli rahwast peab kui karjane hoidma. Siis kutsus Herodes need Targad sallaja, ja kulas neilt öiete sedda aega, milal se täht olli paistnud. Ja temma läkkitas neid Petlemma ja ütles: minge, ja kulage häsci se lapsokesse järrele, ja kui teie tedda leiateg, siis kulutage mulle, et ka minna tullen tedda kummardama. Algga kui nemmad said kunningast kuulnud, läksid nemmad ärra, ja wata, se täht, mis nemmad homiko-maal ollid näinud, käis nende eel, kunni temma tulli, ja seisis kohhe seal üllewel, kus se lapsokenne olli. Algga kui nemmad sedda tähte näggid, said nemmad üpris wägga rõõmsaks. Ja kui nemmad tullid siina kotta, leidsid nemmad se lapsokesse Maria temma emmaga, ja langsid mahha, ja kummardasid tedda, ja woršid omma warrandust lahti ja wišid temmale andid, kulda, ja wirosi ja mirri. Ning et Jummal neid käsennud unnes, et nemmad mitte ei pidand Herodesse jure taggasi minnema, läksid nemmad teist teed taggasi omma male.

1.

Kui targad ommal maal on ue tãhhe nãinud,
 Ene warssi warmalt need on Jesust tatsma lãinud;
 Sa futsud, Jummal, ka keit waesed pagganad,
 Sest nũud ning iggawest meilt kitust, tãnnõ saad.

2.

Pagganad sa futsud, Jummal, Omma Poia rigisse,
 Te, et se, kes ial rummal, Tulleb senna ruttuste!
 Te, mo armas helde Jõsa, Et ma saan so armust os'a.
 Epistel essimesesl Põhhapõwal parrast
 Kolme Kuninga Põhha. Rom.

XII. 1-6 salmist sadik.

SEparrast mainitsen minna teid, wenuad, Jum-
 mala süddamelikõ hallastusse lãbbi, et teie
 annate ommad ihhud ellawaks, põhhaiks ning
 Jummalale meleparralisseks õhwrõks, se olgo teie
 moisklik Jummalale tenistus. Ning ärge wotke
 mitte sesinnatse ma- ilma sarnatõd olla; waid
 muutke ennast omma mele uendamisse lãbbi, et
 teie woiõõite tatsuda, mis Jummalale hea ja me-
 leparralinne ja tãis tahtminne on. Sest minna
 ütlen se armo lãbbi, mis minnule on antud, igga-
 ühhele, kes teie seast on, et temma ei arwa ennast
 targemaiks, kui sünnib arwada, waid et iggaüks
 ennesest arwaks nenda; kui kõhhus on arwata sed-
 da mõda, kui Jummal iggaühhele usso mõõto on
 jagganud. Sest orõego meil ühhe ihho sees paljo
 liikmid on; agga keikil liikmettel ep olle ühtesug-
 gust tõõd: nenda on meid paljo üks ihho Kristus-
 se sees; agga iggaüks ennese kõhhal olleme meie tei-
 ne teise liikmed. Agga meil on armo anded, mis
 sedda armo mõda, mis meile on antud, monnesug-
 gused on.

Ewan-

Ewangelium esimesel Pühhapäwal parrast kolme Kuninga Pühha.
 LuK. II. 41-52 salmist sadik.

Sing temma wannemad täisid igaga aastas Jerusalemmas Pasa-pühiks. Ning kui temma kaheteistkümmne aastaseks sai, ja nemmad ütlesid: lāksid Jerusalemma, selle Pasa-pühha kōmbe parrast, ja need päwad täis said, et nemmad jälle kōio pole lāksid / siis jai se laps Jesus Jerusalemma, ning Josep ja temma (Kristusse) emma ei teadnud sedda mitte. Agga kui nemmad mõtleksid tedda te = kōiatte seltsis ollewad, tullid nemmad ühhe päwa teed, ja otsisid tedda sugulaste ning tutwade jures, ning kui nemmad tedda ei leidnud, lāksid nemmad taggasi Jerusalemma ning otsisid tedda, ning se sündis kolme päwa parrast, et nemmad tedda leidsid Jummalas kōias istmast kesi õppetajatte seas, ja neid kuulmast ja neilt küsimast. Agga keif, kes tedda kuulsid, ehmatasid ärra temma moistusse ja kōstmiste parrast. Ja kui nemmad tedda näggid / ehmatasid nemmad wāgga ärra, ning temma emma ütles temma wasto: Poeg, miks sa meile nenda olled teinud?

wata/ sinno issa ja minna olleme sind die-
te waewaga otsinud. Ning temma ütles
nende wasto: mis se on/ et teie mind ollete
otsinud? eks teie teäd nud/ et minna ses pean
ollesa, mis minno Issa parralt on?
ning neimad ei moistrud sedda sanna,
mis temma neile rakis. Ning temma
läks nendega alla, ja tulli Naatsaretti/
ja kulis nende sanna. Ja temma emma
piddas teit need sinnatsed sannad ommas
suddames. Ja Jesus kaswis tartuskes/ ja
puituskes/ ja armus Jummalala ning inni-
meste jures.

1.

Issand, aita, et ma n'uan Sinno õigust järgeste,
Et ma sedda tehha jouan, Mis sa käsib heldeste;
Jesus! aita, et, kui sa, Minna saaksin targaks ka.

2.

Sa kuulsid, Jesuke, so wannematte sanna
Et sanna fulen ka, mull' omma armu anna,
Et minna ikka teen, mis käsib sinno Issa,
Siis olen diete so pärris suguvõssa.

3.

Kui lõppeb minno nou, kui minnul polle rõnu,
Siis otsin, Jesus sind; oh! anna omma armu.
Et sind, mo Jesuke, ma leian hädda sest,
Siis ka-ub kurtvastus, kui olled abbimees.

Epistel teisel Pühapäeval parrast kolme
Bunninga Pühha. Rom. XII, 6-16.
salmist sadit.

Et meil on Prohweti kolutaminne, siis peab se
usso

usso moõdo järrel ollema; ehk meil on järrelewaat-
 misse ammet, siis olleme meie teine teise liikmed ses jär-
 relewaatmisse ammetis; ehk on, kes õppetab, se on
 teise life õppetusse sees, ehk on, kes mainitseb se on tei-
 se life mainitusse sees; kes jaggab, se tehko sedda wag-
 ga süddamega: kes on üllewaatja, se olgo ussin;
 kes waeste ette murretseb, se tehko sedda rõmoga.
 Ürmastus olgo ilma karmalusjeta; hirm olgo
 teile kurja eest; hoidke sedda head tagga. Ürmas-
 tage teine teist ellaste kui wannad; teine joudko tei-
 se ette auustamis ega. Ürge olge laisad ses, mis teie
 peate teggema. Olge tullised waimus. Pange aega
 tähhele. Olge rõõmsad lotuskes, kannatlikkud
 ahvastuskes, olge kindlad palkes. Ühtke need
 pühhad, kennele püdo on. Püüdke heal meel woõ-
 mid wastowetta. Ünnistage neid, kes teid taffa-
 tiusawad; õnnistage ja ärge wanduge mitte.
 Olge rõõmsad rõõmsadega, ja nutke nutjattega.
 Olge ühhemeelelised teine teise wasto. Ürge noudke
 kõrki asjo, kuid heitke ennast allandikkude seltsi.

Evangelium teisel Pühhapäwal pärrast
 kolme Kuninga Pühha. Joan. 11. 1-11.
 salmist sadik.

Sing kolmandamal päwal said pul-
 mad Kanas Galilea-maal, ja Je-
 susse emma olli seal, agga Jeesus ja tem-
 ma Jüingrid ollid tal pulma kutsutud. Ja
 kui wina pudus, ütles Jeesus emma tem-
 ma wasto: neilep olle wina. Jeesus üt-
 les temmale: naene, mis mul on sinnoga

teggemist? minno tund ep olle weel tulnud.
 Temma emma ütles sullastele: mis tem-
 ma teile ial ütleb, sedda tehke. Agga sen-
 na olli pandud kuus kiwwist wee=riista
 Juda=rahwa puhhastamisse parrast / ja
 iggaühhe sisse laks laks eht kolm modto.
 Jesus ütles neile: täitke need kiwwist wee-
 riistad weega / ning nemmad täitsid neid
 äre tasfa. Ning temma ütles nende was-
 to: worke niid nende seest / ia wige pul-
 ma=rahwa=tallitajale / ja nemmad wisid.
 Agga kui pulma = rahwa tallitaja sedda
 wet maitsis, mis winaks olli sanud / (ja
 ei teadnud mitte, kust se olli; agga need
 sullased teadsid, kes sedda wet ollid tonud)
 kutsus se pulma=rahwa=tallitaja peig-
 meest, ja ütles temmale: iggances an-
 nab essite head wina / ja kui nemmad jo-
 kül sanud, siis lahjemat, sinna olled sedda
 head wina tannini hoidnud. Se olli nende
 immeteggude hakkatus, mis Jesus teggi
 Ranas Kalilea = maal / ja näitis omma
 au ütles, ja temma Jüngrid uskufid tem-
 ma sisse.

I.

Kui sul midbaqi on wia, Wallu Jesust süddamest,
 Et ta t'hhaks sulle sata, Mis sul tarwis igganeft,
 Weest teeb temma wina kül, Wallu, siis keit annab sull.

2.

Sa wibid saggedast, mo Jesus, hädä aial,
 Ei tunne römo ma siin ilmas egga maial;
 Ma tean siiski se, et jouab sinno abbi,
 Sa täsüd wibumist so rohke armo läbbi.

Epistel kolmandamal Pühhapäwal pärrast
 Kolme Bunninga Pühha. Rom.
 XII. 17=21 salmist sadit.

Airge pange ennast isse targaks. Airge makske
 ühhelegi kurja kurjaga. Noudke häid asjo
 teiskide innimeste nähhes. Kui se woib olla, siis
 piddage feige innimestega rahho, ni paljo, kui teie
 polest sünnib. Airge makske isse kurja kätte, ar-
 mad, waid andke maad Jummal wihhale, sest kirs-
 jotud on: minno pärralt on se kätte maksminne,
 minna tahhan kätte maksta, ütleb Jhsand. Kui
 nüüd sinno waenlasel nälg on, siis söda tedda, kui
 temmal janno on, siis joda tedda. Sest, kui sin-
 na sedda teed, siis koggud sinna tullisid süssi tem-
 ma peapeäle. Ärra anna ennast kurjast ärrawoita,
 kuid woida sinna kurja ärra heaga.

Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal
 pärrast Kolme Bunninga Pühha. Matt.
 VIII. 1=13 salmist sadit.

Sga kui temma (Jesus) mäelt mah-
 alaks, täis paljo rahwast temma
 järrel. Ja wata, üks piddalitöbbine
 tuli ja kummardas tedda, ja ütles: Jh-
 sand, kui sa tahhad, woid sa mind puh-
 tats

taks tehha. Ning kui Jesus kät olli sir-
 rotanud, putus temma temmasse, ja üt-
 les: minna tahhan, sa puhtaks; ja sed-
 damaid sai temma omma piddalitöbbest
 puhtaks. Ning Jesus ütles temma was-
 to: katsu, et sa sedda ühhelegi ei ütle, waid
 minne, näita isse ennast Preestrile, ja wi-
 se anni, mis Moses on käsenud, neile tun-
 nistusaks. Agga kui Jesus Kaperna-
 umma sisseläks, tulli üks söddapealik tem-
 ma jure, pallus tedda, ja ütles: Jesand,
 minno sullane on alwatud koddomaas su-
 res wallus. Ning Jesus ütles temma was-
 to: minna tahhan tulla ja tedda terweks
 tehha. Ja se söddapealik kostis ja ütles: Jes-
 sand, minna ep olle mitte wäart, et sa min-
 no kattukse aila tülled, waid ütle agga üks
 fanna, siis saab minno sullane terweks.
 Sest minna ollen ka innimenne wallitsusse
 al, ja minno al on sõa mehhi, ja minna üt-
 len ühhe wasto: minne, siis lähhâb temma,
 ja teise wasto: tulle, siis tulleb temma,
 ja omma sullase wasto: te sedda siis teeb
 temma. Agga kui Jesus sedda kulis, im-
 metelles temma ja ütles nende wasto, kes
 järrelkäisid: tõest, minna ütlen teile, ei
 Jsraelistike polle minna ni suurt usko leid-
 nud. Agga minna ütlen teile: mitto
 tulle.

tulleswad homiko ja õhto poolt, ja istuwad laudas Abrahami ja Isaki ja Jakobiga taewa ritis; agga need kunningrigi lapsed lükkatakse wälja keigesüggawaina pinn-medusse sisse, seal peab ollema ulluminne ja hammaste firristaminne. Ning Jesus ütles sõapealikko wasto: minne, ja sulle sundko nenda, kui sinna olled usknud. Ja temma fullane sai terweks selsammal tunnil.

I.

Kui sind rohhud ei woi aita, Palsu Jesust siidamest;
Ei ta wotta palwet laita, Temma peastab hädda seest;
Lanna onnma Jummalat, Kui sa jälle terweks saad.

2.

Kui tahhad sa, siis woid sa, Jesus, parrandada
Mo wiggadust, ning mull' so abbi rohkesti jata.
Ei ükski mu, kui sa, woi aita ilma peäl;
Kui sa ei aita mind, siis ollen huffas teal.

**Epistel neljandamal Pühapäwal pärrast
kolme Runninga Pühha. Rom. XIII,
8. 10. salmist sadit.**

Ningo olgo tell ühteg: wõlga ühhegiga, kuid et
tele teine teist armastate, sest kes teist armastab,
se on kasko täieste piddanud. Sest se: sinna ei
pea mitte abbiello ärrarikkuma; sinna ei pea mitte
tapma; sinna ei pea mitte warrastama; sinna ei
pea mitte üllekohto tunnistama; sinna ei pea mit-
te himmustama, ja kui weel üks teine kask on, se
pannakse sellesinnatse sanna sisse ühte, se on, selle sees:
sinna

sinna pead omma liggimest armastama kui isse-
ennast. Armastus ei te liggimessele kurja. Siis
on nüüd armastus kâsse tãis piddaminne.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwal pär-
rast Kolme Rünninga Pühha. Matt.
VIII. 23. 27 salmist sadit.

Si kui temma (Jesús) laewa láts, siis
kâisid temma Jügrid temma jär-
rel / ja wata / siis tousis suur kange tuul
merre peál / nenda et se laew laenedega
katteti / agga temma maggas. Ning
temma Jügrid tullid temma jure / ja
arratasid tedda üles / ja ütlesid: Issand
aita meid, meie lähame hukka. Ning tem-
ma ütles nende wasto: mis párrast ollate
teie arrad, teie nõdra-usfulised? siis tousis
temma üles / ja áhwardas tuled ja merd,
siis sai se foggone waitseks. Agga need inni-
messid immetellesid ja ütlesid: missuggu-
ne on se / et ka need tuled ja se merri tem-
ma sanna wotwad kuulda?

I.

Mita Jesús, muide lähme hukka, kui ei aita sa;
Patto párrast waewa náme, wotta meid sest peastada.
Waat! I sanna kuulwad ka tuled,ulli, merri, Ma.

2.

Urkä üles, armas Jeesus, peasta meid nüüd hädda seest,
 Merre wo-ud katwad pea koggodusse laewolesti.
 Seristi tuul on suur, teeb kanget färrinat;
 Oh Jēsand! waigista nüüd nende mürrinat.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast
Kolme Bunninga Pühha. Koloss.

III, 12=17 salmist sadik.

SEpärrast ehhitage ennast kui Jummalä ärra-
 wallitsetud, pühhad ning armastud, süd-
 dame hallastusfega, heldusfega, allandusfega,
 tassandusfega, pitka melega: kannatage teine
 teisega, ja andke andeks teine teisele, kui kellelgi on
 midagi kaebamist teise peäle; kui Kristus teile ka
 on andeks annud, nenda tehke ka teie. Uggä feige
 se peäle ehhitage ennast armastusfega, se on õige tug-
 gew sidde. Ning se Jummalä rahho wallitsego teie
 süddamette sees, seks ollere teie ka kutsutud ühhe
 ihho sees, ning olge tännalikkud. Kristusse sanna
 ellago rohkeste teie sees feige tarkusse sees; õppetage
 ning maenitsege isse-ennast māngi laulude pitus-
 sening mu waimolikko lauludega; laulge kauniste
 Jēsandale teie süddames. Ja feik, mis teie iai
 wottate tehha sanna ehk tōga, sedda tehke feik Jēsan-
 da Jeesusse nimmel, ja tännage Jummalat ning
 Jēsa temma läbbi.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pärrast
Kolme Bunninga Pühha. Matt.

XIII, 24-30 salmist sadik.

SHhe teise tähendamisse sanna panni
 temina (Jeesus) nende ette / ja ütles:
 Se

Se taewa-riit on ühhe innimesse sarnane,
 kes head semet omma põllo peäle külvab.
 Agga kui need innimesed magasid, tul-
 li temma waenlane ja külvab umbrohto
 kesi nisso sekka, ja läks ärra. Kui nitüd
 orras kaswis ja wilja kandis, siis nähti
 ka se umbrohhi. Agga maia-issanda sulla-
 sed tullid temma jure ja ütlesid temmale:
 issand, eks sa olle head semed omma
 põllo peäle külvanud, kust temmale siis
 se umbrohhi tulleb? agga temma ütles nen-
 de wasto: sedda on üks waenlane teinud.
 Siis ütlesid need sullased temma wasto:
 kas sa siis tahhad, et meie peame minne-
 ma ja sedda kofkofogguma? agga tem-
 ma ütles: ei mitte, et teie ühtlase sega
 sedda nisso wälja ei kissu/ kui teie sedda
 umbrohto kofkofoggute. Laske mollemad
 ühtlase kasvada leikussaks, ja leikussse aial
 tahhan minna leikiattele õolda: kogguge
 enne sedda umbrohto, ja sidduge sedda wiht-
 ko sedda ärrapõlletada, agga sedda nisso
 pange kofko minno aita.

Kurrat püab sinno sanna Meie melest kikkuda,
 Jesus! woi must meie anna, Et ei sa meid rikkuda,
 Waid hea nisso olleme, Siis kui kofko tulleme.

2.

Head semet külvad sa, Mo Jesus, üksine,
 Se kurrat külvab ka Umbrohto kurjaste;

Mind walmista, et w in üks puhhas nissõ olla,
Umbrohhust puhtaks saan, ja w. in so riki tulla.

3.

Olita furja wasto ponna Meid, oh JEsus! keigest wäest
Kui se kurrat wottab anda Kurja nou, meid peästa sest.
Et kui kotho ette tullen, Rõmus ma ning julge ollen.

Epistel Kuendamal Pühhapäwal pärrast Kol-
me Dunninga Pühha. I Tessal, V, I=II
salmist sadik.

Alga, wennad, neist aegust ning tundidest ep olle
tarwis teile kirjutada. Sest teie teate isse ot-
se õiete, et se Issanda pääro nenda tulles kui war-
ras õsel. Sest kui nemmad ütlemad: rahho on,
ning ep olle ühtegi hädda, siis tulles äkkilinne huk-
katus nende peäle, nenda kui lapse waero selle peä-
le, kes kälma peäl on, ning nemmad ei peäse mitte.
Alga teie, wennad, ep olle mitte pimmedusses, et se
pääro teid peaks kui warras finnisama. Teie teie
ollite walgusse lapsed ning pääwa lapsed; meie ep olle
mitte õõ egga pimmedusse lapsed. Sepärrast nüüd,
ärge maggagem kui ka need teised, waid walwa-
gem ning olgem kassinad. Sest, kes maggawad,
need maggawad õsel, ja kes joobnuks sawad, need
on õsel joobnud. Alga meie, kes meie pääwa lapsed
olleme, olgem kassinad, ehitud usso ja armastusse
raudridega, ja raudkübaraga, se on, õnnistusse
lotussega. Sest Jummal ep olle meid seädnud
wihha alla, waid et meie peame õnnistusse kät-
te sama meie Issanda Jესusse Kristusse läbbi,
kes meie eest on surnud, et meie ehk walwa-
me

me ehf maggame, temmaga ühtlase peame ellama. Sepärrast mainitsege ennast isefestis, ning õppe-
tage teine telst, nenda kui teie ka tete.

Ewangelium kuendamal Pühhapäwal pär-
rast kolme Kuninga Pühha. Matt.
XXV, 1-13 salmüst sadik.

Sis on se taewa riik kümne neitsi sar-
nane / kes ommad lampid wotsid, ja
lâtsid wälja peigmehhe wasto. Agga wiis
nende seast ollid targad, ja wiis rumma-
lad. Kes rummalad ollid, need wotsid om-
mad lampid, agga nemmad ei wotnud
mitte õlli ennestega, agga need targad
wotsid õlli omma astjade sisse ühtlase
omma lampidega. Agga kui se peig-
mees wibis / said nemmad keik unniseks,
ja ulnusid maggama. Agga kest õse tuul-
di üks heäl: wata, peigmees tulles, min-
ge wälja temma wasto; siis tousid keik
needsammad neitsid ülles, ja walmista-
sid ommad lampid. Agga need rum-
malad ütlesid tarkade wasto: Andke mei-
le teie õllist / sest meie lampid kustuwad
â / agga need targad kostsid ning ütlesid:
ei mitte, et teil ja meil mitte ei pudu; waid
minge sedda enneminne kaupmeeste jure,
ja ostke ennestele. Agga kui nemmad
ärä

ärä lätsid ostma/tulli se peigmees, ning
 kes walmis ollid, lätsid temmaga pulma/
 ning uks pandi lukko. Agga wimaks
 tullid ka need teised neitsid ning ütlesid:
 Jssand, Jssand, te meile lahti; agga
 temma kostis ning ütles: tõest minna
 ütlen teile, minna ei tunne teid mitte.
 Sepärrast walwage, sest teie ei tea sedda
 päwa egga sedda tundi, mil innimesse
 Poeg tulleb.

1.

Olle walmis innimenne, Mõtle sure hõlega,
 Et sa elled maõkenne, Surma tund on teadmatta;
 Uskus süddant puhhast, Siis sa hõbbisse ei sa.

2.

Te, et so tukemist ma ussinaste otan,
 Mo helde Jesus, et so peäle tõest lodan,
 Ning õiget usko sa mo hinges süttita,
 Et teie mo ello siin woiks olla laitmatta.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal enne Kris-
 tusse üllestousmisse Pühha. 1. Kor.
 IX. 24-X. 5. salmist sadit.

Es teie tea, et need, kes woido jookswad, need
 jookswad kül teie, agga üks saab jooksmisse
 woido-andi. Jooske nenda, et teie sedda fätte
 sate. Agga iggawõks, kes woitleb, on felfis asjus
 kassin. Nemmad on kül sepärrast kassinad, et
 nemmad kadduma froni sawad, agga meie kadou-
 matta. Sepärrast jooksen minna nüüd nenda ei
 mitte

mitte kui teadmatta asja peäle. Minna moiten nenda, ei mitte kui se, kes tuult peksab, waid minna sunnin omma ihho, ja tallitsen sedda, et minna muile jutlust ei ütles, ja isse ei sa kõlwatumaks. Agga minna ei tahha, wennad, et teil peab teadmatta olla, et meie wannemad keif on pilwe al olnud, ja on keif merrest läbbikäänud, ja on keif Mosusse peäle ristitud pilwe ja merre sees; ja keif on ühhesuggust waimolikko roga sõnud, ja on keif ühhesuggust waimolikko jomaaega jonud, (sest nemmad joid sest waimolikkust järrele tullewast kaljust; agga se kaljo olli Kristus.) Agga se surem hult nende seast ep olnud mitte Jummalale mele parrast, sest nemmad on kõrbes mahhalõdud.

Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal enne
Kristusse ülestõusmisse Pühha. Matt.
XX, 1-16 salmist sadik.

Sest se taewa-riik on ühhe maia-issanda sarnane, kes warra homiko wäljaläts tõteggiaid palkama omma winamäele. Agga kui temma nende tõteggiatega olli leppinud ühhe krossiga päwa palgaks, siis läkitas temma neid omma winamäele. Ning temma läts wälja kolmandamal tunnil ja näggi teisi turro peäl tõta seiswad, ja ütles nende wasto: minge ka teie winamäele, ning mis ial õige on, tahhan minna teile anda, ning nem-

nemmad lãkšid a. Za lãks temma wãlja
 tuendamal ja ùhheksamal tunnil, ja teg-
 gi nendasaminoti. Agga ùhhereistkum-
 nemal tunnil lãks temma wãlja / ja lei-
 dis teist tãta seismast, ja ütles nende was-
 to: mis teie siin keige pãwa tãta seisate?
 nemmad ütlesid temmale: meid ep olle ùks-
 ti palganud. Temma ütles neile: min-
 ge ka teie wina-mãkfe, ja mis ial õige on/
 peate teie sama. Agga kui õhto sai, ütles
 se winamãe issand omma ùllewaatja
 wasto: kutsu need tãteggjad, ja anna neile
 pãka, ja hakka wiimsist essimesest sadit.
 Ning kui need tullid, kes ùhhereistkum-
 mal tunnil ollid palgatud, said nemmad
 iggaüks ùhhe krossi. Agga kui need es-
 simesed tullid, mõtlesid nemmad, et
 nemmad pidid ennam sama, ja need-
 sammad said ka iggaüks omma krossi.
 Agga kui nemmad sedda sanud, murrisesid
 nemmad se maia-issanda wasto ja ütles-
 sid: needsinnatsed wiimsed on agga ùhhe
 tunni tãõõ teinud, ja sinna ollid neid meie
 arrolisfeks teinud, kes meie pãwa foorma
 ja pallawat olleme kannud; agga tem-
 ma kostis, ja ütles ùhhele nende seast:
 sõbber, minna ei te sulle mitte liga, eks sa
 olle minnoga ùhhe krossiga leppinud?

wotta so omma, ning minne omma te;
 agga minna tahhan sellesinnatse wiimsele
 anda nenda kui sullegi; ehk eks mul olle
 lubba minno ommaga tehha / mis min-
 na tahhan? ehk ons sinno silm kurri, et
 minna hea ollen? Nenda sawad need
 wiimsed essimeseks / ja need essimesed
 wiimses; sest paljo on kutsutud / agga
 pissut ärrawallitsetud.

1.

Jummal winamäge harril, Winapu on Jesus seäl,
 Redda Jummal lapsiks pärril, Reid teeb pühaks ilma peäl,
 Te, et kui üks wõsoke Jaan so külge, Jesuke.

2.

So winamäke mind, mo armas Jummal, satad;
 Oh aita, et ma teen heal meel, mis sa tahhad,
 Ehk kül on hädda, rist, ning monni kurvastus:
 Kui lõppeb ello aeg, siis lõppeb willetsus.

Epistel kahheksamal Pühhapäwal enne
 Aristusse ülestoumisse Pühha. 2 Kor.
 XI. 19. XII. 9 salmist sadik.

Sest teie sallite neid rummalaid heal meel, et
 teie targad ollete. Sest teie sallite, kui teid fegi
 sullasiks teeb, kui fegi teie omma ärrasööb, kui fegi
 palka wottab, kui fegi surustelleb, kui fegi teid was-
 to filmi lööb. Se teotusse pärrast rāgin minna
 sedda, kui olleksime meie nõdroks lainud. Agga,
 mis peäle fegi julge on, (ma rāgin rummaluskes)
 se peäle ollen minna ka julge. Nemmad on
 Ebrea,

Ebrea-mehhed, minna ka : nemmad on Israeli
 lapsed, minna ka : nemmad on Abrahami seme,
 minna ka : nemmad on Kristusse teenrid, (ma rā-
 gin rummalaste) minna ollen ülem : minna ollen
 ennam waewa näinud, palju ennam hopa sanud,
 ennam wangis ning saggedaste surma hāddas
 olnud. Juda-rahwa käest ollen minna wiiskord sa-
 nud ühe hobi wāhheim kui nellikummend. Kolm-
 kord ollen minna witsadega pekstud, ükskord
 kirmidega lobitud, kolmkord on laew käest ärra
 hufka lainud, terve õ ja päwa ollen minna süg-
 gawas merres olnud. Saggedaste on mul teekäi-
 missi olnud, minna ollen olnud jõggede peäl mitmes
 hāddas, mitmes hāddas mõrtsukatse seas, mit-
 mes hāddas omma rahwa seas, mitmes hāddas
 pagganatte seas, mitmes hāddas llinas, mitmes
 hāddas kõrbes, mitmes hāddas merre peäl, mit-
 mes hāddas walle-wendade seas. Tõ ning waewa
 sees, saggedaste mitmes waltwamisises, nälja ning
 janno sees, saggedaste paastmisies, külmas ning
 allastusies; ilma neid asj, mis muido iggapäaw
 hulgal minno peäle tulleswad, se on: se murre keifide
 foggoduste eest. Kes on nõdder, ja minna ei peaks
 nõdrafs sama? fedda pahhandatse ja mul ei peaks
 melehaigus sest ollema? Kui peab küttema, siis
 tahhan minna need asjad, mis minno nõdrus-
 ses on kitelda. Jummal ja mele Issanda Jeesus-
 se Kristusse Issa, kes on iggaweste fidetud, se
 teab, et ma ei walleta. Tamaskusses hoidis
 Areta kunninga pealif Tamasko rahwa linna,
 ning tahtis mind finniwõtta, ja mind lasti
 afnast kottwi sees mahha müri möda, ja peäsefin
 tem-

temma fäest. Riitlemissest ey olle mul kúl kasso, siiski tullen minna nänd ja Jssanda ilmutamissed ülles regima. Ma tunnen ühhe innimesse Kristusse sees neljateistkümnne aasta eest, (kas temma ihho sees olnud, ei tea minna, ehk kas temma ihhust ärra olnud, ei tea ma, Jummal teab.) seddasamma fisti kolmandamast taewast sadik. Ning minna tunnen seddasamma innimest, (kas temma ihhus ehk ihhust ärra olnud, ei tea ma, Jummal teab.) tedda fisti Paradisi sisse, ja kulis sanno, mis ei woi rägida, mis innimesse ei sunni ülles rägida. Sest-sammast tahhan minna kitleda; agga isse-ennest ei tahha minna kitleda muido, kui agga omma nödruste sees. Sest kui minna ka tahhaksin kitleda, ei olle minna sepärrast rummal; sest ma tahhan töt rägida; agga ma jättan sedda nenda, et ei ütski ennam minnust ei arwa kui temma mind nääb ollewad, ehk mis temma minnust kuleb. Ja et minna nende üpris suurte ilmutamiste pärrast ei pea surustellema, on mulle lihha sisse wai antud, se sadana ingel, et temma mind yiddi rusfikaga löma, et minna mitte ei surustelle. Gesamma pärrastollen minna kolmford Jssandat pallunud, et se minnust peaks är-ralahkuma; agga temma on mulle üttelnud: Gulle saab kúl minno armust; sest minno wäggi saab nödrusse sees täit woimust. Sepärrast tahhan minna paljo ennam omma nödruste sees kitleda, et Kristusse wäggi minno ülle woiks warjada.

Ewangelium tábheksamal Pühhapäwal enne Kristusse ülestoumissse Pühha.

Lut. VIII, 4-15. salmist sadit.

Agga kui palju rahwast ühhes to-
 olli, ja teikist linnadest temma jure
 tõtsid, rakis temma tähhendamisse san-
 na läbbi: üks külwaja läks wälja omma
 semet külwama, ja kui temma külwas,
 kukkus muist tee äre, ja sõtkuti ärra, ja
 need linnud taewa al sõid sedda ärra; ja
 muist kukkus kaljo peäle, ja kui temma
 tousis, kuirwis temma ärra, sepärrast et
 temmal ep olnud märga: ja muist kukkus
 kest ohhakatte sekka, ja need ohhakad tousid
 ühtlase ülles ning lammatafid sedda ärra.
 Ja muist kukkus hea Mä peäle, ja kui tem-
 ma tousis, kandis temma saafortse wil-
 ja. Kui temma sedda ütles, hüdis tem-
 ma: keldõrwad on kuulda, kuulgo. Ag-
 ga temma Jüingrid küsisid temmalt ja
 ütlesid: mis tähhendamisse sanna se piddi
 ollema? agga temma ütles: teile on
 Jummal rigi sallaja-asjad teada an-
 tud, agga neile teistele tähhendamis-
 se sannade läbbi, et nemmad nähhes
 ei nä, ja kuuldes ei moista. Agga se on
 se tähhendamisse sanna: se seme se on se

Jummalasanna. Agga need tee-äärtsed
 on need / kes sedda kuulwad; pärrast tul-
 leb se kurrat, ja wottab se sanna nende süd-
 damest ärra, et nemmad ei pea uskma
 egga õnsaks sama. Agga need kalso-peäl-
 sed on need / kes / kui nemmad kuulwad,
 sedda sanna rõmoga wastowotwad, ag-
 ga neil ei olle mitte juurt, ürrikeseks ai-
 aks uskwad nemmad, ning tiusatusse
 aial tagganewad nemmad ärra. Agga
 mis ohhakatse seffa tukkus / needsinatsed
 on need, kes kuulwad ja lähhawad omma
 tõle ja neid lannutakse ärra selle ello
 murrest, ja rikkussest / ja himmudest, ja ei
 kañna walmist wilja. Agga, mis hea Ma-
 sees on, need on needsinatsed, kes sedda
 sanna kuulwad, ning hea ja kauni süddame
 sees peawad, ja kandwad wilja kannatusse
 sees.

1.

Etis so hinge seme kossab, Kui ja wihtad patto tõõb,
 Kus se kurri himmo wõssab, Liasst murrest kahjo naad;
 Kes siin risti kannatab, Sedda Jummal armastab.

2.

So sanna rohkeste, oh Jeesand! Kulutakse,
 Ja siiski kassota kolm ossa õppetakse;
 So Waimo läbbi mind, oh Jeesus! ärrata,
 Et woiksin õigusses ning uskus kaswada.

Epistel seitsemel Pühhapäwal enne Kristus
 se illestoussmisse Pühha, ehk Paasto
 Pühhapäwal. 1 Kor. XIII, 1-13.
 salmist sadik.

Kui minna innimeste ja Inglise keeltega rāgin,
 agga minnul ei olle armastust, siis olleksin
 minna üls wast, mis kummiseb, ja kelloke, mis
 helliseb. Ja kui ma woiksin ennefulutada, ja teak-
 sin keik need sallaja-asjad, ja keik tundmist, ja
 kui mul olleks keik se ust, nenda et ma woiksin
 māggisid assemelt ārratōsta, agga minnul ep ol-
 leks armastust, siis ei olle minnust ühtegi. Ja
 kui minna keik omma warra jaggašin ārra,
 ja kui minna omma ihho annašin, et ted-
 da ārrapōlletakse, ja minnul ei olleks armastust,
 siis ei olleks minnul sest ühtegi kasso. Armast-
 tus on pitkamelelinne, ta naitab omma hel-
 dust ülles, armastus ei olle kadde, armas-
 tus ei te woallatust, temma ei surustelle. Tem-
 ma ei naita ennast furjaste, temma ei otsi om-
 ma kasso, temma ei sa wihhaseks, temma ei mōt-
 le furja peäle. Temmal ep olle rōmo sest üllekoh-
 tust, agga sest tōest on temmal teistega rōom. Tem-
 ma sallib keik, temma ussub keik, temma lodab
 keik, temma kannatab keik. Armastus ei wāssi ial
 ārra. Agga olgo ennefuluta mis sed, need lõpwad ār-
 ra, olgo feled, need jāwad mahha, olgo tundminne,
 se lõppeb ārra. Sest pissut on, mis meie tunne-
 me, ja pissut on, mis meie ennefulutame. Agga
 kui se tais assi tulleb, siis lõppeb se ārra, mis pis-
 sut on. Kui minna wāeti laps olin, siis rāaf-

sin minna kui wäeti laps, ma ollin tarf kui üks wäeti laps, ja mul ollid wäetima lapse mõtted; agga kui minna mehhets sain, siis jätsin minna mahha wäetima lapse kombes. Sest meie naine nüüd ühhe silma-klasi läbbi moistatuses, agga siis pal-
lest pallesse; nüüd tunnen minna pistsut, agga siis saan minna tunda, nenda kui minna ka ollen tun-
nud. Agga nüüd jääb usk, lotus, armastus, need kolm; agga surem neist on armastus.

Ewangelium seitsemel Pühhapäwal enne
Aristusse ülestouzmisse Pühha, ehk Paas-
to Pühhapäwal. Luth. XVIII,
31-43 salmist sadit.

Agga temma (Jesús) wottis neid kaks-
teistkümmend ennese jure, ja ütles
nende wasto: wata, meie lähhame üles
Jerusalemma, ja teit peab lõppetadama,
mis Prohwetide läbbi on kirjutud sest in-
nimesse Poiaast. Sest tedda antakse är-
ra pagganatte kätte, ja tedda naertakse ja
teotakse / ja temma peale süllitakse / ning
kui nemmad tedda sawad piitsaga peksnud,
siis tapwad nemmad tedda ärra, ja kol-
mandamal päwal peab temma jälle üles-
tousma. Agga nemmad ei moistnud sest
middagi / ja seppinane kõnne olli nende eest
warjule pandud, ja nemmad ei moistnud
mitte, mis ööldi. Agga se sündis, kui
tema

temma Jeriko liina liggi sai, istus üts
 pimme se tee äres ja kerjas. Agga kui
 temma rahwast kulis mõdaminnewad/
 kulas temma, mis se pididi ollema. Ag-
 ga nemmad fulutasid temmale: Jesus
 Naatsarettist lähhab möda. Siis kis-
 sendas temma wägga ja ütles: Jesus/
 Laweti poeg, heida armo minno peäle!
 agga need, kes eel käisid, sõitlesid tedda,
 et temma pididi wait ollema; agga tem-
 ma kissendas paljo ennam: Laweti poeg/
 heida armo minno peäle! Agga Jesus jäi
 seisma, ja käskis tedda ennese jure tua;
 agga kui temma liggi sai, küsis temma
 temmalt ning ütles: mis sa tahhad, et
 ma sulle pean teggema? agga temma
 ütles: Issand, et ma woiksin jälle näh-
 ha sada. Ning Jesus ütles temmale: et
 nä jälle, sinno uft on sind aitnud; ja sed-
 damaid näggi temma jälle, ja käis temma
 järrel Jummalat auustades. Ja teik rah-
 was, kes sedda näggi, andis Jummalale
 kiitust.

I.

Jesus läab Jerusalemma, Teeb, et pimme jälle nääh,
 Kannatada tahhab temma, Omma surma enne teäh.
 Surma lähhab minno heaks, Et mind pattust lahti teeks.

2.

Seal meel lähhad sa, mo Jesus, surma siise,
 Wind peastad patto süüst, ning leppitad mind isse;
 Mo süddant ueks lo, et me sind armastan,
 So anuks woinust ka siin patto peäle saan.

Epistel esimesel Pühapäwal Paastus.

2 Kor. VI. 1-10 salmist sadik.

Mõga meie kui abbimehhed mainitseme teid ka,
 et teie Jummalala armo asjata ei pea wasto-
 wõtma. Sest temma ütleb: minna ollen sind
 armsal aial kuulnud, ja ollen sind õnnistusse
 päwal aitnud. Wata, nüüd on se õige armas
 aeg, wata, nüüd on se õnnistusse pääm. Meie
 ei anna ühhegi asja sees ühtegi pahhandust, et
 meie ammet ei sa ärranaertud, waid teme feikis
 ennaft armsaks kui Jummalala sullased: sures kan-
 natusses, mitmes waewas, mitmes häddas, mit-
 mes ahvastuses, hawus, wangis, mäsamistes,
 mitmes tõds, mitmes walwamisses, mitmes paast-
 misses, puhkastuses, tundmises, pitkas meles,
 helduses, pühhas Waimus, armastuses, mis
 ilmakawalu seta on, tõe sannas, Jummalala
 wäes, õigusse sõa riistade läbbi parramal ja pah-
 hemal polel. Au ja häbbi läbbi, furia kõnne ja
 hea kõnne läbbi, kui efsitajad ja siiski tõssised: kui
 tundmatta ja ommeti kül tutwad: kui need, kes
 surrewad, ja wata, meie ellame: kui need, fedda
 Farristakse, ja fedda ommeti ei surmata: kui kur-
 was:ud, agga ifka rõõmsad: kui wäesed, agga kes
 paljo rikkaks teggewad: kui need, kenneel middagi
 ei olle, ja kelle käes ommeti feik on.

Ewan-

Ewangelium esimesel Pühapäeval Paas-
tus. Matt. IV, 1-11 salmist sadik.

Sis widi Jesust pühast Waimust kõr-
be, et tedda piddi sest kurratist kiusata-
ma. Ja kui temma nellikümmend pä-
wa ja nellikümmend ööd sai paastnud/
siis tuli temmale pärrast nälga kätte. Ja
se kiusaja tuli temma jure ja ütles: kui
sa Jummalala Doeg olled, siis ütle, et
needsinnatsed kiviwid leiwaks sawad.
Agga temma wastas ja ütles: kirjutud
on: inimenne ei ella mitte ükspäinis
leiwast, waid iggaühhest sannast / mis
Jummalala su läbbi käib. Siis wöttis
tedda se kurrat ennesega pühha liina/
ja panni tedda Jummalala kōia harja
peäle / ja ütles temmale: kui sa Jumma-
la Doeg olled: siis kuttuta ennast mah-
ha / sest kirjutud on: temma rahhab om-
mad Inglid sinno pärrast kaskida / ja nem-
mad peawad sind kätte peale wõtma / et
sinna omma jalga kivi wasto ei ial
pea toukama. Jesus ütles temmale: ta
on kirjutud: sinna ei pea Issandat
omma Jummalat mitte kiusama.
Ja wöttis tedda se kurrat ennesega ühhe
wägga kõrge mää peäle, ja näitis temma-
le

le keik ma-ilma kunningrikid ja nende au/
ja ütles temmale: sedda keik tahhan minna
sulle anda / kui sa mahhalanged ja mind
kummardad. Siis ütles Jeesus temma-
le: taggane sadan / sest kirjutud on: sin-
na pead Jssandat omma Jummalat
kummardama / ja tedda ütspäinis te-
nima. Siis jättis tedda se kurrat mah-
ha, ja wata / Inglid tullid temma jure ja
tenisid tedda.

1.

Jeesus! aita wastopanna, Kui meid kurrat awwatleb.
Julgust temma wasto anna, Kui ta hirmo meile teeb.
Siina woitsid minno heäks Tedda, et mull' woiinus jääks.

2.

Se kurrat näitab meil' au, rikust, rõmo, warra,
Ring sega kiusab meid so õige tee peält ärra;
Ma ollen nõdruke, oh Jeesus! aita mind,
Et pääsen temma kaeft, siis tännan ikka sind.

Epistel teisel Pühhapäwal Paastus. 1 Tes-
sal. IV. 1-7. salmist sadik.

Mis muud weel, wennad, kui et meie teid pal-
lume ning mainitseme Jssanda Jeesuse sees,
nenda kui teie ollete mele kaeft sanud sedda, mil wi-
sil teie peate ellama, ning Jummalat mele pärrast
ollesma, et teie weel tälemaks sate. Sest teie tea-
te, mis kääsjud mele teile ollesma annud Jssanda
Jeesuse läbbi. Sest se on Jummalat tahtminne,
teie pühitseminne, et teie ennast hoiate pordo ello
eest,

eest, et iggaüks teie seast teaks omma astja hoida pühhitsemisse ja au sees; ei mitte himmo-tõbbes, nenda kui pagaganadke, kes Jummalat ei tunne; et ükski ei te üllekohto, egga petta omma wenda fefinnasse asja sees, sepärrast, et Jssand on kätte maksja feige nendefinnaste asjade pärrast, nenda kui meiegi teile olleme enne ütelnud ning tunnistanud. Sest Jummal ep olle meid mitte kutsunud rojusseks, waid pühhitsemisses.

Ewangelium teisel Pühhapäwal Paastus.
Matt. XV, 21-28 salmist sadit.

Sing Jesus tuli seält ärra, ja läks Tirusse ja Sidoni raia pole. Ning wata, üks Kananea-ma naene tuli sealt-sammalt raialt wälja, ja küssendas ja ütles temmale: Jssand Tarweti poeg, hallasta minno peäle, minno tüttar waewatakse kurjast wainust kurjaste. Agga temma ei lausnud temmale sanna-gi. Siis astsid temma Jüngriid temma jure, ja pallusid tedda, ja ütlesid: sata tedda ärra, sest temma küssendab meid takka. Agga temma kostis ja ütles: Minna ep olle mitte lakkitud kui agga Israeli koia ärrakaddunud laminaсте jure. Agga temma (se naene) tuli ja kummar-das tedda, ja ütles: Jssand aita mind! agga

agga temma kostis ja ütles: se ep olle mitte hea, et laste leib woetakse ja koerte ette heidetakse. Agga temma ütles: Jah, Issand, kummatagi söwad need koerokessed need rasokessed, mis nende Issandatte laua peält mahhalangewad. Siis kostis Jesus ja ütles temma wasto: oh naene! sinno ust on suur, sulle sündko, nenda fui sa tahhad, ja temma tüttar sai terweks selsammal tunnil.

1.

Kui ma farjun, Issand, tulle appi fui ma pallun sind: Hädda sees mul arstiks olle Lawete Poeg, aita mind. Pat on wäggew, kurrat ka; Agga surem olled sa.

2.

Eh! wottad abbi nüüd, mo Jesus, wiwitada, Ja siiski tahhan ma so pole küssendada; Keit mis sa töötad, kü! annad tõeste, Et pattust peastad mind: ma ussun julgeste.

Epistel kolmandamal Pühhapäwal Paastus. Ewes. V, 1-9 salmist sadit.

Sis olge nüüd Jummal ja ärreelkäiad, kui armad lapsed, ja käige armastusse sees, nenda kui ka Kristus meid on armastanud, ja on isse enast meie eest ärra-annud anniks ja ohwriks Jummalale maggusaks haifuks; agga horajaht ja keif rojastus ehk ahnus olgo nimmetamatta teie seas, nenda kui pühhadele sünnib; ning häbbematta as-
ja

ja ja jõe lõnne ehk naljakeitminne, mis ei sünni, waid enneminne tännamist olgo teie seas. Sest sedda teate teie, et ühhelgi horapidajal, egga rop-pul, egga ahnel, kes on woõra jummalatener, ep olle pärrimist Kristusse ja Jummalakuninga-ritis. Ükski ärgo petko teid tühja sannadega, sest nende asjade pärrast tulles Jummalat wihha san-nakuulmatta laste peäle, se pärrast ärge sage mitte nende seltsimehhiks. Sest teie ollite ennemuiste pimmedus, agga nüüd ollite teie walgus Jhesanda sees: ellage kui walgusse lapsed. Sest Waimo willi näitab ennast keigesugguse headusse ja õigusse ja tõe sees.

Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal
- Paastus. Lut. XI, 14-28 salmist sadik.

Sing temina aias ühhe kurja waimo wälja, ning sesamma olli feleto; agga kui kurri waim sai wäljaläinud, siis sündis, et se feleto rätis, ning rahwas panni sedda immeis. Agga monningad nende seast ütlesid: temina aiab need kurjad waimud wälja Peeltsebuli kurja waimude üllema läbbi. Agga teised kuusasid tedda, ja küsisid temmalt tähtse taewast; agga temina moistsis nende mõtted ärra, ja ütles nende wasto: igga kuningriik, mis issekestis ridus on, lahhab hukka; ning se kodda, mis teisega ridus on, langeb; ja

ja kui se sadan ka isse-ennesega ridus on, kuis woib temma kunningriik seista? et teie ütlete, mind Peeltsebuli läbbi need furjad waimud wälja-aiawad. Agga kui minna Peeltsebuli läbbi furjad waimud wälja-aian, felle läbbi aiawad teie lapsed neid wälja? sepärrast peawad nemmad teie kohtomoistjad ollema; agga kui minna Jummalä sörme läbbi furjad waimud wälja-aian, siis on Jummalä kunningriik teie jure tulnud. Kui se wäggew söa-riistadega ehhitud söddamees omma koddä hoiab, siis on temma warra rahhul, agga kui üks wäggewam tedda temma peäle tulleb, ja tedda ärrawoidab, siis wottab temma ärra feik temma söa-riistad, mis peäle temma lotis, ja jaggab wälja temma saki. Kes minnoga ei olle, se on minno wasto, ja kes minnoga ei koggu, se pillab ärra. Kui se rojane waim fest innimesest on wäljaläinud, siis käib temma kuiwad paigad läbbi, ja otsib hingamist, ja kui temma ei leia, siis ütleb temma: minna tahhan ümberpöörda omma kotta, kust ma ollen wäljarulnud. Ja kui temma tulleb, siis leiab temma sedda luaga pühhitud ja ehhitud ollemast, siis lähhab temma ja wottab ennesega teist seitse wai-

waimo, kes kuremad on tedda ennast, ja
 kui nemmad senna sisse tulleswad, siis el-
 lawad nemad seal, ja lähkäh selle inni-
 messe wiinne luggu pahhemaks kui es-
 menne. Agga se sündis kui temma sed-
 da rakis, tõstis üks naene rahwa seas
 omma healt, ja ütles temmale: õnnis on
 se ihho, mis sind on kannud, ja need rin-
 nad, mis sinna osled immenud. Agga
 temma ütles: Jah! õnsad on need, kes
 Jummalale sanna kuulsad ja sedda tallele
 panneswad.

1.

Kigid, liünad seisma jäwad Seal, kus õitseb waggabus,
 Agga hukka nemmad läh'wad, Kus on riid ning kaddeus;
 Rahho liünad ehhitab, Rahho teik maad kossutab.

2.

Ea olled kurratid, oh Jesus! ärrawoitnud,
 Eo surma läbbi on meil' armo walguis koitnud,
 Oh! rikka minno sees ka kure waimo tõ,
 Siis ellan sin ning seal so rikis järgeste.

Epistel neljandamal Pühhapäwal Paatus.
 Kalat: IV, 21, 31 salmist sadit.

S Etelge mulle, kes teie kässo al tahhate olla, et
 teie ei kule sedda kässo? sest kirjotud on, et
 Abrahamil kaks poega olnud, teine ümmardajast,
 ning teine wabbat naesest. Agga se teine sest
 ümmardajast on lihha polest sündinud, agga
 se

se teine sest wabbat naesest töötusse läbbi. Need asjad tähhendawad middagi. Sest need faks naeste rahwast on need faks seadust, se teine Sinai mäelt, mis sullase-põlweks sünnitab, se on Agar; sest Agar on Sinai mäggi Arabia maal, ja sünnib selle Jerusalemmaga ühte, mis nüüd on, agga ta orjab omma lastega; agga se Jerusalemi mis üllewel on, se on se wabbat naene, mis meie keikide emma on. Sest kirjutud on: olle rõmus sa siggimatta, kes sinna ei kaäna ilmale; tõsta heält ja küssenda wägga, kes sinna lapse waewas ei olle, sest sel, kes mehheta on, on paljo ennam lapsi kui sel, kennel mees on. Agga, wennad, meie olleme nenda kui Isak töötusse lapsed. Agga kui sel aial se, kes lihha polest olli sündinud, tedda takkakiusas, kes Waimo polest olli sündinud, nenda ka nüüd. Agga, mis se kirri ütleb? lükka ümmardaja ja temma poia wälja, sest selle ümmardaja poeg ei pea mitte pärrima selle wabbat naese poiaga. Sepärrast, wennad, ep olle meie teys ümmardaja, waid selle wabbat naese lapsed.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwal
Paastus. Joan. VI. 1-15 salmist sadit.

Pärrast sedda läts Jesus ärra ülle Ka-
lilea merre Tiberia liina kaudo,
ning paljo rahwast kais temma järrel,
sest et nemmad temma immetähhed näg-
gid, mis temma haigedele teggi. Agga
Jesus läts ülles mäe peäle / ning istus
seäl

seäl omma Jüngerittega. Agga se Pasa
 Juda-rahwa pühha olli liggi. Kui niind
 Jesus ommad silmad ülestõstis ning
 näggi paljo rahwast ennese jure tulleswad/
 ütleb temma Wilippusse wasto: kust pea-
 me meie leibo ostma, et needsinna sed sa-
 wad süa? (agga sedda ütles temma ted-
 da kuusades, sest ta teadis küll, mis ta piddi
 teggema.) Wilippus wastas temmale:
 leibo kahhe saa tinga eest, ei lö neile ette/
 et iggawiks neist agga pissut wottaks. üks
 temma Jüngeritest Andreas Simona
 Peetrusse wend ütleb temmale: siin on
 üks poisike, sel on wiis ohraft leiba ja kak-
 källofesi, agga mis se on ni mitmele? ag-
 ga Jesus ütles: saatke need innimesed
 mahha-istma, agga seäl paikas olli paljo
 rohko; siis istusid mahha arro järrele lig-
 gi wiis tuhhat meest. Agga Jesus wot-
 tis need leiwad, ning tännas ja andis
 Jüngeritele, agga need Jüngerid neile, kes
 maas istid; selsammal kombel ka neist kal-
 lokesist, ni paljo kui nemmad tahtsid. Ag-
 ga kui nende kõhhud täis sanud, ütleb
 temma omma Jüngeritele: forristage
 need üllejäänud pallokesed tokko, et ühte-
 gi ei sa hukka. Siis forristasid nemmad
 tokko ning täitsid kaksteistkümmend for-

wi tait pallokesse neist wiest ohra leiwast/
 mis ollid illejänuud neist, kes ollid sönud.
 Kui nüüd need innimesed se immetähhe
 näggid, mis Jesus teggi, ütlesid nem-
 mad: sefinnane on tõest se Prohwet, kes
 ma-ilma sisse peab tullesma. Kui nüüd
 Jesus moistsis, et nemmad tahtsid tulla/
 ning tedda wäggise wotta, et nemmad tedda
 piddid kunningaks tõstma, läks temma
 jalle kõrwale mäe peäle ainouit.

I.

Kui sull' Jummal ridib annab, Süa, jna, rahha ka,
 Waat, et südda murret kannab Sedda mitte raiskada,
 Kui sa sedda pillatad, Siis sa wimaks hukka saad.

2.

Et sa woid toita mind, küll ol ed Jesus näitnud.
 Kui wie leiwaga wiis tuhhat meest sa täitnud;
 Ous südda uskumatta? eh sedda parranda!
 Eest mis on tarwis must' leib, Jssand, annad sa.

Epistel wiendamal Pühhapäwal Paatus.

Ebr. IX, 11=15. salmist sadit

Aga kui Kristus sai tulnud kui nende tulleswat-
 te hea asjade ülem Preester, siis on temma
 ühhe surema ja täiema telgi läbbi, mis ei olle kätte-
 ga tehtud, se on, mis nenda ei olle ehhitud, eg-
 ga sikkade egga wassikatte werre läbbi, waid
 omma werre läbbi, üksford senna pühha
 paiga sisse läinud, ja iggawesse ärralunnosta-
 misse leidnud. Eest kui härgade ja sikkade
 werri ja lehma tuhff, mis nende peäle, kes rojaseks
 sanud,

sanud, riiputakse, pühhas teeb lihha puhhastus-
seks: kui palju ennam puhhastab Kristusse werri,
kes iggawesse Waimo läbbi ennast isse ilma wig-
gata Jummalale on ohwrinud, teie süddame tun-
nistust neist surno teggudest sedda ellawat Jum-
malat tenida. Ja sepärrast on temma ue seädus-
se wahhemees, et need, kes on kutsutud, iggawes-
se pärrandusse tõrust piddid sama pärrast sedda,
kui Kristusse surm on sündinud ärralunnastamis-
seks neist eksitusist, mis esimesse seädusse al olid.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal
Paastus. Jo. VIII, 46, 59 salmist
sadik.

Kes teie seast woib patto minno peäle
tõeks tunnistada? agga kui minna
tõt rägin / mikspärrast ei ussu teie mind
mitte? kes Jummalast on, se kuleb Jum-
mala sanna, sepärrast ei kule teie mitte,
sest et teie Jummalast ei olle. Siis kostsid
Juda=rahwas ja ütlesid temmale: eks
meie õiete ei ütles, et sinna Samaria=mees
olled, ning et sul kurri waim on? Jeesus
kostis: mul ei olle kurja Waimo, waid
minna auustan omma Jesa, ja teie teota-
te mind. Agga minna ei otsi mitte omma
au, üks on, kes sedda otseb ja kättemak-
sab. Tõest, tõest minna ütlen teile, kui ke-
gi minno sanna saab piddanud, se ei pea
mitte

mitte surma naggema iggaweste. Siis ütlesid Juda-rahwas temma wasto: nüüd olleme meie tunnud et sinnul kurri waim on. Abraham on surnud ja need Prohwetid, ja sinna ütled: kui kegi minno sanna saab piddanud, se ei pea mitte surma maitsema iggaweste. Sinnaks surem olled kui meie issa Abraham, kes on surnud? ja need Prohwetid on surnud, kelleks sinna isse-ennast panned? Jesus kostis: kui minna isse ennast auustan, siis ei olle minno au middagi; minno Issa on, kes mind auustab, kedda teie ütlete, et temma teie Jummal on. Ning teie ei olle kedda mitte tunnud; agga minna tunnen kedda, ja kui ma peaksin ütlesma: et minna kedda ei tunne, siis olleksin minna teie sarnane, üks wallelik; agga minna tunnen kedda, ja pean temma sanna. Abraham teie issa sai wägga rõõmsaks, et temma minno päwa piddi naggema, ja temma naggi kedda, ja olli rõõmus. Sepärrast ütlesid Juda-rahwas temma wasto: sinna ei olle weel wiiskümme aastat wanna, ja olled Abrahami näinud? Jesus ütles nende wasto: tõest, tõest, minna ütlen teile / enne kui Abraham sai, ollen minna. Siis wotfid

wotfid nemmad fiwwa üles, et nemmad
tedda piddid lopima; ogga Jes. 3 pettis
ennast ärra, ja läts keskelt nende wahhelt
minnes Jummalä koiast wälja; ja nenda
peäsis temma ärra.

I.

Kui sind pilkjad ärrapölgwad, Eht sind wotwad laitada,
Ning kui nemmad teotawad,, ärra wasto söima ja;
Sellet ei te laitja keel Rahjo, kel on wagga meel.

2.

Ei kolba ennesest need waesed innimesed,
Need on keif pattused ning alwad maokesed;
Sa üksi pattota, mo kallis Jesuke,
Mind pattust puhhastä, ning õigeks, waggaks te.

Epistel Kuendamal Pühhapäwal Paastus,
eht Palmipude Pühhapäwal. Wilip:
II, 5. 11 salmist ja 18.

Sest sesammasuggune meel olgo teie sees, mis
Kristusse Jesusse sees ka olli, kes, kui temma
Jummalä näul olli, sedda ei arwand sagiks, et
temma Jummalaga ühhesuggune olli; waid al-
landas isseennast ja wottis fullase näggo, ja sai
innimeste sarnatseks, ja leiri wäljaspidisest kom-
best kui innimenne, ja allandas isse-ennast, ja sai
sannawo:likkufs surmani, peälegi risti surmani.
Sepärrast on ka Jummal tedda wägga üllenda-
nud, ja on temmale annud ühhe nimme, mis ei ü-
le keige nimme on, et Jesusse nimmele keif nende põl-
wed pearwad ennast nikkutama, kes taewas, ja Ma

peäl, ja Ma al on, ja feikide feel peab üllestun-
nistama, et Jesus Kristus on se Issand Jum-
mala Issa auuks.

Ewangelium kuendamal Pühhapäwal Paas-
tus, ehk Palmipude Pühhapäwal, on sesam-
ma, mis leitakse esimese Kristusse Tulles-
misse Pühhal. Matt. XXI, 19.
salmist sadik.

Sing kui nemmad Jerusalemma lig-
gi said. n. t. s. wata 80 lehye küljes.

Epistel Surel Meljapäwal. 1. Kor. XI,
23-32 salmist sadik.

Sest minna ollen Issandalt sedda sanud, mis
minna teilegi ollen annud, et se Issand Jesus
sel õfel, mil tedda ärra-anti, leiba wottis, ning tän-
nas, ja murdis ja ütles: wotke, söge, se on min-
no ihho, mis teie eest murtakse; sedda tehke minno
mällestusseks. Selsammal kombel wottis temma
ka karrika pärrast õhto-sõma-aega, ja ütles: sesin-
nane karrikas on se uus seädus minno werre sees,
sedda tehke, ni mittoford kui teie ial sedda jote, min-
no mällestusseks. Sest ni mittoford, kui teie ial
sedda leiba sõte, ja sedda karrikast jote, siis kulu-
tage Issanda surma, senni kui temma tulleb. Se-
pärrast kes ial sedda leiba sõõb ehk Issanda karri-
kast joob kõlwatumal wiisil, sel on Issanda ihhust ja
werrest süüd. Agga innimenne katsko isse-ennast
lähhi ja nenda sögo temma sest leiwaist, ja jogo se
karrika seest. Sest kes kõlwato sõõb ja joob, se sõõb ja
joob

ioob isse ennesele nuhtlust, sest et temma ei te
wahhet Jssanda ihho wahhel. Sepärrast on ka
paljo nödraid ja haigid teie seas, ja paljo magga-
wad. Sest kui meie isse ennesele peäle kōhhut
moistame, siis ei moisteta meie peäle kōhhut. Ag-
ga kui meie peäle kōhhut moistetakse, siis antakse
meile Jssandast hirmo, et meid ma-ilmaga ei pea
hukka moistetama.

Ewangelium surel Neljapäwal on pühha
Ewangelisti Joannesse ramatus XIII.
peatükis, 1-15. salmist sadik.

AGga enne Pasa pühha, kui Jesus
teadis - - - - - kui minna teile
ollen teinud. wata 278. lehhe küljes.

I.

Mo heaks Jesus wottab tulla; Sest mo kōhhus põlgada,
Mis woib Ma peäl kallis olla, Et mo sees woib ellada
Jesus, kes null annab ka Dnma ihho werrega.

2.

Kui tahhad Jesussest siin kass, katju läbbi
Eo süddant kōrwaste, sest muido saad sa hābbi;
Kes patto armastab, ning wihtab wagadust,
Ei sunni ueste, se sōōb, ioob hukkatust.

Ewangelium Surel Redel

on

Meie Jssanda Jesusse Kristusse
Matmisest,

mis on se wiimne tük meie Jssanda Jesusse Kris-
tusse Kannatamisest ning surmast. wata 308. lehhe
küljes.

AGga kui õhto kätte tulnud - - -

--- ja pannid se firowi pitse-
riga finni.

I.

Jesust puaks risti kulae, Minno heaks teik kannatab,
Wallo, teotust ning siilge, ratto woi must ka-utab.
Kui ma nüüd saan pühhaks siin, Lahkub iggawenne piin.

2.

Mo kallis Jesus on suurt hädda, waewa näinud,
Et minna peaseksin, on temma surma läinud.
Kui temma läbbi nüüd ma pattud surretan,
Ning ellan temmale, siis taewa rõmo saan.

Epistel Bristusse illestousmisese Pühha es-
simesel Pāwal. I. Kor. V. 6-8 salmist sadik.

S Ele kiitleminne ep olle mitte hea. Eks teie tea,
et pissut happotaignat teik taignat happuks
teeb? Sepārrast pühfige wälja se wanna hap-
potaigen, et teie uus taigen woiksite olla, nenda
kui teie hapnematta ollete; sest ka meie Pasa-tal
Kristus on meie eest tappetud. Sepārrast pid-
dagem pühhad, ei mitte wanna happotaignas, eg-
ga furjusse ning kawwalusse happotaignas, waid
puhta mele ja tõe hapnematta taignas.

Ewangelium Bristusse illestousmisese Püh-
ha esimesel Pāwal. Mark. XVI. 1-8
salmist sadik.

S Ing kui se pühha sai mõdalainud /
ostis Maria Mahdalena / ja Maria
Jakobusse emma, ja Salome kallid rohhud,
et nemmad piddid tullesma ja tedda woid-
ma.

ma. Ning esimesesl nāddali pāwal tul-
 lid nemmad wāga warra pāwa toustes
 haua jure ning ütlesid issekestis: kes we-
 retab meile se kiwwi haua ukse peält är-
 ra? ning kui nemmad senna waasisid, nāg-
 gid nemmad, et se kiwwi olli arrawere-
 tud; sest temma olli wāga suur. Ning
 nemmad lāksid haua sisse ja nāggid ühhe
 noremehhe parramal polel istwa, sel ol-
 li piti walge rie selgas, ja nemmad ehmata-
 sid wāga. Agga temma ütles nende was-
 to: ärge ehmatage, teie o'site Jesust Naat-
 sarettist, kes olli risti lödud. Temma
 on üllestousnud, temma ep olle siin, wa-
 ta sedda asset, kuhho nemmad tedda ollid
 pannud. Agga minge, üttelge temma
 Jüingrittele ja Peetrussele, et temma teie
 ele lähhāb Kalilea-male, seāl sate teie ted-
 da nāhha, nenda kui temma teile on üt-
 telnud. Ning nemmad lāksid ruttuste
 wālja / ja jooksid haua jurest ärre; sest
 nende peäle olli wārriseminne ja ehmata-
 minne tulnud, ja ei ütelnud ühhelegi üh-
 tegi, sest nemmad kartsid.

I.

Tāanna pāsis surmast lahiti Jesus õnnisteggia;
 Nenda ust meil' tehti lahiti Pattust, surmast peasda;
 Kui ja surred temmaga, Siis sind wõttab ärrata.

Oh Jeesus! meie heaks sa kandsid risti koorma,
Et ello saaksite, sa läksid meel surma
Te, et ma patto tööd teik jättan süddamest;
Ehk sullen, ommeti ma ellan iggawest.

Epistel Kristusse ülestousmisse Pühha
teisel Pärwal. Apost. Tegg. Kam.
X, 34. 43. salmist sadik.

Aga Peetrus teggi omma su lahti ja ütles: Müüd
moistan minna tõeste, et Jummal ei pea lug-
gu, mis suggusest so.ust innimenne on, waid fei-
ge rahwa seast on se, kes tedda kardab ja õigust
teeb, armas temma melest. Se on se sanna, mis
temma Israeli lastele on läkitanud, ja on last-
nud rahho fulutada Jeesusse Kristusse läbbi; se-
samma on feikide Issand. Teie teate se asja,
mis on sündinud feige se Juda-ma läbbi, ja on al-
ganud Kalilea-maalt pärrast sedda ristmist, mis
Joannes fulutas; sest Jeesusest Maatsaretrist,
kuida Jummal tedda on woidnud pühha Waimo
ja wäega, kes on möda maad käinud, ja head tei-
nud, ja terwist saatnud feikile, kelle peäle kurrat
olli woimust sanud, sest Jummal olli temmaga.
Ring meie olleme feige nende asjade tunnistajad,
mis teia on teinud Juda-rahwa-maal ja Jerusa-
lemas, kedda nemad on tapnud ja pu kütge ponud.
Kedda on Jummal üles ärratanud kolmandamal
päwal, ja on tedda laskenud ilmsiks sada ei mitte feige
rahwale, waid neile tunnistajatele, kedda Jummal
enne olli ärrawallitsenud, meile, kes meie remma-
ga olleme sõnud ja jonud pärrast sedda, kui temma
surnust.

furnust sai üllestousnud. Ja temma on meid kästnud rahwale fulutada ja tunnistada, et sesamma on se Jummalast seätud ellawatte ja furnutte fohtomoiſtja. Seſtſinnatſeſt tunnistawad keiſ Prohwetid, et temma nimme läbbi keiſ, kes temma siſſe usjuwad, pearwad paitude andeks andmiſt ſama.

Ewangelium Kristusse üllestousmiſſe Pühha teiſel Pärwal. Lut. XXIV, 13-35.
ſalmiſt ſadiſ.

Sing wata, kaks nende ſeaſt ollid minemas ſeſammaſ pärwal ühhe allewiſſe, miſ Jeruſaleminiſt liggi kuusſüm-mend waggo maad oli, ſelle nimmi olli E-ma-us, ja nemmad rääkſid iſſeſeſtis keitist neiſt aſjuſt, miſ ollid ſündinud. Ja ſe ſündis, kui nemmad teine teiſega jutto aiaſid, ja teine teiſelt küſſiſid, ſiis tuli ka Jeſus iſſe nende jure ja käis nendega. Agga nende ſilmad peti, et nemmad tedda ei tunnud. Ja temma ütles nende waſto: miſ kõnned need on, miſ teie iſſeſeſtis kõnnelete käies, ja ollete kurwanäoliffed? Agga üts, ſelle nimmi Kleopas, waſtas ja ütles temmale: ſinnaks üſſi kui woõras ellad Jeruſaleminiſ, ja ei olle teäda ſa-nud, miſ neil päiwil ſeäſammaſ on ſündinud? ja temma ütles neile: miſ ſiis? agga nemmad üteliſid temmale: ſedda

Je

Jesussest Maatsaretist, kes olli üks Proh-
 wet wäggew teust ja sannast Jummalä
 ja keige rahwa ees, tuida meie üllemad
 Preestrid ja wannemad tedda on surma
 hukkamõistmisseks ärra-annud, ja tedda
 risti ponud. Agga meie lootšime, et temma
 piddi sesamma ollema, kes Israeli rahwast
 piddi ärralunnastama, ja peäle se keif on
 tänna se kolmas pääw, kui se on sindinud.
 Agga ka monningad naesed meie seast on
 meid ärraehmatanud, kes warra homiko
 hawa jures ollid, ja kui nemmad temma ih-
 ho ei leidnud, tullid nemmad ja ütlesid, en-
 nast ka Inglise näo näinud, kes ütlewad
 tedda ellawad. Ja monningad meie seast
 läksid hawa jure, ja leidsid nenda, kui
 need naesed ka ütelnud; agga tedda en-
 nast ei näinud nemmad mitte. Ja tem-
 ma ütles nende wasto: oh! teie rum-
 malad ja süddamest rasked sedda keif us-
 kuda, mis need Prohwetid on raginud.
 Eks Kristus sedda piddand kannatama,
 ja omma au sisse minnema? ning tem-
 ma hakkas Mosessest ja keikist Prohweti-
 dest, ja selletas neile ärra keige kirjade sees
 sedda, mis temmast olli kirjutud. Ja nem-
 mad said se allewi liggi, kuhho nemmad
 läksid. Ja temma teggi ennast emale
 min,

minnema.. Ja nemmad pallusid tedda wäggise ja ütlesid: ja meie jure / fesi õhto jouab / ja pääw werib; ja temma läks sisse nende jure jama. Ja se sündis, kui temma nendega laudas istus, wottis temma leiba / õnnistas ja murdis ja andis neile; siis peasis nende silmad lahti, ja nemmad tundsid tedda, ja temma kadus nende eest ärra. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: eks meie südda meie sees ei põllend, kui temma meiega rakis se tee peäl, ja kui temma meile need kirjad ärraselletas? Ja nemmad tousid seltsammal tunnil üles, ja läksid taggasi Jertisalemma, ja leidsid neid üksteistkummend / ja neid kes nende jures ollid, koos ollemast, kes ütlesid: se Jeesus on tõeste illestousnud ja ennast Simonale näitnud. Ja nemmad rääksid üles sedda, mis tee peäl olli sündinud, ja kuida nemmad tedda leiwa-murdmisfest ollid tunnud.

I.

Thl sind furwastus siin waerab, Wihka ilka patto tš,
 JEsus aitas, kui sa kaebab Omma hädda temmale.
 JEsus ütles: usju mind, Reigest häddast päästan sind.

2.

Nüüd lõppeb ilma pääw, ning õhto kätte jouab,
 Kõl kaswab pimedus, ning woiuust sada nouab;
 Et ei ma eksi nüüd, mind, Jesus, juhata,
 Sest rummal, pimme on feik ilma siinota.

Epistel Kristusse ülestousmisse Pühha
 Kolmandamal Páwal. 21post. Tegg. Ram.

XIII. 26-32 salmist sadik.

Sõhhed, wennad, Abrahami suggu lapsed,
 ja kes teie seast Jummalat kartwad, teile on
 sesinnatse õnnistusse sanna lááffitud. Sest kes
 Jerusalemmas ellawad, ja nende üllemad, et nem-
 mad seddasinnast Jesust ei tunnud, siis on nem-
 mad nende Prohwetide sannad, mis igga Pühha
 páwal loetakse, tedda hukkamoistes tõeks teinud.
 Ning kui nemmad ühtegi surma süüd ei leidnud,
 pallusid nemmad Pilatust, et tedda pididi árrahuf-
 katama. Agga kui nemmad feik said lõppetanud,
 mis temmast olli kirjotud, wotsid nemmad tedda
 pu peált mahha, ja pannid tedda hauda. Agga
 Jummal on tedda üllesárratanud surnust. Kes
 on náhtud mürto páwa neist, kes temmaga ollid
 láinud Kalilea-maalt Jerusalemma, kes on temma
 tunnistajad rahwa ees. Ning meie kulutame teile
 sedda tõotust, mis meie wannemile on sanud, et
 Jummal sedda meile, nende lastele, on táieste tõeks
 teinud, kui temma Jesust olli árratanud.

Ewangelium Kristusse ülestousmisse Püh-
 ha Kolmandamal Páwal. Luk.

XXIV. 36-47 salmist sadik.

Agga kui nemmad sedda ráátsid / seisis
 Je-

Jesús isse kesi nende wahhel, ja ütles nende wasto: rahho olgo teile! agga nemmad kofkusid ja kartsid, ja mõlesid ennast waimo näggewad. Ja temma ütles neile: Miks teie olete ni wägga ärraehmatand? ja miks parrast touswad nisuggused mõrkemised teie süddamette sees? et wadage minnis käed ja minno jallad, sest et minna sesamma ollen, katske mind kättega ja wadage, sest et waimul ep olle mitte lihha ja luid, nenda kui teie näte mul ollewad. Ja kui temma sedda sai ütelnud, näitis temma neile ommad käed ning jallad. Agga kui nemmad rõmo parrast weel ei usknud, ja imnests pannid, siis ütles temma nende wasto: kas teil on siin middagi süa? ja nemmad pannid temma ette tükki küpsetud kalla ja kerje-met. Ja temma wotkis ja soi nende ees. Agga temma ütles nende wasto: need on need kõnned, mis minna teile rääksin, kui minna alles teie jures olin: Keik peab tõeks sama, mis Moosesse käsus ja Prohwetide ja lauloramatust minnust on kirjotud. Siis tegi temma nende moistust lahti, et nemmad need kirjad moistid. Ning temma ütles neile: nenda on kirjotud, ja nenda piddi Kristus kannatama, ja üllestou-

ma surnust kolmandamal päwal ja temma nimine peäle piddi' kulutama patustpöörmist ja pattude andeks-andmist keige rahwa seas / ja algama Jerusalema.

1.

Kes so heldust hilja, warra, Armas Jeesus, kulutab,
Kes ei lahku sinnust ärra, Murres temma rõmbo saab.
Sind ma püan, Jeesuke, anna rahho minnule.

2.

Dh helbe Jeesuke! sa kassi, jalgo näitad,
Ja sure rõmoga nüüd ommad weinnad täidab.
Ma ollen uskmatta, sest wiggast peasta mind,
Et ommas süddames ma saaksin nähha sind.

Epistel esimesesl Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisel Pühha.

1. Jo. V. 4¹² salmist sadit.

Sest keik, mis Jummalast on sündinud, woi-
dab ma ilma ärra, ja meie usk, se on se roo-
mus, mis ma ilma on ärrawoitnud. Kes muido
on, kes ma ilma ärrawoidab, kui agga se, kes
uskub, et Jeesus Jummalas Doeg on. Se on se-
samma, kes tulleb wee ja werre läbbi, Jeesus se
Kristus, ei mitte weega ükspäinis, kuid wee ja
werrega. Ning se Waim on, kes tunnistab, et
se waim on tõdde. Sest kolm on, kes tunnistab
wad taewas, se Jeesa, se Ganna, ning se pühha
Waim, ja need kolm on üks. Ja kolm on, kes
tunnistawad Ma peäl, se Waim, ja se wessi, ja
se werri, ja need kolm on ühheks tunnistusseks. Kui
meie

mele innimeste tunnistust wastowottame, siis on Zummala tunnistus surem, sest se on Zummala tunnistus, mis temma on tunnistanud ommast Poiaſt. Kes ussub Zummala Poia ſiſſe, ſel on tunnistust ennese ſees. Kes ei usu Zummalat ſe on tedda wallelikkufſ teinud, ſeſt temma ei olle mitte usknuſ ſedda tunnistust, mis Zummal on tunnistanud ommast Poiaſt. Ja ſe on ſe tunnistus, et Zummal meile on igga weſt ello annud, ja ſeſamma ello on temma Poia ſees. Kellel ſe Poeg on, ſellel on ſe ello, Kellel Zummala Poega ei olle, ſellel ei olle ſedda ello mitte.

Evangelium eſſimeſſel Pühhapäwal pärraſt Bristuſſe ülleſtousmiſſe Pühha.
Joan. XX. 19-13 ſalmiſt ſadiſt.

SLi niüüd õhto-aeg' olli ſeſſammaſ eſſimeſſel nädali päwal, ning ukſed luktus ollid ſeäl, kus need Jüngrid ühheſko-us ollid kartuſſe pärraſt Juda-rahwa eest, ſiis tulli Jeſus ning ſeiſis keſt nende wahhele, ning ütles neile: Rahho olgo teile! ning kui temma ſedda ſai ürtelnuſ, näitis temma neile ommaſ käd ja külje, ſiis ſaid need Jüngrid rõõmaſaks, kui nemmad Jeſandat näggid; ſiis ütles Jeſus neile jälle: rahho olgo teile! nenda kui ſe Jeſa mind on lakkitanud, nenda lakkitan

tan minna teid ka. Ning kui temma
 sedda sai üttelnud, puhhus temma nen-
 de peäle, ja ütles neile: wotke pühha
 Waimo. Kellele teie ial pattud andeks
 annate, neile on need andeks antud: kel-
 lele teie ial pattud finnitute, neile on need
 finnitud. Agga Tomas üks neist kah-
 hesteistkümmest, kedda nimmetakse kaksit-
 kuts, ei olnud mitte nendega, kui Jeesus
 tulnud: siis ütlesid need teised Jüngrid
 temmale: meie olleme Jeesandat näinud.
 Agga temma ütles neile: ei minna ussu
 mitte, kui minna ei nä temma kätte sees
 naelte asset, ning pannen omma sõrme
 naelte asseme sisse, ning pannen omma
 kät temma külje sisse. Ning kahhetša
 päwa pärrast ollid need Jüngrid jälle
 seälsammas ning Tomas nendega. Siis
 tulleb Jeesus, kui need üksed luktus ollid/
 ning seisid fest nende wahhele, ning ütles:
 rahho olgo teile! Pärrast ütleb temma
 Tomale: pista omma sõrme seie, ning
 wata minno käd, ning anna omma kät
 seie, ning panne minno külje sisse, ning
 ärra olle uskmatta waid usklik. Ning To-
 mas wastas ja ütles temmale: minno
 Jeesand, ning minno Jummal! Jeesus
 ütles temmale: Tomas, sinna olled usk-
 nud,

nud, sest et sinna mind olled näinud; õn-
 sad on need/ kes ei nä ning siiski uskwad.
 Agga Jesus on küll muid palju immetäh-
 tä teinud omma Jüngerite ees, mis ep olle
 üllestirjotud sesinnatse ramato sees; agga
 needsinna sed on kirjotud / et teie peate
 uskma/ et Jesus on se Kristus se Jummal
 Poeg/ ning et teie peate uskma ning ello
 sama temma nimme sees.

I.

Jesus! rahho saat sid meile, Kui sa toudsid hawa seest;
 Müüd ka rahho annad neile, Kes sind noudivad süddamest.
 Jummalaga leppitad Mind, ning hädas rõmustad.

2.

Ma tännan, Jesus, sind, et olled leppitanud
 Mind omma Isaga, keik wihha ka-utanud;
 Mind pattust lahti te, ning hoia keige eest,
 Mis sin woi aiada so rahho süddamest.

Epistel teisel Pühapäwal pärrast Kris-
 tusse üllestougmisse Pühha. 1 Peet.

II. 21=25 salmist sadik.

Sest seß ollete teie kutsutud, sest et ka Kristus
 on teie eest kannatanud, ja teile tähte jät-
 nud, et teie peate temma jälgede sees käima, kes
 ep olle patto teinud, ning felle suust polle pettust
 leitud, kes ei sõimand wasto, kui tedda sõimati,
 kes ei ahwardand, kui temma kannatas; waid
 andis selle hõleks, kes õiete fohhut mõistab.
 Kes meie pattud isse on kannud ommas

ihhus ütles pu peäle, et meie piddime pattust lahri sama ning õigussele ellama, kelle werme läbbi teie ollete terweks sanud. Sest teie ollite kul eksiad lambad, agga rüüd ollete teie pöördud omma hinge karjatse ja üllewaatja pole.

Ewangelium teisel Pühhapäwal pärrast
 Kristusse ülestousumisse Pühha.
 Joan. X. 11-16. salmist sadik.

Sinna ollen se hea karjane, se hea karjane jättab omma ello lammaste eest. Agga se palgalinne, kes ei olle karjane, kelle ommad need lambad ei olle, näab hunti tulleswad, ning jättab need lambad mahha ja põggeneb, ja hunt wottab neid kinni, ning pillab need lambad laiale. Agga se palgalinne põggeneb, sest et temma on palgalinne, ja temma ei holi lammaste eest mitte. Minna ollen se hea karjane ja tunnen ommad, ja minno ommad tundwad mind, nenda kui mind se Issa tunneb ja minna tunnen seda Issa, ning annan omma ello lammaste eest. Ja minnul on weel teisi lambaid, heid ei olle mitte sest sennast laudast, ja neid pean minna ka seie toma, ja nemmad kuulwad minno heale, ning peab üks farri ja üks karjane oüema.

1.

Sinno eest kül murret kannab, Sinno hinge karjane;
 Jesus woinust sulle annab Hundi wasto allate,
 Kes siin lodab temma peäl, Sellel on üks julge meel.

2.

Kui püab iggapäaw se pörge hant mind neelda,
 Kes wägga ablas on, siis wotta, Jesus, keelda;
 Eest peastnud olled sa mind temma kurgu seest
 Müüd kaitse, hoia mind kui omma tallekest.

Epistel Kolmandamal Pühhapäwal pärrast
 Kristusse ülestoumissse Pühha i Peetr.
 II. 11-20 salmist sadik.

Armad, minna mainitsen teid kui maalisest
 ning woõrad, et teie ennast hoiate lihhalikko
 himmude eest, mis hinge wasto sõddiwad, ja pea-
 te head ello pagganatte seas, et nemmad se eest,
 mis nemmad teist kui furjategglattest pahha rāgi-
 wad, teie bea teggude pärrast, mis nemmad teist
 nārowad Jummalat auustawad katsumisse päwal.
 Sepärrast heitke ennast feikide innimeste seadinis-
 se alla Jōsanda pärrast, olgo funninga kui ülle-
 ma alla; ellik pealikude kui nende alla, kes tem-
 mast on lākitud, furjateggiattele kül nuhtlus-
 seks, agga heateggiattele litusseks. Eest nenda
 on se Jummalat tahtminne, et teie head tehhes
 moistmatta innimeste rummalust linnisullute; kui
 wabbad, ja ei mitte otsego olleks teil se wabbadus
 furjusse lattetks, waid kui Jummalat sullased.
 Auustage feiki, armastage need wennad, kartke
 Jummalat, auustage funningast. Teie sullas-
 sed, fuulge feige kartussega omma iōsandatte

sanna, ei mitte ütspäinls nende heade ja tassaste, waid ka nende tiggedatte sanna. Sest se on arm, kui legi süddame-tunnistusse pärrast Jummal ees feif furwastust heafs wõttab ja üttelekohhut kannatab. Sest mis litus on se, kui teid sü pärrast peksetakse, ning teie nenda kannatlikkud ollete: aga kui teie head tehhes ja furja nähhes kannataste, se on arm Jummal jures.

Ewangelium kolmandamal Pühhapäwal
pärrast Kristusse ülestoumissse Pühha.
Joan. XVI. 16, 23 salmist sadit.

SKristesse aia pärrast / siis ei nä teie mind mitte / ning ta ürrikesse aia pärrast / siis näte teie mind, sest minna lähhän Jsa jure. Siis ütlesid monningad temma Jüngrittest issekeskis: mis se on, mis temma meile ütleb: ürrikesse aia pärrast siis ei nä teie mind mitte, ning ta ürrikesse aia pärrast, siis näte teie mind, ning et minna Jsa jure lähhän? Sepärrast ütlesid nemmad: mis se on, mis temma ütleb: ürrikesse aia pärrast? meie ei tea mitte, mis temma rägib. Siis moistsis Jesus, et nemmad temmalt tahtsid küsida, ja ütles nende wasto: sedda küsitate teie issekeskis, et minna ollen ütelnud: ürrikesse aia pärrast, siis ei nä teie

teie mind mitte, ning ta ürrikesse aia parrast, siis näte teie mind. Tõest, tõest, minna titlen teile, teie peate nutma ja ulluma, agga ma ilm on rõmus. Teid peab furwastama; agga teie furwastus peab rõmuks minnema. Ühhel naesel, kui temma lapse ilmale toob, on furwastust, sest temma tund on tulnud, agga kui temma saab lapse sanud, ei mõtle temma ennam ahhastusse peäle se rõmo parrast, et innimenne ilmale on sündinud. Ning teil on tül nüüd ka murret, agga minna tahhan teid jälle nähha, ning teie südda peab rõmus ollema, ning ükski ei pea teie rõmo teist ärrawotma. Ja selsammal päwal ei küssi teie mult middagi.

1.

Eh! tül pühha rahwa hädda! Näikse raske ollewad;
Ei üski Jeesus pörab jedda/ Kui need taewa tullwad.
Risti aeg on ürrike, Rõõm on taewas allate.

2.

Ma tahhan, Jeesuke, so järrel' risti tunda,
Ning willetsusse sees sull' ikka tanno anda.
Kes wi' lab patto tõdd, ning kälwab nuttoga;
Kui lõppend ärra risti, siis leikab rõmoga.

Epistel neljandamal Pühhapäwal parrast
Kristusse illestousmisse Pühha.
Jak. I, 16-21. salmist sadik.

A Nige el'sige mitte, minno armsad wennand. Keif
hea

hea andminne, ja feik táis and on üllewelt, ja tulleb mahha walguste Jesast, selle jures ep olle muutmist egga wahhetamisse warjo. Temma on meid sünnitanud omma tahtmisse järrele tõe sanna läbbi, et meie piddime kui monned essimesed ollema temma lomade seast. Sepärrast, minno armad wennad, olgo igga innimenne nobbe kuulma, pitkalinne rägima, pitkalinne wihhale; sest innimesse wiha ei te mitte, mis Jummal ees õlge on. Sepärrast heitke ennesest ärra feik rojust ja kurojust, mis wägga paljo on, ning wõtke tassase melega wasto se sanna, mis teie sisse on istunud, ning wiib teie hinged õnsaks tehha.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwal pärrast Kristusse üllestoumisse Pühha.

Joan. XVI, 5-15. salmist sadik.

Agga nüüd lähhan minna selle jure/ kes mind on läkitanud, ning ütsti teie seast ei küsi mult: kuhho sa lähhad? waid et minna teile sedda ellen ütletnud/ on teie südda táis kurowastust sanud. Agga minna ütlen teile sedda tót: se tulleb teile heaks, et minna ärralähhen, sest kui minna ärra ei lähha, siis ei tulle se rõmusta ja teie jure; Agga kui minna saan ärra lainud, tahhan minna tedda teie jure läkitada. Ning kui sesamma saab tulnud, nomis temma sedda ma ilma patto pärrast,

rast, ning õigusse parrast / ja kōhto parrast. Patto parrast, et nemmad ei usu minno sisse: agga õigusse parrast, et minna Jēsa jure lähhān ning teie mind ennam ei nā: Ja kōhto parrast, et se sinnatse ma-ilma wūrsti peäle kōhhut on moistetud. Minnul on teile weel paljo ütlemist, agga teie ei woi sedda nūūd mitte kanda. Agga kui temma, se tōe Waim, tulleb, se juhatab teid teige tōe sisse, sest temma ei rāgi mitte isse-ennesest, waid mis temma kuleb, sedda rāgib temma, ja tullewad asjad kulutab temma teile. Sesamma auustab mind, sest minno ommast wottab temma ning kulutab teile. Keif se, mis Jēsal on se on minno, separrast ollen minna ütelnud, et temma peab minno ommast wotma ning teile kulutama.

I.

Et ma-ilma ei karda hirmo, Wainitsus' est holige
Parrast ei sa ennam armis, Waewataffe jargeste,
Tōt mind undma boppeta; Sata pūhha Wainoga.

2.

Re: Kardab Jummalat, sel p'le tarwis karta
Siin hādada surma sees: sest patto unnest ärka
Nūūd üll's, inime: so helde Jēsa
On teed sull' walmistand, sind peästnud kalliste.

Epistel wiendamal Pühhapäwal pärrast
Kristusse üllestousmisse Pühha.

Jak. I. 22-27 salmist sadik.

Agga olge sanna teggiad ja ei mitte üfspäinis
fuuljad, et teie wallemõtlemisse läbbi ennast
ei petta. Sest kui fegi on sanna fuulja, ja ei mitte
teggia, se on ühhe mehhe sarnane, kes omma ih-
holikko pallet peeglis katsub: sest temma on ennast
katsnud ja ärralainud, ja seddamaid ärra-unnus-
tanud, misfuggune temma olli. Agga, kes wab-
badusse täie kässo sisse fummardades watab, ja
selle jure jääb, sesinnane ep olle mitte unnustaw
fuulja, waid teo teggia, sesinnane on õnnis om-
ma teggemisse sees. Kui fegi teie seast arwab
Jummala tenia ollerwad, ja ei tallitse omma feelt,
waid pettab omma süddant, selle Jummala tenis-
tus on tühhine. Üks puhhas ja laitmatta tenis-
tus Jummala ning Issa ees on se: waeste laste
ja leskede järrele kulama nende willetsusfes, ja
isse-ennast puhtast sest ma-ilmast piddama.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal pärr-
ast Kristusse üllestousmisse Pühha.

Joan. XVI, 23-30 salmist sadik.

Tõest, tõest minna ütlen teile: mis teie
ial Issalt pallute minno nimme-
sedda annab temma teile. Tännini ep
olle teie middagi pallunud minno nim-
mel: Palluge, siis peate teie wõtma / et
teie

teie rõõm woits täis olla. Sedda ollen minna teile tähhendamisse-sannadega rāginud, agga se tund tulleb / et minna tähhendamisse-sannadega ennām teile ei rāgi, waid kolutan teile julgeste minno Jssast. Selsammal pāwal peate teie palluma minno nimmel / ning minna ei ütle teile mitte, et minna tahhan Jssa teie eest paluda, sest se Jssa isse armastab teid / sest et teie mind ollete armastanud / ning uskunud, et minna Jummalast ollen wājalāinud. Minna ollen Jssast wājalāinud / ning tulnud ma-ilma sisse, ta jāttran minna ma-ilma mahha / ning lähhān Jssa jure. Siis ülesid temma Jūngrid temma wasto: wata, niūd rāgid sinna julgeste / ning ei ütle ühtegi tähhendamisse-sanna. Niūd teame meie / et sinna keik asjad tead, ja sulle ep olle tarwis / et sinnult fegi küsib. Sest ussume meie / et sinna Jummalast olled wājalāinud.

1.

Helbe Jēsus, meie palwet Kuulda armust tōotad;
Pakkud pūhha Waimo anded, Jssa jure juhhatad,
Et, kui tedda pallume, abbi same rohkest.

2.

Kes wiħ' ab patto tōōd so tahtmist tehha pūab,
Oh Jummal! appi ka sind keiges hāddas hūab;
Waat tedda tahhad sa ka iħka aidata,
Ja kāsšid tedda ka sind pārrast tānnada.

Epistel Kristusse Taewaminnemisse Püh-
hal. Apost. Tegg. rom: 1. 1-11 salmist sadik.

Sesimesse ramato ollen minna kül teinud,
Seowilus, keigest sest, mis Jesus hakkas teg-
gema ja õppetama se päwani, mil tedda üllestwoe-
ti, kui temma neile Apostlidadele (tedda temma olli
ärarawallitsenud) pühha Waimo läbbi sai kässo
annud. Kennele temma ka pärrast omma kanna-
tamist isse-ennast ellawalt olli näitnud mitme tõs-
sise märgiga, ja olli neist nähtud nellikümme
päwa, ja rälis Jummalata kunningrigi asjo. Ning
kui temma nendega kokko sai, käs kis temma
neid, et nemmad ei pidband Jerusalemmast är-
raminnema, waid Issa tootust ootma, mis teie
(ütles temma) minnust ollate kuulnud. Sest Jo-
annes on kül weega ristitud, agga teid peab püh-
ha Waimoga ristitama ei mitte kaua pärrast neid-
sinnatsid päiwi. Kes nüüd ollid kofkotulnud, küssi-
sid temmalt ja ütlesid: Issand, kas sinna selsinnat-
sel ajal jälle Israelile üllesehhitad kunningrigi?
agga temma ütles neile: teile ei sünni aego egga
tundisid teada, mis se Issand omma ennese mele-
walda pannud, waid teie peate pühha Waimo
wägge sama, kui temma teie peale saab tulnud, ja
peate minno tunnistajad ollema ni hästi Jerusa-
lemmas kui keige se Juda ja Samaria maal, ja
maailma otsani. Ja kui temma sedda sai ütelnud,
tõsteti tedda nende nähhes ülles, ja pilto wottis ted-
da ülles nende silma eest ärra. Ja kui nemmad üls-
silmi taewa pole waatsid, kui temma ärraläks, ja
wata,

wata, siis seisid nende jures kaks meest walgis ri-
dis, kes ka ütlesid: Kalilea-ma mehed, mis teie
seisate ja watate ülles taewa? sesinnane Jeesus,
kes teilt on ülleswoetud taewa, peab tulles sel-
sammal kombel, kui teie tedda ollete näinud taewa
ärraminnewad.

Ewangelium Aristuse Taewaminnemise
Pühhal. Mart. XVI, 14-20 salmist sadik.

SSS Sinats kui need üksteistkummend
Saudas istid, näitis temma ennast/
ja sõitles nende ustmatta ning kange süd-
dant/ et nemmad neid ei olnud usnud/
kes tedda ollid näinud üllestougnud olle-
wad. Ning temma ütles neile: minge
teie ma-ilma, ja kulutage sedda armo-op-
petust teige loimale. Kes ussub ning tedda
ristitakse, se peab õnsaks sama; agga kes
ei ussu, tedda peab hukka moistetama.
Agga neil, kes ustiwad, peawad nisug-
gused rõhked jures ollema: minno nim-
mel peawad nemmad kurjad wainud
wälja-aiama, usi keli rõgima, ussa ülles-
wotma, ja kui nemmad ka ühhe surmajo-
maia peaksid joma, ei pea neile sest ühtegi
wiiga sama. Haigede peäle peawad nem-
mad känd pannema, siis sawad nemmad
parremaks. Ning se Jeesus, kui temma

nendega sai rāginud, woeti üles taewa,
ja istub Jummalal parramal polel. Ag-
ga nemmad lāksid wālja ning ütlesid jut-
lust keikis paikus, ja se Issand aitas neid/
ja finnitās se sanna nende tāhte lābbi, mis
jārrele tullid.

1.

Taewa olled lāinud sinna Meie õnneks, Jesuše,
Te, et ifka tunnen minna Eüddames sind tõeste;
Iggapāwa taewa lāān, Kui so jārrel' iggatsen.

2.

Sa, Jesus, taewa lāind nūūd pean ifka noudma,
Mis iggawenne on, ning sinno jure joudma;
Oh! ella minno sees, mind tundma õppetä,
Mis sa mul saatnud taewaminnemisega.

Epistel Kuendamal Pühhapāwal pārrast
Kristusse ülestõusmisest Pühha.
1 Peetr. IV. 7. 11 salmist sadit.

Agga feige asjade ots on liggi sanud, se pārrast
olge moistlikkud ning walwsad palwettele.
Agga feige-ennamiste piddage isseleskis ühte puh-
fo armastust: sest armastus kattab pattu hulka.
Olge isseleskis woõraste wastowõtjad, ilmanurri-
sematta sedda mōda kui iggaüks on armo-andi sa-
nud, nenda aidage teine teist sellega kui Jummalal
monnesarnatse armo anni head maiapiddajad. Kui
legi rāgib/ kui Jummalal sannad rāgigo temma sedda,
kui legi tenib, se tenigo kui sest jou-ust, mis Jummal
annab, et keikis Jummalal auustakse Jesusse Kris-
tusse

tusse läbbi, kessel on se au ning se wäggi iggarweste
iggarwestes; aiafs, Amen.

Ewangelium kuendamal Pühhapäwal pär-
rast Kristus se ülestousmis se Pühha.

Jo. XV. 26 = XVI. = 4. salmist sadik.

A Sga kui se rõmustaja saab tühnud /
kedda minna teile tahhan läkkitada
Jesast, se tõe Waim / kes Jesast wälja-
lähkõb, sesamina peab minnust tunnis-
tama, ning teie peate ka tunnistama, sest
teie ollete algmisest minnoga olnud. Sed-
da ollen minna teile räginnud / et teie en-
nast ei pahhanda. Ja nemmad lükka-
wad teid foggodussest wälja; agga tund
tulleb, et iggaüks, kes teid tappab / mõr-
leb ennast Jummalale melehead kui ühhe
ohwriga teggewad. Ja sedda wotwad
nemmad teile tehha sepärrast, et nemmad
ei olle tunnud sedda Jēsa egga mind.
Agga sedda ollen minna teile räginnud,
et kui se tund saab tulnud, teie se peale
mõrlete, et minna teile sedda ollen üttel-
nud. Agga sedda ep olle minna algmis-
est teile mitte ütelnud, sest et minna teie-
ga olin.

1.

Kes sind, Jesus! armastawad neid siin naeruks petakse;
 Sinno tõt kes tunnistawad, kotho ette wetakse;
 Ei moi ial leppida waggad rummalattega.

2.

Kes julgest, selgeste so sanna kulumawad,
 Oh Jummal! teotust siin ilmas valgaks sawad.
 Sest Jesust, Jõsa ka ma-ilm ei tunnege,
 Ei jowa armata, mis õige, tõsine.

Epistel Nellipühhi esimesel Pāwal. 26.
 postl. Tegg. rom. II. 1-13 salmist sadik.

Sing kui se Nellipühhi-pääw kätte sai, siis ol-
 lid nemmad keif ühhel meel ko-us. Ja taes-
 wast sündis äkkitselt üks kohhise mine otsego kange
 tuul olleks puhhunud, ja täitis keif sedda kooda,
 kus nemmad istid. Ja neist nähti kui lõhnutud tula-
 le keled, ja istus iggaühhe peäle nende seast. Ja
 nemmad said keif täis pühha Waimo, ja hakkasid
 rägima teisi keli, nenda kui se Waim neile an-
 dis ülesrägida. Agga Jerusalemmas ollid Judara-
 rahwas ellamas Jummalakartlikkud mehhed kei-
 gesugguse rahwa seast, mis taewa al on. Kui nüüd
 sesinnane heäl sündis, siis tuli se hulk kofko, ja
 said ommas mõttes seggaseks, sest iggaüks kulis
 neid omma kele-murde rägimad. Agga nemmad
 ehmatasid keif ärra, ja pannid immeks, ja ütlesid
 teine teise wasto: wata, eks needsinatsed keif,
 kes rägimad, Kalilea-ma mehhed ei olle? kuida siis
 mele iggaüks kuleme omma kele murde, mis sees
 mele olleme sündinud. Olgo meie Parti-rahwas
 ja Media-ja Elamita-rahwas, ja kes meie ellame
 Meso-

Mesopotamia, ja Juda ja Kappadokia, Pontusse ja Asia-maal, Brigia ja Pammilia, Egiptusse ja Libia rigi sees Kirene laudo, ja Roma-rahwa woõrad, Juda-rahwas, ni hãsti kui need kes Juda-rahwa usko ennast heitnud, Kreeta ja Arabia-rahwas, siis kuleme meie need rãgimad meie omma feli Jummalala sured asjad. Agga nemmad ehmatasid keik `arra, ja ollid otsesõõ kahhe peal ja ütlesid teine teise wasto: mis se kũl peaks olla? agga teised pannid sedda naeruks ja ütlesid: nemmad on tãis maggusat wina.

Ewangelium Mellipũhhi esimesesl Pãwal.
Joan. XIV. 23-31 salmist sadit.

Esus wastas ja ütles temmale: kui keigi mind armastab, kũl se peab minno sanna, ja minno Jsa armastab tedda, ja meie tahhame temma jure tulla, ja ello-asset temma jures tehha. Kes mind ei armasta, se ei pea minno sanno, ning se sanna, mis teie kulete, ep olle mitte minno, waid selle Jsa, kes mind on lãtkitanud. Sedda ollen minna teile rãginud teie jures olles. Agga se rõmus-taja, se pũhha Wain, kedda minno Jsa tahhab lãtkitada minno nimmel, se samma peab teid õppetama keik, ja teie mele tulletama keik, mis minna teile ol-

L 3

len

len üttelnud. Rahho jättan minna teile,
 omma rahho annan minna teile, minna ei
 anna teile mitte nenda, kui ma-ilm annab.
 Teie südda ärge ehmatage, egga sago ar-
 raks mitte. Teie ollete kuulnud, et min-
 na teile ollen üttelnud: minna lähhan
 ärra, ja tullen jälle teie jure. Kui teie
 mind armastaksite, küi teie olleksite siis
 rõõmsad, et minna ollen üttelnud: min-
 na lähhan Jäsa jure, sest minno Jäsa on
 surem mind. Ning nüüd ollen minna
 teile üttelnud enne kui se sünnib, et teie us-
 sute, kui se sünnib. Minna ei sa ennam
 paljo teiega rägida, sest sesinnatse ma-il-
 ma Würst tulleb, ja ei sa minnust ühtegi.
 Agga et ma-ilm moistaks, et minna se
 Jäsa armastan, ja nenda teen, kui se Jä-
 sa mind on käsknud; touse üles ning lät-
 ki siit ärra.

1.

Jesand seu kofko armus risti-rahwa hinged, meelt,
 Et need teniwad sind waimus, andwad sulle süddant, feelt;
 Sinno Waim meid pühhitsego, meie süddant puhhastago.

2.

Kes Jesust armastab, ning temma sanna peab,
 On armas Jummalal, se temma palwe wottab,
 Ning tulleb temmase, teeb asset temma sees,
 Ei riku tedda risti, waat! se on õnnis mees.

Epistel Mellipühhi teisel Pāwal. Apost. Tegu-
gud. rom. X. 42-48 salmist sadit.

Temma (Jesús) on meid käslnud rahwale
kõlutada ja tunnistada, et sesamma on se Jum-
malast seätud ellawatte ja surnutte kohtomoistja.
Sestsinnaistest tunnistawad keif Prohwetid, et
temma nimme läbbi keif, kes temma sisse ussumad,
peawad pattude andeks-andmist sama. Kui Peet-
rus need sannad alles rāfis, langes se pühha Waim
keifide peäle, kes sedda sanna kuulsid, ning need
usflikkud ümberleikamisest, ni mitto kui Peetrus
sega ollid tulnud, ehmata sid ärra, et ka pagga-
natte peäle se pühha Waimo and olli wallatud.
Sest nemmad kuulsid neid woõraid keli rāgitwad,
ja Jummalat wāgga auustawad; siis kostis
Peetrus: kas kegi woib wet keelda, et neid ei pe-
aks ristitama, kes pühha Waimo on sanud nen-
da kui meiege? Ning temma käs kis neid ristida
Jesanda nimmel.

Evangelium Mellipühhi teisel Pāwal.
Joan. III. 16-21 salmist sadit.

Sest nenda on Jummal ma-ilma ar-
mastanud, et temma omma aino-
sündinud Poia on annud, et ükski, kes
temma sisse ussub, ei pea hukka sama,
waid et igawenne ello temmal peab olle-
ma. Sest Jummal ep olle omma Poia
mitte lāffitanud ma-ilma, et temma ma-

ilma piddi hukkamoistma / waid et ma-
ilm temma lābbi piddi õnsaks sama. Kes
temma sisse ussub / tedda ei moisteta mit-
te hukka; agga kes ei ussu mitte / jubba
se on hukkamoistetud / sest et temma ep
olle uftnud Jummal ainosündinud Poia
nimme sisse. Agga se on se hukkamoist-
minne / et se walgus on tulnud ma-ilma sis-
se / ja need innimesed armastad sedda
pimmedust ennam kui sedda walgust; sest
nende teud ollid furjad. Sest iggaks / kes
furja teeb / wihtab sedda walgust / ning
ei tulle walgusse jure / et temma teggusid
ei pea laidetama. Agga / kes tõt teeb / se
tulleb walgusse jure / et temma teud woik-
sid anwaliktus sada / sest et nemmad on
Jummal fees tehtud.

1.

Wõttelge õh innimesed! et meid Jummal armastand,
Temma Poeg keif hāddalissed on jo kallist lunnastand,
Waggad sawad taewasse, furjad lähwad porgusse.

2.

Miwāga Jummal on ma-ilma armastand,
Et omma Poia meil on isse lākkitand;
Sesamma rõnnustab kes murrel ellawad,
Sesamma walgustab keif wæsed pimmedad.

Epistel Teliupühhi kolmandamal Päwal.
Apost. Tegg. rom. VIII. 14, 17 salmist sadik.

Agga kui need Apostlid / kes Jerusalemmas ollid,
said kuulda, et Samaria-lin Jummal san-
na

na olli wastowotnud, laskitasid nemmad nende jure Peetrust ja Joannest. Kui need senna said, pallusid nemmad Jummalat nende eest, et nemmad pühha Waimo piddid sama. (Sest temma ei olnud weel ühhegi peäle nende seast langenud, waid nemmad ollid agga Jssanda Jესusse nimme ristitud.) Siis pannid nemmad käed nende peäle, ja nemmad said pühha Waimo.

Ewangelium Mellipühhi kolmandamal Päwal. Joan.X. 1-10 salmist sadik.

Sest / tõest minna ütlen teile, kes ei lahha uksest sisse lammaste lauta, waid astub majalt sisse / se on warras ja rõwel. Agga kes uksest sisselähhab, se on lammaste karjane. Sellele teeb uksehoidja lahti, ja need lambad kuulwad temma heäle / ja temma kutsus ommad lambad nimme pärrast, ja wiib neid wälja. Ja kui temma ommad lambad saab wäljaaiatud, siis käib temma nende eel, ning need lambad käiwad temma järrel / sest nemmad tundwad temma heält. Agga woõra järrel ei käi nemmad mitte, waid põggenewad temma eest, sest nemmad ei tunne woõraste heält mitte. Se tähhendamisese sanna ütles Jესus neile; agga nemmad, ei moistnud mitte, mis se

L 5 piddi

piddi ollema, mis temma neile rāfis. Se-
pārrast ütles Jesus jalle nende wasto :
tōest, tōest minna ütlen teile : minna ol-
len lammaste uks. Keif, kes enne mind on
tulnud, need on wargad, ja rōõwliid ; agga
need lambad ei olle neid mitte kuulnud.
Minna ollen se uks, kui kegi minno lāb-
bi sisselābhāb, se peab õnsats sama, ja
peab sisse ja wāljaminnema, ning
somist leidma. Uks warras ei tulles mu
pārrast, kui warrastama ja tapma, ning
hukkama. Minna ollen tullnud, et neil
piddiello ja keif rohkeste ollema.

I.

Sisse tahhad kurja tehha, pūad olla karjane,
Kristusfest ka armo nāhha ; ei sa kolba kuhhoge ;
Sellel uks on Kristus isse, kes jāāb kindlast temma sisse.

2.

Warras, rōwel olled finna, kes sa meel patto teed,
Ei sa tahha korda miāna, et sa karja lihha sōõd ;
Sest uks õige karjane on, kui Jesus, tōssine.

Epistel Kolm-aino Jummalala Pūhhal.
Rom. XI. 33-36 salmist sadit.

Sedda Jummalal rikkusse ning tarkusse ning
rundmisse süggarust ! kuis ārra-ārwamatta
on temma kōhtomoistmisset, ning ārramoistmatta
temma tede jāljed ! sest kes on Issanda mele tun-
nud ? ehk kes on temma nouandja olnud ? ehk kes on
tem-

temmale middagi enne annud, et sedda peafs temmale jálle tassutama? sest temma seest, ning temma lábbi, ning temma sisse on feif asjad; temmale olgo au iggaweste, Amen.

Ewangelium Kolm-aino Jummalá Pühhal.
Joan.III.1-15 salmist sadik.

Aga üks innimenne olli Bariseride seast / selle nimmi olli Nikodemus, Juda = rahwa üllem. Gesinnane tulli Jესusse jure õsel, ning ütles temmale: õppetaja, meie teame / et sinna olled Jummalast tulnud õppetajaks: sest ükski ei woi neid immetähtesid tehha, mis sinna teed, kui Jummal ei olle temmaga. Jესus wastas ning ütles temmale: tõest, tõest, minna ütlen sulle, kui fegi ei sinni üllewelt, ei woi temma mitte Jummalá funningrifi náhha. Nikodemus ütles temma wasto: kuis woib innimenne sündida, kui ta wanna on? kas temma woib teistkorda omma emma ihho sisse minna ning sündida? Jესus wastas: tõest, tõest minna ütlen sulle, kui fegi ei sinni weest ning Waimust, siis ei woi temma mitte Jummalá funning-rigi sisse sada. Mis lihast sündinud, se on liha, ning mis Waimust sündinud / se on Waim. Arra pan-

ne

ne inimeks, et minna sulle ollen ütteinud :
 teie peate üllewelt sündima. Se tuul puh-
 hub, kuhho ta tahhab / ja sinna kuled tem-
 ma heäle / agga sinna ei tea mitte / kus-
 fast temma tulles, ning kuhho temma
 lähhab : nenda on iggaüks, kes Waimust
 on sündinud. Mikodemus wastas ning üt-
 les temmale : kuida se woib sündida? Je-
 sus wastas ning ütles temmale : olled sin-
 na üks Israeli-rahwa õppetaja / ning ei
 moista sedda mitte? tõest, tõest minna
 ütlen sulle : meie rägime, mis meie tea-
 me, ja tunnistame, mis meie olleme näi-
 nud / ning teie ei wotta meie tunnistust
 mitte wasto. Kui minna teile rāgin neist
 asjust, mis Ma peäl on, ning teie ei ussu
 mitte / kuida wottažite teie uskuda, kui
 minna teile rāgitsin neist asjust, mis ülle-
 wel taewas on? sest ükski ei olle taewa
 lainud, kui agga se, kes taewast mah-
 hatulnud, se innimesse Poeg / kes taewas
 on. Ja nenda kui Moyses ühhe ussi on kõr-
 bes üllendanud ; nenda peab se innimesse
 Poeg üllendatama / et ükski, kes temma
 sisse ussub, ei pea hukka sama, waid et
 temmal iggawenne ello peab ollema.

I.

Ei sa waene innimenne moista pühha Waimo tō,

Kes on helde, armolinne, sünnitab meid ueste;
 Kui sind Jummal walgustab, Siis wast õiget tarkust saad.

2.
 Mis kurrat rikkunud, peab Jeesus parrandama,
 Sest meie peame siin ilmas pühaks sama;
 Wee, pühha Waimoga meid kasta, Jeesule,
 Et meie sünnime siin ilmas ueste.

Epistel esimesel Pühhapäwal parrast
 Kolmainso Jummalala Pühha. 1 Joan.
 IV. 16-21 salmist sadik.

Jummal on armastus, ja kes armastusse sisse
 jääb, se jääb Jummalale sisse, ja Jummal tem-
 ma sisse. Kes on se armastus täieks sanud meie ju-
 res, et meil woiks julgust olla kogu päwal, sest ot-
 sego temma on, nenda olleme ka meie seshinnatses
 maailmas. Kartust ep olle mitte armastuses, waid
 se täis armastus aiab kartust wälja, sest kartusel
 on wallo; agga kes kardab, se ei olle mitte täieks
 sanud armastuses. Armastagem tedda, sest
 temma on meid enne armastanud. Kui kegi üt-
 leb: minna armastan Jummalat, ja wihtab om-
 ma wenda, se on wallelik; sest kes ei armasta om-
 ma wenda, kedda temma näab, kuidas se woib
 Jummalat armastada, kedda temma ei nä mitte?
 ja seshinnane kassosanna on meil temmalt, et se, kes
 Jummalat armastab, ka omma wenda peab ar-
 mastama.

Ewangelium esimesel Pühhapäwal parrast
 Kolmainso Jummalala Pühha.
 Luk. XVI. 19-31 salmist sadik.

Aga üks rikkas innimenne olli / ja se
 ehhi-

ehhitas ennast purpuri ja kalli linnase ri-
 dega, ja ellas iggapäaw rõõmsaste ja
 sureste. Agga üks waene olli Laatsarus
 ninmi, se olli maas temma wärrawa ees
 täis paissid, ja püdis omma kõhto täis
 sada neist leiba rasofessist, mis rikka laua
 peält mahhalangsid, agga ta koerad tul-
 lid ja lakkusid temma paised. Agga se
 fundis, et se waene surri, ja et tedda kan-
 ti neist Ingliseest Abrahami rüppe; ag-
 ga ta se rikkas surri ja maeti mahha. Ja
 kui temma pörgus sures wallus olli, ja
 ommad silmad ülestõstis, näggi temma
 Abrahami kaugelt ja Laatsarust temma
 rüppes. Ning temma hüdis ja ütles:
 Issa Abraham, heida armo minno peä-
 le, ja lakkita Laatsarust, et temma om-
 ma forme otsokest wette kastaks, ja min-
 no keelt jahhutaks, sest et mind waewa-
 takse wägga seinnatse tulle lehes. Agga
 Abraham ütles: poeg, mõtle, et sinna
 omma hea ommas ellus olled kätte sa-
 nud, ja nendasamimoti Laatsarus kurja,
 agga nüüd rõmustakse tedda siin / ja sind
 waewatakse. Ja peäle keit on meie ja
 teie wahhel suur wahhe kinnitud, et need/
 kes siit tahtwad senna teie jure minna, ei
 woi mitte, egga need, kes seal on, ei sa
 seält

seält tenna meie jure tulla. Agga temma ütles: ma pallun siis sind, issa, et sa tedda lakkitad minno issa kotta, sest mul on wiis wenda / et temma neile kinnitaks, et ka nemmad ei sa seie wallo paika. Abraham ütles temmale: neil on Moses ja Prohwetid, kuulgo nemmad neid. Agga temma ütles: ei mitte issa Abraham, waid kui tegi surnust nende jure lähhaks, siis pöraksid nemmad pattust. Agga temma ütles temma wasto: kui nemmad Mosesi ja Prohwetid ei kule, egga nemmad siis ka wotta uskuda, kui tegi surnust üllestouseks.

I.

Ärra noua rikkust tagga, kahjo polle waesussest;
Se on rikkus, kui sa wagga olled teigest süddamest,
Waesuses sa rikkaks saad, kui sa kardad Jummalat.

2.

Kes ellab sureste ning sureb patto ellus,
Ei ennam armo sa, waid maggab põrgo wallus.
Oh Jummal! hoia mind se hullo mele eest;
Oh te, et rikka tööd ma põlgan iggawest.

Epistel teisel Pühhapäwal parrast Kolmas-
no Jumjala Pühha. 1. Joan. III. 13-18.
salmist sadit.

A Rge pange immeks, minno wennad, kui teid
ma-ilm wiikab. Meie teame, et meie sut-
mast olleme tulnud ello siise, sest ei meie armasta-
me

me need wennad; kes wenda ei armasta, se jääb surma sisse. Iggaüks, kes omma wenna wihkab, on innimesse tapja, ja teie teate, et ühhelgi innimesse tapjal ep olle igga west ello ennese sisse jääwad. Kes olleme meie sedda Jummal armastust tunnud, et temma omma ello meie eest on jätnud, ja meie peame ka ello wendade eest jätnud. Agga, kel maailma peatoidust on, ja näab ommal wennal midagi tarwis ollewad, ja panneb omma süddame temma eest kinni, kuidas jääb Jummal armastust temma sisse? minno lapsokessed, ärge armastagem mitte sannaga egga kelega, waid teo ja tõega.

Ewangelium teisel Pühapäwal pärrast kolm-aino Jummal Pühha. Luk.
XIV, 16/24 salmist sadik.

Sisinnimenne teggi sure õhto. söma-
aia, ja kutsus paljo, ning laskitas
omma sullast õhto-söma aia tunnil neile/
kes ollid kutsutud, ütlema: tulge, sest keif
on jo walmis. Ning nemmad hakkasid
ennast keif ühbest suust wabbandama. Se
essimenne ütles temmale: minna ollen
põlde ostnud / ja pean wäljamine ma ja
sedda waatama; ma pallun sind, wab-
banda mind. Ning teine ütles: minna
ollen wiis pari hãrgi ostnud / ja lähhan
neid katsma, ma pallun sind, wabban-
da mind. Ning üks teine ütles: min-
na

na ollen naese wotnud, ja sepärrast ei woi minna tulla. Ja sesamina sullane tullitaggase, ja kulutas sedda omma issandale, siis wihhastas toia-issand, ja ütles omma sullasele: minne warsi wälja liina laia ulitsatte ja poik-ulitsatte peäle, ja to seie sisse need waesed, ja wiggased, ja jallotumad ja pimmedad. Ning se sullane ütles: Issand, se on sundinud nenda kui sa tästsid, agga weel on maad. Ning se issand ütles sullase wasto: minne wälja tede peäle ning aedade äre, ja sata neid sisse tullema, et minno kodda täis saaks. Gest minna ütlen teile, et ükski neist mehhist, kes on kutsutud, ei pea minno õhtosõma-aega maitsuma.

I.

Waat, keif rahwast kutsus Jummal Õhtosõma-aiale, Agga surem hulk on rummal, Ning ei tulle polege; Polle murret näggemist, Tühja tööd on tegg mist.

2.

Suur Jummal meie eest küll tahhab murret kanda, Ning taewa warrandust meil' hinge kassuks anda. Kui nouad üksnes naest, ning hargi, põllo tööd, Siis pimmedusse ja küll iggaweste jääd.

Epistel Kolmandamal Pühhapäwal pärrast Kolm-aino Jummalale Pühha. i Peetr. V. 6. u salmist sadik.

Sis allandage ennast nüüd Jummalale wägge-
wa

wa lāe alla, et temma teid woifs üllendada ommal ajal. Heitke keif omma murret temma peäle, seji temma murretseb teie ette. Olge fassinad, waltwage, sest teie waenlane, kurrat, kaib ümber kui mõiraja loukoer, ja otsib, fedda temma woifs ärraneelda. Selle wasto seiske kindlaste uskus, ja teädfe, et needsammad kannatamissed teie wendade peäle kes ma-ilmas on tullemad. Agga se keige armo Jummal, kes meid on kutsnud omma iggawesse au sisse Kristusse Jeesusse sees, se parrandago tehko wäggewaks, kinnitago, ja tehko teid wahwaks, kui teie ürrileste sate kannatanud. Sellesammale olgo au ja wäggi iggaweste iggawesses aiaks, Amen.

Ewangelium Kolmandamal Pühhapäwal
pärast Kolmaino Jummal Pühha.
Lut. XV. 1-10 salmist sadik.

Agga keif Tölnerid ja pattused tullid temma jure tedda kuulma. Ning Wariserid ja Kirjatundjad nurrisid ja ütlesid: sesinnane wottab pattusid wasto ja soob nendega. Agga temma rakis neile se tähhendamisse-sanna, ja ütles: mis saggune innimenne teie seas on, kennel sadada lammas on, ja kui temma ühhe neist ärrak-utab, eks temma jätta neid ühheksakümme peäle ühheksa kõrbe/ ja eks ta lähha selle järrele, mis on ärrakaddu-
nud

nud, kinni temma sedda leiab: ning kui temma saab leidnud, siis panned temma sedda omma õllade peäle rõmoga. Ning kui temma koio saab, siis kutsub temma kotto sõbrad ja naabred, ja ütleb neile: olge minnoga rõõmsad, sest et minna õllen leidnud omma lamba, mis olli ärrakaddunud. Minna ütlen teile, et nenda on rõõm taevas ühhe pattuse parrast, kes pattust põrab, enam kui ühheksakümme mend peäle ühheksa õige parrast, kellel pattust põõrmist ei olle tarwis. Ehk mis saggune naene on, kennel kümme krossi on, kui temma ühhe krossi ärraka-utab, eks temma küalt ei süta, ja eks ta kotta ei pühhi, ja eks ta hõlega ei otsi, senni kui temma sedda leiab. Ning kui temma saab leidnud, siis kutsub temma kotto sõbrad ja naabred, ja ütleb: olge minnoga rõõmsad, sest et minna õllen se krossi leidnud, mis ma olin ärraka-utanud. Nenda, ütlen minna teile, on rõõm Jummal Englide ees ühhe pattuse parrast, kes pattust põrab.

1.

Ärra olle surelinne, ärra arwa ollewad
 Teisi kurjemad; ehk sinna ennast mõrtled kolbawad;
 Kes siin ommas meles kõlbab, Sedda Jummal tõesi põlgab.

Keik waesed pattused siin eksiwad kui lambad,
 Weid pörge hundi käest sa, helde Jesus/ tommad.
 Kes kuulwad sinno heält, so jure tullewad.
 Waat, Jummal, Inglid ka, siis rõmustellewad.

Epistel neljandamal Pühhapäwal pärrast
 kolm. aino Jummal Pühha. Rom.
 VIII. 18/23. salmist jadi.

Sest minna arwan, et sellesinnatse aia fanna-
 tamissed ep olle ühtegi wäärt selle au wasto,
 mis meile peab ilmutadama. Sest se loom otab
 pitki silmi Jummal laste au ilmust. Sest se
 loom on tühia põlwe alla heidetud, ei mitte hea
 melega, waid selle pärrast, kes tedda on senna alla
 heitnud se lotusse peäle, et ka sesamma loom peab
 peästetud sama sest kaddurwa asja tenistussest
 Jummal laste au ilrumist möda. Sest meie
 teame, et keik loom ühtlase äggab, ning ühtlase
 fures waewas on tännini. Agga mitte ükspäinis
 se, waid ka need isse kellel Waimo essimesed an-
 nid on, ning meie isse äggame isse, enneses ning
 otame laste õigust, se on: meie ihho ärrapeästmist.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwal pärrast
 kolm. aino Jummal Pühha. Lut.
 VI. 36/42 salmist jadi.

Sepärrast olge armolissed nenda kui
 teie Jesa ka armolinne on. Ja är-
 ge moistke kohhut / siis ei moisteta ka mit-
 te

te teie peäle kohhut; ärge moiste hukka/
 siis ei moisteta ka teid mitte hukka. And-
 te andeks, siis antakse teile andeks: and-
 te, siis peab teile antama; üks hea finni-
 wa-utud, ja kuhja peaga ja puistatud/
 moõd peab teie rüppe antama; sest sel-
 lesamma moõdoga, misga teie moõdate/
 peab teile jälle moõdetama. Agga tem-
 ma ütles neile tähhendamisse-sanna: kas
 pünnne woib pünnedale teed juhhatada:
 eks nemmad mollemad auks ei lange? ei
 Zünger olle mitte üllein kui temma õppe-
 taja; agga iggaüks täieste õppetud peab
 ollema kui temma õppetaja. Agga mis
 sa sedda pinda nääd, mis so wenna sil-
 mas on, agga sedda palki/ mis sinno om-
 mas silmas, on, ei panne sa mitte tähhele.
 Eht kuis woid sa omma wennale õõlda:
 wend, lasse, ma kissun sedda pinda wälja/
 mis so silmas on; ja isse ei nä sa palki mis
 so silmas on? oh sinna kawwal! kissu esfite
 se palk ommaft silmaft wälja/ ja siis selletad
 sinna wäljafiskuda sedda pinda, mis so
 wenna silmas on.

I.

Teiste peäle ärra tõsta Kurja lõunet; pattune
 Jäse olled, wotta pesta Pattust omma süddame;
 Kui sa teisi teotad, Seddasamma palka saad.

Kui sōgge sōggedat siin tahhab juhhatada,
 Siis wott b, teine teist rōest augo siise sata.
 Wind Jēsus walgušta. siis lōppeb pimmedus,
 Kui sa wind juhhatad, siis ka-ub rummalus.

Epistel wiendamal Pühhapāwal pārrast
 kolm-aino Jummalala Pühha. 1. Peetr.
 III, 8=15. salmist sadit.

Agga wimaſs olge keif ūhhemelelissed, ārda me-
 lega teiste wasto, wendade ārmastaiad, sūd-
 damest halledad, lohked. Ārge maſske mitte furja
 furjaga, ehf sōimamist sōimamisſega, waid se was-
 to ōnnistage, seſt et teie teate, et teie ſeſs ollete kutsu-
 tud, et teie ōnnistust peate pārrima. Seſt keſ
 ello tahhab armastada, ja hāid pāiwi nāhha, se
 waigistago omma keelt furja eest, ja ommad moſ-
 kad kawwalust rāgimast. Temma pōōrgo ennast
 furjast ārra, ja tehko head, temma oisigo rahho,
 ja noudko sedda takka. Seſt Jēſanda ſilmad wa-
 tarad ōigede peāle, ja temma fōrwad kuulwad nen-
 de pallumist; agga Jēſanda palle on wasto neid,
 keſ furja temad. Ja keſ on, keſ teile peaks furja
 tegaema, kui teie head takkanouate? Ja kui teie ka
 peaksite kannatama ōigusse pārrast, siis ollete teie ōn-
 sad; agga ārge kartke nende hirmo, ja ārge ehma-
 tage mitte wāgga ārra. Agga pūhhitsege Jēſan-
 dat Jummalat omma sūddamette ſees.

Ewangelium wiendamal Pühhapāwal pārr-
 rast kolm-aino Jummalala Pühha.
 Luſ. V, 1-11. salmist sadit.

Agga se sūndis, kui rahwas temma
 (Se-

(Jesusse) jure tungis Jummalä sanna kuul-
ma, ja temma isse seisis Kennetsareti jär-
we äres, ja näggi kaks laewa järwe äres
seiswad, agga need kallamehhed ollid neist
wäjaläinud, ja lopputasid need nodad ä.
Siis läks temma ühhe laewa peäle, mis
Simona pärralt olli, ja paltus tedda, et
temma mäelt nattukest piddi ärrasoud-
ma. Ning temma istus mahha, ja õp-
petas rahwast laewa seest. Agga kui
temma lõpetes rägimast, ütles temma
Simona wasto: soua senna süggawa koh-
ta, ja wistage ommad nodad sisse ühhe lo-
ma katseks. Ja Simon wastas ja ütles
temmale: Öppetaja, meie olleme keige se
õ tööd teinud, ja ep olle ühtegi sanud, ag-
ga sinno saama peäle tahhan minna nota
sisse wistata. Ning kui nemmad sedda
teggid, said nemmad sure hulga kallo;
agga nende noot kährises lõhki, ja nem-
mad tombasid kâega ommad seltsimeh-
hed, kes teises laewas ollid, et nemmad
piddid tullemä, ja nendega weddama.
Ja nemmad tullid ja täitsid mollemad
laewad täide, nenda et nemmad wa-usid.
Agga kui Simon Peetrus sedda näggi/
langis temma Jesusse põlwede ette mah-
ha, ja ütles: Jõsand, minne minnust ärra-

ra, sest minna ollen üks pattune innimen-
ne. Sest suur ehmatus olli temma peä-
le tulnud, ja teikide peäle, kes temmaga
ollid / se kallafagi pärrast / mis nemmad
iuhhes ollid sanud. Mendasammoti ka
tulli suur ehmatus Jakobusse ja Joannesse
Sebedeusse poegade peäle, kes Simona
seltfimehhed ollid. Ja Jesus ütles Simo-
na wasto: ärra kardä, sest aiašt pead
sinna innimesst püüdä. Ning nem-
mad aiašt laewadega mäele, ja jätsid
teik mahha, ja käisid temma järrel.

1.

Mis sa ial wottad tehha, Kui ei Jummal figgita,
Kui sa siis saad pea nähha, Et se waeto on asjata.
Pallu kowwast Jummalat, Ommast tõöst siis kasso saad.

2.

Kes kardab Jummalat ning tuleb temma sanna,
Sell' tahhab temma ka, mis iuhul tarwis, anda.
Oh Jesus! aita mind, et järgest murretsen
Wo waese hinge eest, so tahtnust ikka teen.

Epistel Euendamal Pühhapäwal pärrast
kolm. aino Jummalä Pühha. Rom.
VI. 3^{II} salmist sadik.

S Ht eks teie ei tea, mitto meid Kristusse Jesusse
sisse on ristitud, et meie temma surma sisse ol-
leme ristitud? siis olleme meie temmaga mahha-
maetud ristimisest läbbi surma sisse, et otsego Kristus
on üllesärratud surnust Issa au läbbi, meie ka nen-
da

da peame udes ellus kâima. Sest kui meie temmaga olleme istutud temma surma sarnatseks, siis peame meie ka temma üllestousmisse sarnatse ollema. Et meie sedda teame, et meie wanna innimenne temmaga on risti podud, et se patto ihho peab tühjaks minnema, et meie teys patto ei teni; sest kes surnud on, se on õigeks tehtud sest pattust. Agga kui meie Kristussega olleme surnud, siis ussume meie, et meie ka temmaga peame ellama, sest et meie teame, et Kristus surnust ülesärratud teys ei surre, surm ei wallitse teys temma üle. Sest, mis temma on surnud, sedda on temma pattule surnud üksford; agga mis temma ellab, sedda ellab temma Jummalale. Menda arwage ka teie ennast pattule kül surnud ollewad, agga Jummalale ellawad Kristusse Jeesuse meie Jeesanda sees.

Ewangelium kuendamal Pühhapäwal pärast Kolm=aino Jummalat Pühha.
Matt. V. 20=26 salmist sadik.

Sest minna (Jesús) ütlen teile: kui teie õigus ep olle paljo üllemin kui Kirjatundjate ja Wariseride õigus, siis ei sa teie mitte taewa riki. Teie ollate kuulnud, et wannemile on rägitud: sinna ei pea mitte tapma; agga kes ial tappab, on kohto wäart. Agga minna ütlen teile, et iggaüks, kes omma wenna peäle ilma=asjata wihha kannab, on kohto

M 5

wäart;

wäärt; agga tes ial omma wenna wasto
 ütleb: Kaka / se on sure kofto wäärt; ag-
 ga tes ial ütleb: sa jölle, se on pörgo tul-
 le wäärt. Sepärrast, kui sinna omma
 anni altari peäle tood, ja seäl so mele tul-
 leb, et sinno wennaal middagi on sinno
 wasto; siis jätta senna omma and alta-
 ri ette, ja minne, ja leppi enne omma
 wennaga ärra, ja siis tulle ja to omma
 and. Olle pea heamelelinne omma wih-
 ha-mehhe wasto, kunni sinna temmaga
 tce peäl olled, et se wihha-mees sind ei an-
 na ärra koftomoistja kätte, ja koftomoist-
 ja sind ei anna ärra sullase kätte, ja sind
 ei wiisata wangitorni. Töest / minna
 ütlen sulle: sinna ei peäse seält wälja, enne-
 go sinna ka wiimse tinga saad ärra-
 maksind.

I.

Annimenne, noua takka õigust, pühha ello ka,
 Silma kirjaks olled wagga, kui ei südda ueks sa:
 Walleust seäl töeste, Kus on nähha patto rõ.

2.

Kes wihlab liggimesi, ei tahha andeks anda
 Siin temmal ehtust, reab pärrast wallo kandma.
 Oh Jesus! targaks mind, ning õiaeks, pühh. ts te,
 Et andeks annan süüd mo liggimessele.

Epistel seitsemel Pühhapäwal pärrast kolmas
aino Jummalala Pühha. Rom.

VI, 19-23 salmist ladi.

Sinna rāgin innimesse kombel teie lühha nõd-
russe pärrast; sest otsesõõ teie ommad liifmed
ollete annud rojastussele ja üllekohtule orjaks
üllekohtuks: nenda andke nüüd ommad liifmed
õigussele orjaks pühhitsemisseks. Sest kui teie
patto sullased ollite, siis ollite teie õigussest lahti.
Mis kasso olli teil siis neist asjust, mis pärrast teil
nüüd hābbi on? sest nende ots on surm. Agga
nüüd, et teie ollete pattust lahti ning Jummalala
orjaks sanud, on teil omma kasso, et teie pühhaks
sate, ja se ots on iggawenne ello. Sest patto pall
on surm, agga Jummalala armo and on iggawen-
ne ello Kristusse Jeesusse meie Isanda sees.

Evangelium seitsemel Pühhapäwal pärrast
kolmasaino Jummalala Pühha. Mark.

VIII, 1-9. salmist ladi.

Seil päiwil, kui wāgga paljo rahwast
koos olli, ning neil ep olnud mid-
dagi süa, kutsus Jeesus ommad Jūngrid
ennese jure ja ütles neile: mul on wāgga
halle meel se rahwa peäle, sest nemmad
on jo kolm päwa minno jures olnud, ja
neil ep olle middagi süa. Ning kui min-
na neid lassen toio minna sömatta, siis nõr-
guwad nemmad ārra tee peāl, sest mon-
ned neist ollid kaugele tulnud. Ning
tem-

temma Jüingrid wastasid temmale: kust
woib tegi siin kõrbes neid leiwaga täita?
ning temma küssis neilt: mitto leiba teil
on? ja nemmad ütlesid: seitse. Ning tem-
ma kaskis rahwast mahha-istuda, ning
wottis neid seitse leiba, tannas, murdis
ja andis omma Jüingrittele, et nemmad
viddid ettepannema. Ning nemmad
pannid rahwa ette, ning neil olli pissut
kallokesi, ja temma õnnistas ja kaskis
ka neid ettepanna, agga nemmad sõid ja
nende kõhhud said täis, ja korjasid kokko
ütlejämud kallokesi seitse korwi täit. Ag-
ga neid, kes ollid sõnud, olli liggi nelli
tuhhat, ja temma lastis neid minna.

I.

Kes siin usso sanna hoiab, Ning, mis Jummal kassib, teeb,
Teda Jummal ikka toidab, Et ka pissut ette lööb;
Mis on tarwis annab ka Omma lastel' teelmata.

2.

Kes annud parremat, se wähhemat ka annab.
Kes hinge ehhitab, hoolt ihho eest ka kannab.
Mind bige ussoga, oh Jeesus! ehhita;
Kül ihho toidust saab, kui pühhasi ellan ma.

Ewangelium, mis Aitriko-seadusse ramato
järele seitsinnatsel seitsmel Pühhapäwal pär-
rast kolm-aino Jummalala Pühha ka lastakse
etteluggeda, ja ärrasellerada. Matt. XVII.

1-9 salmist sadit.

SAtue päwa pärrast wottis Jeesus en-
nese.

nesega Peetrust ning Jakobust ja Joannest temma wenda, ja wiis neid üles ühhe kõrge mäe peäle issepäinis, ja mu deti nende ees, ja temma palle paistis otsogo se päilik, ja temma rided said wal gets otsogo walgus. Ning wata, Mo ses ning Elias näitsid ennast neile, ning kõnnelesid temmaga. Agga Petrus wastas ja ütles Jeesusele: Jssand, se on hea, et meie siin olleme, kui sa tahhad, siis tahhame meie seie kolm maia rehha, ühhe sinnule, ja ühhe Mossesesele, ja ühhe Eliale. Kui temma alles rätis, wata/ siis warjas nende ülle üks selge pilw, ja wata üks hea! pilwest ütles: sesinnane on mo armas Poeg, kes minno mele pär rast on, tedda kuulge. Ja kui need Jün g rid sedda kuulsid, langsid nemmad silmilt mahha ja kartsid wägga. Ja Jeesus tul li nende jure, putus neisse ning ütles: touske üles ning ärge kartke mitte. Ag ga kui nemmad ommad silmad ülestõst sid, ei näinud nemmad keddagi, kuid Je sust üks päinis. Ning kui nemmad mäelt allalätsid, tästis neid Jeesus ja ütles: teie ei pea sedda näitmist ühhelegi ütlemä, kummi se innimesse Poeg furnust saab üs lestougnud.

* * *

See on so jures olla, Armas helde Jesuse!
 Kes so jure tahhab tulla, Sellel' annad selguse.
 Oh! mind wotta armastada, So au mo sees selletada.

Epistel tahheksamal Pühhapäwal pärrast
 kolm.aino Jummalala Pühha. Rom.

VIII, 12-17. salmist sadik.

SEpärrast nüüd, wennad, ep olle meil wõlgo
 lihaga, et meie peakšime lihha järrele ella-
 ma. Sest kui teie lihha järrele wottate ellada, siis
 peate teie surema; agga kui teie Waimo läbbi ihho
 teud wõttate suretada, siis peate teie ellama. Sest
 ni mitto kui Jummalala Waimo läbbi juhhatatse,
 needšinnatsed on Jummalala lapsed. Sest teie ep
 olle sanud sullase põlwe waimo, et teie jälle peakši-
 te kartma, waid teie ollete lapsed põlwe Waimo
 sanud, kelle läbbi meie kışsendame: Abba, Issa!
 sesamma Waim tunnistab meie waimoga, et meie
 olleme Jummalala lapsed. Olleme meie nüüd lapsed,
 siis olleme meie ka pärriad, jah Jummalala pärriad,
 ning Kristussega pärriat, kui meie temmaga kan-
 natame, et meie ka temmaga au sisse same.

Ewangelium tahheksamal Pühhapäwal pärrast
 kolm.aino Jummalala Pühha. Matt.

VII, 15-23 salmist sadik.

AGga hoidke ennast walle-Prohweti-
 de eest, kes teie jure tullewad lammas-
 te ridis, agga seespiddi on nemmad kiski-
 ad hundid. Mende wiljast peate teie neid
 tundma. Kas wina-marjo noppitatse
 kibbo.

tibbowitsust / ehk wigi-marjo ohhatist?
 nenda igga hea pu kannab head wilja /
 agga pahha pu kannab pahha wilja.
 Hea pu ei woi pahha wilja kanda egga
 pahha pu woi head wilja kanda. Igga
 pu, mis head wilja ei kañna, raiutakse
 mahha ja wissatakse tullesse. Sepär-
 rast nende wiljast peate teie neid tundma.
 Ei sa teit, kes minno wasto ütleb: Iss-
 sand, Issand, taewa riki, waid kes teeb
 minno Issa tahtmist, kes taewas on.
 Paljo ütlewad minno wasto selsaminal
 päwal: Issand, Issand, eks meie olle
 sinno nimmel tulleswad asjad enneku-
 lutanud, ja sinno nimmel kurjad wainud
 wälja-aianud, ja sinno nimmel paljo
 wäggewaid teggusid teinud? Ja siis tun-
 nistan minna neile: minna ei olle teid el-
 lades tunnud, tagganegi minnust ärra,
 kes teie küllekohto tete.

1.
 Wallato! mis surustelled, Et kaid Jesu lauale,
 Dinge kahju's rõmustelled, Et sa rist: inimme;
 Kui, mis Jummal tahhab, teeb, Siis wast taewa riki laad.

2.
 Ei ial tibbowits woi wina-marjo anda,
 Ei woi üks ohhakaš siin wigi-marjo kanda.
 Kes ellab patto sees, se seggab õpetust,
 Ning satab nendele, kes kuulwad, hulkatust.

Pattune, mis ennast mõtled Taewa riki tulleswad?
 Patrus ellad, siiski kiitled Jesu last end olleswad;
 Jesus ütleb sinnule: Sind ei tunne, taggane.

Epistel ühheksamal Pühhapäwal pärast
 kolmeaino Jummalala Pühha. 1 Kor.
 X. 6-13 salmist sadik.

Agga need asjad on meie ettetähhendamisefeks
 sündinud, et meie kurje asjalei pea himmusta-
 ma, nenda kui nemmadke on himmustanud.
 Urge sage ka mitte wõõra Jummalala teenriks, nen-
 da kui monningad neist, kui kirjotud on: se rah-
 was istus mahha söma ja joma, ja tousis ülles
 mängima. Urge piddagem ka hõra ello nenda
 kui monningad neist on hõra ello piddanud, ja
 langsid ühhel päwal kolm tuhhat kolmatküüm-
 mend. Urge kiusagem ka Kristust, nenda kui
 ka monningad neist kiusasid, ja neid rikkuti us-
 sifest ärra. Urge nurrisege ka mitte, nenda kui
 ka monningad neist nurriseid ja said hukka ärra-
 rikkuja läbbi. Agga se keik on sündinud neile ette-
 tähhendamisefeks. Agga se on kirjotud meile mat-
 nitsusseks, kelle peäle ma ilma ots on tulnud. Se
 pärast, kes ennast arwab seiswad, se katofo, et
 temma ei lange. Selle ei olle weel muud kui in-
 nimesse kiusatus kätte tulnud. Agga Jummal
 on tru, kes teid ei lasse kiusata ennam kui teie su-
 date kanda, waid tahhab kiusatussega ka sedda ot-
 sa tehha, et teie sudate kanda.

Ewangelium ühheksamal Pühhapäwal pärrast kolm. aino Jummalä Pühha Luth.

XIV. 1, 2 salmist sadik.

Aga temma ütles ka omma Jüngerit: te wasto: üks inimenne olli rikas, sel olli üks maiapidada, ja selle peäle olli temma ette kōnne tõstetud, kui peaks temma temma warra arrahukkama. Ja temma kutsus tedda, ja ütles temmale: kuis ma sedda sinust kulen? te arrommast maiapidamisest, sest sinna ei woi ennam mitte maiä piddada; agga se maiapidada ütles isse-enneses: mis pean minna teggema? minno Jhsand wottab maiapidamisse minust ärra; kaewada ei suda minna; habbi on mul terjades. Minna tean, mis ma tahhan tehha, et kui minna maiapidamisest lahti saan, neimnad mind wastowotwad omma koddade sisse. Ning temma kutsus ennese jure iggaühhe omma Jhsanda wõlglast, ja ütles esimesse wasto: paljaks sul mo Jhsandaga wõlgo on? ning se ütles: sadda wati ölli. Ja temma ütles temmale: wotta omma ramat, ja istu mahha, ja kirjota warsi wiistüm-mend. Pärrast ütles temma teisele: ag-

ga paljuks sul wölgo on? temma ütles:
sadda wakka nisso. Ja temma ütles tem-
male: wotta omma ramat/ ja firjota
tahheksakiummend. Ning se issand kiris
seda üllekohtust maiapidajad, et temma
targaste olli teinud, sest sesinnatse ma-
ilma lapsed on targemad, kui walgu-
se lapsed omma sou-rahwa seas. Ning
minna ütlen teile ka: tehke ennestele sõb-
ro üllekohtusest Mamonast, et kui teie
teikist lahti sate, nemmad teid wastowot-
wad iggawesse maiadesse.

I.

Waat, ma-ilma lapsed tewad üllekohhut ikka peäl,
Petwad, kunni wannaks läwad Teine teist kül kermest teält;
Wimaks lõppeb kawwalus, Tulleb lange hukatus.

2.

Kui teist ussinast se ahne wottab petta,
Ni kermest lasse mind mo wennal' appi tõtta;
Mind peasta ahnusest, et head teen waestele,
Kes woiwad wotta mind so taewa maiasse.

Epistel lünnemal Pühhapäwal pärrast
Kolm-aino Jummalal Pühha. i Kor.
XII, 1-11 salmist sadil.

Aga waimolikkuiſt andist, wennad, ei tahha
minna mitte, et teil peab teadmatta ollema.
Teie teate, et teie ollite pagganad, ja läksite keletu-
matte woõraste Jummalatte jure, nenda kui teid
sadeti. Sepärast annan minna teile teada, et
ükski,

ükski, kes Jummalal Waimo läbbi rägib, Jesust ärra ei nea. Ja ükski ei woi Jesust Jesandaks nimmetada kui agga pühha Waimo läbbi. Kõl armo annid on mitmesuggused, agga sesamma Waim. Ja ammetid on mitmesuggused, agga sesamma Jesand. Ja teud on mitmesuggused, agga sesamma Jummal on, kes keik keikide sees teeb. Agga iggaühhele antakse Waimo walgustamist teiste kassuks. Sest ühhele antakse Waimo läbbi tarkusse sanna, agga teisele tundmisse sanna sesamma Waimo iärrel; agga teisele antakse usko sesamma Waimo sees; agga teisele annid terweks tehha sesamma Waimo sees; agga teisele wäggeraid teggusid tehha; agga teisele tullewa asjade ennefulutaminne; agga teisele walmusid ärraawata; agga teisele antakse monnesuggusid kelli; agga teisele keelte ärraselletamist. Agga sedda keik teeb se üks ja sesamma Waim, ja jaggab iggaühhele omma, nenda kui temma tahhab.

Evangelium kümnewal Pühhapäwal pärrast Kolm-aino Jummalal Pühha. Luf.

XIX, 41-48 salmist sadit.

Tei kui temma (Jesús) liggi sai, ja siina näggi / nuttis temma temma pärrast, ja ütles: kui ka sinna teaksid sedda la weelgi selsinnatsel ommal päwal / mis sinno rahhule tarwis läbhäks! agga nüüd on se sinno silma eest warjule pandud. Sest se aeg tulleb sinno peäle, et sinno waenla-

sed sinno ümber wassi tewad, ja sinno
 ümber piirwad / ja sind teifipiddi wae-
 wawad; ja nemmad lõwad sind mahha,
 ja sinno lapsed sinno sees, ja ei jätta kiw-
 wi kiwwi peäle, sepârrast, et sinna ei olle
 tunnud omma armo-katsmisse aega. Ja
 temma läts Jummalat kotta, ja hakkas
 wälja-aiama neid, kes selle sees müsid ja
 ostsid, ja ütles nende wasto: kirjutud on:
 minno kodda on palwe kodda, agga teie ol-
 lete sedda rõõwli auguks teinud. Ning
 temma olli iggapäaw Jummalat koiast õp-
 petamas. Agga need üllemad Preestrid
 ja need Kirjatundjad ja need rahwa üle-
 mad piüüdsid tedda hukka sata, ja ei leid-
 nud mitte, mis nemmad piddid teggema;
 sest teif rahwas, mis tedda kulis, hoidsid
 temma pole.

I.

Kui sa pallud, loed kirja, Patto fiese siiski jääb,
 Siis so palwe lähhab nurja, Süddant rõõwli auguks teed.
 Süddant pattust puhhasta, Siis wast wagga olled sa.

2.

Kes pölgab Jummalat ning patto sanna kuleb,
 Se lähhab söggedaks, ka tunni nuhtlus tulleb.
 Oh Jesus! aita, et ma wottan mainitsust,
 Siis polle karta mul süin, ei seäl õnnetust.

Epistel ühheteistkümne mal Pühhapäwal
pärast kolmaino Jummalä Pühha.
1 Kor. XV, 1-10 salmist sadik.

Agga minna annan teile teada, wennad, sed-
da armo õppetust, mis minna teile ollen ku-
lutanud, mis teie ka ollete wastowotnud, mis sees
teie ka seisate, mis läbbi teie ka õnsaks sate, kui
teie sedda nenda peate, mil wiisil minna teile ollen
kulutanud; olgo siis, et teie ollete ilma-asjata
usknud. Gese minna ollen teige-essite teile sedda
annud, mis minna ka ollen sanud, et Kristus on
surnud meie pattude eest kirjade järrele, ja et tem-
ma on maetud, ja et temma on ülestõusnud kol-
mandamal päwal kirja järrele. Ning et temma
on nähtud Kewast, pärast neist kahhestesteistkü-
nest. Pärast on temma nähtud ennam kui wiies-
sast wennast ühhel hobil, kelle seast weel siitsadik
surem hulk ellus on, agga monningad on ka mag-
gama lainud onma ello sees. Pärast on temma
nähtud Jakobussest, pärast teist Apostlidest. Ag-
ga wiimaks teikide järrel on temma ka minnust kui
ühhest enneaegsest nähtud. Gese minna ollen se tei-
gewähhem Apostlide seast, kes ep olle wäärt, et
mind Apostliks hütakse, sepärast, et minna Jum-
mala koggodust ollen takkakiusanud. Agga Jum-
mala armust ollen minna, mis ma ollen, ja tem-
ma arm minno wasto ep olle mitte tühhine olnud,
waid minna ollen paljo ennam tõõd teinud kui
nemmad teif; agga ei mitte minna, waid Jum-
mala arm, mis minnoga on.

Ewangelium ühhetest künnemal Pühhapä-
wal pärrast kolmaino Jummalä Pühha.
Lut. XVIII, 9. 14. salmist sadit.

Aga temma (Jesus) ütles ka monne-
de wasto, kes isse-enneste peäle loot-
sid, et nemmad piddid õiged ollema, ja
muid põlgsid, se tähhendamisse = fanna:
Kaks innimest lätsid üles Jummalä kot-
ta palwet teggema / teine olli üts Wari-
seer, ja teine üts Tölner. Se Wari-
seer seisis / ja lugges isse-enneses sedda:
oh Jummal! minna tannan sind, et min-
na ep olle nenda kui muud innimesed,
risujad, ütletõhtused, abbiellorikjad, egga
nenda kui sesinnane Tölner. Minna
paastun takstord naddalas, minna
annan künneft keikist, mis mul on.
Ja se Tölner seisis emalt, ja ei tahtnud
omina silmige taewa pole üllestõsta,
waid lõi omina rinna wasto, ja ütles:
oh Jummal, olle mulle selle pattusele
armolinne! minna ütlen teile; sesinnane
läts alla omina kotta parreminne õigets
moistetud kui teine. Sest, iggaüts kes en-
nast isse üllendab, tedda allandakse, ag-
ga, kes ennast isse allandab, tedda üllen-
dakse.

I.

Ärra ennast digeks ariwa Teisi ärrapölgades,
 Ei sa polle ühte karwa Parram omma süddames;
 Laites näitad karmwalust, Ding ka omma tiggedust.

2.

Kes ennast üllendab, küll tedda allandakse,
 Kes Ennast allandab, tõesti tedda üllendakse,
 Oh olle allandik, ning ütle usso sees:
 Mo peäle hallasta, oh Jesus abbimees!

Epistel Kahheteistkümmemal Pühhapäwal
 pärrast Kolm-aino Jummalala Pühha.

2 Kor. II. 4-9 salmist sadik.

A Sga nisuggune lotus on meil Kristusse läbbi
 Jummalala pole, ei mitte, et meie isse ennes-
 test kolbame middagi arwata kui isse-ennestest,
 waid meie kõlbudus tulles Jummalast, kes meid ka
 on teinud kõlbawaks ue seadusse sullasiks, ei mit-
 te kirja-tähhe, waid Waimo sullasiks. Sest kirja-
 täht surretab, agga Waim teeb ellawaks. Ja kui
 surma ammet kirja-tähthes, mis kirowide sisse olli
 määrgitud, au sees olnud, nenda et Israeli lapsed
 ei woinud mitte üksi siimi Mosesse pallet wadata,
 temma palle au pärrast, mis siiski piddi ärralõp-
 ma: kuis ei peaks paljo ennam Waimo ammet
 au sees ollema? sest kui hukkamoisimisse amme-
 til au olnud, paljo ennam on üpris surema au sees
 se õigusse ammet.

Evangelium Kahheteistkümmemal Pühhapä-
 wal pärrast Kolm-aino Jummalala Pühha

Mark. VII. 31-37 salmist sadik.

S Ing kui temma (Jesus) jälle Tirus-
 N 4 se

se ning Sidoni raiadest wäljalaks, tulli temma Kalllea merre äre kest künne-liina raia peäle. Ning nemmad töid temma jure ühhe kurti / kel kida keel olli, ja pallusid tedda / et temma piddi kät temma peäle pannema. Ning temma wotis tedda rahwa seast ärra körwale, ning pistis ommad sörmes temma körwo, ning süllitas, ja putus temma kelesse, ning watis ülles taewa, ohtas ning ütles temmale: Ewata! se on: sa lahti! ning sedda maid said temma körwad lahti, ning temma kele-töidit peäsis lahti, ja temma rätis selgeste. Ning temma kelis neid sedda ühhelegi rägimast; agga sedda ennam temma neid kelis, sedda ennam kuulutasid nemmad sedda. Ning nemmad ehmatasid üpres wägga ärra, ning ütlesid: Temma on keit hästi teinud, need kurdidke teeb temma kuulma, ja need keletumad rägima.

1.

Keleto ning kurt ma ollen, Kes mind wottab aidata?
Sinno jure minna tullen, Jesus oh! mind parranda,
Et so saama kulen ma, Sind ka jonan kitada.

2.

Mul on suur hädda ka, et minna emma sanud
Mind patto hiidmo sees, ning ilma ni tonud;
Sest rummal on mo meel, mo moistus, mõtted ka;
Sest ütle, Je sus, sa mo wasto: ewata!

Epistel kolmeteistkümmemal Pühhapäwal
pärast kolm-aino Jummalala Pühha.
Galat. III. 15-22 salmist sadik.

MEnnad, minna rāgin innimeste kombel. Ei
innimessege wimist seādust põlga ükski āra,
fui se kinnitud on, egga panne middagi seana kõr-
wa. Agga nüüd on need tōotussed Abrahamile
ja temma seemnele rāgitud. Temma ei ütle mitte:
ja sinno seemettele, fui mitmest, waid fui ühhest:
ja sinno seemnele, kes on Kristus. Agga min-
na ütlen sedda: se kās, mis nellisadda peäle
kolmkümmend aastat pärast on antud, ei te mitte
kolwatumaks sedda seādust, mis Jummalast Kris-
tusse peäle on enne kinnitud, et se kās sedda tōotust
pidi tühjaks teggema. Gest fui pärrandus kās-
sust olleks, ei se siis olleks ennam tōotussest; agga
Jummal on sedda Abrahamile tōotusse lābbi ar-
nuust annud. Mis tarwis on siis se kās? se on
ülleastmiste pärast senna jure antud, (kunni se
seme piddi tulles, kennele se tōotus olli sündinud)
ja on seātud Inglise lābbi ühhe wahhemehhe
kāe lābbi. Agga wahhemees ep olle mitte ainuwa
wahhemees, agga Jummal on üks. Kas siis kās
on Jummalala tōotuste wasto? ei olle mitte. Gest
fui kās olleks antud, mis woiks ellawaks tehha,
siis tulleks õigus tōeste kāsust. Agga firri on
keil patto alla kinnispannud, et tōotus piddi us-
sust Jesusse Kristusse siise antama neile, kes
ussuwad.

Ewangelium kolmeteistkümmendal Pühapä-
wal pärrast kolm-aino Jummalal Pühha.
Lut. X. 23-37 salmist sadik.

Sing temma (Jesus) pöris ennast
Jingritte pole, ja ütles neile isse-är-
ranis: önsad on need silmad, kes näwad/
mis teie näte. Sest minna ütlen teile, et
paljo prohwetid ja kunningad on taht-
nud näha/ mis teie näte, ja ei olle sedda
mitte näinud, ja kuulda, mis teie kulete,
ja ei olle sedda mitte kuulnud. Ning wa-
ta üks käsotundja tousis üles, kuusas
tedda ja ütles: õppetaja, mis ma pean
teggema, et minna iggawesse ello pär-
rin? agga temma ütles temmale: mis
on käsus kirjutud? kuida sa loed? agga
temma wastas ja ütles: sinna pead Is-
sandat omma Jummalat armastama
keigest ommaist süddamest, ja keigest om-
maist hingest, ja keigest ommaist wäest, ja
keigest ommaist melest, ja omma liggimest
kui isse-ennast. Agga temma ütles tem-
male: sinna olled õiete wastanud/ te sed-
da/ siis pead sa ellama. Agga temma
tahtis isse-ennast õigeks panna ja ütles
Jesusse wasto: kes siis on minno liggi-
menne? agga Jesus wastas se sanna pea-
le

le, ja ütles: üks inimenne läks Jerusalemmaist alla Jeriko pole, ja sattus rõõw-
litte kätte: kui need temma rided said är-
rarisunud ja pealegi peksnud, läksid nem-
mad ärra, ja jättsid tedda pool surnud
mahha. Agga üks Preester läks kogge-
matta seddasamma teed alla, ia kui tem-
ma tedda näggi, läks temma möda, ja
nendasammoti ka üks Lewiit, kui temma
senna paika sai, tulli temma, ja watis,
ja läks möda. Agga üks Samaria mees,
kes sedda teed käis, tulli temma jure; ja kui
temma tedda näggi, sai temma siidda
halledaks. Ja temma tulli temma jure,
ja siidus temma hawad kinni, ja wallas
õlli ja wina sisse / tõstis tedda ka omma
ennese weikse selga, ja wiis tedda kõrtsi,
ja kandis hooit temma eest. Ja kui tem-
ma teisel päwal ärraläks, wõttis temma
kaks krossi wälja, ja andis kortemikkule,
ning ütles temmale: kanna hooit temma
eest, ja mis sa ial weel peaksid kullutama/
tahhan minna taggasi tulles sulle maks-
ta. Redda sa nüüd neist kolmest arwad
selle lähema ollewad olnud, kes rõõwliite
kätte olli sattund. Agga temma ütles:
se kes temma peäle hallastas. Siis üt-
les

les Jesus temma wasto : minne, ja te sinna nendasammoti.

1.

Armasta sa keigest melest, Keigest ommast süddamest
 Jummalat ning keigest hingest, Pärast omma liggimest
 Mi kui isse ennast sa Armastad hea melega.

2.

Kes ial ilma peäl, se on so liggimenne ;
 Sul olgo halle meel, kui on üks innimenne,
 Kel hädä, waewa sees so abbi tarwis lääb,
 Mi tedda armasta, et ta so abb: nääb.

Epistel neljateistkümmenal Pühhapäwal
 pärast Kolmainso Jummalala Pühha.

Balat. V. 16-24 salmist sadik.

Alga minna ütlen: käige Waimus, siis ei te teie mitte lihha himmo järrele. Sest lihha himmustab Waimo wasto, ja Waim lihha wasto, agga needsinatsed on teine teise wasto, et teie sedda mitte ei te, mis teie ial tahhate. Agga kui teid Waimust juhatakse, siis ei olle teie mitte kässo al. Agga awwalikkud on need lihha teud, mis on needsinatsed: abbiellorikminne, horus, rojus, fimalus, woõra Jummalala tenistus, noidus, waen, riud, fadde wihha, wihhastellemisfed, riidleemisfed, lahkumissed, seggased õppetussed, faddedus, tapmissed, liigjominne, prassiminne, ja mis nende sarnatsed on, mis minna teile enne ütlen, nenda kui minna ka enne ollen ütelnud, et kes nisuggust tewad, ei pea Jummalala rifi pärrima. Agga Waimo willi on armastus, rõõm, rahho, plik meel, heldus, hea-

dus

dus, tru-us, tassandus, lassinus; nisugguste wiisi.
De wasto ep olle fäsf mitte. Agga kes Kristusse
päralt on, need on omma lihha risti ponud him-
mude ja ihhaldamistega.

Ewangelium neljateistkümne mal Pühhapä-
wal pärast Kolm. aino Jummalä Pühha.

Lut. XVII, 11-19 salmist sadik.

Sing se sündis, kui temma (Jesús)
Jerusalemma läks, siis täis temma
fest Samaria ja Galilea-ma läbbi, ning
kui temma ühhe allewisse sai, tullid tem-
ma wasto kümme piddalitõbbist meest,
kes emalt seisid. Ja nemmad tõstsid
omma heäle ja ütlesid: Jesús õppetaja,
heida armo meie peäle! ning kui temma
neid näggi, ütles temma neile: minge ära
ja näitke ennast Preestridele. Ja se
sündis, kui nemmad ärraläksid, said nem-
mad puhtaks. Agga üks nende seast, kui
ta näggi, et ta olli terweks sanud, läks tem-
ma taggast, ja auustas Jummalat sure
healega; ja temma langes palle peäle mah-
ha temma jalge ette, ja tannas tedda, ja
sesamma olli üks Samaria-ma mees. Ag-
ga Jesús wastas ja ütles: üks kümme
polle puhtaks sanud? agga kus need üh-
hetä

hetša on? efs muid polle leitud, kes ollet
 sid taggasi tulnud Jummalale au andma
 kui agga sesinnane woõras? ning temma
 ütles temmale: touse üles, ja minne, sin-
 no usk on sind aitnud.

1.

Armas Jeesus, te mind puhtaks, Minna ollen rojane,
 Sinna Jeesand oh! mind pühaks Ming ka pattust lahti te.
 Jeesus kallis õppia, Minno peäle hallasta.

2.

Mo usso finnita, sest usso peäle waatwad
 Eo silmad Jeesuke; sa neile abbi satad,
 Kes õige usfoga so peäle lodawad.
 Ming abbi sinno käest ükspäinis otawad.

Epistel wieteistkümneimal Pühapäwal
 pärrast kolm-aino Jummalale Pühha. Ka-
 lat. V. 25. VI. 10 salmist sadik.

Uli mele Waimus ellame, käigem ka Waimus.
 Äärge olgem tühja au peäle ahned, teine teist
 ärritades, ja teine teist kaetsedes. Wennad, kui
 innimenne ka ühhe ekstusse sisse sattuks, siis par-
 randage nisuggust jälle tassase Waimoga, kes teie
 waimolikkud ollete, ja wata hästi isse-ennese peäle,
 et sind ka ei kiusata. Kandke teine teise koormad,
 ja nenda täitke Kristusse käsko. Sest kui kegi
 mõtleb, ennast middagi olla, kui temma
 ühtegi ep olle / se pettab ennast omma mõttega.
 Agga iggäiks näitko omma teggo laitmatta ol-
 lewad, ja siis on temmal ennesest ükspäinis
 kitlemist, ja ei mitte teisest. Sest iggäiks peab
 om.

omina foorma fandma. Agga fedda oppetab. se sannaga, se jaggago leit head sellele, fes tedda oppetab. Ärge elsiige mitte, Jummal ei anna ennast mitte pillada; sest mis innimenne laf kúlwab, fedda temma ka leikab. Sest kes omma lihha peäle kúlwab, se leikab lihhasi hukkatust; agga kes waimo peäle kúlwab, se leikab Walmust iggawest ello. Agga kui meie head teme, siis ärge wässiigem mitte ärra, sest meie peame omma aial leikama, kui meie järrele ei anna. Sepärrast nüüd, et meil aega on, tehkem head teikile, agga teige ennamiste neile, kes meiega ühhes uskus on.

Ewangelium wieteistkümmenal Pühapä-
wal pärrast kolm-aino Jummalapühha.
Matt. VI. 24-34 salmist sadik.

Sest ei woi kahte Issandat tenida, sest ehk temma wihtab ühhe, ja armastab teise; ehk hoiab ühhe pole, ja põlgab teist ärra. Teie ei woi mitte Jummalat tenida ja Wammomat. Sepärrast ütlen minna teise: ärge murretsege mitte omma ello ette, mis teie peate sõma, ja mis teie peate joma / egga omma ihho ette, mis teie peate selga pannema. Ets ello ennam olle kui toidus, ja ihho ennam kui rided? pange tähhele need linnud tae-
wa al: sest nemmad ei kúlwa egga leika /
egga

egga panne tokko aitade sisse, ja teie tae-
 wane Jssä toidab neid. Ets teie olle
 paljo illemad kui need? agga kes on
 teie seast, kes omma murrega ennese pittus-
 se jure woib ühhe küünra jättata? ning
 mis murretsete teie riete pärrast? pange
 tähhele need lillitessed wälja peäl / kuida
 nemmad kaswawad, nemmad ei te tööd eg-
 ga kehra. Agga minna ütlen teile, et Salo-
 monki keige omma au sees ep olle mitte nen-
 da olnud ehhitud tutuks neistsinnatsist. Kui
 nüüd Jummal sedda rohto wälja peäl,
 mis tanna on, ja home ahjo wisatakse,
 nenda ehhitab, ets siis paljo ennam teid,
 teie nõdra-üsklittud? sepärrast ei pea teie
 mitte murretsema ja ütlema: mis peame
 meie söma? ehk mis peame meie joma?
 ehk misga peame meie ennast katma? sest
 sedda keit noudwad need pagganad takka;
 sest teie taewane Jssä teab, et teile sedda
 keit tarwis lähhäb? Agga noudke essite
 Jummalä kunningriki ja temma õigust,
 siis sedda keit peab teile peälegi antama.
 Sepärrast ärge murretsenge mitte hoomse
 ette / sest küll hoomne pääw omma ette
 murret peab. Jggal päwal saab küll
 ommaist waewast.

I.

Oh! sa waene innimenne, Kes sa liast murretses,
 Eks sa olle innimeliune, Et sa murrese waewa naad;
 Jummal ommad armatses, Wende eest ka murretses.

2.

Keif murre setta on, mis innimenne kannab.
 Eein omma ihho eest, kol Jummal toidust annab.
 Oh! Jummal aita mind, et nouan sinno õigust,
 Kui ellad hinge sees, ei pudu ihhul toidust.

Epistel kuereistkümnemal Pühhapäwal pärrast kolmains Jummalala Pühha.
 Ewes. III, 13/21 salmist sadik.

Sepärrast passun minna, et teie ei wässi ärra minno willetsuste sees teie pärrast, mis teie au on. Sepärrast nitkutan minna ommad põlweid meie Jofanda Jesusse Kristusse Jofa pole, kellest keif sugguwoõssa taewas ja Ma peal nimmetakse, et temma teile annaks omma au rikkusse järrel wägga fangeks sada temma Waimo läbbi seestpiddist innimesse polest, et Kristus usso läbbi teie süddamette sees woiks ellada, ning et teie Jummalala armastusse sees juretud ja finnitud ollete, et teie woiksite ärramoista keige pühhadega, mähhardune se armastusse laius, ja pitkus, ja suggawus ja kõrgus on, ja tunda Kristusse armastust, mis üllem on kui keif moistus, et teie keige Jummalala rohke annettega saaksite täidetud. Agga sellele, kes ennam kui rohkeste woib tehha üle keige se mis meie palume ehk moistame, sedda wägge möda, mis meie sees wäggero on; sellesammale olgo au foggo-

Dusses Kristusse Jesusse sees keiges rahwa põlwes
iggawesjets aiaks iggaweste, Amen.

Ewangelium kueteistkümmendal Pühapä-
wal pärast kolm. aino Jummalal Pühha.
Lut. VII, 11-17 salmist sadit.

Sing se sündis teisel päwal, et temma
(Jesus) ühte liina läks, mis hütafs
Ma-iniks, ja temmaga läksid paljo tem-
ma Jügrid ja paljo rahwast. Agga kui
temma liggi liina warrawat sai, wata,
siis tanti surnud wälja, se oli omma em-
ma ainus poeg, ja temma isse oli lest,
ja paljo liina rahwast oli temmaga.
Ning kui Jessand tedda näggi, hallastas
temma temma peäle, ja ütles temmale:
ärä nutta. Ning kui temma liggi sai,
hakkas temma püsartist kinni, agga need
kandjad seisid. Ja temma ütles: noor-
mees, minna ütlen sulle: touse üles! ja
se surnud tousis istma, ja hakkas rägima/
ja temma andis tedda temma emmale.
Ja nende teitide peäle tuli hirm, ja au-
ustasid Jummalat, ja ütlesid: suur Proh-
wet on meie seas tousnud, ja Jummal
on omma rahwast tulnud katsma. Ning
sesinnane kõnne temmast widi laiale keige
Juda-ma labbi, ja teiti paito seal ümber-
faudo.

1.

Surm on patto palgaks sanud, Niid ke e peab surrema,
Kristus on meid awwitanud, Et surm ei sa teggema
Rahjo meil', kui ussume, Ellame ka pühhaste.

2.

Oh aita Jesuke! et minna ellan sulle,
Ding surren sinnule: mo hana jure! tulle.
Kui wiimne pääw on ka, mind armust ärrata.
Et õnsa rõmo sees ma saan siis ellada.

Epistel seitsmeteistkümmenal Pühhapäwal
pärast kolm-aino Jummal Pühha.
Ewes. IV. 1-6 salmist sadik.

S Epärast mainitsen minna teid, kes minna
Jssanda pärast wang ollen, et teie nenda
käite, kui teie kohhus on, se kutsmissse järrele, misga
teie ollete kutsutud, keige allandusse- ja tassandus-
sega, ning pitkamelega teine teist sallides armas-
tusse sees. Ja olge ussinad üht meelt piddama
waimus rahho- siddeme läbbi. üks ihho ja üks
waim, nenda kui teie ka ollete kutsutud ühhes lo-
tusses teie kutsmissse polest; üks Jssand, üks usk,
üks ristminne, üks Jummal ja keikide Jssa, kes on
keikide ülle, ja keikide läbbi, ja teie keikide sees.

Ewangelium seitsmeteistkümmenal Pühha-
päwal pärast kolm-aino Jummal Pühha.
LuE. XIV. 1-11 salmist sadik.

S Ing se sündis, kui temma (Jesus)
ühhel pühhapäwal ühhe Wariseri-
de üllema kotta tulli leiba wotma, siis
D 2 waht-

wahrsid nemmad tedda. Ja wata, üts
 weetöbbine innimenne olli temma ees / ja
 Jesus wastas ja rätis Räsforundjatte ja
 Bariseride wasto / ja ütles: kes pühha-
 päwal sünnib terweks tehha? agga nem-
 mad jäid wait. Ning temma hakkas
 temmast finni / ja teggi tedda terweks / ja
 lastis tedda minna. Ning temma was-
 tas neile, ja ütles: kes on teie seas, kelle
 esel ehk härä kaewo langeb / et temma ted-
 da warssi wälja ei tomma pühhapäwal? ja
 nemmad ei woinud temmale se peäle mit-
 te wastada. Agga temma ütles neile /
 kes ollid kutsutud, ühhe tähhendamisse-
 fanna, et temma moistis / kuida nem-
 mad wallitsesid üllemas paikas istuda /
 ja ütles neile: kui sind kellestki pulma on
 kutsutud, siis ärra istu mitte üllema pai-
 ka mahha, et ei olle wabbest tegi ausam
 sind temmast kutsutud, ja se, kes sind ja
 tedda on kutsnud, tulleks ja ütleks sulle:
 anna sellesinnatsela maad, ja sinna siis
 peaksid häbbiga allama paika istma. Ag-
 ga kui sinna olled kutsutud, siis minne ja
 istu allama paika mahha et kui se tul-
 leb, kes sind on kutsnud, ütleks sulle: sob-
 ber, minne senna üllemale, siis on sul au-
 nende ees / kes sinnoga laudas istwad.

Gesti

Sest iggaüks, kes ennast isse üllendab,
tedda peab allandatama, ja kes ennast
isse allandab, tedda üllendatse.

1.

Ärra olle innimenne Dmmas mees kõrk ning uhk;
Ärra olle surelinne, Kullab pea tulles puhk,
Et sind Jummal a andab, Allandikko üllendab.

2.

Ei aita kaewalus; se langeb kaewo sisse,
Kes sedda muindele on kaewand; temma isse
Läab hukka äkkiselt, ta ka-ub ärra ka,
Sest ei nisuggust woi suur Jummal sallida.

3.

Ärra arwa pattuks sedda, Kui sa aitad liggimest,
Kellel on suur rist ning hädä, Olle helde südamest;
Pühhapäwa pühhitsed, Kui head ommal' wennal' teed.

4.

Kes surelised on, neid tahhab allandada
Suur Jummal; agga neid ta tahhab üllendada,
Kes noudwad allandust, ning õigust teggewad,
Ka tarkust üllewelt heal meel õppiwad.

Epistel Kahheksateistkümmemal Pühhapä-
wal pärrastkolm. aino Jummalale Pühha.

1 Kor. I. 4-9 salmist sadik.

Sinna tännanikka omma Jummalat teie pär-
rast se Jummalale armo eest, mis teile on an-
tud Kristusse Jeesuse sees, et teie temma sees lei-
kist ollete rikkaks sanud keige õppetusse ja keige
tundmisse sees. Nenda kui Kristusse tunnis-
tus teie sees on finnitud, nenda et teil ühheftki ar-
mo andest ei olle püdo, ning otate meie Issanda
D 3 Jeesus.

Jesusse Kristusse ilmunist; kes ka teid tahhab
 finnitada otsani, et teie laitmatta woiksite olla meie
 Jssanda Jesusse Kristusse pawaal. Jummal on
 tru kelle labbi teie ollete kutsutud temma Poia meie
 Jssanda Jesusse Kristusse ossasamisseks.

Ewangelium kahhesateistkumnemal Puh-
 hapawaal parrast kolm-aino Jummalat Puh-
 ha. Matt. XXII. 34-46 salmist sadik.

Nga need Wariserid, kui nemmad
 said kuulda, et temma (Jesus) Sada-
 duseride suud olli kinnisulgnud, siis tullid
 nemmad uhhel meel kokko. Ja üks nen-
 de seast üks kassotundja küssis ja kiusas
 tedda, ja ütles: õppetaja, mis sugune
 on se suur kassosanna kaskus? agga Je-
 sus ütles temma wasto: sinna pead Jss-
 sandat omma Jummalat armastama
 keigest ommast suddamest, ja keigest om-
 mast hingest, ja keigest ommast melest.
 Gesamma on se esimenne ja suur kasso-
 sanna. Agga se teine on temma sarna-
 ne: sinna pead omma liggiinest armas-
 tama kui isse-ennast. Meis kahhes kasso-
 sannas on keis se kask ning Prohwetid ko-
 us. Agga kui need Wariserid uhhes ko-
 us ollid, küssis neilt Jesus, ja ütles: mis
 arwate teie Kristussest / kelle peeg tem-
 ma

ma on? nemmad ütlesid temmale: Tarweti poeg. Temma ütles nende wasto: kuidas siis Tarwet tedda waimus Jhsandaks hüab, kui temma ütles: Jhsand on ütelnud minno Jhsandale: istu minno parrema pole, kunni minna sinno waenlased saan pannud sinno jalge alluseks järjeks. Kui nüüd Tarwet tedda Jhsandaks hüab, kuidas ta siis temma poeg on? ja ükski ei woinud temmale sannagi wastada, egga julgnud ükski sest päwast temmalt middagi ennam küsida.

* * *

Sa olled ianime ning Jummal, Jesukenne;
Sa olled sündinud, ning siiski iggawenne;
Suur on so wallitus, suur on ka sinno au.
Oh! rikku waenlased, ning nende kurja nou.

Epistel ühhetateistkümmemal Pühhapäwal
pärast kolm aino Jummal: Pühha.
Lwes. VI, 22-28 salmist sadit.

Et teie enneste peält peate ärraheitma endise ello polest sedda wanna innimest, kedda rikkutakse pettusse himmude läbbi; agga et teie peate ueks sama omma mele waimus ja enneste peäle woima sedda uut innimest, kes Jummal sarnatseks on lodud tõsise õigusse ja pühhitsusse sees. Sepärast jätke mahha wallet ja rägige tõt, iggaüks omma liggimessega, sest et meie olleme teine teise liik.

med. Olge wihhased, agga ärge tehfe patto. Ärge andfe påwa loja miinna teie wihhastamis se ülle, ja ärge andfe maad furratile. Kes warrastanud on, ärge warrastago ennam teys, waid tehko enneminne tööd, ja saatko fättega head, et temmal olleks sellele jaggada, kennele tarwis on.

Ewangelium ühheksateistkümmenmal Pühhapäwal pärrast kolmainso Jummalat Pühha.
Matt. XI, 1-8 salmist sadit.

Temma (Jesús) läks laetwa ja läks ülle järwe, ja sai omma linna. Ja wata / nemmad kandsid temma jure ühhe alwatud / kes wodis maas olli. Ja kui Jesús nende usto näggi, ütles temma selle alwatud wasto: olle julge minno poeg, sinno pattud on sulle andeks antud. Ja wata, monningad kirjundjatte seast rääksid isse-enneses: se sinne teotab Jummalat. Agga kui Jesús nende mõtted näggi, ütles temma: mikspärrast mõtlete teie kurja ommas süddames? Gesti mis on fergem õõlda: need pattud on sulle andeks antud, ehk õõlda: touse ülles ja kõnni. Agga et teie peate teadma, et innimesse Poial melewald on pattud Ma peal andeks anda, (siis ütles temma selle alwatud wasto:)

to:) touse üsles, tõsta omma wodi üsles,
ja minne omma kotta. Ning temma
tousis üsles, ja lask omma kotta. Agga
kui se rahwas sedda näggi, pannid nem-
mad sedda immetks, ja auustasid Jumma-
lat, kes nistuggust meelewalda neile inni-
mestele annab.

I.

Suur on minno hinge hädä, Ei woi ükski parrata,
Kui ei Jesus põra sedda, Siis laan hukka häbbiga.
Tulle, Jesus, arsti mind; Siis ma tahhan kita find.

2.

Ei woi üks inimme neid patto andeks anda,
Suur Jummal ükspäinis woib sedda head meil tehha.
Ea peastab pattust meid, kui tedda pallume,
Ning pühha Waimo wäest ka kindlast ussume.

Epistel kahhekümneimal Pühhapäwal pär-
rast kolmainsa Jummalale Pühha.
Ewes. V, 15, 21 salmist sadik.

SEpärrast katske, kuidä teie õiete kätte, ei mitte
kui rummalad, waid kui targad. Ja piddage
aega kalliste, sest need päwad on pahhad. Se-
pärrast ärge olge rummalad, waid mõistke, mis
Jssanda tahtminne on. Ja ärge joge ennast täis wi-
na, kust üks õnneto ello tulleb, waid sage täis Wai-
mo, ja rägige issekeskis laulude ja kitusse luggude-
ga, ja waimolikkõ lauludega; laulge ja laulge män-
gides Jssandale ommas süddames, ja tännage ilka
keige asjade eest Jummalat ja Jssa meie Jssanda

Jesusse Kristusse nimmel. Ja olge allandikkud teine teise wasto Jummalä kartusse sees.

Ewangelium kahhekümneimal Pühhapäwal pärrast Kolm-aino Jummalä Pühha.
Matt. XXII, 1-14 salmist sadik.

TA JESUS wastas ning rätis neile ta tähendamisse. sannade läbbi, ning ütles: se taewariik on ühhe kunninga sarnane, kes omma poiale pulmad teggi, ning temma läkkitas ommad sullased wälja neid kutsutud pulma kutsima, ja nemmad ei tahtnud mitte tulla. Ta läkkitas temma teisil sullasid wälja, ja ütles: üt-
telge neile kes on kutsutud: wata omma söma-
aia ollen mitna walmistanud/ minno härjad ja niinumweiksed on tappetud,
ja keik on walmis, tulge pulma! agga nemmad ei
holind sesti/ ja läksid ärra, teine omma põllule,
teine omma kauba juure. Agga need teised wõtsid temma sul-
lased kinni, naersid ja tapsid neid ärra. Agga
kui se kunningas sedda kulis, sai temma wi-
hhaseks, ja läkkitas omma söa wäed wälja,
ja hukkas needsammad tapjad ärra/ ja sü-
tas nende liina põllema. Siis ütles temma omma
sullaste wasto: pulmad on küll walmistud,
agga need fut-

tutsutud ep olnud mitte sedda wäärt. Se
párrast minge tee-lahkmide peäle / ja kut-
suge pulma ni mitto kui teie ial leiate. Ja
needsammad sullased láksid wálja tede
peäle / ia koguúid feik kofko / ni mitto kui
nemmad leidsid / kurje ning háid / ja pul-
ma koddá sai táis neist / kes laudas istfid.
Siis láks kunningas sisse neid waatma /
kes laudas istfid / ja nággi seál úhhe inni-
messe / kennel pulma-riet ep olnud selges.
Ja temma ütles temma wasto: sóbber /
kuida sinna seie olled sisse tulnud / ja sin-
núl ep olle pulma-riet? agga temma ei sa-
nud sannagi suust. Siis ütles se kunnin-
gas sullaste wasto: sidduge temma káed
ning jallad / ning wotke tedda / ja heitke
tedda keigesüggawama pimmedusse sis-
se / seál on ulluminne ja hammaste kirrista-
minne. Sest paljo on neid tutsutud / ag-
ga piššut on neid árrawallitsetud.

1.

Jummal, armust olled sinna Pulmale mind tutsunud,
Alta, et woin senna miinna Pulma ridis ehhitud.
Keit ma-ilm on tutsutud, agga piššut wallitsetud.

2.

Üks sour au kunningas sa olled Jesule,
Ea wottad siiski mind so prudiks heldeste;
Ei pudu rõmo mul mo sures rístis teál,
Ja soga iggawest ma ollen úhhes seál.

Epistele esimesel Pühhapäwal Kolmatküm-
mend pärrast kolm-aino Jummalala Pühha.
Ewes. VI. 10-17 salmist sadik.

Jes muud, mo wennad, kui sage wäggenaks
Jesanda sees, ja temma fange wäe sees. Bot-
te ennest peäle keif Jummalala sõa-riistad, et teie
woite seista furrati kawwalatte nouude wasto.
Sest et meil ep olle mitte woitlemist werre ja lihha
wasto, kuid suurte wūrsti-riide ja waldade was-
to, sellesinnatse ma iima pimmedusse wallitsejatte
wasto, selle waimolikko furjusse wasto taewaste
asjade sees. Sepärrast wõtke keif Jummalala sõa-
riistad fätte, et teie woite wastopannä sel furjal
päwal, ja woite seisima jada, kui teie keif sate ärra-
tallitanud. Sepärrast seiske, ja teie niuded olgo tõe-
ga kui wõga ümberpandud, ja ehhitage ennast õi-
gusse raudriidega, ja kingad olgo teie jalges kui
need, kes walmis on rahho kui ühhe rõõmsa san-
nume kulutama. Keige-ennamiste wõtke usso kilpi
fätte misga teie woite ärrafustutada keif selle tig-
geda tullised noled. Ja wõtke õnnistusse raud-
fubbarat ja waimo mooka, mis on Jummalala
sanna.

Ewangelium esimesel Pühhapäwal Kol-
matkümmand pärrast kolm-aino Jummalala
Pühha. Joan. IV. 47-54 salmist sadik.

Jng üks tunninga-meess olli, selle
poeg olli haige Kapernaummas.
Kui sesinnane sai kuulnud, et Jesus olli
tul-

tulnud Juda, maalt Kalilea-male, läks
ta temma jure, ning pallus tedda, et tem-
ma piddi alla tullemä, ning temma poia
terweks teggema, sest ta piddi jo ärrasurre-
ma. Siis ütles Jesus temma wasto:
kui teie ei nä immetähtä ning immeteg-
gusid, siis ei ussu teie mitte. Se kun-
ninga-mees ütles temma wasto: Issand
tulle alla, ennego minno poioke surreb.
Jesus ütles temmale: minne, sinno poeg
ellab. Ning se innimenne uskus se sanna/
mis Jesus temmale ütles, ja läks ärra.
Kui temma jo olli alla tullemas, tullid
temma sullased temma wasto, ja kuluta-
sid ja ütlesid: sinno poeg ellab. Siis ku-
las temma neilt sedda tundi, mil tem-
ma olli parramaks sanud, ning nemmad
ütlesid temmale: eile seitsime tunni aial
lahkus se soetõbbi temmast ärra, siis moisi-
tis se issa, et se olli sündinud selsammal
tunnil, mil Jesus temmale ütelnud: sin-
no poeg ellab. Ning temma uskus, ja
keit temma kodda. Gesinnatse teise im-
metähhe teggi Jesus jälle kui temma Ju-
da, maalt tulli Kalilea-male.

1.

Mis sull' Jummal wägga armsast Ommas sannas töötäb,
 Sedda ussu sinna kindlast, Jummal usko kinnitab.
 Kui sa ussud hädda sees, Siis on Jummal abbimees.

2.

Ehk püsti hädda ka, kui raske rist sind waewas,
 Kui Jummal peälegi sull' ennast hirmsaks näitab;
 Sa, olle kannatlik, siis sull' ei tulle häbbi,
 Kui lodad, pallud ka, küll siis sa tunned abbi.

Epistel teisel Pühhapäwal Kolmatkümme
 pärrast Kolmasino Jummal Pühha.

Wilip. I. 3=11 salmist sadik.

Minna tännan omma Jummalat ni saggedaste
 kui minna teie peäle mõtlen, (kes minna ig-
 gaford keiges minno palmes teie keifide eest rõmo-
 ga palmes teen) teie ossasamisest pärrast armo õp-
 petussest, eesimessest pärrast siit sadik. Ja ollen
 se peäle julge, et se kes teie sees on alganud sedda
 head tööd, sedda lõppetab Jeesuse Kristusse pä-
 wani, nenda kui se ka minno kohhus on sedda teist
 keifist mõttelda, sepärrast et teie ollete minno süd-
 dames minno wangipõlwe ja minno kostmisest ja
 armo-õppetusest kinnitamisest sees, sest et teie keif
 minnoga sest armust ossa sate. Sest Jummal on
 minno tunnistaia, kuida minna teid keif süd damed
 iggatsen Jeesuse Kristusse süddamelikko hallas-
 tussega. Ja sedda pallun minna, et teie armastus
 roel ennam ja ennam rõhkemaks saaks moistmis-
 ses ja keiges tundmisses, et teie woite kaisuda, mis
 parrem on, et teie ollete selged ja teisi ei pahhanda
 Kristusse pärrast sadik, täidetud õigusse wiljaga,
 mis

mis Jeesuse Kristusse läbbi tulleb Jummal aauks
ja fitusets.

Evangelium teisel Pühhapäwal kolmat
kümmed pärrast kolm-aino Jummal
pühha. Matt. XVIII, 23-35 salmist
sadi.

Epärrast on taewariit ühhe kunnin-
ga sarnane, kes omma sullastega
tahtis arro piddada. Agga kui temma
hakkas arwama, todi üks temma ette, sel
olli temmaga kümme tuhhat Talenti
wölgo. Agga kui temmalep olnud maks-
ta, käskis temma Jssand müa tedda ja
temma naest ja lapsed, ning feit, mis tem-
mal olli, ja maksta. Siis langes se sul-
lane mahha, kummardas tedda, ja ütles:
Jssand kannata minnoga, ja minna tah-
han sulle feit maksta. Siis olli Jssandal
halle meel sesamma sullase peäl, lastis
tedda lahti, ja se wõlla jättis temma
temmale mahha. Agga sesamma sullane
läks wälja, ja leidis ühhe ommast ka-
sullasist, sel olli temmaga sadda krossi
wölgo; ja temma wottis tedda finni, kä-
gistas tedda ja ütles: maksa mulle, mis
sul wölgo on minnoga. Siis langes tem-
ma kasullane temma jalge ette mahha,
pallus

pallus tedda, ja ütles: kannata minnoga, ja minna tahhan sulle keit maksta. Agga temma ei tahtnud mitte, waid läks ärra, ja heitis tedda wangitorni, kunni temma omma wölga ärramaksis. Agga kui temma kasullased näggid, mis sindis, said nemmad wägga kuruaks, ja tullid ning öördasid omma Jssandale keit, mis olli sindinud. Siis kutsus temma Jssand tedda ennese ette, ja ütles temma wasto: sinna tigge sullane, keit sedda wölga ollen minna sulle mahhajätanud, sest et sinna mind pallusid, eks siis sinna ka piddand armo heitma omma kasullase peäle, nenda kui minna ka sinno peäle ollen armo heitnud? ja temma Jssand sai wihasaks, ja andis tedda ärra wae wajatte kätte, kunni temma pididi maksma keit, mis temmal temmaga wölgo olli. Nenda teeb ka minno taewane Jsssa teile, kui teie iggäiks ommast süddamest andeks ei anna omma wennale temma efsitusjed.

I.

Kristus meie pattud, maksnud, Annab andeks patto süüd, Meil kes r- hho te veält efsind, Kui need pattust põderwad nüüd, Nenda peab sinust ka Wennal andeks antama.

2.

Kül raske on se wölgo, mis minna ollen teinud. Eest on so wiha mull' ni wägga kangeks läinud.

Ma pallun : hallasta, ei joua minna maksta,
Oh! anna järrele, mind patto koormast peasta.

Epistel kolmandamal Pühhapäwal kolmat
kümmeend pärrast kolm-aino Jummal
Pühha. Wilip. III. 17²¹ sal
mist sadis.

Täige minno järrel, wennad, ja wadage nen-
de peäle, kes nenda käiwad, kui meie teile mār-
giks olleme. Gesti mitto käiwad, kellest minna
teile saggedaiste ollen ütelnud, agga nüüd ütlen
minna ka nuttes, neid Kristusse risti waenlased
ollewad, kelle ots on hukatus, kelle Jummal on se
kõht, ja kelle au on nende häbbi sees, kes mapeälse
asjad noudwad. Gesti meie ellaminne on tae-
was, kust meie ka otame õnnisteggiat Jēsandat
Jesust Kristust, kes meie alwa ihho tahhab muta,
et se temma ärraselletud ihho sarnatseks peab sama
sedda wägge möda, misga temma ka teie asjad
woib ennese alla heita.

Evangelium kolmandamal Pühhapäwal
kolmatkümmeend pärrast kolm-aino Jum-
mala Pühha. Matt. XXII, 15²² sal
mist sadis.

Sis lāksid need Wariserid ärra, ja
piddasid nou ühhesko-us, kuida
nemmad tedda (Jesust) temma sannast
piddid wõrkutama, ja lākkitasid temma ju-
re ommad Jūngrid Herodesse seltsiga/
ning ütlesid: Oppetaja, meie teame, et
P sin

sinna tõssine olled, ja õppetad Jummalateed tõe sees, ja ei holi ühhestki, sest sinna ei pea inimeste surussest luggu. Se parrast ütles meile, mis sinna arwad, kas sinu koto-rahha Keisrile anda, või mitte? agga kui Jeesus nende tiggedust moistsis, ütles temma: teie kawatad, mis teie mind küsate? näitke mulle ühe koto-rahha tükki, ning nemmad tõid temma kätte ühe krossi. Ja temma ütles nende wasto: kelle küo ning pealekirri se on? nemmad ütlesid temma wasto: Keisri. Siis ütles temma nende wasto: andke siis Keisrile, mis Keisri kohhus, ja Jummalale, mis Jummalale kohhus on. Ning kui nemmad sedda küüsid, pannid nemmad imnests, ning jätsid temma mahha ja lätsid ärra.

1.

Oh armas Jummal! aita mind, Et armastan ja kardan sind,
Ja, et ma wannematte sanna Ei ial põlga, armo anua:
Siis teen ma, kunni ellan teäl, Mis sinna tahhad ilma peäl.

2.

Ei liha tarkus või so walgust, Jeesus, petta,
Ea selle kawatust ei illumatta jätta;
Ea temma furja nou jo kaugele ärranaad,
Kes tark on, pimmedaks, kes pimme, targaks teed.

Epistel neljandamal Pühhapäwal Kolmat-
kümmeend pärrast Kolm-aino Jummal Püh-
ha. Koloss. I. 9-14 salmist sadik.

S Epärrast ka meie sest päwast, kui meie sedda o-
leme kuulnud, ei jätta meie mitte mahha teie
eest palwet teggematta, ja pällumatta, et teid peab
täidetama temma tahtmisses tundmissesega kelges
rarkusses ja waimoliikko moistimisses. Et teie nen-
da woifüte ellada kui kohhus on Jhesanda ees kelge
temma meleheaks, ja wiisja kanda kelge hea töö sees,
ja kasmada Jummal tundmisses sees, ja kelge
wäega wäggewaks sada temma au wägge möda
kelges kannatusses ja pitkas meles rõmoga; sedda
Jhesa rännades, kes meid on kolbamaks teinud,
et meil piddi ossa ollema pühjade pärrandussest
walgusse sees. Kes meid on ärrapeästnud pim-
medusse woimussest, ja on meid saatnud omma
armsa poja kunningriiki, kelle sees meil on se lun-
nastaminne temma werre läbbi, se on pattude an-
deks, andminne.

Ewangelium neljandamal Pühhapäwal Kol-
matkümmeend pärrast Kolm-aino Jummal
Pühha. Matt. IX. 18-26 salmist sadik.

Kui temma (Jesus) sedda neisse rätis/
wata, siis tuli üks üllein, ja kum-
mardas tedda ja ütles: minno tüttar on
praego ärrasurnud, agga tulle ja panne
omma kät temma peäle, siis saab temma

ellawaks. Ning Jesus tousis ülles / ja
 kais temma järrel / ja temma Jüngrid.
 (Ja wata, üks naene, kennel kakssteistkü-
 mend aastat werri döbbi olli olnud, tulli
 temma selja tahha, ja putus temma kue pal-
 listusse. Sest temma ütles isse-enneses:
 saaksin minna ägga temma kuesse putuda,
 siis saan minna terweks. Ägga Jesus
 pöris ennast ümber, ja näggi tedda, ja üt-
 les: olle julge, tüttar, sinno uist on sind
 aitnud. Ja se naene sai terweks selsam-
 mal tunnil.) Ning kui Jesus selle üllema
 fotta sai, ja näggi need wiilepuhhujad ja
 rahwast mäsawad, siis ütles temma nen-
 de wasto: tagganege, sest se neitsikenne pol-
 le mitte surnud / waid temma maggab.
 Ja nemmad naersid tedda. Ägga kui
 rahwast wälja-aeti, läks temma sisse ja
 hakkas temma kätte kinni, ja se neitsikenne
 tousis ülles. Ja sesinnane könne läks laiale
 teige sesamma Ma läbbi.

1.

Nende surm on magus unne, Kes siin waggast ellawad,
 Ei need surmast kahjo tunne, Et käl ärrasurrewad,
 Kelle ello Kristus isse, Neid surm satab ello sisse.

2.

Ma putun sinnusse mo usso kääga
 Oh Jesus! wotta sa mind heldest putuda
 So kalli abbiga, siis labkub hädda ärra,
 Sest sinno wäggi on käl surem tuhhat wõrra.

Epistel wiendamal Pühhapäwal Kolmat-
kümmand pärrast Kolm-aino Jummal
Pühha. 1 Tessal. IV. 13-18 sal-
mist sadik.

Alga minna ei tahha, et teil peab teadmatta
ollesma, wennad, nende järg, kes maggama läi-
nud omma ello seest, et teie ei lähhä kurwaks, nenda
ka kui need teised, kennele ep olle lotust. Sest kui
meie usume, et Jesus on surnud ning ülestous-
nud, nenda tahhab Jummal ka neid, kes Jesusse
lääbi on läinud maggama, temmaga ettetua. Sest
sedda ütlemine meie teile kui Jssanda sanna, et meie,
kes meie ellame ning üllejame Jssanda tullemisse
aiani, ei pea nende ette joudma, kes on maggama
läinud. Sest et Jssand isse tahhab mahhatulla
taewast, sõa-kissendamisse, pea-Ingli heäle ning
Jummal passunaga, ning need surnud Kristusse
sees pearwad ülestousma esmalt; pärrast peab
meid, kes meie ellame ning üllejame, ühtlase nen-
dega pillwede sees kistama Jssanda wasto taewa
alla; ja nenda peame meie ikka Jssandaga olle-
ma. Nõmustage nüüd teine teist nendesinnaste
sannadega.

Ewangelium wiendamal Pühhapäwal Kol-
matkümmand pärrast Kolm-aino Jummal
Pühha. Matt. XXIV. 15-28 sal-
mist sadik.

Kui teie nüüd näte sedda ka-utamisse
hirmo, mis ööldud on Prohiweti
P 3 La

Tanieli lābbi / et temma seifab seāl pūh-
 has paitas (fes sedda loeb / se pango tāhhe-
 le) siis pōggenego neeb / fes Juda-maal
 on / māggede peāle. Kes kattufse peāl on,
 ārgo tulgo se mitte mahha middagi ārra-
 wōtma ommast koiaf; ning fes wāljal
 on / ārgo mingo se mitte taggasi ommad
 rided ārrawōtma. Agga hādāda neile /
 fes kāima peāl on / ja neile / fes iimmeta-
 wad neil pāitwil. Agga palluge / et teie
 pōggeneminne ei juhtu talwel / egga pūh-
 hapāwal. Sest siis tulleb suur willet-
 sus / māhhārdust ep olle olnud ma-ilma
 algmissest siit sadif / egga peage mitte tul-
 lema. Ning kui need pāiwad ei saaks
 lūhhendatud / siis ei peāfeks ūfski lihha;
 agga nende pārrast / fes on ārrawallitse-
 tud / lūhhendatafse need pāiwad. Kui siis
 fegi teile ūtleb: wata / siin on se Kristus
 ehk sāel / ārge ūsfuge mitte. Sest walle-
 Kristussed / ja walle-Prohwetid sawad
 ūllestousma / ja suri tāhtā ning im-
 meteggusid teggema / et nemmad wottaf-
 sid ārra-eksitada ka need ārrawallitsetud
 (kuise woifs sūndida.) Wata / minna ollen
 teile sedda enneūtelnud. Sepārrast kui
 nemmad teile ūtlewad: wata / temma
 on kōrbes / ārge minge mitte wālja: wa-
 ta /

ta/ temma on kambride sees/ ärge uskuge
mitte. Sest otsego walt touseb homito
poolt/ ning paistab õhto pole/ nenda peab
ka se innimesse Poia tulleminne ollema.
Sest kus ial se raibe on/ senna fogguwad
fottad.

1.

Sinna õige pühha Jummal, Ei woi kurja sallida,
Alta Jeesus, et ma rummal Woiksin õigusi tehha ka,
Siis, kui tulled muhtlema, Mulle armo annad sa.

2.

Müüd keikis paikus on suurt riisti, waewa, hädda.
Ep olle innimest, kes mitte tunneks sedda,
Sest jowa, Jeesuke, ning peasta lahti mind.
Et pallest vallesse seäl saaksin nähha find.

**Epistel Kuendamal Pühhapäwal Kolmat,
Kümminend pärrast Kolm-aino Jummal
Pühha. 2 Peetr. III, 3-13 salmist
sadiß.**

NA sedda peate teie keige essite teädma, et wiim-
sil päiwil tulrowad pilkjad, kes omma ennest
himnude järrele ellarwad, ja ütlerwad: Kus on tem-
ma tullemisse tootus? sest sest aiaß, kui wanne-
mad maggama lainud ilmast ärra, jääb keik nenda
kui loma algmisses on olnud. Agga meel on se neil
teadmatta, et taerwad ennemuiste olnud, ja Ma
weest ja wee läbbi ühhes seisnud Jummal sanna
peäl. Nende läbbi on se ma-ilm, mis siis olli weega
ärra upputud ning ärrarikkutud. Agga need tae-
wad ja se ma, mis nüüd on, on sesamma sanna läbbi
tallele pandud, ning hoitakse tulle tarwis, lohto

ja jummalafartmatta innimeste huffatusse pawa-
ni. Agga se üks assi ärgo olgo teile mitte tead-
matta, minno armad, et üks pääw Jhsanda jures
on kui tuhhat aastat, ja tuhhat aastat kui üks
pääw. Se Jhsand ei wiwita mitte töotust, (nenda
kui monningad sebda wiwitusseks pannewad waid
temma on pitka melega meie wasto, ja ei tahha mit-
te, et monned peawad huffaminne, waid et keif
peawad pattust pöörmist fätte sama. Agga Jhsan-
da pääw tulles kui warras öse, mil taewad rak-
sumisega peawad mõdaminnema, ja need ilmalik-
fud asjad ärrapõllema ning lõpma, ja Ma ja need
teud, mis temma sees on, peawad ärrapõllema.
Et nüüd se keif peab ärralõpma, mis suggused tele
siis peate õllema feiges pühhas ellus ja Jummalas-
fartusses, otes ja tõttades Jummalas pawa tulles
missee pole, mil taewad tulles läbbi peawad ärra-
lõpma ja ilmalikkud asjad ärrapõllema ja ärrasul-
lama? Agga meie otame ued taewad ja uut maad
temma töotusse järrele, mis sees õigus ellab.

Ewangelium fuendamal Pühhapäwal Kol-
matkümmeend pärrast kolmaino Jummalas
Pühha. Matt. XXV. 31/46 salmist sadik.

Agga kui se Innimesse Poeg tulles
omina au sees, ning keif need püh-
had Inglid temnaga, siis istub temma
omina au-järje peäl. Ja siis peab keif rah-
wast temma ette foggutama, ja temma
lahhutab neid ühhest ärra, nenda kui far-
jane

jane lambad ärralahhutam sikkudest, ning temma panned need lambad omma parrema käele, agga need sikkud pahhama käele seisma. Siis ütleb se Kuningas neile, kes temma parremat käel on: tulge tenna, minno Issa õnnistud, pärrige sedda kuningriiki, mis teile on walmistud ma-ilma asutamissest. Sest mul on nälga olnud, ja teie olete mulle süa annud: mul on janno olnud, ja teie olete mind jootnud: minna ollen woõras olnud, ja teie olete mind wastowotnud: minna ollen ällasti olnud, ja teie olete mind katnud: minna ollen haige olnud, ning teie olete tulnud mind katsma: minna ollen wangis olnud, ja teie olete minno jure tulnud. Siis wotwad need õiged temmale wastada: Issand, mil aial olleme meie näinud sul nälja ollewad, ja olleme sind sõõtnud, ehk sul janno ollewad ning olleme sind jootnud? mil aial olleme meie sind näinud woõra ollewad, ja olleme sind wastowotnud? ehk allasti, ning olleme sind katnud? mil aial olleme meie sind näinud haige ollewad, ehk wangis, ning olleme sinno jure tulnud? Siis wastab se Kuningas, ja ütleb neile: tõest, minna ütlen teile, mis teie ial

ollete teinud ühhele nendesinnaste minno
wähhematte wendade seast, sedda ollete
teie mulle teinud. Siis wöttab temma
ka dölda neile, kes pahhamal kael on:
minge ärra minnust, teie ärranetud, ig-
gawesse tullesse, mis walmistud on selle
kurratile ning temma inglidade; sest mul
on nalg olnud, ja teie ep olle mulle süa
annud: mul on janno olnud, ja teie ep
olle mind jootnud: minna ollen woõras
olnud, ja teie ep olle mind mitte wasto-
wotnud: minna ollen allasti olnud, ja teie
ep olle mind katnud: minna ollen haige ja
wang olnud, ning teie polle tulnud mind
katsma. Siis wõtwad ka needsammad
temmale dölda: Jssand, mil aial olleme
meie näinud nälja ehk janno sul ollewad,
ehk woõra, ehk allasti, ehk haige, ehk sind
wangis ollewad, ja ep olle sind mitte teni-
nud? Siis wöttab temma neile wastada
ja dölda: tõest, minna ütlen teile: mis
teie ep olle ial teinud ühhele nendesinnas-
te wähhematte seast, sedda ep olle teie ka
mulle teinud. Ning needsinnatsed läh-
hawad iggawesse wallusse, agga need
õiged iggawesse ellusse.

I.

Pea meles, innimenne, Et saab Jesus tullesma,
Reige innimeste peäle Rohhutmoisina auuga,
Seks sa ennast walmista, Siis saad taewast pärrida.

2.

Oh Jesus! aita mind, siis ollen sinno karias
Siin Ma real laimatta, üks hea ning wagga lammaš,
Ring ollen õnnistud, ei putu minnusse
Se hirmus pörge piin, ma saan so rigisse.

Matteusse Ramato seitsmes Peatükis.

24. 27 salmist sadit,

ütleb mele Jsefand Jesus Kristus:

SEpärrast iggaüks, kes need minno sannad kuleb, ja teeb neid, tedda pean minna ühhe moisi likko mehhe sarnatseks, kes omma kodda ühhe taljo peäle on ehhitanud.

Ja raske saddo tulli mahha, ja wolas wessi tulli, ja tuled puhhusid ja fäisid selle kolia peäle, ja temma ei langend mitte mahha; sest temma allus olli ühhe taljo peäle tehtud. Ja iggaüks, kes need sinnatse minno sannad kuleb, ja neid ei te, tedda peab jölleda mehhe sarnatseks petama, kes omma kodda liwa peäle ehhitanud;

Ja raske saddo tulli mahha, ja wolas wessi tulli, ja tuled puhhusid, ja löid wasto sedda kodda, ja temma langes mahha, ja temma langminne olli suur.

Evangeliummid

ja

Epistlid

mis

Apostlide ning mu Pühhade Päi-
wil ärraselletakse.

Epistel pühha Andrea Päwal. Rom,
X. 9-18. salmist sadik.

Sest kui sinna omma suga saad illestun-
nistanud Jofandat Jesust, ning saad
usenud ommas süddames, et Jummal
tedda on surnust ülesärratanud, siis
pead sinna õnsaks sama. Sest süddamega ustak-
se õigussels, ning suga tunnistakse üles õnnis-
tussels. Sest se kirri ütleb: ükski, kes temma
siose ussub, ei pea mitte häbbi siise sama. Sest
wah

wahhet ep olle Juda ning Kreka mehhe wahhel,
 sest sesamma on teikide Jssand, rikkas teikide he-
 aks, kes tedda appi hüüdwad. Sest iggaüks, kes ial
 Jssanda nimme appi hüab, peab õnsaks sama.
 Kuida peawad nemmad nüüd appi hüüdima tedda,
 kelle sisse nemmad ep olle usknud? Agga kudda
 peawad nemmad uskma, mis nemmad ep olle kuul-
 nud? agga kudda peawad nemmad kuulma ilma
 kuulatajata? agga kudda peawad nemmad kuluta-
 ma, kui neid ei olle läkitud? nenda kui kirjutud
 on: kui illusad on nende jallad, kes rahho kuluta-
 wad, kes head kulutawad. Agga keik ei wotta
 armo, õppetuse sanna mitte kuulda. Sest Esaias
 ütleb: Jssand, kes on meie kulutamist usknud?
 separest tulles usk kulutamissest, agga kulutamin-
 ne Jummalale sanna läbbi. Agga minna ütlen:
 eks nemmad polle sedda kuulnud? kui ikka, sest
 keige Ma sisse on nende heäl wäljaläinud, ning
 nende sannad ma-sima otsani.

Ewangelium pühha Andrea Pärwal.

Matt. IV. 18, 22 salmist sadik.

Agga kui Jesus Galilea merre äres
 kõndis, näggi temma faks wenda/
 Simonat, kedda nimmetakse Peetrusiks/
 ja Andrea temma wenda wõrko merres-
 se heitwad, sest nemmad ollid kallameh-
 hed. Ning temma ütles neile: tulge min-
 no järrele, ja minna tahhan teid innimes-
 te

te püüdjaks tehha. Ja ni kōhhe jätšid
nemmad need wörgud mahha / ja kätšid
temma järrel. Ning kui temma seält e-
male lāks, nāggi temma teist kaks wen-
da / Jakobust Sebedeusse poega ja Joa-
nest temma wenda laewas omma is-
Sebedeussega ommad wörgud parran-
dawad; ja temma kutsus neid. Ja ni
kōhhe jätšid nemmad laewa ja omma is-
sa mahha / ja kätšid temma järrel.

Epistel Toma Pāwal Ewes. I. 3-6.
salmist sadik.

T Idetud olgo Jummal ja meie Jēssanda Jē-
susse Kristusse Jēsa / kes meid on õnnistanud
keige waimolikkō õnnistamisega, mis taewas on
Kristusse sees; nenda kui temma meid on ārrawal-
litsenud temma sees enne ma-ilma asutamist, et
meie piddime ollema pūhhad ja ilmalaitmatta
temma ees armastusse sees, ja on meile enne seād-
nud laste õigust Jēsusse Kristusse lābbi ernese
pole omma tahtmissē hea mele järrel; omma ar-
mo-au litussels, misga temma meid on ennesele
armsaks teinud se armsa poia sees.

Ewangelium Toma Pāwal. Joan. XX.
24-31 salmist sadik.

Misga Tomas ütš neist kahhest teistküm-
nest n. t. s. wata 150 lehhe tūlges --
-- ning

-- -- -- -- -- ning ello sama temma
nimme sees.

Epistel Tehwanusse Pärwal ehl teisel Joulo
Pühhal. Apost. Tegg. ram. VI, 8. 15.
VII, 51. 60 salmist sadik.

Aga Tehwanus täis usko ning wägge teggi
immeteggusid ning suri immetähtä rahwa
seas. Siis tousid monned ülles neist, kes ollid sest kog-
godusselt, mis hütakse Eipertinide, Kirenide, ning
Aleksandride koggodusseks, ning neist, kes ollid Kilikia
ning Asia maalt, kes waldlesid Tehwanussega,
ning ei woinud mitte seista selle torfusse ning Wai-
mo wasto, kelle läbbi temma rakis. Siis seadsid
nemmad karmwalaste mehhi, kes ütlesid: meie olle-
me tedda kuulnud teotamisse sanno rägimad Mo-
sesse ning Jummala wasto. Ning nemmad lih-
hutasid ni hästi rahwast kui need wannemad, ning
need Kirjatundjad, ning Eippusid temma peäle, kis-
kusid ning wiisid tedda sure kofto ette. Nemmad
seadsid ka senna waltetunnistusse mehhi, need üt-
lesid: sesinnane innimenne ei jätta järrele teotamis-
se sanno rägimatta sesinnatse pühha paiga ja se kās-
so roasta. Sest meie olleme kuulnud tedda ütlerwad,
et sesamma Jeesus Naatsarettist peab sesinnatse pai-
ga ärrarikkuma, ja teisiti seädma need kumbed, mis
Moses meie kätte on annud. Ning kui keik, kes su-
res koftus istid, üksi filmi temma peäle waatsid,
siis näggid nemmad temma walle otsego Ingli pal-
le ollerwad. Kui nüüd Tehwanus paljo nende wasto sai
rägimad

räginud, ütles temma: Teie fangekaelsed ja ümberkei-
 lamatta süddamest ja kõrvust, teie pannete ikka
 pühha Waimo wasto, kui teie wannemad, nenda
 teiege. Kedda Probwetide seast ei olle teie wan-
 nemad takkafiusanud? ja tapnud neid, kes enne-
 tulutasid selle õige tullemist, kelle ärra-andjaks ja
 tapjaks teie nüüd ollete sanud; kes teie ollete kasko
 sanud Inglide tenistusse läbbi, ja teie ei olle sedda
 mitte piddanud. Ugga kui nemmad sedda kuulsid,
 leikas se läbbi nende süddamette, ja firristasid ham-
 bad temma peäle. Ugga kui temma pühha Wai-
 mo täis olli, ja üffi silmi taewa pole watis, siis
 näggi temma Jummalu au, ja Jesust seiswad
 Jummalu parramal polel, ja ütles: eennä! minna
 nään taewad lahti ollewad, ja innimesse Poia
 Jummalu parramal polel seiswa. Siis kisse-
 dasid nemmad sure heäleaga, piddasid ommad kõr-
 wad finni, ja leif ühhes nouus kargasid temma
 peäle, ja lüffasid tedda liinnast wälja, ja lopisid
 tedda kirowidega; ja need tunnistusse mehhed
 pannid ommad rided mahha ühhe nore mehhe jalge
 ette, fedda hūti Saulusseks. Ja nemmad lopi-
 sid Tehwanust kirowidega, kes appi hūdis ja üt-
 les: Jssand Jesus, wotta minno waimo wasto.
 Ugga temma langes põlweli mahha, ja kisse-
 das sure heäleaga: Jssand, ärra arma sedda patto
 neile mitte süüks! ja kui temma sedda sal ütelnud,
 uinus temma maggama.

Ewangelium Tehwanusse Pāwal, ehk Tei-
 sel Joulo Pihhal. Matt. XXIII. 34-39
 salmist sadik.

Epārrast / wata, minna lāffitan teie
 jure Prohwetid, ja targaid, ja firja-
 tundjaid, ja muist neist tappate teie ārra,
 ja lōte risti / ja muist neist peksate teie
 piitsaga omma foggoduste koddade fees,
 ning kiufate neid takka liinast liinna. Et
 teie peäle tulles keik se wagga werri, mis
 ārrawallatud on Ma peāl, selle wagga
 Abeli werrest Safaria Parakia poia
 werrest sadik / kedda teie ollete tapnud
 Jummalā foia ja Altari wahhel. Tōest
 minna ütlen teile, se keik tulles sesinnatse
 so = u peäle. Jerusaleml Jerusaleml kes
 sa tappad need Prohwetid, ning lobid
 kiwwidega neid surnuks, kes sinno jure
 on lāffitud / kui mittokord ollen minna
 sinno lapsed tahtnud fogguda, otsego kan-
 na kōtkotoggub ommad poiad tibade
 alla, ning teie ep olle mitte tahtnud. Wa-
 ta, teie kōdda peab teile rūhjaks jāetama.
 Sest minna ütlen teile, teie ei sa mind sest
 aiafi mitte nāhha, ennego teie ütlete: ki-
 detud olgo se, kes tulles Issanda nimmel.

1.

Se pühha Tehwanus, mis tõssi, tunnistas,
 Kristusse parrast, sest üht rasket surma saab;
 Oh wägga õnsad on, kes tõe tunnistawad,
 Ehk nemmad palgaks kül siin risti surma sawad.

2.

Mull' anna finnitust, kui Ma peäl kiusatakse
 So nimme parrast mind, ning hirmsast waewatakse.
 Kui Tehwanussega ma pean surrema,
 Mind sata taewa siis ka lahti näggema.

Epistel Joannesse Õppetaja Pawal. Sir.
 XV. 1-8 salmist sadik.

TEs Jssandat kardab, teeb sedda, kes kowmas-
 te kasko kinnipeab, saab sedda tarkust kät-
 te. Se tulleb kui helde emma temma wasto, ning
 wottab tedda wasto kui pruut omma neitsi põl-
 wes. Temma sõdab tedda moistusse leiwaga, ja
 jodab tedda tarkusse weega. Tedda finnitakse tar-
 kusse peäle, ning ei liugu; temma toetab ennast
 temma peäle, ning ei sa mitte häbbiks. Ning tem-
 ma wottab tedda üllendada ülle temma liggimesse,
 ja teeb temma suud lahti foggodusse sees. Tem-
 ma peab rõmo ning hüppawa rõmustamisse kro-
 ni ning iggawesse nimme parrima. Agga rum-
 malad ei sa tedda mitte kätte, ja pattused ei sa ted-
 da nähha. Temma on faugel ärra uhkussest, ja
 wallelikkud rahwas ei tulletage tedda omma mele.

Ewangelium Joannesse Õppetaja Pawal.
 Joan. XXI. 19-24 salmist sadik.

Sing kui temma (Jesus) sedda sai rā-
 gi

ginud, ütles temma temmale (Peetrusse-
le): kái minno járrel. Agga Peetrus
põris ennast ümber ning nággi sedda
Jüngerit, kedda Jesus armatas / járrel
káiwad, (kes ka olli õhto: soma-aial ennast
Jesusse rinna peäle lastnud, ning üttel-
nud: Issand, kes se on, kes sind ärra-an-
nab?) kui Peetrus tedda nággi, ütles
temma Jesusse wasto: Issand, agga mis
sesinnane peab fannatama? Jesus ütles
temmale: kui minna tahhan, et temma
peab jáma, kunni minna tullen, mis sin-
na sest holid? kái sinna minno járrel. Siis
tõusis se kõnne wendade seas, et sesin-
nane Jünger ei piddand surrema. Agga
Jesus ei õlnud mitte temmale ütelnud,
et temma ei piddand surrema, waid: kui
minna tahhan, et temma peab jáma,
kunni minna tullen, mis sinna sest holid?
sesinnane on se Jünger, kes neistsinnatist
asjust tunnistab, ja sedda on ülieskirjota-
nud, ja meie teame, et temma tunnistus
on tõsine.

Epistel ilma süta Lastetapmisse Pärwal.

Rom. VIII. 31/39 salmist sadil.

SS Is peame meie nüüd senna jure ütlesma? Ons
Summal meie eest, kes woib meie wasto-
pan-

panna? kes omma ennese poialegi polle armo annud, wald on tedda meie teitide eest ärra-annud, kuis ei peaks temma ka temmaga meie teit kinkima? kes woib Jummal ärrawallitsetutte peäle süüd tõsta? Jummal on, kes õigeks teeb. Kes se, kes woib hukka moista? Kristus on, kes sur-nud, ning mis weel ennam on, kes ka ülesärra-tud, kes ka on Jummal parramal kael, kes ka meie eest pallub. Kes woib meid lahbutada Kris-tusse armastussest? willetsus, ehk ahhastus, ehk takkafiusaminne, ehk nalg, ehk allastus, ehk häd-da, ehk moof, (nenda, kui kirjutud on: sinno pâr-rast tappetakse meid keige se pâwa, meid armatakse lambuks, mis peab tappetama.) Egga selle kei-ge sees same meie woimust kül selle läbbi, kes meid on armastanud. Gesti minna ollen se peäle julge, et egga surm, egga ello, egga Inglid, egga wûrstid, egga wâggewad, egga need asjad mis praego on, egga mis tullewad; egga kõrgus, egga süggawus, egga ükski mu loom ei woi meid lahbutada Jum-mala armastussest, mis on Jესusse Kristusse meie Jēsanda sees.

Ewangelium ilma süta Lastestapmistse Pär-wal. Matt. II. 13-23 salmist sadit.

Egga kui nemmad said taagasi läinud, wata, siis näitis ennast Jēsanda In-gel unnes Jōseppile, ja ütles: touse üles, ja wotta se lapsokenne ning temma emma ennesega, ja pöggene Egiptusse-male, ja olle

olle seäl, kunni minna sulle saan ütelnud; sest Herodes otsib sedda last ärrahukkata. Agga temma toudis üles ja wottis sedda lapsokest ennesega ja temma emma õsel, ja põggenes Egiptusse-male, ja olli seäl, kunni Herodes sai ärrasurnud, et piddi tõeks fama, mis Issandast on rägitud Prohweti läbbi / kes ütleb: Egiptusse-maalt ollen minna omma poega kutsunud. Kui nüüd Herodes näggi, et temma olli pettetud neist Tarkadest, sai temma wägga wihhaseks, ja läkkitas wälja, ja laskis ärratappa keit poeg-lapsed Petlemmas, ja keige temma raiade sees, kes ollid kahhe-aastased ja nende järgimised sedda aega möda, mis temma hästi neilt targilt olli kulanud. Siis on tõeks saanud, mis Prohwetist Jeremiaast on rägitud, kes ütleb: Ramas on heäl kuuldud, paljo kaebmist ja nutmist ja ullumist. Rahhel nuttis ommad lapsed, ja ei tahtnud ennast mitte lasta rõmüstada, sest nemmad ei olnud teys ellus. Agga kui Herodes sai ärrasurnud / wata, siis näit- tis ennast unnes Issanda Ingel Joseppile Egiptusse-maal, ja ütles: touse üles, ja wotta se lapsokenne ja temma emma ennesega, ja minne Israeli male, sest need

on surnud, kes lapsokesse hinge püüdisid. Siis tousis temma üles, ja wottis se lapsokesse ja temma emma ennesega, ja tuli Jsraeli male. Agga kui temma kulis, et Arkela-us Juda-maal funninas olli omma issa Herodesse assemel, kartis temma senna minnes. Agga kui temma Zummalast kasko sai unnes, põgenes temma Kalilea-male, ja tuli, ja ellas ühhes liinas, mis hütakse Naatsaretiks, et pididi tõeks sama, mis rägitud on Prohwetide läbbi, et tedda peab Naatsaretussaks hütama.

Epistel pühha Paulusse ümberpöörmisse Päwal, Apost. Tegg. IX. 1, 22 salmist sadit.

Agga Saulus turtus weel ikka ahwardamisse ja tapmissenga Jsanda Jüangritte wasto, ja läks üllema. Preestri jure, ja pallus temmalt ramatuid Samaskusse liina foggoduste kätte et kui temma ial monned pididi leidma selle usso tee peäl ollemast, ni hästi mehed kui naesed, temma neid wotks finnisidduda ja Jerusalemma roia. Agga kui temma olli minnemas, siis sündis, et temma Samaskusse liggi sai; ja äkkitselt paistis temma ümber üks walgus taewast, ning temma langes Ma peäle mahha, ja kulis ühe heäle, mis temmale ütles: Saul, Saul, mis sa mind takkajusad? agga tem-

ma

ma ütles: Jssand, kes sa oled? agga se Jssand ütles: minna ollen Jesus, fedda sinna taffakiusad, se tulleb sulle raskeks asla wasto taffa ütleslúa. Siis ütles temma wárristes ja ehmates: Jssand, mis sa tahhad, et ma pean teggema? ning Jssand ütles temmale: touse ütles ja minne liinna, ja seäl peab sulle õöldama, mis sinna pead teggema. Agga need mehhed, kes temmaga tee peäl ollid, seisid ja ollid ehmatud, kuulsid kül sedda heält, agga ei näinud feddagi. Agga Saulus touse ütles maast, ja kui temma ommad filmad lahti teggi, ei näinud temma feddagi. Agga nemmad tallutasid tedda kássi piddi, ja wiisid tedda Samaskusse liinna, ja temma ei näinud kolmil päiwil, ja ei sõnud ega jonud middagi. Agga Samaskusses olli üks Jünger Ananias nimmi, ja Jssand ütles temma wasto ühhe náo sees: Ananias! agga temma ütles: Jssand, wata siin ma ollen. Agga Jssand ütles temma wasto: touse ütles ja minne senna ulirsale, mis õigeks hütakse, ja küssi Juda Toias ühhe järrele, Saulus nimmi Tarsest, sest wata temma pallub Jummalat. (Ning temma on ühhe náo sees näinud ühhe mehhe Ananias nimmi sisse tullewa ja kát ennese peäle pannerwa, et temma omma nággio pliddi jälle sama.) Agga Ananias wastas: Jssand, minna ollen mitimest kuulnud sest mehhest, kui paljo kurja temma sinno pühhadele Jerusalemmas on teinud. Ja temmal on siin lubba üllemilt Preestridelt keif sidduda, kes sinno nimme appi hüüdwad. Agga Jssand ütles temma wasto: minne, sest sesinnane on mul

üks ärrawallitsetud asti, et temma minno nimme
 pagganatte ja funningatte ja Jsraeli laste ette
 peab kandma. Sest minna tahhan temmale näi-
 data, kui palju temma peab kannatama minno
 nimme pärast. Siis läks Ananias ärra, ja sai sen-
 na kotta. Ja kui temma kät sai temma peale
 pannud, ütles temma: Saul, wend, Jsand
 on mind läkkitanud, (Jesus, kes sinnust on näh-
 tud tee peal, mis sinna tullid) et sinna omma
 uao pead jälle sama, ja täis sama pühha Wai-
 mo. Ning seddamaid puddus temma filmade
 peält otsego somuksed, ja temma sai warsi omma näo
 jälle, ja toufis üles, ja ristiti. Ning kui temma
 sai leiba wotnud, sai temma tuggewamaks. Ja
 Saulus olli monda päwa Jüngritte jures Sa-
 maskusses. Ning warsi kulutas temma kog-
 godusse koddade sees Kristust, et sesinnane on
 Jummal Poeg. Agga keik, kes tedda kuulsid,
 ehmatasid ja ütlesid: eks se olle sesinnane, kes Je-
 rusalemmas neid pillutas, kes selle nimme appi
 hüüdsid, ja on sepärast seie tulnud, et temma neid
 pididi kinnisidduma, ning ärrawima üllema.
 Preestride jure? agga Saulus sai ikka wägge-
 ramaks, ja wõitis Jummal sannaga ärra neid Ju-
 da-rahwast, kes Samaskusses elasid, ja teggi tõ-
 eks, et sesinnane on se Kristus.

Ewangelium pühha Paulusse ümberpöör-
 misse Päwal. Matt. XIX. 27-30 sal.
 mist sadik.

Sis wastas Peetrus ja ütles temma
 (Se-

(Jesusse) wasto: wata, meie olleme teif mahhajätnud, ja olleme sinno järrel käinud, mis meil nüüd sest on? agga Jesus ütles nende wasto: tõest minna ütlen teile, et teie, kes teie minno järrel ollete käinud jällesündimisses, kui se innimesse Doeg istub omma au-järie peäl, siis peate teie ka istma kahheteistkümmne järje peäl, ja kahheteistkümmne Israeli sou-arro peäle kohhut moistma. Ja iggaüks, kes on mahhajätnud toiad ehk wennad, ehk õed, ehk issa, ehk emma, ehk naest, ehk lapsed, ehk põllud minno nimme pärrast, peab sedda saddawõrra sama, ja iggawest ello pärrima. Agga paljo, kes on esimesesed, peawad wiimsed ollema, ning need wiimsed esimesesed.

Epistel Maria Puhhasttamisse ehk Rüümla Pawal. Malak. III. 1. 4 salmist sadik.

Uta, minna läffitan omma Ingl, ning temma peab minno eel teed walmistama. Ning pea tulles omma firrifo jure se Issand, kedda teie oisite, ning se seädusse Ingel, kedda teie ihhaldate. Wata, temma tulles, ütleb wäggede Jehowa, Agga kes sallib temma tullemisse päwa? ning kes seisab ees, kui temma ilmub? sest et temma on otsego sullataja tullu, ja nenda kui wannutajatte seep.

Temma istub ja sullatab ning puhhastab hõbbe-
dat. Temma puhhastab Lewi lapsed, ning sulla-
tab neid kui kulda ning hõbbemat. Siis towad
nemmad Jummalale õigusse ohwri õigusse, siis
on Juda ning Jerusalemma ohwri Jehowa mele
pärast kui ennemuiste ning ammust aiaft.

Ewangelium Maria Puhhastamisest eht
Büünla Páwal. Luf. II. 22, 32 salmist jadt.

Sing kui temma (Maria) puhhasta-
misest páwad Mosesse kässo järrele
täis said, siis wisid nemmad tedda Jerusa-
lemma, et nemmad tedda piddid Issan-
da ette seadma. (Menda kui Issanda
kaskus on kirjotud: igga poeg-laps, kes
emma esimeste laps on, peab Issanda-
le puhhaks hüutama.) Ja et nemmad piddid
ohwri andma sedda möda, kui Issan-
da kaskus on ööldud: üks paar Turtel-
tuikessi, eht kaks Tuikeste poega. Ja
wata, üks innimenne olli Jerusalemmas/
felle nimmi Simeon, ning se innimenne
olli õige ja Jummalakartlik, ja otis Is-
raeli rõmo, ja puhha Waim olli temma
peal. Ning temma olli kässo sanud puh-
hast Waimust, et temma ei piddand mit-
te enne surma näggema, enne kui temma
piddi Issanda Kristust sama näha. Ning
tem-

temma tulli se waino läbbi Jummalala
kotta. Ja kui need wannemad sedda lap-
sokest Jesust senna Jummalala kotta töid / et
nemmad temma pärrast piddid kässo kombe
järrele teggema: siis wottis temma isse
tedda omma kaenlasse, ja kitis Jummalat/
ja ütles: Jesand, niüd lassed sinna om-
ma sullast rahhus ärraminna sinno sanna
jäärrel. Sest minno silinad on sinno õn-
nistrust näinud, mis sinna olled walmis-
tanud keige rahwa nähhes, walgusfeks
pagganad walgustama ja sinno Israeli
rahwa auuks.

I.

Põra pattust, innimenne, Surma wasto walništa,
Wata, sinno minneminne Ilmasti sul on teadinatta:
Karda Jummalat, ning te Temma tahtmisi rõõmsaste.

2.

Kui kulda puhhastab se kullaseppa tulli,
Seep riet puhtaks teeb; ni puhhastajaks olle
Muul' Jesus! üksnes mind so wäggi puhhastab,
Et patto sündimisest mo südda lahti saab.

Epistel Madditse Pāwal. Apost. Teggud.
ram. I. 15/26 salmiste sadis.

JA neil päiwoil tousis Peetrus üles kess Jung-
ritte seast, ja ütles: (agga sedda rahwa hul-
ka olli ühhes ko:us liggi sadda peäle faksümme-
nd waino.) Mehhed, wennad, se firri piddi töeks
sama, mis pühha Waim on enne ütelnud
Ja.

Zarweti su lābbi Judast, kes juhhatajaks sai neile
 kes Jesust finniwõtsid. Sest temma olli meie sek-
 ka arwatud, ja olli sesinnatse ammeti ossa sanud.
 Sesamma on nüüd kül saatnud ühhe põllo sest
 üllekohtusse palgast, agga temma on ülle faela
 mahhatukkunnd ja keskelt lõhki lainud, ja keif tem-
 ma sissefond on wāliapuistetud. Ja se on teāda
 sanud keifile, kes Jerusalemmas ellawad, nenda
 et sesamma põld nende omma kele murde järrele
 hūtakse Akeldamaks, se on: werre-põld. Sest Lau-
 lo-ramatus on kirjotud: temma ello-maia sago tüh-
 jaks, ja ārgo olgo sedda, kes seāl sees ellab, ja
 teine sago temma üllerwaatja ammeti. Siis peab
 üks neist mehhist, (kes meie jures on olnud keige
 se ala, mil se Jssand Jesus meie seas sisse ja wāl-
 jalainud, ja hakkanud Joannesse ristmisses selle
 pāwani, mil temma meilt on ülleswoetud) tem-
 ma üllestousmisses tunnistajaks melega sama. Ja
 nemmad seādsid faks ette, Joseppit kedda hūtakse
 Barsabaks, kelle liignimmi olli Justus, ja Matti-
 ast. Ja nemmad luggesid ja ütlesid: Sinna
 Jssand keikide süddame tundja! nāita üles üht
 neist kahhest, kumma sinna olled ārrawallitsenud,
 et temma se tenistusse ja Apostlide ammeti ossa
 piddi wotma, kust Judas on ārratagganenud, et
 temma omma ennese paifa piddi minnema. Ja
 nemmad heitsid liisko nende pārrast, ja se liisk
 langes Mattia peäle, ja tedda arwati nende ühhe-
 teisikümne Apostli sekka.

Ewangelium Maddilse Páwal. Matt.
XI. 25/30 salmist sadit.

SEl aial wastas Jesus ja ütles: Min-
na tidan sind, Issa, taewa ja Ma
Issand/ et sinna sedda tarkade ja moistlik-
tude eest olled warjule pannud, ja olled seda
da wäetimile teada annud. Töest, Issa,
sest se on nenda sinno mele pärrast olnud.
Keit on minno kätte antud minno Issast/
ja ütsti mu ei tunne Poega, kui agga
Issa, ja ütsti ei tunne Issa, kui agga
Poeg, ja kennele se Poeg sedda tahhab
teada anda. Tulge minno jure keit / kes
waewatud ja koormatud ollete, ja minna
tahhan teile hingamist sata. Wõrte en-
neste peäle minno ikke, ja õppige minnust/
et minna ollen tassane / ja süddamest al-
landit, siis leiate teie hingamist enneste
hingedele. Sest minno ikke on hea, ja
minno koorm on kebja.

Epistel Maria Aulutamisse ehk Paast-Ma-
ria Páwal. Esaia VII. 10-15 salmist
sadit.

SIng Jehowa rakis weel Ahasi wasto, ning
ütles: küssi ennesele tähte Jehowa omma
Jummala káest, ehk süggawalt ehk üllerwelt; agga
Ahas ütles: minna ei tahha mitte küssida, egga
Jeho-

Jehowat kiusata. Sepárrast ütles (Esaías:) et kuulge teie Laweti suggu, welaks se teie me-
lest pissut on, et teie innimesi waewate, et teie ka-
minno Jummalat tahhate waewada? Sepárrast
annab Jesand isse teile ühhe tähhe: Enná! se
neitsit saab káima peäle ja peab ühhe poia ilmale
toma, ja pearwad temmale nimme pannema **JM.**
MUMUL; woid ja met peab temma sóma, kuni
ta moistab kurja põlgada ja head árrawallit-
seda.

Ewangelium Maria Zulutamisse eht Paast-
Maria Páwal. Lul. I. 26-38 salmist
sadi.

Aga kuendamal kuul lákkitati Ingel
Kaabriel Jummalast ühte liina Ka-
lilea-maal, kelle nimmi olli Naatsaret, üh-
he neitsi jure, kes olli kihlatud ühhe meh-
hega, kelle nimmi olli Josep Laweti koi-
ast, ja selle neitsi nimmi olli Maria. Ning
se Ingel tulli temma jure, ja ütles: terre,
kes sa olled armo sanud, Jesand olge lii-
noga, sinna õnnistud naeste seas. Ag-
ga kui temma tedda nähha sai, ehmatas
temma temma sanna párrast wágga ár-
ra, ja mõtles, máhhárdune terretamin-
ne se piddi ollema? Ning se Ingel ütles
temma wasto: árra kardá Maria, sest
sinna olled armo leidnud Jummalá ju-
rest.

rest. Ja wata, sinna pead kaima peäle
samma, ja ühhe poia ilmaile toma, ja sinna
pead temmale nimme pannema JES-
SUS. Sefinnane peab suur ollema,
ja keigetõrgema poiaks hütama. Ning
Jssand Jummal tahhab temmale anda
temma issa. Taweti au = järke. Ning
temma peab kui Kunningas wallitsema
Jakobi koia ülle iggaweste, ja temma
kunningrigil ei pea otsa ollema. Agga
Maria ütles Ingli wasto: kuida se peab
sündima? Sest et ma mehhest ei tea.
Ning se Ingel wastas ja ütles temmale:
Pühha Waim peab sinno peäle tullesma,
ja keigetõrgema wägai sinno ülle war-
jama, sepärrast peab ka se pühha, mis
sinnust peab sündima, Jummal Poiaks
hütama. Ja wata, Elisabet sinno sug-
gulane sesamma on ka ühhe poiaga kái-
ma peäl omma wanna ea sees, ja se on
temmal se kues ku, kedda dõldi siggimat-
ta ollewad, sest Jummal jures ei olle
ühtegi asja woimatta. Agga Maria üt-
les: wata, siin on Jssanda ümmardaja;
mulle sündko sinno sanna järrel. Ja se
Ingel läks temmast ärra.

1.

Waat, mis immet kulutakse, Jummal innimesseks saab,
 Sedda lomaks nimmetakse, Kes ma ilma ehhitab.
 Jummal teeb, mis tõotab, Ehk küll aega wiivitab.

2.

Oh! panne tähhele, sa waene innimenne,
 Mis ütles Raabriel, et waene neitsikenne
 Peab toma ilmale, kes olnud iggawest,
 Kes peastab tarratist, ka patto surma käest.

Epistel Wilippusse ning Jakobusse Pāwal.
 Ewes. II. 19 : 22 salmist sadik.

SEpārrast ei olle teie ennam woõrad ja maia-
 lissed, waid pühhade seltsi-rahwas, ja Jum-
 mala koddakontsed, Apostlide ja Prohwtide raia
 peäle üleseehitud, kus Jesus Kristus isse nurga-
 tiwwi on, selle sees keif se hone on kolkolidetud, ja
 kaswab pühhaks Jummalala foiaks Issanda sees.
 Kelle sees ka teid ühtlase üleseehitakse Jummalala
 honeks Waimo sees.

Ewangelium Wilippusse ning Jakobusse
 Pāwal. Joan. XIV. 14 salmist sadik.

SIng temma ütles omma Jüngritte wasto :
 Teie südda argo ehmatago mitte ;
 kui teie Jummalala sisse ussute, siis ussute
 teie ka minno sisse. Minno Issa maias on
 mitto ello asset. Kui se nenda ep olleks, siis
 ütleksin minna teile : minna lähhän teile
 asset walmistama. Ning kui minna
 saan

saan lainud / ning teile asset walmista-
 nud / siis tullen minna jälle / ja tahhan
 teid ennese jure wotta, et teie ka ollete, kus
 minna ollen. Ning teie teate / kühho
 minna lähhan / ja sedda teed teate teie.
 Tomas ütleb temma wasto : Jssand
 meie ei tea, kühho sinna lähhad / ning kui-
 da woime meie sedda teed teada? Jesus üt-
 leb temma wasto : Minna ollen se te / ja se
 tõdde, ja se ello ; ütski ei sa Jssa jure muido
 kui minno lähbi. Kui teie mind tunneksite/
 siis tunneksite teie ka minno Jssa / ning
 sest aiast tunnete teie tedda ning ollete tedda
 näinud. Wilippus ütleb temmale : Jssand,
 näita meile sedda Jssa, siis saab meil sest
 küü. Jesus ütleb temma wasto : ni kaua
 aega ollen minna teie jures / ning sinna
 ei olle mind tunnud ; Wilippus, kes mind
 on näinud, se on Jssa näinud / kuida ütled
 sinna siis : näita meile se Jssa. Eks sa
 ussu, et minna Jssa sees, ja se Jssa min-
 no sees on? minna ei rāgi mitte isse-enne-
 sest neid sanno / mis minna teile rāgin;
 waid se Jssa / kes minno sisse jāab, se-
 samma teeb need teud. Uskuge mind,
 et minna Jssa sees ollen, ja et Jssa min-
 no sees on, agga kui teie ep ussu, siis us-
 kuge mind nendesamma teggude pārrast.

Tdest/ Tdest minna ütlen teile: kes minno
sisse ussub, se teeb ka need teud, mis
minna teen, ja teeb weel suremad kui
need on, sest et minna omma Jäsa jure läh-
hän. Ning mis teie ial pallute minno
nimmet, sedda tahhan minna tehha, et
Jäsa saaks auustud Poia sees. Kui teie
middagi minno nimmet pallute, sedda
tahhan minna tehha.

Epistel Joannesse se Ristia ehk Jani Pawal.
Jesaja XL. 1. 5 salmist sadik.

Nõmustage, rõmustage minno rahwast, ütleb
teie Jummal, rägige Jerusalemma mele pär-
ra! ning fulutage temmale, et temma tapleminne
tässa al otša sanud, et temma üllekohhus on leppi-
tud, et temma on sanud kahhemõrra Jehowa
kdest feige omma pattude sees. Hüüdja heäl on
förbes: walmistage Jehowa teed, tehke wälja
peäl tee-radda tassaseks mele Jummalale. Keif
orkusid peab üllendatama, ning keif mäggesid
ning mäefinko peab allandatama, ning mis mät-
lif on, peab tassaseks sama, ning mis konnarif on,
peab silledaks teeks sama. Siis ilmub Jehowa
au, ning keif lihha näab ühtlase, et Jehowa su
on rägitud.

Ewangelium Joannesse Ristia ehk Jani
Pawal. Luk I. 57. 80 salmist sadik.

Nõga Elisabetti aeg sai täis, et tem-
ma

ma piddi mahhasama, ja temma tõi üh-
 he poia ilmase. Ning temma naabred
 ja suggulased kuulsid, et Issand omma
 hallastust olli sureks teinud temma was-
 to, ja ollid rõõmsad temmaga. Ja se
 sündis, et nemmad tullid kahhetšamal
 päwal sedda lapsokest ümberleitama; ja
 nemmad nimmetasid tedda temma isä
 nimine peäle Zakarias. Agga temma
 emma wastas ja ütles: ei mitte, waid
 temma nimmi peab Joannes ollema.
 Ning nemmad ütlesid temma wasto: sin-
 no sugguwõssa sees polle ütski/ kel sesin-
 nane nimmi on. Agga nemmad näitsid
 kägea temma Issa pole/ kudda temma
 tahtis, et tedda piddi nimmetama? ning
 temma küsis ühhe lauakesse, ja kirjotas,
 ja ütles: Joannes on temma nimmi; ja
 nemmad keit pannid sedda immeks. Agga
 seddamaid peasis temma su ja temma keel
 lahki, ja temma rakis ja kitis Jumma-
 lat. Ning kartus tulli keitide peäle, kes
 nende ümberkaudo ellasid, ja keit need
 asjad rägiti ärra keige Juda mäggiše Ma-
 sees. Ja keit, kes sedda kuulsid, pannid
 sedda omma süddamesse, ja ütlesid: mis
 peab sest lapsest sama? ning Issanda käs-
 si olli temmaga. Ning Zakarias tem-
 ma

ma Jēsa sai tāis pūhha Waimo, tulutas
enne ja ütles: Kiderud olgo Jēsand Is-
raeli Jummal, et temma on tulnud kats-
ma, ja ärralunnastamist saatnud omma
rahwale; ja on meile ärratanud õnnis-
tusse sarwe, omma sullase Zaweti toia-
st/ (nenda kui temma on rāginud omma
pūhha Prohwetide su lābbi, kes ma-ilma
algmisest on olnud.) Et temma meid pid-
di ärrapeāstma meie waenlaste kāest/
ja keikide kāest, kes meid wihtawad;
ning meie wannematte peāle hallasta-
ma, ja omma pūhha seādusse mele tul-
letama se wande järrele, mis ta on wan-
dunud meie issale Abrahamile; meile
anda/ et meie, kui ärrapeāstetud omma
waenlaste kāest, ilmakartimatta tedda
piddime tenima pūhhitsuses ja õiguses
temma ees keige meie ello aia. Ning/
sinna lapsokse, sind peab keigetõrgema
Prohwetiks hūtama; sest sinna pead Jē-
sanda palle eel kāima temma teed wal-
mistama, õnnistusse tundmist andma
temma rahwale nende pattude andeks-
andmisse sees; meie Jummal sūddame-
likto hallastusse lābbi, misga meid on
tulnud katsma se tousminne kõrgest; ja
paistma neile, kes istwad pimmeduses
ja

ja surina warjus, ja mele jallad rahho
tee peäle seädma. Agga se lapsote kas-
wis, ja sai tangeks Waimus, ja olli för-
bes selle päwani, kui temma ennast Is-
raeli rahwale pididi näitma.

1.

Summal teeb kül tõeks sedda, mis ta annust tōotand,
Temma pōrab meie hādada, seks ta Poeg meid lunnastand;
Abbi patto wasto saad, kui sa Jesust himmustad.

2.

Sind peäsima patto seest so helde Jesus tulles;
Kui pallud hādada sees, so palwe temma kuleb,
Ning rahh, tele sind ta wottab juhjata,
Et keige risti al woid wahhest puhkada.

Epistel Peetrusse ja Paulusse Päwal. Apost.
Teggud. rom. XII, 1-11 salmist sadik.

Agga sel aial wottis funningas Herodes fätte
monnile sest kōggodussest kurja tehha, ning
temma tappis ärra Jakobust Joannesse wenda
moōgaga. Ning kui temma näggi, et se Juda-
rahwa mele pärrast olli, siis hakkas temma ka Peet-
rust kinniwotma; agga siis ollid hapnematta lei-
bade päwad. Ning kui temma tedda sai kinni-
wotnud, heitis temma tedda wangi-torni, ja an-
dis tedda nelja neljandikko sōameeste fätte hoida,
ja tahtis pärrast Pasa-pühha tedda rahwa ette tua.
Ning Peetrust peti kül wangis; Agga kōggodus-
sest tehti lõpmatta palwet Summala pole temma
eest. Ning kui Herodes tedda tahtis wäljatua,

siis maggas Peetrus sel õsel kahhe sõamehhe wah-
hel kahhes raud-ahhelas finni, ja hoidjad ufse ees
hoidsid wangi-torni. Ja wata, Jhesanda Ingel
seisis seal, ja walgus paistis seal toas. Agga
temma löi Peetrusse külge, ja ärratas tedda ütles
ja ütles: touse ussinaste ütles. Ning temma ah-
helad langsid temma kätte peält mahha. Ning se
Ingel ütles temma wasto: panne mõ mõle, ja
panne ommad pingad jalga, ja temma teggi nen-
da. Ja se Ingel ütles temmale: panne ennese kuub
selga, ja kai minno järrel. Ning temma tulli
wälja, ja kais temma järrel, ja ei teadnud mitte,
et se piddi tõssi ollema, mis Ingli läbbi sündis,
waid temma mõtles ennast nää näggewad. Agga
fui nemmad essimesest ja teisest wahhist said
lābbilāinud, said nemmad raud-wārrawā ette, mis
liinna lābhāb, se lāks isse-ennesest neile lahti. Ja
nemmad lāksid wälja ja kaisid üht ulitsat mōda
eddasi ja se Ingel lahkus seddamaid temmast ärra.
Ning fui Peetrus enneses hakkas jälle õiete moisi-
ma, ütles temma: nüüd tean minna tõeste, et Jhe-
sand omma Ingli on lākkitanud, ja mind on ärra-
peāstinud Herodesse kāest ja felgest Juda-rahwa
oormisest.

Ewangelium Peetrusse ja Paulusse Pāwal.
Matt. XVI, 13-20 salmist sadit.

Agga fui Jesus tulli Sesarea Wisip-
pusse liinna raiale, küssis temma om-
ma Jüngerittelt ja ütles: fedda mind, inni-
messe

messe Poega, need innimesseä ütlewad ollewad? agga nemmad ütlesid: monned ütleswad, et sa olled Joannes se ristia; agga teised, Elias, agga teised, Jeremias/ ehk üks neist Prohwetidest. Temma ütles nende wasto: agga kedda teie mind ütlete ollewad? Agga Simon Petrus, wastas ja ütles: sinna olled se Kristus se ellawa Jummal Poeg. Ning Jesus wastas ja ütles temmale: õnnis olled sinna Simon Zon poeg, sest lihha ja werri ep olle sulle sedda mitte teada annud, waid minno Jesa, kes taewas on. Ja minna ütlen sulle ka: sinna olled Petrus ja sefinnatse kalso peäle tahhan minna ehhitada omma koggodust, ja pörgo wärrawad ei pea sedda mitte woitma, ja minna tahhan sulle taewa-rigi wotmed anda, ja mis sinna Ma peäl kinniseud, se peab taewas kinniseutud ollema, ja mis sinna Ma peäl peästad, peab ka taewas peästetud ollema. Siis kelis temma ommad Jüngrid, et nemmad ühhelegi ei piddand üttelema, et temma on Jesus se Kristus.

Epistel Maria Katsmaminnemisse ehk Zeina Maria Päwal. Rom. XII. 9-16 salmist sadit.

Arimastus olgo ilma fawwalusseta ---
 R. 4 --- fuid

--- -- -- -- -- kuid heitke ennast allandikkude
seltsi. Wata 103 lehhe küljes.

Ewangelium Maria Batsmaminnemisse
ehk Zeina Maria Pärwal. Luk. l. 39=56
salmist sadik.

Mõga neil päiwiil tousis Maria ütles,
ja läks ruttoga senna mäggise male
Juda liina. Ning temma tuli Saka-
ria kotta, ja terretas Elisabeti. Ning se
sündis, kui Elisabet Maria terretamist ku-
lis, et se laps temma ihhus hüppas. Ja
Elisabet sai täis pühha Waimo ning kis-
sendas sure healega, ja ütles: õnnistud
õied sinna naeste seas, ja õnnistud on sin-
no ihsosuggu, ja kust se mulle sünnib, et
minno Jssanda emma minno jure tulles?
sest wata, kui sinno terretamisest heäl min-
no kõrwo sai, siis hüppas se lapsote wä-
ga rõmustes minno ihhus. Ning õnnis
on se, kes on uskunud, sest se peab tõeks sa-
ma, mis temmale Jssanda kääst on õd-
dud. Ja Maria ütles: Minno hing auus-
tab wägga Jssandat, ja minno waim on
wägga rõmus Jummalä minno Õnnis-
teggia peäle. Sest et temma on waat-
nud omina ümmardaja allandusse veäle;
sest wata, sest täast tiitwad mind õnsaks
fei-

keige põlwe-rahwas. Sest mulle on suri
 asjo teinud se wäggew/ ja kelle nimmi püh-
 ha on. Ning temma hallastus on põlwest
 põlweni nende ülle, kes tedda kartwad.
 Temma on omma kääwarrega suurt wäg-
 ge üllesnäitnud/ temma on laiale pillanud
 neid/ kes uhked on omma süddame mees.
 Temma on mahhatoutanud wäggewaid
 au-järgede peält ning allandikud üllen-
 danud. Kennel nälg on, neid on temma
 täitnud hea annettega, ja rikkaid tühjalt
 ärrasaatnud. Temma on wastowot-
 nud omma sullase Israeli, et ta piddi om-
 ma hallastust mele tulletama iggaweste/
 (nenda kui temma on rāginud meie wan-
 nematte wasto, Abrahamile ja temma
 seemnele.) Agga Maria jäi temma jure
 liggi kolm kuud, ning lāks taggasi omma
 kotta.

I.

Kuhho ial Jeesus tulleb, senna toob ta rõmustust,
 Sedda iggawiks kül tunneb, kel ta annud walgustust:
 Se on õnnis ilma peäl, ning ka taewas üllewel.

2.

Ea hästi maddalaks, ja ärra minne kõrgets,
 Jeesus! arm ning õn siis sinnule saab selgets;
 Kes uhkust armastab, ei nä se middagi,
 Keif palwed, kitusfed ei maksa ühtegi.

Epistel Jakobusse Pāwal. Rom. VIII,
28/39 salmist sadil.

Agga meie teame, et keif heafs tulles neile, kes Jummalat armastawad, kes temma ennepetud nou lābbi on futsutud. Gesti fedda temma enne on ārratunnud, neid on temma ka enne seādnud, et nemmiad pearwad ollema temma Poianāo sarnatsed, et temma piddi ollema se essimenne sundinud mistme wenna seas. Agga, fedda temma on enneseādnud, need on temma ka futsnud, ning fedda temma on futsnud, neid on temma ka õigeks teinud, ning fedda temma on õigeks teinud, neid on temma ka auustanud. Mis peame meie nüüd senna jure ütlesma? ons Jummal meie eest, kes woib meie wasto panna? kes omma ennese Poialegi ep olle armo annud, wald on tedda meie keifide eest ārra-annud, kuis ei peaks temma ka temmaga meie keif finkima? kes woib Jummalā ārrawallitsetutte peäle süüd tõsta? Jummal on, kes õigeks teeb. Kes se, kes woib hufkamoista? Kristus on, kes surnud, ning mis weel ennām, kes ka üllesārratud, kes ka on Jummalā parramal fāel, kes ka meie eest pallub. Kes woib meid lahjutada Kristusse armastussest? willetsus, ehf abhastus, ehf taffakiusamine, ehf nālg, ehf allastus, ehf hādada, ehf moof? (nenda fui kirjotud on: sinno pārrast tappetasse meid feige se pāma. Meid arwataffe lambuks, mis peab tapetama.) Agga selle feige sees same meie woimust fūl selle lābbi, kes meid on armastanud. Gesti minna ollen se peäle julge, et egga surm, egga ello, egga

egga Inglid, egga Wüerstid, egga wäggewad, egga need asjad mis praego on, egga mis tullewad; egga förgus, egga süggawus, egga ütsfi mu loom ei woi meid lahjutada Jummalä armastussest, mis on Jესusse Kristusse meie Jēsanda sees.

Ewangelium Jakobusse Pāwal. Matt. XX,
20, 23 salmist sadit.

Mis astus Sebedeusse poegade emma temma (Jēsusse) jure omma poegega, kummardas ja pallus temmalst middagi, agga temma ütles temma wasto: mis sa tahhad? temma ütles temmale: kāsfi needsinniatsed minno kaks poega istuda, teist sinno parrema, ja teist pahhema pole sinno kunningrikis. Agga Jēsus wastas ja ütles: teie ei tea mitte, mis teie pallute, kas teie woite sedda karrikast jua, mis minna pean joma/ ning se ristmissēga emast lasta ristida, misga mind peab ristitama? nemmad ütlesid temma wasto: jah woi me. Ja temma ütles neile: minno karrikast peate teie käl joma, ja se ristmissēga, misga mind ristitakse, peab teid ristitama: agga minno parrema ja minno pahhema pole istuda ep olte minno kaks teile anda, waid fennele se on walmistud minno Jēsast.

Epistel Lauritsa Pāwal. 2 Kor. IX.
6-10 salmist sadik.

Agga sedda ütlen minna: kes kassinaste kül-
wab, se peab ka kassinaste leikama, ja kes
rohkestes külwab, se peab ka rohkestes leikama. Ig-
gaüks nenda kui temma ommas süddames ettemot-
tab, ei mitte kurwa melega, egga wäggise, sest Jum-
mal armastab ühhe rõõmsa andja. Agga Jum-
mal on wäggete feik armo rohkestes teile anda, et
teie ifka feikis selgega woite rahhul ja rohked olla
teie hea tööle, nenda kui kirjotud on: temma on
küllwand; temma on waestele annud; temma
õigus kestab iggaweste. Agga kes semet annab
küllwajale, se andko ka leiba toidusseks, ja lissago teie
semet, ja kaswatago teie õigusse wilja.

Ewangelium Lauritsa Pāwal. Joan.
XII, 24-26 salmist sadik.

Tdest, tõdest minna ütlen teile, kui, se
nisso-irwa Ma sisse ei lange, ja är-
ra ei surre, siis jääb temma üksi; agga
kui ta surreb, siis kannab temma palju
wilja. Kes omma ello armastab, se ka-
utab sedda, ja kes omma ello wihtab siin-
ma-ilmas, se hoiab sedda iggawesseks el-
laks. Kui kegi mind tenib, se kãigo min-
no järrel, ja kussa minna ollen, seäl peab
min.

minno sullane ta ollema. Ning kui tegi mind tenib, sedda tahhab minno Issa auustada.

Epistel Pertli Pāwal. 2 Kor. IV, 7-10
salmist sadit.

ASga meil on sesinnane warra soue riistade sees, et se üprls suur wāggi Jummalapaaralt olleks, ja ei mitte meitest. Meid waewatakse feikipiddi, agga meie ei abhasta ennast. Meie olleme kui ilma nouta, agga meie ei olle mitte kogoniste ilma nouta. Meid kiusatakse takka agga meid ei jāeta mahha. Meid wiisatakse mahha, agga meie ei sa hukka. Meie kanname ikka ennesega Issanda Jesusse surretamist ommas ihhus, et ka Jesusse ello meie ihhus woiks armolikkus sada.

Ewangelium Pertli Pāwal. Luf. XXII,
24-30 salmist sadit.

ASga nende seast tousis ka se riid/ kes neist piddi suremaks arwatama? agga temma ütles neile: paggana rahwa funningad wallitsewad nende üle ja kes nende peäle woimust wotwad/ neid hūtakse armolikkus Issandaks. Agga teie mitte nenda, waid se surem teie seast olgo kui norem, ja se üllem kui se/ kes tenib. Sest kes on surem? se, kes laudas istub, woise, kes

kes tenib? eks se, kes laudas istub? agga minna ollen fest teie seas nenda kui se, kes tenib. Agga teie ollete need, kes minno jure jänud minno tiusatuste sees. Agga minna sean teile se kunningrigi, nenda kui minno Issa sedda mulle on seädnud, et teie peate soma ning joma minno laudas minno kunningrifis, ja istma jätgede peäl, ja tahhe teistümne Israeli so-uarro peäle kohhut moistma.

Epistel Matteusse Pāwal. 1 Kor. XII,
4. 11 salmist sadik.

Wata 195 lehhe fülges.

Tul armo-annid on mitmesuggused, agga -- --
-- -- -- -- -- -- -- nenda kui tem-
ma tahhab.

Ewangelium Matteusse Pāwal, Matt. IX,
9. 13 salmist sadik.

Sing kui Jesus seält ärraläks, näggi temma ühhe innimesse tolli jures istwa, Matteus nimmi, ja ütles temma wasto: kái minno järrel. Ja temma tousis illes ja läks temma järrele. Ja se sundis, kui temma (Matteusse) koias laudas istus, wata, siis tullid paljo Edlnerid ja pattusid, ja istsid senna lauda Jesusse ja

ja temma Jüngrittega. Ja kui Wariserid sedda näggid / ütlesid nemmad temma Jüngrittele: mispärast soob teie õppetaja tõlneride ja pattustega? agga kui Jesus sedda kulis / ütles temma nende wasto: neile kes teriwed on, ep olle arsti tarwis / waid haigedele. Agga minge ja õppige, mis se on: minna tahhan hallastust / ja mitte õiwri / sest minna ep olle tulnud õigid, waid pattusid pattustpöör, misse pole kutsma.

Epistel Mihkli Päwal. Joan: Ilmutamisse
ram. XII. 7=12 salmist sadik.

JA sõdda tousis taewas. Mihkael ja temma Inglid sõddisid lendroa mao wasto, ja se lendaw madde sõddis ja temma Inglid, ja nemmad ei saand woimust, ja nende aaset ei leitud mitte ennam taewast. Ja se suur lendaw madde heideti wälja, se wanna us, kedda hütakse kurratiks ja sadanaks, kes keif ilma maad ärraeksitab, tedda heideti Ma peäle, ja temma inglid heideti mahha temmaga. Ja minna kuulsin sure heäle, se ütles taewas: nüüd on se õnnistus ja se wäggi, ja se kunningriik meie Jummal, ja se melewald temma Kristusse pärralt sanud. Sest et mahhaheidetud on meie wendade peälekaebaja, kes nende peäle kaebab meie Jummal ees õõd ja päwad. Ja needsammad on tedda ärrawoltnud Talle werre pärrast,

pàrrast, ja omma tunnistusse sanna pàrrast, ja ei olle omma ello mitte armastanud surmani. Se pàrrast ol'ge wägga rõõmsad, taewad, ja teie, kes nende sees ellate.

Ewangelium Mihkli Pāwal. Matt.
XVIII. I-II salmist sadik.

Selsammal tunnil tullid Jüingrid Jeesusse jure, ja ütlesid: kes on küls surem taewarikis? Ning Jeesus kutsus ühhe lapsokesse ennese jure, ja panni sedda seismanende keskele, ja ütles: tõest minna ütlen teile: kui teie ei põra ümber, ja ei sa kui need lapsokessed, siis ei sa teie mitte taewariki. Kes nüüd isse-ennast allandab kui sehinane lapsoke, se on se surem taewarikis. Ning, kui kegi ühhe nisuguse lapsokesse minno nimmel wastowottab, se wottab mind wasto. Aga kes pahhandab ühhe neistsinatstist pissokessist, kes minno sisse uskwad, sel on parrem, et weski-kiwitemma faela peaks podama, ning tedda ärra upputadama süggawama merre kolyta. Hadda ma-ilmale pahhanduste pàrrast. Pahhandussed peawad küls tullesma, agga hadda selle innimessele, kelle lābbi pahhandus tulleb. Aga kui sinno käsfi eht sinno jalg sind pahhandab, siis raiu neid ärra

ärä ning heida ennesest ärä ; parrem on sul , et sinna jallota ehk wiggane ello sisse lähhad , kui et sul kaks kät ehk kaks jalga on , ja sind iggawesse tullesse heidetakse. Ja kui sinno silm sind pahhandab , kisu tedda wälja , ning wiska ennesest ärä ; parrem on sul , et sinna ühhe silmaga ello sisse lähhad , kui et sul kaks silma on , ja sind põrgo tullesse heidetakse. Katske , et teie mitte üht neistsinnatsist pissokesist ärä ei põlga : sest minna ütlen teile , et nende Inglid taewas allati näwad minno Issa walge , kes taewas on. Sest inimesse Poeg on tulnud õnsaks teggema , mis on ärrakaddunud.

1.

Hoia ennast , innimenne ; Ärra anga pahhandust
Moortele , ei wannadele , Moua takka pühitsust ,
Et ka omma elloga Rahwast woiksid parrata.

2.

Neid Ingliseffi on se armolinne Jummal
Weil' annud hoidiaks ; sest ärä olle rummal ,
Ming ärä aia sa neid ärä pattoga ,
Waid katsu , et so järe jäwad lõpmatta.

Epistel Simona Juda Päwal. i Peetr.
1. 3. 9 salmist sadit.

Jummal ja meie Issand Jesusse Kristusse
Issa olgo fidetud , kes omma sure hallastusse
S
pär

pärrast meid ueste on sünnitanud ellawaks lotuseks Jeesusse Kristusse ülestoumisses läbbi surnust, ühheks pärrandusseks, mis ei woi hukka miina egga rojaseks sada, egga ärranärtside, mis taewas on tallele pandud meile, fedda Jummal wäes usso läbbi hoitakse õnnistusseks, mis walmis on, et se peab ilnuma wiimisel aial, mil teie peate wägga rõõmsad ollema, kes teie nüüd pissut (kui se tarwis lähhäb) furwad ollete monnesarnaste flusastuste sees. Et teie usk, kui se saab katsutud, peab leitama paljo üllema ollemast kui fuld, mis kaub ja siiski tulles katsutakse, fitusseks ja auuks, ja auustamisseks, kui Jeesus Kristus ilmub. Redda teie ei olle näinud, ja siiski armastate, felle siisse teie nüüd usfute, ehk teie tedda nüüd mitte ei nä, ja ollete wägga rõõmsad kalli rõmoga, mis ükski ei woi üllesträgida, ja sate omma usso otsa kätte, se on hingede õnnistust.

Ewangelium Simona Juda Päwal. Joan.
XV. 17=21 salmist sadik.

Sedda kässin minna teile, et teie teine teist armastate. Kui ma-ilmi teid wihtab, siis teädke, et temma mind enne teid on wihtanud. Olleksite teie ma-ilmast, siis armastaks ma-ilmi omma; agga et teie ma-ilmast ep olle, waid minna ollen teid ma-ilmast ärrawallitsenud, se pärrast wihtab teid ma-ilmi. Mõttelge se sanna peäle, mis minna teile ollenüttelnud: sulla.

sullane ep olle surem kui temma Issand.
 Ons nemmad mind takkatusanud / siis
 kiusawad nemmad teidki takka; ons nem-
 mad minno sanna piddanud / siis peawad
 nemmad teiegi sanna. Agga sedda keit te-
 wad nemmad teile minno nimme parrast,
 sest et nemmad tedda ei tunne, kes
 mind on laskitanud.

~~~~~  
 Ebrearahw. rom. XII. Peat. 1. ning 2. salimis.

**S**Eparrast meiegi, et meil ni  
 suur hulk tunnistajaid meie  
 ümber on / pangem mahha keit  
 koormat ja sedda patto / mis kow-  
 waste meie ümber seisab / ja joostem  
 kannatusse labbi sedda woido-  
 joeksmist / mis meie ette seatud,  
 ja wadagem

**JESUSSE** peäle /  
 kes meie usso

üllemfaatja ning Lõppetaja  
 on.



Meie Issanda JEsusse  
Kristusse

# Kannatamine ning Surm

Nelja Ewangelisti Ramatust  
kõtkopandud.

~~~~~  
Mõga hapnematta leibade pühha tulli ligi, mis hütafse Pasa. Pühhaiks. Siis ütles Jeesus omma Jüngerlille wasto: tele teate, et kahhe päwa pärrast Pasa pühha on, ning se innimesse Doeg antafse ärra, et tedda peab risti lödama.

Siis tullid folkõ need üllemad, Preestrid ja need firjatundjad ning need rahwa wannemad selle feige üllema. Preestri kotta, tedda hūti Ka.imaiks, ja piddasid issekeskis nou, et nemmad Jeesust kawwa lussega woiksid kinniwotta ning tappa, sest nemmad

mad fartšid rahwast. Agga nemmad ütlesid: ei mitte pühhade aial, et mässaminne rahwa seas ei touse.

Kui nüüd Jeesus Petanias olli Simona se pidu dalitõbbise foias, tulli temma jure üks naene, sel olli üks klaas selget ja kallist Nardi salwi, ja temma murdis se klaas katki, ja wallas sedda temma pähhä, kui temma laudas istus. Agga kui temma Züngrid sedda näggid, sai nende meel pahhaks ning ütlesid: mis tarmis on sesinnane huffaminne? sest sesinnane salw olleks woinud ennam kui kolme saa krossi eest ärramüa, ja waestele anda. Ning nemmad said wägga kurjaks temma peäle. Agga kui Jeesus sedda moistis, ütles temma nende wasto: mis teie selle naesele waewa tete? temma on head tööd minno wasto teinud; sest waesed on ikka teie jures, ja kui teie tahhate, woite teie neile head tehha, agga mind ep olle teil mitte ikka. Temma on teinud, mis ta woinud, sest et temma sedda salwi on minno ihho peäle wallanud, sega on temma enne joudnud minno ihho woida minno mattusseks. Tõest minna ütlen teile, kus ial sesinnane armo-õppetus fulutakse feiges maailmas, seal peab ka rägutama temma mällestusseks, mis sesinnane on teinud.

Agga Sadanas olli lainud Juda sisse, sedda lla nimmega hütafs Jiskariotiks, kes olli nende kahheteliskümne arrust. Ning temma läks ärra ja rakis nende üllema-Preestride ning sõa-pealikud. Fudda temma tedda tahtis ärra-anda nende kätte, ja ütles: mis teie tahhate mulle anda, siis

tahhan minna tedda teie kätte ärra-anda. Agga kui nemmad sedda kuulsid, said nemmad rõõmsaks ja pakkusid temmale kolmkümmend hõbbetükki. Ja temma tõotas sedda, ja sest aias otsis temma parast aega, et ta tedda neile woiks ärra-anda ilma tüllita.

Agga enne Pasa-pühha, kui Jesus teadis, et temma tund olli tulnud, et temma siit ma-ilmast piddi ärraminne oma Issa jure, otsesko temma olli armastanud ommaksed, kes ma-ilmast olli, nenda on temma neid armastanud otsani. Ning kui õhto-sõma-aeg kää olli, (kui kurrat jo olli Juda Simona poia Iskarioti süddamesse annud, et ta piddi tedda ärra-andma) ja Jesus teadis, et Issa keik temma kätte olli annud, ning et temma Zummalast olli tulnud ja Zummala jure läks: siis tousis temma õhto-sõma-alast üles, ja panni ommad rided mahha, ning wottis ühhe rättiko ning siddus ennese ümber. Pärast wallas temma wet ühhe pekki sisse, ning hakkas Züngritte jalgo pessema, ning se rättikoga kuiwatama, mis temma ümber olli seutud. Siis tulles temma Simona Peetrusse jure, ning temma ütles temma wasto: Issand, sinna minno jalgo pessed? Jesus wastas ning ütles temma wasto: mis minna teen, sedda ei tea sinna nüüd mitte, agga pärast sedda pead sinna teada sama. Peetru sütleb temma wasto: ellades ei pea sinna minno jalgo pessema. Jesus wastas temmale: kui minna sind ei pesse, siis ey olle sul oesa minnoga. Simon Peetrus ütles temma wasto: Issand, ei mitte üks päinis min-

no jalgo waid ka lāsst ning pead. Jēsus ütleb temmale: kes pestud on; sellel ep olle tarwis muud kui jalgo pesta, sest temma on ülleültse puhhas, ning teie ollete puhtad agga mitte keik, sest temma teadis, kes tedda piddi ärra-andma; sepärrast ütles temma: teie ep olle keik puhtad.

Kui temma nüüd nende jalgo sai pesnud, ja ommad rided wotnud, siis istus temma jälle mahha ja ütles nende wasto: kas teie teate, mis minna teile ollen teinud? teie hüate mind: õppetaja ja Jēsand! ning ütlete õiete, sest minna ollen se. Kui nüüd minna se Jēsand ning se õppetaja teie jalgo ollen pesnud, siis peate teie ka teine teise jalgo pessema; sest ühhe õpperusse mārgi ollen minna teile annud, et ka teie nenda tete, kui minna teile ollen teinud. Tõest, tõest minna ütlen teile: sullane ep olle mitte surem kui temma Jēsand, egga Apostel surem kui se, kes tedda on lāffitanud. Kui teie sedda teate, õnsad ollete teie, kui teie sedda tete. Minna ei ütle teist keikist; minna tean, kedda minna ollen ärrawallitsenud, waid sepärrast, et se kirri piddi tõeks sama: kes minnogaleida sõob, se rõstab omma lāndo minno wasto ülles. Sest aiast ütlen minna teile: enne kui se sünnib, et kui se saab sündinud, teie ussure, et minna se ollen. Tõest, tõest minna ütlen teile: kes wasto wottab, kui minna keddagi lāffitan, se wottab mind wasto, agga kes mind wasto wottab, se wottab tedda wasto, kes mind on lāffitanud.

Kui Jēsus sedda sai üttelnud, sai temma furwaks waimus, ning tunnistas ja ütles: tõest,

töest minna ütlen teile, et üks teie seast mind ärra-
 annab. Siis waatsid need Jüngrid teine teise sil-
 mi, ning ollid kahhe wahhel, kennest temma pid-
 di rägima. Agga Jesuse süles oli maas laudas üks
 temma Jüngrittest, sedda Jesus armastas, selle
 pole nüüd löi Simon Peetrus peaga, et temma
 pididi fulama, kes se küi pididi ollema, kennest tem-
 ma rälis. Agga sesinnane laskis ennast Jesuse
 rinna peäle, ning ütles temma wasto: Jäsand,
 kes se on? Jesus wastas: se on sesamma, kenne-
 le minna sedda pallokest sissekastan ja annan.
 Ning temma kastis sedda pallokest sisse ja andis
 sedda Judale Simona poiale selle Iskariotile, ning
 se pallokesse järrele läks se sadan temma sisse. Siis
 ütles Jesus temmale: mis sa teed, sedda te ussinast.
 Agga sedda ei moistnud ükski neist, kes laudas
 maas istusid, mispärast temma sedda temmale
 ütles: sest monned mõtlesid, et Juda käes se kullur
 olli, et Jesus temmale pididi ütlemä: osta, mis meil
 tarwis on pühiks, ehk et temma waestele midda-
 gi pididi andma. Kui temma nüüd pallokesse sai
 wotnud, läks temma seddamäi wälja, agga o olli.

Kui temma nüüd oli wäljaläinud, ütles Jesus:
 nüüd on se innimesse Woeg auustud, ning Jum-
 mal on temma sees auustud. Ohs Jummal
 temma sees auustud, siis auustab tedda ka Jum-
 mal isse enneses, ning auustab tedda pea.

Lapsokessed, minna ollen weel ürrikesseks ai-
 aks teie jures, küi teie otsite mind, ning otsego
 minna Juda-rahwa wasto ollen ütelnud: kühho
 minna lähhan, senna ei woi teie mitte tulla, nenda
 ütlen

ütlen minna nüüd teile ka. Uut kässo-sanna annan minna teile, et teie teine teist peate armastama, nenda kui minna teid ollen armastanud, et teie ka teine teist peate armastama. Sest sammast tundwad teie, et teie minno Jüngrid ollete, kui teie teine teist armastate.

Simon Peetrus ütles temma wasto: Issand, kuhho sa lähhäd? Jesus wastas temmale: kuhho minna lähhän, ei woi sa nüüd mitte minno järrel käia, agga pärrast pead sa mo järrel käima. Peetrus ütles temma wasto: Issand, miks ma nüüd ei woi sinno järrel käia? minna tahhan omma hinge sinno pärrast anda. Jesus wastas temmale: tahhad sinna omma hinge minno pärrast anda? tõest, tõest, minna ütlen sulle: kui ei laula mitte enne, kui sinna mind jo kolmkorda saad ärrasalganud.

Agga esimesel hapnematta leibade päwal, mis nemmad Pasa talle tapsid, tullid need Jüngrid Jesusse jure, ning ütlesid temma wasto: kus sa tahhad, et meie peame minnema ning sulle walmistama, et sa Pasa talle woid süa? Ning temma läkkitas kaks ommast Jüngritest Peetrust ja Joannest, ning ütles: minge ja walmistage meile se Pasa talle, et meie söme, agga nemmad ütlesid temmale: kus sa tahhad, et meie walmistame: agga temma ütles neile: minge liina, ja wata, kui teie senna sisse tullete, siis tulles teie wasto üks inimenne kes ühhe roe-krusi kannab, käige temma järrel seal koias, kuhho temma sisse lähhäd, ja ütlege sellele koia issandale: se õppetaja ütles sulle:

minno aeg on liggi: minna tahhan sinno jures
 Pasa-pühha piddada omma Jüngrittega; kus on
 se woõraste tubba, kus ma sedda Pasa talle om-
 ma Jüngrittega woin süa? Ning sesamma näitab
 teile üht suurt ehhitud tubba, mis walmis on,
 seäl walmistage meile. Ning need Jüngrid teg-
 gid nenda, kui Jesus neid olli kásknud, láksid árra
 ning tullid liinna, ja leidsid nenda, kui temma nei-
 le olli ütelnud, ja walmistasid Pasa talle.

Agga kui õhto sai, tulli temma nende káhheteist-
 kümnega scna, ning kui se tund tulli, istus tem-
 ma mahha laua jure, ja need kásksteistkümme A-
 postlit temmaga. Ning temma ütles nende was-
 to: minna ollen süddamest iggatsenud se Pasa
 talle teiega süa enne kui minna kannatan. Sest
 minna ütlen teile: et minna sest ennam mitte ei
 sö, kunni keik saab sündinud Zummala rikis. Ja
 kui temma kárrikast sai wotnud, tánnas temma
 ja ütles: wotke sedda, ja jaggage ennestele, sest
 minna ütlen teile, et minna ei jo mitte sest winapu
 wiljast, kunni Zummala riik tulleb sest páwast sa-
 dif, kui minna sedda teiega ueste joon minno Isa-
 rikis.

Ning kui nemmad laudas istid ja söid, ütles Je-
 sus: tõest minna ütlen teile, üks teie seast, kes
 minnoga söõb, annab mind árra. Ning nem-
 mad said wágga kurtaks, ning hákfasid iggaüks
 nende seast járrestikko ütlema temma wasto: Is-
 sand, minnaks se ollen? ja teine jälle: minnaks
 se ollen? agga temma wastas ja ütles neile: üks
 neist káhheteistkümnest, kes minnoga kát waag-
 nas

nasse pistab, se annab mind ärra. Se innimesse
 Poeg lähhab kül ärra, nenda kui temmast on fir-
 jotud, agga hädda selle innimessele, kelle läbbi se
 innimesse Poeg ärra-antakse, hea olleks temmale,
 et se innimenne ei olleks sündinud. Siis wastas
 Judas, kes tedda ärra-andis, ja ütles: minnaks
 se ollen, Rabbi? temma ütles temma wasto:
 olled, jah!

Agga kui nemmad söid, wottis Jesus leiba,
 õnnistas ja murdis, ning andis neile Jüng-
 rittele, ja ütles: wõtke, söge, se on minno
 ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke min-
 no mällestusfeks. Selsammal kombel wot-
 tis temma ka se karrika pärrast õhto-sõma-
 aega, tännas ja andis neile, ja ütles: joge
 keit seält seest, ja nemmad jõid keit seält seest.
 Ning temma ütles neile: sesinnane karrikas
 on se uus seadus minno werre sees, mis mit-
 me eest ärrawallatakse pattude andeks-and-
 misfeks; sedda tehke, ni mittokord, kui teie
 sedda jote, minno mällestusfeks. Agga tõest,
 minna ütlen teile, et minna ei wotta mitte sest alast
 sestinnatsest winapu wiljast jua sest päwast sadil,
 kui minna sedda uut teiega joon minno Josa rikis.

Siiski wata! minno ärra-andja käsli on min-
 noga laua peäl. Ning se innimesse Poeg lähhab
 kül, nenda kui on seätud; hädda siiski selle inni-
 messle, kelle läbbi tedda ärra-antakse. Ja nem-
 mad hakkasid teine teise käest küssima, kes se kül-
 nende seast pididi ollema, kes sedda pididi teggema.
 Agga nende seas tousis ka se riid, sest neist pid-

di suremaks arwatama; agga temma ütles neile: vagganatte kunningad wallitsewad nende üle, ja kes nende peäle woimust wotwad, neid hütakse armoliikluse Jssandaks, agga teie mitte nenda, waid se surem teie seast olgo kui se noorem, ja se üllem kui se, kes tenib. Sest kes on surem, se, kes laudas istub, woi se, kes tenib? eks se, kes laudas istub? agga minna ollen kess teie seas, nenda kui se, kes tenib. Agga teie ollete need, kes minno jure jännud minno kiusatuste sees. Ja minna sean teile se kunningrigi, nenda kui minno Jssa sedda mulle an seädnud, et teie peate söma ning joma minno laua jures minno kunningrifis, ja istma järke de peäl ning tahheteistkümne Israeli sou-arto peäle kohhut moistma.

Agga se Jssand ütles: Simon, Simon, wata, sadanas on teid wägga püüdnud sõtuda kui nissu; agga minna ollen sinno eest pallunud, et sinno ust ei pea ärralõpma, ja kui sa parrast saad ümberpöörnud, siis kinnita ommad wennad. Agga temma ütles temmale: Jssand, minna ollen walmis sinnoga ni hästi wangi kui surma minnema. Agga temma ütles: minna ütlen sulle Peetrus: kui ei laula mitte tanna enne kui sinna kolmford saad ärrasalganud, et sinna mind ei tunne.

Ning temma ütles nende wasto: Kui minna teid ollen läffitanud kufrota ja paunata, ja kingita, ons teil middagi waiä olnud? agga nemmad ütlesid: ei ühtegi. Siis ütles temma neile: agga nüüd, kannel kuffur on, se wõtfo sedda, nenda sammoti ka pauna, ja kannel ep olle, se mügo ärra

ra omma kue ja ostko moõga; sest minna ütlen teile, et ka se weel minnule peab sündima: temma on üllekohtuste sefka arwatud, sest ka sel, mis minnust on kirjotud, on ots. Agga nemmad ütlesid: Jõsand, ennä! siin on faks moõka, agga temma ütles neile: kũl on.

I.

Ja kui nemmad fitusse laulo said laulnud, lãks J̄esus wãlja omma kombe pãrrast ũlle Riidroni jõe õlli-mãele, agga temma J̄ungrid kãlsid ka temma jãrrel senna paika. Siis ũtles J̄esus nende wasto: selfinatsel õsel wottate teie k̄eif ennast minnust pahhandada; sest kirjotud on: ma tahhan sedda farjast lũa, ja farja lambaid peab laiale pillatama: agga pãrrast, kui minna saan ũllestousnud, siis tahhan minna teie eel miõna Kalilea-male. Agga Peetrus kostis ja ũtles temma wasto: ehk ka k̄eif peaksid ennast sinnust pahhandama, ei minna tahha ennast polegi pahhandada. J̄esus ũtles temma wasto: tõest minna ũtlen sulle: tãnna selfinatsel õsel, enne kui kuf saab faksford laulnud, salgad sinna mind folmkord árra. Agga Peetrus ũtles weel ennam peãlegi temmale: ehk ma sinnõga peaksin surrema, ei tahha ma sind mitte árrasalata; nendasammoti ũtlesid ka k̄eif need J̄ungrid.

Siis tuli J̄esus nendega ũhhe moisa, mis hũtatse Ketsemaneks, seãl olli ũks aed, senna sisse lãks J̄esus ja temma J̄ungrid. Ning kui temma senna tuli, ũtles temma omma J̄ungritte wasto: istke seie mahha, k̄unni minna saan senna lãinud ja

ja luggenud; luggege ta teie, et teie kiusatusse sisse ei sa. Ja temma wottis ennesega Peetrust ja Jakobust ja Joannest, neid kaks Sebedeusse poega, ja hakkas kurbaks minnema, wägga wärrisema, ja abhastadama. Siis ütles temma nende wasto: minno hing on wägga kurb surmani, jäge seie ja walwage minnoga.

Ning temma isse lahkus neist ärra, läks pissutemale, ni kaugele, kui kiwiga woib süsta, ja langes esmalt põlweli, parrast omma palle peäle. Ma peäle mahha, ja lugges, et kui se woiks olla, se tund temmast piddi mõdaminnema, ja ütles: Abba, minno Jäsa! sinna woid keif tehha, kui se woib olla, ning sa tahhad, siis wotta se karrikas minust ärra, agga ommeti mitte, mis minna tahhan, waid mis sinna tahhad. Ning temma tulli Jüngeritte juure ja leidis neid maggamaist, ja ütles Peetrusse wasto: Simon, maggad sa? eks sinna ei suda ühhe tunni minnoga waltwada? waltwage ja palluge, et teie kiusatusse sisse ei sa; se waim on külmalmis, agga se lihha on nõdder.

Ta läks temma teistkorda ärra, lugges ja ütles: minno Jäsa! kui se sinne karrikas ei woi muido minust mōda minna muido kui minna sest ei sa jonud, siis sündko sinno tahtminne. Ning temma tulli, ja leidis neid ta maggamaist, sest nende silmad olid raskest unnest, ja nemmad ei teadnud mitte, mis nemmad temmale piddid wastama. Ning temma jättis neid, ning läks ta ärra, ning lugges kolmat korda, ja rakis needsammad sannad. Agga üks Ingel taewast näitis ennast temmale, ja finnitask tedda

tedda. Ja kui temma surmaga olli woitlemas, pallus temma Jummalat kangeminne. Agga temma higgsi olli kui werre pissarad, need langsid Ma peäle. Ning temma tousis üles Jummalat pallumast, ning tuli omma Jüngeritte jure ja leidis neld maggamaft furwastusse pärrast, ja temma ütles nende wasto: maggage weel peäle ning hingage! mis teie maggate? küs seft saab. Wata, se tund on joudnud, ja se innimesse Doeg antakse ärra pattuste fätte. Touske üles, lätki ärra. Wata minno ärraandja on liggi tulnud, ja palluge, et teie kiusatusse siise ei sa.

Agga Judas, kes tedda ärraandis, teadis ka sedda paika, seft et Jesus saggedaste senna omma Jüngerittega olli kofkotulnud. Ja seddamaid, kui Jesus alles rakis, wata siis tuli Judas üks neist kahhestesteistkümmest. Kui temma nüüd ennese jure olli wõtnud se hulga, ja nende üllema. Preestride ja Wariseride ja firiatundjatte ning wannematte sullased, kais temma nende eel, ja tuli senna lühtide, lampide, moõkade, nuiade, ning sõa-riistadega. Kui nüüd Jesus teadis keif, mis temma peäle pidi tulles, läks temma wälja, ning ütles nende wasto: kedda teie otsite? nemmad wastasid temmale: Jesusi Naatsaretist. Jesus ütles neile: minna ollen se. Agga Judas, kes tedda ärraandis, seisis ka nende jures. Kui nüüd Jesus neile ütles: minna ollen se, siis läksid nemmad tagga-si ja langsid mahha. Siis küsis temma neilt ta: kedda teie otsite? agga nemmad ütlesid: Jesusi Naatsaretist. Jesus wastas: minna ollen teile ütlet.

üttelnud, et minna se ollen. Kui teie nüüd mind otsite, siis laske neid ärraminna, et se sanna piddi tõeks sama, mis temma oli üttelnud: minna ep olle feddagi ärraka-utanud neist, mis sa mulle olled annud. Agga se, kes tedda ärra-andis, olli neile tähhe annud ning üttelnud: kellele ma suud annan, se on sesamma, tedda wotke kinni, ja wige julgeste ärra. Ja seddamaid, kui temma senna sai, tulli temma Jesuse jure temmale suud andma, ja ütles temma wasto: terre Rabbi! ja andis temmale suud. Agga Jesus ütles temma wasto: Judas, mo söbber, mis spärast olled sinna siin? annad sinna su-andmissega innimesse Põla ärra? siis tullid nemmad temma jure, pistsid kät temma külge, ja wotsid tedda kinni.

Agga kui need, kes temma ümber olid, sedda näggid, mis piddi sündima, ütlesid nemmad temma wasto: Jessand, kas meie peame moõgaga sekkama lõma? siis olli Simonal Peetrusel üks moõk, ning temma sirrotas kät, ning tombas omma moõga wälja, ning lõi üllema. Preestri sullast, ja rais temma parrema kõrwa ärra; agga selle sullase nimmi olli Malkus. Agga Jesus wastas ja ütles: jätke siit sadik, ning ütles Peetruse wasto: pista omma moõk tuppe, sest keik, kes moõga wotwad pearwad moõga läbbi hukka sama. Wol mõtled sinna, et minna praego ei wotks omma Issa paluda, et temma mulle seie sataks ennam kui kakssteistkümmend Legioni inglid? eks minna sedda karrikast pea joma, mis mulle Issa on annud? agga fuida peaksid need kirjad tõeks sama? se peab nenda sündima.

ma. Ning temma putus temma förwasse, ja teggi tedda termeks.

Selsammal tunnil ütles Jeesus nende üllema-Preestride ning Zummala koia pealikutte ja wanematte wasto, kes temma peäle tullid: teie ollete wäljalainud otsego rõõwli peäle moõkade ja nuia. Dega mind finniwotma. Miena ollen iggapääw teie jures olnud, ja istnud, ja õppetanud Zummala koias ning teie ep olle mitte kässi minno fulge piistnud; agga se on teie tund, ja pimmedusse woinus. Agga se on keik sündinud, et Prohwetide kirjad piddid tõeks sama.

Agga se hulk ning se üllein pealik ning Zudarahwa sullased wotsid Jeesust finni ja siidbusid tedda, siis jät sid tedda keik Züngrid mahha ja põggenesid ärra.

Ja üks poisimees käis temma järrel, sel olli Palis linnane rie selgas palja ihho peäl, ja poisimehesed wotsid tedda finni, agga temma jättis sedda linnast riet mahha, ja põggenes allasti nende käest ärra.

II.

Agga need, kes Jeesust ollid finniwotnud, wi sid tedda es site Hanna jure, sest se olli Ka-iwa äst, kes sel aastal üllema-Preester olli. Agga Ka-iwas olli se, kes Zudarahwale nou annud, et se piddi beaks tullemä, et üht innimest rahwa eest piddi hukkatama.

Ning nemmad wi sid tedda se üllema-Preestri

Ra-iva jure, kuhho keik üllema. Preestrid, ja kir-
jatundjad, ja need wannemad ollid kōkkotulnud.

Agga Simon Peetrus k̄ais k̄augelt Jesuse jär-
rel se üllema. Preestri k̄oiast sadik, ja üks teine Jün-
ger temmaga; agga sesamma Jünger olli üllema.
Preestriga tuttar, ja l̄aks Jesusega üllema. Preest-
ri kotta, agga Peetrus seisis w̄aljas ukse ees. Elis
l̄aks se teine Jünger kes üllema. Preestriga tuttar
olli, w̄alja ja r̄akis uksehoidjaga, ja wiis Peetrust
sisse se üllema. Preestri kotta.

Agga need sullased ja teenrid seisid ning ollid
suttetuld teinud kesket kotta, et k̄ulm olli, ning so-
jendasid ennast. Agga Peetrus seisis nende jures,
ja sojendas ennast, ning temma istus sullastega
ühhes mahha ning sojendas ennast tulle äres, et
temma sedda otsa pididi n̄ahha sama. Agga
se üllema. Preester k̄ussis Jesusest temma Jüng-
ritte ja temma õppetusse p̄arrast. Jesus k̄os-
tis temmale; minna ollen julgeste r̄āginud selle
ma-ilmale, minna ollen ikka õppetanud k̄oggo-
dusse. ja Zummala k̄oiast, kuhho keikist paikust
Juda rahwas k̄ōkkotulles, ja sallaja ep olle min-
na ühtegi r̄āginud. Mis sa mult k̄ussid? k̄ussi
neilt, kes kuulnud, mis minna neile ollen r̄āgi-
nud; wata, need teādwad, mis minna ollen r̄ā-
ginud. Agga kui temma sedda sai ütelnud,
l̄oi üks neist teenridest, kes seäl jures seisid, Je-
susst keppiga ning ütles: nendaks sinna üllema.
Preestrite wastad? Jesus k̄ostis temmale: kui
ma furjaste ollen r̄āginud, siis tunnistad sedda fur-
ja ollewad; agga kui ma hästi ollen r̄āginud, mis
sa

sa mind lood? (agga Hannas oli tedda lakkitanud
Pinniseutud üllema Preestri Kaiva jure.)

Agga need üllema Preestrid ja need wanne-
mad ja keif se suur kōhhus orisid walletunnistust
Jesuse wasto, et nemmad tedda piddid surma
saatma, ja ei leidnud mitte, ja ehk kōl paljo wal-
letunnistusse mehhi ette tullid, ja paljo wallet tem-
ma peäle tunnistasid, siiski ei olnud need tunnis-
tusjed ühhesuggused, ja nenda ei leidnud nemmad
middagi temma wasto. Agga wimaks tousid üles ja
tullid kaks walletunnistusse meest ette, ja tunnis-
tasid wallet temma peäle, ja ütlesid: meie olleme
kuulnud tedda ütlewad: minna woin ja tahhan
se Jummalala kōdda, mis kätteaga on tehtud, mah-
hakiskuda, ja koline pāmaga teise ülesehitada,
mis ei olle mitte kätteaga tehtud. Ja nendagi ei
olnud nende tunnistus ühhesuggune.

Ning se üllema Preester tousis üles nende kes-
felt, ja küsis Jesusefelt, ja ütles temma wasto:
eks sa middagi wasto? mis tunnistawad need sin-
natted sinno wasto? agga Jesus jõi wait, ja ei
wastand middagi. Ja se üllema Preester küsis
temmalt jälle, ja ütles temma wasto: minna wan-
nutan sind selle ellawa Jummalala jures, et sinna
meile ütled, kas sinna olled se Kristus, se Jum-
mala Poeg: sinna olled se Kristus selle kōidetud
Jummalala Poeg? agga Jesus ütles temma wasto:
ma ollen. Ommeri ütlen minna teile: sest alasti
peate teie nāggema innimesse Poia istwa Jum-
mala wāe parremal tādē ning tullawa taewa pil-
2 wedega.

medega. Siis kiskus se ülle. Preester ommad rided lõhki ning ütles: temma on Jummalat teotanud, mis meil ennast tunnistusse mehi tarwis on? wata nüüd ollete teie temma Jummalat teotanist kuulnud, mis teie arwate? agga nemmad moistid keif fohhut, et temma pididi surma wäart ollema.

Siis hakkasid monningad temma silmi sulutama, ja temma silmad finnikatma, ja tedda rusfikaga lõma ja temma wasto ütles: moista melle Kristus, kes se on, kes sind löi? Ja need sulased löid tedda seppidega.

Ning kui Peetrus al koi as olli, siis tuli üks neist üllema. Preestri tüdrokuis se uksehoidja ja näggi tedda tulles äres istwad, ja tuli temma jure, ning kui temma tedda näggi ennast sojendamad, watis temma üks silmi temma peäle, ja ütles temma wasto: ja sinnagi ollid se Naatsaretti Jesussega Kalileamaalt; agga temma salgas tedda ärra keikide ees, ning ütles: naene, minna ei tunne tedda, ei moistagi, mis sa rāgid.

Agga Simon Peetrus seisis ja sojendas ennast alles, ja lāks wālja oue, ning kuul laulis. Ja ürrikesse aia pārrast, kui temma jälle wārrawa pole lāks, näggi tedda üks teine jälle, ja hakkas ütles nende wasto, kes seäl ollid ning seisis: sefinnane olli ka se Naatsaretti Jesussega; ja Peetrusse wasto: sinna olled ka nende seast. Siis ütlesid need, kes seäl seisis, temma wasto: eks sinna ka olled temma Jūngritte seast? agga temma salgas ta übbe

wan

wandega ning ütles: Innimenne, ei ma olle, minna ei tunne sedda innimeest.

Ja ühhe ürrikesse ala parrast liggi ühhe tunni aega wahhet finnitass sedda üks teine, ja ütles: tõe polest, ka sesinnane olli temmaga, sest temma on Kalilea-mamees. Siis tullid temma jure need, kes seäl seidsid, ja ütlesid ta Peetrusse wasto: tõest, sinna oled ka nende seast, sest sinna oled Kalilea-mamees, ja sinno feel fäib sedda wiis, ning tunnistab sind üles. Siis ütles üks neist üllemad-Preestri sullasist, kes selle suggulane olli, kelle kõrwa Peetrus olli ärraraiunud: üks minna sind temmaga näinud aedas? Siis salgas Peetrus ta, ning ütles: innimenne, ei ma moista, mis sa rägid. Siis hakkas temma ennast wägga ärra-needma ning wandma: ei ma tunne sedda innimeest, kellest teie rägite. Ja seddamaid, kui temma alles räkis, laulis kuf teistforda. Ning se Jesand pöris ennast ümber, ja watis Peetrusse peäle; siis tulli Jesanda sanna Peetrusse mele, kui ta temma wasto olli ütelnud: enne kui kuf faksford laulab, salgad sinna mind kolmford ärra. Ning temma läks wälja ja nuttis ärdaste.

Ugga need mehhed, kes Jesust kinnipiddasid, naersid ja pekfid tedda, ja nemmad faksfid tedda ja löid tedda wasto filmi ja füssisid temmalt, ja ütlesid: moista meile, kes se on, kes sind löi? ja paljo muid asjo rääksid ja teotasid nemmad temma wasto.

Ugga warsi warra homiko, kui walge sai, tullid need rahwa wannemad, need üllemad-Preestrid,

ja need kirjatumdjad fofko, piddasid nou Jesuse wasto, et nemmad tedda piddid surma saatma, ja wisid tedda üles omma sure kofto ette, ja ütlesid: olled sinna se Kristus? ütles meile. Agga temma ütles neile: kui minna teile peaksin ütlesma, ei ussu teie polegi; agga kui minna ka peaksin küssima, siis teie ei wasta mulle polegi, egga lasse mind lahti. Sest aiast peab se innimesse Poeg istuma Jummalale wäe parramal kael. Agga nemmad ütlesid keil: olled sinna siis se Jummalale Poeg? agga temma ütles nende wasto: teie ütlete, sest minna ollen se. Agga nemmad ütlesid: mis meil ennast tunnistust tarwis on, sest meie oleme isse temma suust kuulnud.

III.

Ning keil se hulk tousis üles ja siddusid Jesust, ja wisid tedda Ka:ima jurest kofto kotta Pilatusse ette, ja andsid tedda Pontiusse Pilatusse mawallitseja kätte; agga se olli warra.

Kui nüüd Judas näggi, kes tedda olli ärraannud, et temma olli surma moistetud, siis lahhetes temma sedda, ja tõi neid kolm kummend hõbbetükki jälle nende üllema Preestride ja wannematte kätte, ning ütles: minna ollen patto telnud, et minna ollen waggerd ärraannud; agga nemmad ütlesid: mis meil on sega teggemist? katsu sinna isse. Ning temma heitis need hõbbetükid seäl Jummalale koiast mahha, läks ärra, ja kui ta ärralainud, poos ta ennast üles; agga temma on ülle kaela mah-

mahhafuffumud, ja keskelt lõhki lainud, ja keit
temma sissefond on wäljapuistetud.

Agga need üllemad. Preestrid wotfid need hõb-
betükfid ja ütlesid: neid ei sunni mitte ohwri. Kirsto
panna, sest se on werre hind; agga nemmad wot-
fid nou, ja ostfid nende eest ühhe pottiseppa põllo
matmisse paigaks woõrastele, sepärrast hütakse se-
samma põld werre. põlluks tännapärwani. Ja se
on teada sanud keikile, kes Jerusalemmas ellawad,
nenda et sesamma põld nende omma kele hütakse
Alkeldamaks, se on: werre. põld. Siis on tõeks
sanud, mis ööldud on Prohweti Jeremia läbbi,
kes ütles: ja nemmad on wotnud Israeli las-
te kääst need kolmkümmend hõbbe-tükki, selle
kallist arwatud hinda, kedda nemmad ni kallis-
te arwanud, ja on needsammad annud se pot-
tiseppa põllo eest, nenda kui se Jesand mind
on käsinud.

Agga Juda-rahwas ei lainud isse mitte kõhto. kõt-
ta, et nemmad ei saaks rojaseks, waid et nemmad
pidid Pasatalle sõma. Siis läks Pilatus nende
jure wälja ning ütles: mis teil on kaebamist selle
innimesse peäle? nemmad kostfid ning ütlesid tem-
ma wasto: kui ep olleks sesinnane üks kurjateggia,
siis ei olleks meie tedda sulle ial ärra-annud. Siis
ütles Pilatus neile: wotke teie tedda, ja moistke
omma kässo järrel temma peäle kõhnut. Siis
ütlesid Juda-rahwas temma wasto: meil ep olle
lubba keddagi ärratappa, et Jesusse sanna pidid
tõeks sama, mis temma olli ütelnud, kui temma
tähhendas, missuggust surma temma pidid sur-
rema.

Agga nemmad need üllemad Preestrid ja Kirjatundjad hakkasid temma peäle kaebama, ja ütlesid: tedda olleme meie leidnud, et ta rahwast ärrapõtab, ja selab Keisrite koghut andmast, ja ütleb ennast Kristusse ühhe kunninga ollewad.

Siis läks Pilatus jälle kohtokotta, ja kutsus Jefust, agga Jefus seisis se ma-wallitseja ees, ning se ma-wallitseja küsis temmal: ja ütles temma wasto: olled sinna se Juda-rahwa kunningas? agga Jefus wastas temmale, ja ütles: rāgid sinna sedda isse-ennesest, woi on sulle tēsed sedda minnust üttelnud? Pilatus wastas: ollen minna üks Juda-mees? sinno rahwas, ja need üllemad-Preestrid on sind mulle ärra-annud, mis sa olled teinud? Jefus kostis: minno kunningriik ep olle mitte sestinnatsest ma-ilmast; olleks minno kunningriik sestinnatsest ma-ilmast, kōl mino sullased taplesid, et mind Juda-rahwa karte ei saaks ärra-antud; agga nüüd ep olle minno kunningriik mitte siit. Siis ütles Pilatus temma wasto: olled sinna siis ommeti üks kunningas? Jefus kostis: sinna ütled, sest minna ollen kunningas, minna ollen seks sündinud, ja seks ilmale tulnud, et minna tõele pean tunnistust andma. Jaggauks, kes tōe seest on, se kuleb minno heāle. Pilatus ütles temmale: mis on siis tõdde?

Ning kōl temma sedda sai üttelnud, läks temma jälle wālja Juda-rahwa jure, ning ütles üllemad-Preestride ning rahwa wasto: minna ei leia ühtegi sūūd sest iñimesest. Ning need üllemad-Preestrid hakkasid paljo temma peäle, ning kōl temma peäle

peäle neist kaebati, siis ei kostnud temma ühtegi. Agga Pilatus küsis temmalt jälle ning ütles: eks sa middagi wasta? wata kui paljo nemmad sinno wasto tunnistawad, eks sa kule? agga Jesus ei wastand ennam middagi, ei ühhe ainuma san-na peäle, nenda et ka se ma-wallitseja sedda wägga immeks panni.

Agga nemmad aiasid peäle ja ütlesid: temma tõstab mäsamist rahwa seas, ja õppetab keif mõda Juda-maad, ja on algand Kalilea-maalt silt sadik. Agga kui Pilatus Kalilea-maad kulis, küsis temma, kas se innimenne Kalilea-ma mees pidi olla. Ning kui temma teada sai, et temma Herodesse wallitsusse alt olli, läkkitas temma tedda Herodesse jure, kes ka neil päiwil Jerusalemmas olli. Agga Herodes sai wägga rõõmsaks, kui ta Jesust nähha sai, sest temma olleks tedda hea melega jo ammugi näinud, sepärrast et temma olli paljo temmast kuulnud; ja temma lotis ühhe immetähhe nähha sama, mis temmast piddi tehtama. Ning temma küsis temmalt mitme sannaga, agga temma ei wastand temmale ühtegi. Agga need üllemad Preestrid ja kirjatundjad seisid ja kaebasid sorowaste temma peäle. Agga kui Herodes omma sõa-meestega tedda ollid teotanud ning naernud, panni temma ühhe walge ride temma ümber, ja läkkitas tedda jälle Pilatusse jure, agga sel päwal said Pilatus ja Herodes teine teisega sõbraks, sest enne ollid nemmad teine teisega wiha sed olnud. Agga Pilatus kutsus need üllemad Preestrid ja need pealikud ja sedda rahwast kofko, ja ütles nende

E s

wasto:

wasto: teie ollete sedda innimest minno ette tonud
otsego rahwa ärrapõõrjat, ja wata, minna ollen
tedda teie ees kulanud, ja ep olle sest innimessest
ühtegi süüd leidnud, mis teie temma peäle kaebate,
egga Herodeski; sest minna ollen teid temma jure
lääfitanud, ning wata, temmal polle ühtegi teh-
tud, mis surma wäart on; sepärrast tahhan min-
na tedda farristada ning lahti lasta.

Agga Pasa-pühhiks olli ma-wallitsejal se wõis
rahwale ühhe wangi lahti lasta, fedda nemmad
tahtsid. Agga neil olli sel aial üks kulus wang,
fedda hūti Barrabaks, kes olli kinnipandud nende
mässajattega, kes mässamisse sees olid ühhe ärra-
tapnud. Ning se rahwas küssendas, ja hakkas
palluma, et temma nenda piddi teggema, kui tem-
ma ikka neile olli teinud. Kui nüüd nemmad üh-
hes ko-us olid, ütles Pilatus nende wasto: kum-
ba teie tahhate, et ma teile pean lahti lastma,
Barrabast wõi Jesust, fedda hūtakse Kristusseks?
Kas teie tahhate, et ma teile se Zuda-rahwa kun-
ninga pean lahti lastma? sest temma teadis, et
need üllemaad. Preestrid tedda kadedusse pärrast
ollid ärra-annud. Ning kui temma kōhtojärje peäl
istus, lääfitas temma naene temma jure/ ja laskis
õõlda: ärgo olgo sul ühtegi teggemist sesinnatse õi-
gega, sest minna ollen tanna unnes paljo kannata-
nud temma pärrast. Agga need üllemaad Preestrid,
ja need wannemad andsid rahwale nou, et nemmad
Barrabast pidid lahti palluma ja Jesust hukka
saatma, ja kühutasid sedda rahwast, et Pilatus en-
neminne Barrabast neile piddi lahti lastma. Elis
kostis

kostis se ma-wallitseja ja ütles nende wasto: kum-
 ba teie tahhate neist kahhest, et ma teile pean lahti
 lassma? nemmad ütlesid: ei mitte Jeesust, hukka ted-
 da ärra, ja lasse meile Parrabast lahti! agga Par-
 rabas olli üks rõwel. Kes olli ühhe mäsamisese pär-
 rast, mis liinas olli sündinud, ja tapmisese pärrast
 wangitorni heidetud. Siis wastas Pilatus, ja
 ütles jälle nende wasto: mis siis teie tahhate, et
 ma pean teggema selle Jeesusega, kedda hütakse
 Kristusseks, ning kedda teie ütlete Jüda-rahwa
 kuningaga ollerwad? Agga nemmad küssendasid ta,
 ning ütlesid keif: sagotemma risti! po tedda ris-
 ti! Siis hüdis Pilatus ta nende wasto, ning
 tahtis Jeesust lahti lasta. Agga nemmad karjusid
 ja ütlesid: po tedda risti! po tedda risti! agga se
 ma-wallitseja ütles kolmat puhko nende wasto:
 mis se siis kurja teinud, minna ep olle temmast
 ühtegi surma süüd leidnud, sepärrast tahhan min-
 na kedda karristada ja lahti lasta. Agga nemmad
 aiasid peäle sure küssendamissega, ja pallusid weel
 ennam, et tedda piddi risti podama. Ning nende
 ja üllema-Preestride küssendaminne wottis woi-
 must.

Agga kui Pilatus näggi, et temma ei woinud
 ühtegi parrata, waid et weel ennam kätära sündis,
 wottis temma wet, ja pessis kässi rahwa nähhes,
 ja ütles: minna ollen wagga sellesinnatse õige wer-
 rest, katske teie isse. Siis wastas keif se rahwas, ja
 ütles: temma werri olgo meie peäle, ja meie laste
 peäle. Agga Pilatus tahtis rahwa mele pärrast
 tehha, ning moistis kōhbut, et nende palwe järrele
 piddi sündima. Siis lastis temma nisse Parra-
 bast

bast lahti, kes määsamisese ja tapmisese pärrast olli wangitorni heiderud, kenne pärrast nemmad palusid, agga Jesust andis temma ärra nende melewalda, et tedda pid di piitsaga pekstama ja risti podama. Siis wottis nüüd Pilatus Jesust ning peksis tedda piitsaga.

Agga selle ma wallitseja sõa-mehhed wiisid tedda ärra ennesega koto kotta, ning kutsusid ja kogusid temma peäle keif sedda hulka kofko, ja wotsid temma rided seljast ärra, ja pannid temma ümber ühhe purpuri mantli. Ja nemmad punnusid ühhe fronti fibbowitsust, ja pannid sedda temma pähhä, ja andsid pilli-roo temma parrema kätte, ja langsid temma ette põlweli mahha, naersid tedda, ning hakkasid tedda terretama, ja ütlesid: terre Zudarahwa funningas! ja löid tedda keppiga, ja wotsid se pilli-roo, ja löid sega temma pähhä, ja süllitasid temma peäle, ja langsid põlweli mahha, ja kummardasid tedda.

Siis läks Pilatus jälle wälja, ja ütles nende wasto: wata, minna toon tedda teile wälja, et teie tunnete, et minna temmast ühtegi süüd ei leia. Siis läks Jesus wälja, ja kandis se fibbowitsa fronti ja purpuri mantli. Ning (Pilatus) ütles nende wasto: ennä innimest! kui nüüd need ülle mad-Preestrid ja sullased tedda näggid, kissendasid nemmad, ja ütlesid: po risti! po risti! Pilatus ütles nende wasto: wotke tele tedda ja poge tedda risti, sest minna ei leia süüd temmast. Zudarahwas kotsid temmale: meil on kää, ning meie kääso järrele peab temma surrema, sest temma

on isse-ennast Jummala Poia's teinud. Kui nüüd Pilatus se sanna fulis, kartis temma weel ennem, ning läks jälle kofto kotta, ja ütleb Jesusse wasto: kust sinna olled? agga Jesus ei annud temmale wastust. Siis ütleb Pilatus Jesusse wasto: eh's sa rāgi minnoga? eh's sa ei tea, et mul melewald on sind risti pua, ning melewald on sind lahti lasta? Jesus kostis: sinnul ep olle's ühtegi melewalda minno ülle, kui se sinnule ei olle's antud üllewelt, sepārrast on sellē, kes mind sulle on ārra-annud surem pat. Sest aiast o'tsis Pilatus tedda lahti lasta. Agga Juda-rahwas fīsēndasid ning ütlesid: kui sa tedda lahti lassēd, siis ep olle sinna Keisri sōbber mitte, sest iggaū's kes isse-ennast kui kunninga's teeb, on Keisri wastane.

Kui nüüd Pilatus sedda sanna fulis, wiis temma Jesust wälja, ja istus mahha kofto-jārje peäle senna paika, mis hūta'se kiwri pō-manduks, agga Ebrea-kele Kabbata. Agga se olli Pasa-pūhha roalmistamisse pāāw liggi kuendamal tunnit, ning temma ütles Juda-rahwa wasto: ennā teie kunningast! agga nemmad fīsēndasid: wi ārra! wi ārra! po tedda risti! Pilatus ütles neile: kas minna pean teie kunningast risti poma? need üllemad. Preestrid wastid: meil ep olle kunningast kui Keiser. Siis andis temma nüüd tedda nende fātte, et tedda piddi risti podama.

IV.

Agga sōa-mehhed wotsid Jesust, ning kui
nem

nemmad tedda said naernud, wotsid nemmad se Purpuri mantli temma seljast ärra, ja pannid temma ommad rided temma selga, ja wiisid tedda wälja, et nemmad tedda pidid risti poma. Ning temma kandis omma risti ning läks wälja. Agga kui nemmad wälja läksid, ja tedda ärrawisid, leidsid nemmad ja said kätte ühhe mehhe, kes möda läks, Simon nimmi, Kireni liinast, (kes wäljalt tuli, Aleksandri ning Ruhwi isä) tedda sundsid nemmad wäggise, ning pannid risti temma peäle, et temma sedda pidid Jesuse järrele kandma.

Agga temma järrel käis suur hulk rahwast, ja naesi, kes ka kaebasid, ja tedda nutsid. Agga Jesus võis ennast ümber nende pole ning ütles: Jerusalemma tütre, ärge nutte mind, waid nutte isse, ennast ning ommad lapsed. Sest wata, need päwad tulwad, mil õultakse: õnsad on need figgimatta, ja need ihhud, mis ilmale ei kannud, ja need naised, mis ep olle immetanud. Siis hakkawad nemmad ütlemä mäggede wasto: langege meie peäle, ja mäekinklode wasto: katke meid; sest kui sedda torele pule tehakse, mis siis kuwale peab sundima? agga temmaga widi kaks muud kurjateggiat wälja ärrahukkata.

Ja nemmad wiisid tedda senna paika, mis hütakse Ebrea-kele Kolgataks, se on ärraselletud: pealae asse. Ning kui nemmad senna said, andsid nemmad temmale jua mirri-wina ja ädikast sapiga seggatud, ja kui temä maitsis, ei tahtnud temma jua, ning ei wotnud sedda mitte. Seal posid nemmad tedda risti, ning temmaga kaks rõõwlic
teist

teist parrema, ja teist pahhema pole, agga Jesust keskele. Siis sai se firri tõeks, mis ütleb: ja temma on üllekohtuste sekka arwatud. Ning se olli kolmandama tunni aial, kui nemmad tedda risti posid. Agga Jesus ütles:

Jssa, anna neile andeks, sest nemmad ei tea, mis nemmad tewad.

Agga Pilatus kirjotas ka ühhe peälekirja mis temmale süüks olli antud, ning panni se ülle temma pea risti peäle. Agga se kirri olli kirjotud Kreka, Eaddina ja Ebreea keele tähtedega: Se on Jesus Naatsareetrist se Juda-rahwa Kunningas. Sedda peälekirja luggesid paljo Juda-rahwas, sest se pais olli liggi liina, kus Jesust risti podi. Siis ütlesid Juda-rahwa üllemad, Preestrid Pilatusse wasto: ärra kirjota: se Juda-rahwa Kunningas, waid et temma üttelehud: minna ollen Juda-rahwa Kunningas. Pilatus kostis: mis ma kirjotanud, ollen ma kirjotanud.

Kui nüüd need sõa-mehhed Jesust ollid risti ponud, siis wotsid nemmad temma rided, ja jagasid neid, ja teggid nelli ossa, (igga sõa-mehhele ühhe ossa) ning se fue; agga se kuub olli õmblematta üllewelt ülleültse ko-utud. Siis ütlesid nemmad teine teise wasto: ärge listugem sedda mitte lõhki, waid heitkem liisko selle pärrast, kelle pärrast se prab ollema; ja nemmad heitsid liisko, mis iggaüks piddi sama, et se kirri piddi tõeks sama, mis ütleb: nemmad on minno rided issekese. Eis jagganud, ja minno fue pärrast liisko heita

heitnud. Sedda teggid nüüd need sõa, mehhed, ja isisid, ja hoidsid tedda seal; agga se rahwas seisis seal waatmas. Ja need üllemadke naersid tedda nendega, ja ütlesid: muid on temma aitnud, nüüd aitko temma isse-ennast, kui temma on se Kristusse Zummala ärrawallitsetud. Agga ka need sõa-mehhed naersid tedda, ja läksid temma jure, ja wiisid temmale ädifast, ning ütlesid temmale: kui sinna olled se Juda-rahwa funningas, siis aita isse-ennast. Agga need, kes möda läksid, teotasid tedda, wangutasid ommad pead, ja ütlesid: woi! kes sa Zummala kodda mahhakisud, ja kolmil päiwil üllesehhitad, aita isse-ennast, olled sinna Zummala Voeg, siis astu risti peält mahha. Agga nendasammoti naersid ka need üllemad, Preestrid issekeskis nende kirjatundjatte ja wannematttega, ja ütlesid: muid on temma aitnud, isse-ennast ei woi temma mitte aidata, kui temma on Kristus Israeli funningas, siis astko temma nüüd risti peält mahha, et meie nâme, siis tahhame meie tedda uskuda. Temma on Zummala peäle lootnud, se peästko tedda nüüd, kui ta tedda tahhab peasta; sest temma on üttelnud: minna ollen Zummala Voeg.

Agga nendasammoti naersid tedda ka need rõõwolid, kes temmaga ollid risti podud. Agga üks neist kirjateggiaist, kes ollid üllespodud, teotas tedda ja ütles: kui sa olled se Kristus, siis aita isse-ennast ja meid. Agga se teine kostis ja nomis tedda ja ütles: ees sinnagi ei karda Zummalat, sest et sinna sessammas hukatusses olled, ja meie kül õigusse

guuse polest, sest meie same kätte, mis meie tõ
 rõärt on; agga sesinnane ep olle ühtegi pahha
 teinud. Ning temma ütles Jeesusse wasto: Is-
 sand, mõtle minno peale, kui sa omma rigi sees
 tulled! ning Jeesus ütles temma wasto:

Tõest minna ütlen sulle: tanna
 pead sinna minnoga Paradisis olle-
 ma.

Agga Jeesusse risti jures seisis temma emma/
 ning temma emma õdde Maria Kleopa naene, ja
 Maria Mahdalena. Kui nüüd Jeesus omma em-
 ma näggi, ja se Jüngri seäl jures seiswa, kedda
 temma armastas, ütles temma omma emma
 wasto:

Naene/wata/ se on sinno Poeg.

Pärrast ütles temma selle Jüngri wasto:

Wata, se on sinno emma.

Ning sest sammast tunnisti wottis se Jünger ted-
 da omma kotta.

Agga fuendamal tunnil sai pimmedus ülle
 feige se Ma ühheksamast tunnisti sadis, ning päälis
 läks pimmedaks. Ning ühheksamal tunnil ksis
 sendas Jeesus sure healega ja ütles:

Eli! Eli! lama sabahthani?

se on ärraselletud:

Minno Jummal! minno Jum-
 mal! miks sa mind olled mahha-
 jätanud?

Agga monningad neist, kes seal jures seisid, kui nemmad sedda kuulsid ütlesid nemmad: wata, temma kutsus Eliast. Pärast sedda, kui Jesus teadis, et jo teie olli lõppetud, et kirri piddi tõeks sama, ütles temma:

Mul on janno.

Agga seal seisis üks asti täis ädikast, ja warsti jooksis üks nende seast, wõttis ühe kätse ja täitis sedda ädikaga, ja pistis sedda Isopi pisti-roo otsa ning panni sedda temma su ette, ja jotis tedda, ning ütles teistega: Dotse, same nähha, kas Elias tulles tedda mahharwõtma. Kui nüüd Jesus sedda ädikast sai wõtnud, ütles temma:

Se on lõppetud.

Agga Jesus lissendas jälle sure healega ning ütles:

Issa! sinno kätte annan minna omma Waimo.

Ja kui temma sedda sai ütelnud, siis nõskutas temma pead ja heitis hinge.

Ja wata se ettepodud teie teige-pühhamas ees Jummalas loias karrises lõhki kahheks tükkiks ülemast otsast allamast sadik. Ja se Ma warrises, ja need kalsud lõhksid lõhki, ning need hauad lüksid lahti, ja tousid ülles paljo nende pühhade ihhusid, kes olid magganud. Ja pärast temma ülestouemist tullid nemmad haudadesi wälja ja lüksid pühha liina, ja näitsid ennaist mitmele.

Ugga se pealik, kes temma tohual seisib, ja need, kes temmage olli, ja Jesust hoidsid, kui nemmad näggid, et temma nenda küssendades hinge heitis, ja näggid sedda ma wärrisemist, ja neid sündinud asjo, kartsid nemmad wägga, ja auustasid Jummalat, ja ütlesid: tõest, sesinnane innimenne oli õige ning Jummalat poeg. Ja keik rahwas, mis senna tulli sedda waatma, kui nemmad näggid, mis sündis, löid nemmad omma rindade wasto ja läfsid taggasi. Ugga keik temma tutwad seisid kaugelt. Ugga seäl olli ka paljo naesi kaugelt waatmas, kes Jesusse järrel olli käinud Kalileamaalt, ja tedda teninud; nende seas olli Maria Mahdalena, ja Maria se weike Jakobusse ja Josesse emma ja Salome Sebedeusse poegade emma, kes ka olli temma järrel käinud, ja tedda teninud, kui temma Kalileamaal olli, ja paljo muld naesi, kes temmaga ühtlase olli ülestäinud Jerusalemma, näggid sedda.

Ugga Juda-rahwas, et need lehhad pühhal ristiti peäle ei piddand jama, sest et walmistamisest pään olli, (sest sesamma pühhapään olli suur) palusid nemmad Pilatust, et nende säre-luud piddid murtama, ja neid mahhawoetama. Siis tulid need sõa-mehhed, ja murdid selle eßimesse säre-luud, ja selle teise, kes temmaga olli risti podud. Ugga kui nemmad Jesusse jure tulid, ning näggid tedda jo surnud ollewad, ei murdnud nemmad temma säre-luud mitte, waid üks neist sõa-mehhist pistis oddaga temma külge, ja seddamaid tulli werri ja wessi wälja; ning kes sedda on näinud,

se on sedda tunnistanud, ning temma tunnistus on tõssine, ning sesamma teab, et temma rägib, mis tõssi on, et ka teie peate uskma. Gest se on sundinud, et kirri pididi tõeks sama: temmale ei pea luudki katki murtama. Ning ta ütleb teine kirri: Nemmad peavad nägema, kelle sisse nemmad on pistaud.

Ewangelium Surel Redel

Agga kui jo õhto kätte tulnud, (gest et se walmis tamisse pääw olli, se on se pühhade laupäaw) wata, siis tulli üks rikkas mees Arimatias ihhesi Juda rahwa linnast, Jofep nimmi, se olli üks aus raeissand, üks hea ja õige mees se ei olnud mitte nendega ihhes nous, egga nende tõ kinnud, kes isse ka Jumamala riki otis, kes ka Jesuse jünger olli agga sallaja, hirmo pärrast Juda rahwa eest, se julges ja üks Pilatusse jure, ja pallus, et temma pididi sama Jesuse ihho mahhawotta. Agga Pilatus panni imneks, et temma jo olli ärrasurnud, ning kutsus se pealikko ennese jure, ja küsis temmalt, kas temma jo ammogi ärrasurnud, ja kui temma sedda pealikult teada sai, siis kaskis Pilatus ning andis se ihho Jofepile, siis tulli Jofep ja wottis Jesuse ihho mahha ning ostis kallist linnast riet. Siis tulli ka Nikodemus, (kes enne õsel Jesuse jure olli tulnud) ning tõ seggatud mirri ja aloe liggi sadda naela. Siis wotsid nemmad Jesuse ihho ning mahhesid sedda puhta linnaste-riete sisse kalliste rohtudega, nenda kui Juda rahwal se wiis on mahhamatta. Agga seal paikas, kus temma olli

ris.

risti lödud, olli üks aed, ning aedas üks uus haud, ning temma panni tedda ennese hauda, mis kalso sisse olli raiutud, kühho ep olnud ükski ial pandud, senna pannid nemmad siis Jesust Juda-rahwa walmistamisese päwa pärrast, sest et se haud liggi olli, ja Josef weretas ühhe sure kiwmi haua ukse ette ja laks ärra, ja se pühhapäaw tulli peäle. Agga naesid kaisid ka järrel, kes temmaga ollid Kalilea-maalt tulnud.

Agga seal olli Maria Mahdalena, ja se teine Maria Josesse emma, need istusid haua kohhal, ja waatsid sedda hauda, kühho ja kuida temma ihho mahhapandi. Agga nemmad laksid taggasi, ja walmistasid kallid rohjud ja saltwi, ja sel pühhapäwal seisid nemmad rahhul kasso järrel.

Agga teisel päwal, mis tulles walmistamisese päwa järrele, tullid need üllemad, Preestrid ja need Wariserid kofko Pilatusse jure, ja ütlesid: Jesand, meie mele on tulnud, et temma, se pettis, ütles, kui ta weel ellus olli: mirma tousen kolme päwa pärrast ülles. Sepärrast kassi sedda hauda hästi hoida kolmandama päwani, et temma Jüngrid õsel ei tulle, ja tedda ärra ei warrasta, ja ei ütlerahwa wasto: temma on surrust üllestounud, siis on se wiimne pettus furjem kui se esimesenne. Agga Pilatus ütles nende wasto: hoidjaid on teil, minge ja hoidke hästi nenda kui teie tunnete. Ja nemmad laksid ärra, ja hoidsid hästi sedda hauda hoidjatega, ja pannid se kiwmi pitseriga linni.

Prohiveti Eſa-ia Ramatuſt Se LIII Peatüſ.

13. **§§** Alta, mo ſullane wottab targaſte tehha, tedda peab üllendatama, kõrgeks peab ta ſama, ja wägga kõrgeks tõſtetama.

14. Nenda kui paljo on ſinno parrast ehmatanud ärra, nenda olli temma teggomood ärtariſkutud ennam kui ühhegi mehhe teggomood, ja temma näggo, ennam kui innimeſte laſte näggo.

15. Nenda peab temma paljo pagganaid kaſima, need kunningad peawad omma ſuud temma parrast ſindi, ſeſt miſ neile ei olle mitte ſulutud, ſawad nemmad nähha, ja miſ nemmad ei olle ſuulnud, moſiwad nemmad ärra.

1. Kes üſſub meie ſulutamist, ja kennele on Jeſanda kääſi warſ ilmutud?

2. Seſt ta on tõuſnud kui wõſſoke temma nähheſ, ja kui juur kuiwaſt maast. Ei olnud temmal näggo egga an; kül meie näggime tedda; agga temmal ei olnud mitte illuſt näggo, et meie piddime tedda himmuſtama.

3. Ta olli ärrapõltud ja wäeti meeſte ſeaſt; üks mees, kes olli wallo täis, ja ſulus haigusſeſt, ja kelle parrast innime piddi ſilmad kõrwale pöräma; nenda ärrapõltud, ei meie temmaſt ei holid.

4. Tõeſte, meie haigusſed on ta iſſe enneſe peäle wõtnud, ja meie wallo, ſedda on ta kannud. Agga meie armawime tedda waewatud, Jummalast pekſtud ja pinatud ollewad.

5. Agga ſeſamma on meie ülleaſtmiſte parrast libbedaste waewatud, ja meie tiggeduſte parrast on ta ruſſuſks pekſtud, ſe nuhtluſ olli temma peäl, et meil peaks rahho ollema, ja temma wermette läbbi on meile terwis tulnud.

6. Meie keik ekſiſime kui lammaste hulk, meie waatſime iggäiks omma tee peäle, agga Jeſand on meie keikide ülle kōhhit laſknud temma peäle tulla.

7. Ta on tagga ſannitud, ja temma on waewatud; agga temma ei teinud omma ſuud mitte lahti, kui tal miſ wiaſſe

wiafse ärratappa, kui lammas, mis waid on omma niitjatte ees. Nenda ei olli temma omma suud mitte lähti teinud.

8. Ahastussest ja koftust on ta ärrawoetud, kes woib nüüd temma ello ea ülesräägida; ta on ärraka-utud el-lawatte ma peält, mo rahwa üllekohto parrast pididi neil se nuhtlus ollema.

9. Ja temma on Jummalakartmatumad pannud temma haua jure, ja ühhe rikka temma kibbeda surma jure, sest et temma ei teinud üllekohhut, egga olund pettust temma suus.

10. Uuga Jesanda hea meel olli se, et ta pididi tedda katti rõhuma ja waewama. Kui temma hing ühhe sü-ohwri saab annud, siis peab temma semet sama nähha, ta peab paljo päiwi saatma, ja Jesanda hea meel peab tem-ma kae labbi korda sama.

11. Kui ta omma hinge häddast saab pääsnud, peab tem-ma head sama nähha, ta peab täis sama. Temma tund-misse labbi peab se õige, mo sullane, õigust mitmele saatma, sest temma on meie üllekohhut isse kannud.

12. Sepärrast tahhan minna temmale ossa anda sure rahwa sekka, ja nende wäggewattega jaggab temma saki; sest et ta omma hinge surma sisse ärra-annud, ja on ülle-kohtustega arwatud, ja on isse mitme patto kannud, ja on üllekohtuste eest pallunud.

Meie Issanda Jesuse
Kristuse

Illestouminne

Nelja Ewangelisti Ramatust
kõrkopandud.

Sing kui se pühha sai möda läinud, ostsid Maria Mahdalena ning Maria Jakobusse emma ja Salome kallid rohhud, et nemmad piddid tullesma ja tedda woidma. Agga pühhapäwa õhtul, mil essimesse nāddali päw hakkas, tulli Maria Mahdalena ja se teine Maria sedda hauda katsma. Agga essimesel nāddala päwal tulli Maria Mahdalena warra, kui alles pimme olli hāua jure, ja need teised nāesed tullid ka wāgga warra päwa tonstes hāua jure, ja wiisid need kallid rohhud, mis nemmad ollid walmistanud, ja moningad nendega.

Za wata, suur ma-wārriseminne sündis, sest Issanda Ingel tulli taewast mahha, lāks senna jure, ja weretas se kirowi ukse eest ārra, ja istus senna peäle. Za temma nāggo olli otsego walf, ja temma rided walged kui lummi. Agga hirmo pārrast temma eest wārrisesid need holdjad ja said otsego surnuks.

Agga

Agga need naesed senna minnes ütlesid issekeskis:
 kes weretab melle se krowi hawa ukse peält ärra?
 ning kui nemmad senna waatsid, siis näggid nem-
 mad, ja leidsid, et se krowi hawa peält olli ärra-
 weretud, sest temma olli wägga suur. Agga kui
 Maria Mahdalena näab, et se krowi hawa eest
 olli ärrawoetud, siis jookseb temma sedda teada and-
 ma; agga need teised naesed läfsid hawa sisse, ning
 ei leidnud mitte Jssanda Jesusse ihho. Ja nem-
 mad näggid ühhe nore mehhe parramal kael ist-
 wad, sel olli pitk walge rie selgas, ja nemmad eh-
 matafid wägga; agga se Jngel kostis ja ütles nen-
 de wasto: ärge ehmatage, sest minna tean, et teie
 otsite Jesust Naatsaretist, kes risti olli lödud, ted-
 da ep olle siin, sest ta on üllestousnud, nenda kui
 temma on ütelnud: tulge tenna, wadage sedda as-
 set, kus Jssand on magganud, ja minge ussinaste
 ärra, ja üttelge temma Jüngrittele, ning Peetrus-
 sele, et temma on surnust üllestousnud, ja wata,
 temma lähhäb teie eel Kalilea-male; seäl sate teie
 tedda nähha, nenda kui temma teile on ütelnud.
 Wata, minna ollen teile sedda ütelnud.

Ja se sündis, kui nemmad sepärrast alles kahhe
 wahhel olli, siis wata, kaks meest seisid nende kõr-
 was hiilgawa rietega. Agga kui nemmad wägga
 kartsid, ja ommad silmad mahhaloid, siis ütlesid
 nemmad nende naeste wasto: mis teie sedda ella-
 wat surnutte jurest otsite? ei ta polle siin, waid ta
 on üllestousnud; tulsetage mele, kuidas temma tei-
 le on räglud, kui temma alles Kalilea-maal olli,
 üteldes: se innimesse Poeg peab ärra-antama

pattuste innimeste kätte, ja risti lödama, ja fol-
mandamal päwal jälle ülestouma. Ning tem-
ma sannad tullid nende mele. Ning nemmad
lääsid ruttuste wälja, ja jooksid hawa jurest ärra
katusse ning sure rõmoga, sest nende peäle olli
wärriseminne ja ehmatust tulnud, ja ei üttelnud
ühhelegi tee peäl ühtegi, sest nemmad kartsid, waid
jooksid sedda temma Jüngeritele fulutama.

Agga Maria Mahdalena, kes hawa jurest olli
ärrajooksnud, tuli nüüd Simona Peetrusse ning
se teise Jüngri jure. kedda Jesus armastas, ning
ütleb neile: nemmad on Jssandat hawa seest är-
rawotnud, ja meie ei tea, kuhho nemmad tedda on
pannud. Siis läks Petrus wälja ning se teine
Jünger, ning tullid hawa jure; agga need molle-
mad jooksid ühtlaste, ning se teine Jünger jooksis
eel ussinaminne kui Petrus, ning tuli enne hawa
jure, ning temma näab kummarkülle need surno-
linnad seal ollewad, agga temma ei lainud mitte
sisse. Siis tulles Simon Petrus, kes temma
järele käis, ning läks hawa sisse, ning näab need
surno-linnad maas ollewad, ning et se higgi-rättik,
mis temma pea peäl olli, mitte ep olnud surno-lin-
nadega maas, waid issepäinis määsitud ühte
paika. Siis läks nüüd ka se teine Jünger sisse, kes
enne olli tulnud hawa sisse, ja näggi, ja uskus, sest
nemmad ei moistnud weel mitte sedda kirja, et
temma pididi surnust ülestouma. Siis läksid
need Jüngrid jälle ommade jure. Agga Maria seisis
hawa jures wäljas, ning nuttis; kui temma nüüd
nuttis, watis temma kummarkülle hawa sisse, ja
näab

näab kašs Ingli walge rietega ištivad, teist pea ja
 teist jalge otsas, kus Jesusse ihho olli magganud.
 Ning nemad ütlevad temmale: naene, mis sa nut-
 tad? temma ütles neile: nemmad on minno Issan-
 dat ärravinud, ning minna ei tea, kuhho nemmad
 tedda on pannud. Ning kui temma sedda sai üt-
 telnud, põris temma ennast ümber, ning näab Je-
 susi seisvad, ning ei teadnud, et se Jesus olli. Je-
 sus ütles temmale: naene, mis sa nuttad? sedda
 sa otsid? temma mõtles, et se pididi kārner ollema,
 ning ütles temmale: Issand, kui sinna olled ted-
 da ärrakannud, siis ütle minnule, kuhho sinna
 tedda olled pannud, ja minna tahhan tedda ärra-
 wotta. Jesus ütles temmale: Maria. Temma
 põris ennast ümber ning ütles temmale: Rabbu-
 ni, se on: Öppetaja. Jesus ütles temmale: är-
 ra putu minnusse, sest minna ep olle weel üles-
 läinud omma Issa jure; agga minne minno wen-
 dade jure ning ütle neile: minna lähhan üles om-
 ma Issa ja teie Issa jure, ning minno Jummal-
 ja teie Jummal jure.

Agga kui temma [Jesus] olli üllestousnud war-
 ra esimesel nädalil päwal, näitis temma ennast
 esite Mariale Mahdalenale, kellest temma seits-
 kurja waimo olli wälja-aianud, se läks ärra Jün-
 gritte jure.

Agga kui need teised naesed hawa jurest ärraläksid
 temma Jüngrittele sedda kolutama, siis wata, Je-
 sus tuli nende wasto ja ütles: terre! agga nem-
 mad tullid temma jure ja hakkasid temma jalge
 ümber ja kummardasid sedda. Siis ütles Jesus
 nende

nende wasto: ärge karike mitte, minge, fulutage minno wendadele, et nemmad Kalilea male läh- hawad, ja seal peawad nemmad mind näggema.

Agga kui nemmad ärraläksid, wata, siis tullid monned sest wahhist liina, ja fulutasid neile ülle- ma Preestridele keik, mis sündinud olli. Ning nemmad tullid nende wannemattega kofko ja wot- sid nou, ja andsid neile söa, meestele rahha kül, ja ütlesid: üttele: temina Züngrid tullid õse, ja war- rastasid tedda ärra, kui meie maggasime. Ning kui se ma wallitseja sedda saab kuulda, tahhame meie tedda melitada, ja sata, et teie peate ilma mur- reta olla. Agga nemmad wotsid se rahha, ja teggid nenda, kui nemmad ollid õppetud, ja se kōn- ne sai kulus Juda rahwa jures tannapawani.

Maria Mahdalena tulles nüüd, ning fulutab nei- le Züngrittele, kes temmaga ollid osnud, kes fur- wad ollid ja nutsid, ja ütles: et ta olli Issandat nä- nud ning et ta temmale sedda olli ütelnud. Ja need teised naesed tullid ka senha, ning fulutasid sedda keik neile ühheteistkümmenele ja neile teistele keikile. Ag- ga Maria Mahdalena ja Joanna ja Maria Ja- kobusse emma ja need teised naesed ollid nendega, kes sedda Apostlidele rääksid, ja needsamad, kui nem- mad kuulsid, et ta piddi ellama, ja olli temmast [Mariast Mahdalenast] nähtud, ei usknud mitte, ja nende [naeste] kõnned ollid nende melest otsego tühhi jut, ja ei usknud neid mitte.

Agga Petrus tousis üles ja joõks hawa jure; ja kui temma kummar külle senna sisse watis, näg- gi temma need surno linnad üksi maas olla, ja
tem-

temma lāfs ārra, ja panni isse-enneses immeš
sedda, mis olli sündinud.

Ning wata, pārrast faks nende seast ollid min-
nemas selsammal pāwal ühhe allerwisse, mis Je-
rusalemmast liggi kuuskümme wagger maad
olli, selle nimmi oli Ema-us. Ja nemmad rāātsid
issekeskis teikist neist asjust, mis ollid sündinud.
Ning se sündis, kui need faks kōndisid, ja teine teise-
ga jutto alasid, ja teine teiselt kūsifid, siis tulli ka
Jesús isse nende jure, ja temma nāitis ennast teisel
nāul, kui nemmad male lāfsid, ja fāis nendega;
agga nende silmad peri, et nemmad tedda ei tun-
nud. Ja temma ütles nende wasto: mis kōnned
need on, mis tele issekeskis kōnnelete fāies ja ollete
furwanāolissed? Agga üfs, selle nimmi Kleopas,
wastas ja ütles temmale: sinnaš üfsi kui woōras
ellad Jerusalemmas, ja ei olle teāda sanud, mis
neil pāitwil seālsammas on sündinud; ja temma
ütles neile: mis siis? agga nemmad ütlesid temma-
le: sedda, Jesussest Naatsarettist, kes olli üfs Proh-
weet wāgger teust ja sannast Jummal ja teige
rahwa ees, fuida meie üllemad, Preestrid ja wan-
nemad tedda on surma hukkamoistmissešs ār-
ra-annud ja tedda risti lōnud. Agga meie lootsi-
me, et temma pididi sesamma ollema, kes Israeli
rahwast pididi ārralunnastama, ja peāle se teik
on tānna se kolmas pāāw, kui se on sündinud. Ag-
ga ka monningad naesed meie seast on meid ārra-
ehmatanud, kes warra homišo haua jures ollid, ja
fui nemmad temma ihho ei leidnud, rullid nem-
mad ja ütlesid, ennast ka Englide nāitmist nāinud,
kes

fes ütlemad tedda ellamad. Ja monningad meie seast lāksid hāua jure, ja leidfid nenda kui need naesed ka ütelnud; agga tedda ennast ei nāinud nemmad mitte. Ja temma ütles nende wasto: oh! teie rummalad, ja süddamest rasfed sedda feif uskuda, mis need Prohmetid on rāginud. Efs Kristus sedda piddand kannahama, ja omma ausisse minnema? ning temma hakkas Mosesest ja feifist Prohmetidest, ja selbetas neile ārra feige firjade sees sedda, mis temmast olli firjotud. Ja nemmad said se allewi liggi, kuhho nemmad lāksid, ja temma teggi ennast emale minnema. Ja nemmad pallusid tedda wāggise, ja ütlesid; jā meie jure, sest ōhto jouab ja pāāw werib; ja temma lāks sisse nende jure jāma. Ja se sündis, kui temma nendega laudas istus, wottis temma leiba, wnnistas ja murdis, ja andis neile; siis peāsid nende silmad lahri, ja nemmad tundsid tedda, ja temma kaddus nende eest ārra. Ja nemmad ütlesid teine teise wasto: efs meie südda meie sees ei põlend, kui temma meiega rākis se tee peāl, ja kui temma meile need firjad ārraselletas? ja nemmad tousid selsammal tunnil ūlles, ja lāksid taggasi Jerusalema, ja leidfid neid ūksteistkümmend ja neid, kes nende jures ollid, kōus ollemast, kes ütlesid: se Jssand on tōest ūlestousnud ja ennast Simonaile nāitnud. Ja nemmad rāāksid ūlles ja fulutasid sedda teiste, mis tee peāl olli sündinud ja kudoda nemmad tedda leiwa murdmisest ollid tunnud, agga nemmad ei usknud neidke mitte.

Kui nüüd wimaks ōhto aeg olli selsammal esimes

messel näddali päwal, ja need üksteistkümme
 Jüngerit ühhes ko:us ollid, laudas istsid, ja sedda
 raäksid, ning kui ussed luffus ollid fartusse pärrast
 Jüda-rahwa eest; siis tuli Jeesus ja seltsis isse kesse
 nende wahhele, näitis ennast ning ütles neile: rah-
 ho olgo teile! Agga nemmad kohkufid ja fartsid, ja
 mõtlesid, ennast waimo näggewad. Ja temma
 ütles neile: miks teie ollete ni wägga ärra-ehma-
 tand? ja miks pärrast touswad nisuggused mõtle-
 mised teie süddamette sees? et wadage minno käed
 ja minno jallad, sest et minna sesamma ollen, katske
 mind lättega, ja wadage, sest et waimul ep olle mit-
 te lihha ja luid, nenda kui teie näte mul ollewad. Ja
 kui temma sedda sai üttelnud, näitis temma neile
 ommad käed, jallad ja külge, siis said need Jüngerid
 rõõmsaks, kui nemmad Jeesandat näggid. Agga
 kui nemmad rõmo pärrast weel ei usknud ja im-
 meks pannid, siis ütles temma nende wasto: kas
 teil on siin middagi süa? ja nemmad pannid tem-
 ma ette tükki küpsetud kalla ja kerje-met, ja temma
 wottis ja söi nende ees, ja sõitles nende ussmatta
 ning kange süddant, et nemmad neid ei olnud
 usknud, kes tedda ollid näinud üllestousnud olle-
 wad. Agga temma ütles weel nende wasto: need on
 need kõnned, mis minna teile raäksin, kui minna al-
 les teie jures ollin; keik peab tõeks sama mis Mo-
 sesse käskus ja Prohwetide ja laulo-ramatus
 minnust on kirjotud. Siis teggi temma nen-
 de moistust lahti, et nemmad need kirjad moistsid,
 ning temma ütles neile: nenda on kirjotud ja nen-
 da pididi Kristus kannatama ja üllestousma sur-
 nust

must kolmandamal päeval, ja temma nimme peäle
 piddi kolutama pattustpöormist ja pattude an-
 deksandmist leige rahwa seas, ja algama Jerusa-
 lemimaist; agga teie ollere nende asjade tunnistajad.
 Siis ütles Jesus neile jälle: rahho olgo teile! nen-
 da kui se Jssä mind on lāffitanud, nenda lāffitan
 minna teid ka. Ning kui temma sedda sai üttel-
 nud, puhhus temma nende peäle ja ütles neile:
 wõtke pühha Waimo, kellele teie ial pattud an-
 deks annate, neile on need andeks antud: kelle-
 le teie ial pattud kinnitate, neile on need kin-
 nitud.

Agga Tomas üks neist kahhest teist kümnest, fed-
 da nimmetakse kassikuks, ei olnud mitte nendega,
 kui Jesus tulnud. Siis ütlesid need teised Jün-
 grid temmale: meie olleme Jssandat näinud. Ag-
 ga temma ütles neile: ei minna ussu mitte, kui
 minna ei nä temma kätte sees naelte asset, ning
 pannen omma sõrme naelte asseme sisse, ning pan-
 nen omma kät temma külje sisse. Ning kahheksa
 päwa pärrast ollid need Jüngrid jälle seälsam-
 mas ning Tomas nendega. Siis tulleb Jesus, kui
 need üksed luffus ollid, ja seisis kēst nende wahhele,
 ning ütles: rahho olgo teile! Pärrast ütles temma
 Tomale: pista omma sõrme seie ning wata min-
 no käd. ning anna omma kät seie, ning panne
 minno külje sisse, ning ärra olle uskmatta, waid usk-
 lik. Ning Tomas wastas ja ütles temmale:
 minno Jssand ning minno Jummal! Jesus üt-
 les temmale: Tomas, sinna olled usk nud, sest et
 sinna mind olled näinud; õnsad on need, kes ei
 nä ning siiski usk wad. Agga Jesus on küi muud
 pal

paljo immetähtä teinud omma Jüngritte ees, mis
 ep olle üllestirjotud sesinnatse ramato sees; agga
 needsinnatse on kirjotud, et teie peate uskma, et
 Jeesus on se Kristus se Jummal Poeg, ning et
 teie peate uskma ning ello sama temma nimme
 sees.

Pärrast sedda näitis Jeesus ennast jälle neile
 Jüngrittele Tiberia merre ääres; agga temma näi-
 tis ennast nenda: Simon Peetrus ning Tomas,
 tedda hütafse kaksikaks, ja Natanael, kes üi Ka-
 naliinnast Kalilea-maalt, ning Sebedeusse poiad,
 ja weel kaks teist temma Jüngrittest ollid seal
 ko-us. Siis ütles Simon Peetrus neile: minna
 lähhan kallo püüdma. Nemmad ütlesid temma-
 le: meie tulleme ka sinnoga. Nemmad läksid
 wälja, ja läksid warsi laewa peäle, ning sel-
 sammal ösel ei sanud nemmad ühtegi. Agga kui
 jo walge sanud, seisib Jeesus merre ääres, ning need
 Jüngrid ei teadnud, et se piddi Jeesus ollema.
 Siis ütles Jeesus neile: lapsokessed, eks teil polle
 ühtegi leiwä-korvast? nemmad kostsid temmale:
 polle mitte. Agga temma ütles neile: heitke nota
 wälja parrama pole laewa, siis peate teie leidma.
 Nemmad heitsid siis, ning ei sudand ennam sedda
 weddada nende kallade hulga pärrast.

Siis ütles sesamma Jünger, tedda Jeesus ar-
 mastas, Peetrussele: se on Issand. Kui nüüd
 Simon Peetrus kulis, tedda Issanda ollewad,
 siis panni temma särki ennese ümber, (sest temma
 oli allasti) ning heitis ennast merresse. Agga
 need teised Jüngrid tullid laewokessaga (sest nem-
 mad

mad ei olnud kaugel mäelt ärra, waid liggi kaks sadda künart maad) ja weddasid sedda nota kalla dega. Kui nemmad nüüd seält ärra tullid mäele, näggid nemmad sütte, tuld seäl maas, ning kalsofesse peäle pandud ollewad ning leiba. Jesus ütles neile: toge neist kalsofessist, mis teie parago ollete püüdnud. Simon Peetrus läks ning weddas sedda nota mäele täis suri kalso sadda ning kolm kuetkummend, ning se noot ei läinud mitte katki, et neid kü ni paljo olli. Jesus ütles neile: tulge, wotke lounat; agga ükski neist Jüngerittest ei julgend temmalt küsida: kes sinna oled? sest nemmad teadsid, tedda Jssanda ollewad. Siis tulli Jesus ning wottis leiba, ja andis neile, ning se kalsofesse selsammal kombel. Juba se olli kolmas kord, et Jesus ennast näitis omma Jüngeritele, kui temma olli surnust ülestõusnud.

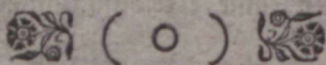
Agga kui nemmad said lounat sõnud, ütles Jesus Simona Peetrusse wasto: Simon Jona poeg! armastad sinna mind ennam kui needsinna sed? Temma ütles temmale: jah, Jssand, sinna tead, et minna sind armastan. Temma ütles temmale: olle mo tallekeste karjane.

Temma ütles temmale jälle teistkorda: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? temma ütles temmale: jah, Jssand, sinna tead, et minna sind armastan. Temma ütles temmale: hoia mo lambad kui karjane. Kolmatkorda ütles temma temmale: Simon Jona poeg! armastad sinna mind? Peetrus sai kurwaks, et temma temmale kolmatkorda olli ütelnud: armastad sinna mind? ning ütles

ütleb temmale: Issand, sinna tead keif, sinna tun-
ned, et minna sind armastan. Jesus ütleb tem-
male: olle mo lammaste karjane. Töest, töest,
minna ütlen sinnule: kui sinna norem ollid, siis
pannid sinna isse omma wõ wõle, ning kõndisid
kühho sinna tahtsid; agga kui sinna saad wannaks
sanud, siis pead sinna ommad käd wäljasirruta-
ma, ning üts teine panneb wõ so ümber, ja wiib
sind, kühho sinna ei tahha. Agga sedda ütles
temma tähhendades, mis sagguse surmaga temma
pidi Jummalat auustama. Ning kui temma
sedda sai rāginud, ütleb temma temmale: kái min-
no järrel, agga Peetrus pōris ennast ümber, ning
nāggi sedda Jūngrit, sedda Jesus armastas, jär-
rel káiwad, (kes ka olli õhtosōma aiol ennast Je-
susse rinna peäle lasknud, ning üttelnud: Issand,
kes se on, kes sind ārra annab?) Kui Peetrus tedda
nāggi, ütles temma Jesusse wasto: Issand, ag-
ga mis sesinnane peab kannatama? Jesus ütleb tem-
male: kui minna tahhan et temma peab jāma,
kunni minna tullen, mis sinna sest holid? kái sin-
na minno järrel. Siis tousis se kōnne wendade
seas, et sesinnane Jūnger ei piddand surrema. Ag-
ga Jesus ei olnud mitte temmale üttelnud, et tem-
ma ei piddand surrema, waid kui minna tahhan,
et temma peab jāma, kunni minna tullen: mis
sinna sest holid? Sesinnane on se Jūnger, kes neist
sinnatist āsjust tunnistab, ja sedda on ülleskirio-
tanud, ja meie teame, et temma tunnistus on tõs-
sine.

Agga need üksteist kōnnend Jūngrit lātsid pār-
ra

rast ärra Kalilea male senna mäe peäle kuhho Ze-
 sus neid olli käästnud. Ning seäl on temma nää-
 tud ennam kui wie sa ast roennast ühhel hobil, ning,
 kui nemmad tedda näggid kumardasid nemmad
 tedda, agga monningad ollid kahhe wahhel. Ning
 Jesus tulli nende jure, ja rääkis neile, ja ütles nen-
 de wasto: Minnule on antud keik meelwald tae-
 was ja Ma peäl, sepärrast minge keik maailma, ja
 kolutage sedda armo. õppetust keige lomale, ja õp-
 petage keik rahwast, ning ristige neid Jummalas se-
 Jõsa, ning se Poia, ning se pühha Waimo nim-
 mel; ja õppetage neid piddama keik, mis minna
 teid ollen käästnud. Kes ussub, ning kedda risti-
 takse, se peab õnsaks sama; agga kes ei ussu, ted-
 da peab hukka moistetama. Algga neil, kes ussu-
 wad, pearwad nisuggused tähhed jures ollema:
 minno nimmel pearwad nemmad furjad waimud
 wälja-aiama, usi kelli rägima, ussa ütleswotma, ja
 kui nemmad ka ühhe surma jomaala peaksid joma,
 ei pea neile sest ühtegi wigga sama. Daigede peäle
 pearwad nemmad kääed pannema, siis sawad nem-
 mad parramaks. Ja wata, minna ollen igga
 päwa teiega maailma otsani. Päärast on temma
 ka nähtud Jakobusfest, pärast keikist Apostlidesst.
 Nenda on temma pärast omina fannatamist isse-
 ennast ellawalt näitnud mitme tõssise määrgiga, ja
 on neist nähtud nellikummend päwa, ja rääkis
 Jummalas kunningrigi asjo.

Meie Issanda Jeesuse
Kristusse

E a e w a m i n n e m i n n e

Ewangelistidest ülespandud.

Sing kui temma (Jeesus) nendega kol-
ko sai, ütles temma neile: wata, minna
lääkitan teie peäle omma Issa töö-
tust, ja siis käskis temma neid, et nemmad pidi-
did Jerusalemma liina jama, ja seält mitte är-
raminnema, waid Issa töotust ootma, senniks
kui neid ehhitakse wäega kõrgest, mis teie (ütles
temma) minnust olete kuulnud. Sest Joannes
on ful weega ristitud, agga teid peab pühha
Waimoga ristitama ei mitte kawa pärast
neid

neid päivi. Kes nüüd ollid foffotulnud, füs-
fisid temmalt ja ütlesid: Jfsand, kas sinna
felfinnatsel aial jälle Jsraelile üllesehhitad fun-
ningrifi? agga temma ütles neile: talle ei fün-
ni aego egga tundisid teada, mis se Jfsa
omma ennese melewalda pannud, waid teie
peate pühha Waimo wägge sama, kui tem-
ma teie peäle saab tulnud, ja peate minno tun-
nistajad ollema ni hästi Jerusalemmas kui
keige se Juda-ja Samaria-maal ja ma- ilma
otsani.

Agga temma wiis neid wälja Petaniast fa-
dif, ja tõstis ommad käed ülles ja õnnistas
neid. Ja se sündis, kui temma se Jfsand sed-
da sai üttelnud, ja nendega sai rāginud, ja
neid õnnistas, lahkus temma neist ārra, ja ted-
da tõsteti nende nābhes ülles, ja woeti ülles
taewa, ja pilw wottis tedda nenda ülles nende
filma eest ārra, ja ta istub Jummalā parra-
mal fāel.

Ja kui nemmad üfsi filmi taewa pole waat-
sid, kui temma ārralāks, ja wata, siis seifid
nende jures faks meest walgis ridis, kes ka üt-
lesid: Kalilea-ma mehhed, mis teie seifate ja
watate ülles taewa? fefinnane Jesus, kes teilt
on ülleswoetud taewa, peab tullema felfammal
fombel, kui teie tedda ollete nāinud taewa ār-
raminnewad. Ja kui nemmad tedda said
fummarданud, lāksid nemmad taggasi Jeru-
salemma sure rōmoga seält māelt, mis õlli-
māeks

mäeks hütakse, mis Jerusalemma liggi ühhe püh-
hapäwa tefond olli.

Ja kui nemmad sisse tullid siis läksid nem-
mad üles üllema tuppa, kus asset ollid Peetrus
ja Jakobus, ja Joannes ja Andreas, Wilippus
ja Tomas, Bartolomeus ja Matteus, Jakobus
Alweusse poeg ja Simon Selores, ja Judas Ja-
kobusse wend. Need leið ollid ühhes meles allati
ühhesko-us palwes ja pallumisses naestegga ja
Maria Jესusse emma-ja temma wendadega. Ja
nemmad ollid allati Jummalat foias, kiitsid ja
tännasid Jummalat.

Agga nemmad (need Apostlid) läksid wälja
ning ütlesid jutlust leiðis paikus, ja se Jესand
aitas neid ja finnitask se sanna nende tähtede läbbi,
mis järrele tullid.

Agga weel paljo muid asjo on, mis Jესus
on teinud, kui need leið isse-ärranis saaksid üs-
leskirjotud siis arwan minna, (Joannes) et
kama-ilm isse ei jouaks need kirjotud rama-
tud kätte sada.

Sedda keik,
mis

Meie Issanda Jesusse
Kristusse

Kannatamisest, Surmast, üles-
tousmisest
ning

Taewaminnemisest

need nelli Ewangelistit on kirja ülespannud,
kinnitawad nemmad kui nelli tunnistajat
ühelase selle wiimse sannaga:

Amen. Amen. Amen. Amen.

Seru

Zerusalemma Linn

hirmsast

Arrarimisest,

Mis nellikümmend aastat
pärast Kristusse Taewamin-
nemist on sündinud.

Siis aeg hakkas kätte joudma, et Jum-
mal Zerusalemma linna ning Juda-
rahwa peäle omma wimist wihha tah-
tis lasta tulla, nenda kui Prohwetid
ja Issand Kristus isse neile ähwardades olid
enne ütelnud, siis on nisuggused tähhed enne näh-
tud: üks sawwaga täht otsego moõd on taewas
nähtud, sesamma on terve aasta linna fohhal
seisnud, nenda et iggaüks sedda näinud. Mahla
fu kahheksamal päwal, õse kello ühheksa, otse hap-
nematta leiba päiwil on Jummalala foias altari
jures nisuggune walge paistminne paistnud, et igga-
mees

mees mõttelnud pawa ollemad. Suur wast
 lange warraw Jummalä kolia seestpididisel polel,
 mis kahhekümme mehhe sai tõsta, kui sedda lahti
 pididi tehtama, ja keikpididi raudlukko ja rōngaste-
 ga olli finnipandud, se on ennast õse kuendamal
 tunnil isse lahti aianud. Jani ku essimesesl pawal
 kolmatkümme on mitmes paikas, taewas ja pil-
 wedes, wanheid nähtud, ning otsego suur hulk hoos-
 te ning jallawägge kōkominnewad, ja õse taples-
 wad sure kārriinaga. Nellipühhi laupawal, kui
 Preestrid Jummalä kolia tahtsid walmistada,
 mis pühhad aegus tarwis olli, siis on nemmad
 suurt mürrinat ja kārriinat kuulnud, parrast on üks
 heäl kuulnud, se on kissendanud: Lääki siit ärra!
 Ehk kül monningad ütlemad, et se siis on sündinud,
 kui se ettepodud tek keigepühhamä paiga ees Jumo-
 malä kolia Kristusse kannatamisse aial on katke-
 nud üks inimenne on seäl olnud, kelle nimmi olli
 Jesus Anani, ühhe alwa ning waese mehhe poeg,
 kui sesamma olli nellipühhi Jerusalemma tul-
 nud, siis on temma sure heälega hüüdud: oh! üks
 kissendamine kuluks homiko, üks kissenda-
 mine õhto poolt, üks kissendamine nälja tu-
 le poolt, oh! üks kissendamine ülle keige Je-
 rusalemma ning Jummalä kolia; häddalinne
 kaebamine tulleb prudi ja peigmehhe peäle,
 kissendamine keige rahwa peäle. Mi halle-
 daste kissendas temma ood ja pawad järrestikko,
 ning jooksis hullo kombel möda liina. Ning
 ehk monningad tedda kül witsa ning piitsadega
 pekfid, kes sedda karjumist kui kurja tähhendamis-
 liina

liina peäle heal meel ei tahtnud kuulda, siiski ei
 jätanud temma mahha nenda fissentamast. Ja
 kui se innimenne Roma-rahwa ma-wallitseja ette
 widi, kes tedda piitsadega nenda laskis peksta, et
 temma ümber werrine olli; ep olle temma ommeti
 ühhegi sannaga armo pallunud, egga ühhegi wee-
 piista temma filmist wäljatunud, waid temma
 on allati sure healega fissentanud: hädda, häd-
 da, hädda tulleb sinno peäle, sinna waene Je-
 rusalem! Se kotho-issand Albinus on tedda, kui
 üht jölledat innimest naeruks pannud. Seitse aas-
 tat järrestikko ei olle sesamma innimenne mu rah-
 wa seltsis paljo olnud, waid on ikka issepäinis käi-
 nud, nenda kui innimenne, kes ommas meles ühhe
 asja peäle jääb mõtlema, ehk sedda püab ärra-
 mõttelda. Ning on ikka nenda fissentanud: häd-
 da, hädda tulleb sinno peäle, sinna waene Je-
 rusalem! ei olle ka mitte ärrawässinud nenda
 fissentamast. Agga kui Roma-rahwas liina
 al ollid, siis on temma walli-müri peäl ümberkau-
 do käinud, ja on ikka fissentanud: hädda Jum-
 mala Koia peäle, hädda Feige se rahwa peäle!
 Wimaiks on temma ka neid sanno, mis enne ep
 olle temmalt kuulnud, senna kõrwa ütelnud:
 hädda ka mo ennese peäle! Ja otsego se sanna
 temma suus weel olli, siis on temma foggematta
 waenlastest mahhalastud ja nenda ärrasurnud.
 Neid ja muid unmetähtesid on enne nähtud, enne-
 go Jerusaleml on ärrarifkutud. Müüd tulleb sest
 ärrarifmisfest rägida.

II.

Kui Juda-rahwa (nenda kui pühha Ehwanus ütleb Apostlide Teggude ramatus VII. peatükis 52 salm.) kui tapjad ja ärra-andjad sedda õiget ning wagga Kristusi said ärratapnud, siis on lei-ge se Juda-rahwa rigi luggu keiskipiddi ikka kurje-maks lainud. Üllemaad-Preestrid hakkasid wae-kaupa ning üllekohhut teistele Preestrite teggema, teiste üllemaate wahhel olli selge wihtamist ja kad-dedust, ning keik wallitsejad hakkasid kahtlased nouud piddama, nenda et nähha olli, et se wallit-susse järg peagi piddi teisiti tullesma. Disugguse üllemaate riõ ning wihtamisse pärrast, mis neil is-seseks olli, hakkas monni hulk neist ärrataggane-ma, ja isse selsti kofkolõma, se läbbi tehti monni-suggust kurja, nenda et rahwast risuti ja tappeti nissammoti liina sees Jerusalemmas kui wäljas, ning keikist asjust olli nähha, et kirriko-ning kohto asjad piddid nurja ning hukkaminnema. Se-pärrast läkkitas ka Keiser Nero Sestust Eorust Juda-male Juda-rahwa wallitsejaks, ja kui tem-ma wagga walli olli mitmes asjas Juda-rahwa wasto, ning omma ahnust, kõrkust ja wallatust takka alas, siis aiasid Juda-rahwas temma ärra. Kui temma pärrast nendega sai sõddinud, siis lödi temma wäest wõis tuhhat meest mahha. Nen-da mässasid Juda-rahwas Zummala sallimis-se läbbi, et nemmad ka Roma-rahwa wasto wõtsid panna, ja tagganesid neist ärra. Agga kui Keiser Nero

Nero sedda sai teada, siis läkkitas temma Lawiust
 Wespasianust omma poja Titussega Siria-ma-
 le. Selsammal aial on keige se homiko-maal se-
 suggused kõnned ja sannumed käinud, et otse sel
 aial monningad Juda-maalt piddid tulles, kes
 piddid keige ma-ilma sees sureks ja wägga wägge-
 waks sama. Ehk se kül Kristusse waimolikko rigi
 polest tõeks sai, kui Kristusse nimmi (kes Juda-
 rahwa so-ust on sündinud) Ewangeliummi kulu-
 tamisse läbbi keik üle ilma-ma sureks läks, siiski
 on monningad sedda nende kahhe Wespasianus-
 se peäle arwanud. Agga Juda-rahwas selletasid
 sedda ennetulutamist ennese kassuks. Ning kui nei-
 le kolm lahingi nende waenlaste wasto forda
 läksid, siis läksid nemmad surelisseks, tõstsid kolm
 meest omma sõa-pealikkuks, ja püüdsid Askalon-
 liina wäggise ärrawotta. Siis lödi neid kah-
 he puhhoga mahha, ning nemmad ka-utasid
 (peäle se weel, et need sõa-pealikud hukka said)
 liggi kakskümmeend tuhhat meest ärra. Siis läks
 Wespasianus Keisri sanna peäle Kalilea-ma-
 sisse, mis wäggew ja rikkas olli ma-rahwa po-
 lest, rifus, rikkus, ja põlletas keik ärra, nenda et
 tapmisset, rifumisset, ning põlletamisset oisa egga
 määra ei olnud. Siis said mitto tuhhat Juda-
 rahwast hukka, ja tappeti ühhel hobil liggi wiis-
 kümmeend tuhhat meest, mis ollesid kolbanud
 sõtta miina, ilma naesed ning lapsed, mis
 alw ning tallo-rahwas olli. Sõdda-wäggi
 ei annud seäl armo wannale egga norele egga
 lastele, kes kätkis maggasid. Kuus tuhhat
 noort meest läkkitas Wespasianus ühhel hawal
 pärris.

pärris-orjaks Afaja-male sedda pitsast maad kah-
 he merre wahhel läbbikaewama. Kolmekümme-
 tuhat Juda-rahwa sõa-meest müdi sel aial ühhel
 hobil ärra pärris-orjaks. Wils tuhhat on sure hir-
 mo läbbi ennast kõrge kirowi mäelt isse mahha kuf-
 kutanud, ja isse ennesele otsa peäle teinud. Sel
 aial olli üks tart ja moistlik mees Juda-rahwa
 seas, Jusep nimmi, se olli neile Preestriks ja sõa-
 pealikuks, sesamma põggenes esimeses hirmus
 nappusesse rahwaga ühe augo sisse liggi Zota-
 ba Kalilea-ma linn, seält sadi tedda kätte ning
 widi Wespasianusse jure. Kui temma Wespas-
 ianussale kulutas, et temma pididi Keisriks sama,
 siis heitis temma temma peäle armo. Ja sesamma
 Jusep on sedda kirjutanud, mis meie sest asjast tea-
 me. Kui se Kalilea-maal sündis, siis foggus üks
 suur hulk rahwast, mis liigjulged ning mõrtsu-
 kod ollid Jerusalemma linn; neid olli üks neist
 suremist Isandist kofkosaatnud, et temma se läb-
 bi keif wallisust ennese kätte pididi sama, siis on
 taas paljo sallaja tapmist, rõõwlimist ja risumist
 Jerusalemmas olnud, ning näitis keifipiddi, et
 wee: surem kahjo pididi tulles, nenda et se wae-
 ne lin keifipiddi on waewatud. Sel aial on mon-
 ningad üllemad. Preestrid ärratappetud, ning
 sagedaste on werd ärrawallatud Jummalale
 aske. Jusep kirjotab, et kaksteiskümme-
 tuhat parrajat ja üllemat Juda-rahwast sesinnat-
 ses mässamisess on ärratappetud, ja nende war-
 ra ning koiad antud alwa rahwale ja sõa-meestele
 risuda. Monningad mõtlewad, et Roma-rah-
 was

was karmwala nouga sedda teinud. Mendawae-
 wat i Jerusalemma, ennego õige fibbe asfi weel
 temma peäle tulli, kolmesugguse häddaga (1) Ro-
 ma-rahwa sõast, (2) keigesuggusest riust ja tullist
 liinna sees, sest et neil kahtlased nouud ollid, ning
 (3) tiggeda ülleannetumattest Jssandist, kes petti-
 sel kombel mitto hulka ennesteseltsi said, ennast
 Jssandaks tõstsid, paljo werd ärrawallasid, et
 nemmad melewalda ning wallitsust piddid ennese-
 le sama. Kui sel aial Kadara-rahwas Roma-rah-
 wa wasto hakkas pannema, siis piddi Titus rut-
 tama talw, forterist wälja tulles, ning wottis
 Kadara-liinna ärra, ja temma pealik Laatsidius
 aias kolmümmeend tuhhat koddanikke põggene-
 ma; faks tuhhat wottis temma wangi, mu rah-
 wokenne ning põggenewa hulf upputas ennast ärra
 Jordani jõlle, ja need surnud kehhad lāksid jõe-
 ga alla Aswastii järwe sisse, mis hütasse surno-
 järweks. Siis lāksid Roma-rahwas senna pole
 Jordani Makaronist sadik keikis päikus Juda-
 rahwa peäle, ja Juda-rahwas said sure hirmo alla.
 Kui talwe sai ärralainud ning fetwade aeg kätte
 tuli, siis todi Wespasianussele sannumid Gesa-
 ria liinna, et Keiser Nero oli ärrasurnud, siis
 walmistas temma ennast ussinaste, ja lāks ärra
 Gesaria liinnast, ning kui temma keik Juda-ning
 Idumea-rahwa liinnad sai ärrawotnud (agga
 monningad piiskopesed liinnad jäid weel wõbra
 sõa-meeste kätte) siis panni temma Roma-rahwa
 sõa-wägge keige liinnade sisse, et temma sedda ussi-
 naminne Jerusalemma liinna peäle, mis üksi agga
 weel

weel ärrawotmatta olli, piddi sama tormi joosta ning sedda ärrawotta. Sel aial tõstis Wespasianusse sõddamäggi tedda Keskriks. Pärast läks Wespasianus ärra Egiptusse male, ning seält tahtis temma Italia male minna. Agga se sõda, mis temmal Juda-rahwaga olli, jättis temma omma poia Titusse hõleks.

III.

Agga Titus läks Jerusalemma linna alla, ning kui temma ühhe puhho ratsa wägga liggi linna aias watama, siis olleks temma pea Juda-rahwa kätte sanud, ning peasis waerwalt ärra. Pärast teggi temma omma leri Kopusse jures, senna sai wirst maad linnast, ning jaggas ärra omma sõawägge, et temma sedda linna ennam kui ühhelt kōhhalt piddi linnipannema. Se wahhel olli ilma otsata palju rahwast feigelt poolt feikist linna, dest Jerusalemma Wasa pühhiks kōkkotulnud Jummalat tenistust piddama. Peäle se olli jo enne palju fehwa ja ülleanto lūgjulget rahwast ennast Jerusalemma linna kōkkofoggunud, mis Kallileamaalt olli wälja-aetud, ning nenda olli kolm hulka rahwast linnas, kes ühtemelelist wallitsust ennam ning ennam (nenda kui siis ikka sūnnib) ärarikkusid. ühhe hulga kae olli Jummalat kōdda, nende pealik olli Eleasar Simona poeg, temma pole hoidsid need Selotid, se olli üks tigge ning fawwal rahwas, ja wihtas wägga kōddanikkud. Linna alluminne ossa olli Joannesse kae, kellest feik wisset

willetsus tulli. Peälminne liinna ossa olli Si-
mona kâ, kel kaksümmeend tuhhat Jdumea-ma
rahwast abbiks olli, kes senna ollid kutsutud Selo-
tide wallatusse ja wäe wasto sedda liinna kaitse-
ma. Neist woõraist olleks rahwas heal meel jal-
le tahtnud lahti sada agga nemmad ei woinud.

Kui Titus moistis, et sedda rahwast Jerusalema
liinnas wägga paljo ning liafs olli, siis ruttus-
tas temma ja walmistas ennast ussinaste liinna
ümberpiirma ning walli temma ümber teggema,
nenda kui Kristus neile olli ütelnud, senni kui se
rahwas weel keif ühhesko-us olli, et nalg neid sedda
kangeminne pididi waewama.

Kui Juda-rahwas sedda näggid, siis püüdsid
nemmad feigest süddamest, ni paljo kui nemmad
suutsid ning ärrandasid, sedda keelda, et se ei pid-
dand Titussele forda minnema, agga nemmad ei
woinud mitte, neil ei olnud ühtegi õnne, Jum-
mal isse tahtis otsa nende peäle tehha, sepärrast
ei läinud neil ühtegi nou forda. Ning otse sel ha-
wal tousis suur mässaminne liinnas, et paljo rah-
wast Jummalale foia jures tappeti. Jerusalemma
lin olli wägga kowwa ning kindel ja temmal olli
kolm mürist walli sel polel, kusi liinna pididi min-
dama. Sepärrast kiusasid Roma-rahwas sure
wäega müri peäle sada, ning tormiga liinna ärra-
wotta. Wimaiks said nemmad omneti sure
waewa ja tõga se kahhefordse müri ärra. Sel-
samal aial surri ilma arwamatta rahwas nälga,
nenda kui Josep kirjotab. Ühhe leiwa pallokesse pä-
rast on feige suremad sõbrad teine teist raiunud ja
pist-

pistnud. Lapsed on omma wannematte issa ja emma su eest ja suust roga ärrakistnud, ei olle siis wend egga ödde teine teise peäle armo heitnud. Üks waf wilja on paljo rahha maksnud. Monningad on weikse sitta sure nälja pärrast sönud. Monningad on saddula rihmo, ning kilpide peält nahka ärranärrinud ja ärrasönud. Monni on furnud leitud heinad suus. Mitto on peldikud labbi otsinud, ja roja ning sittaga püüdnud nälja ärra aiada. Siis on wägga paljo rahwast nälga furnud, et Ananias Eleasari poeg, kes sel wae no aial Titusse jure olli pöggenenud, ütleb, et sad da peäle wiisteistkümmend tuhhat furno kehha liinast on leitud ja mahhama etud. Egesippus kirjotab, et ühhest ainust wärrawast mitto tuhhat furnud on wäljakantud, et ni kaua kui Titus liina al olli, kuus sadda tuhhat innimest on ärrafurnud.

Juda-rahwa kâ olli weel Antonia lin, mis kindel ja tuggew lin olli, ning Jummalala kodda olli ka weel nende kâes, seält läks üks sild liina sisse. Sedda liina finniwottes nähti paljo ennam waewa kui keif mu liinnade kallal. Ehk Titus küi teadis, et nalg need Juda-rahwast pididi kautama ja lõppetama, siiski läks temmal aeg igga waks, sepärrast mainitses ning aias temma soa wägge wäggise ning tormiga liina peäle hakkama. Et se jures küi hädda ja kartus olli, siiski läks Roma-rahwale keif assi korda, ning Juda-rahwale ei olnud woimust egga õrne. Kui nüüd se lin jo Roma-rahwa kâes olli, siis andis passimaphu-
huja

huja passunaga tähhe, siis tappeti leif Juda-rah-
 wast ärra, kes se liina peäl olli, monningaid hei-
 deti walli müri peält mahha monningad langsid
 isse furnuks, monningad peäsid öse liina pöggene-
 ma. Pärrest sedda läks söddawäagi kowwaste
 nende peäle, kenne kâ weel Jummalâ koddâ olli.
 Kûl ööldakse, et Titus Jummalâ koddâ Jumma-
 la tenistusse pärrest ei olle tahtnud ärrahârwita-
 da, agga ots olli kâ. Jummalâ sünitas sedda
 asja nenda, et ükski ei piddand Juda-rahwa peä-
 le armo heitma. Gest kui jo kaua olli tappeldud
 ning waewa nähtud, ning Juda-rahwas jilski eg-
 ga ährardamisse egga mainitsemissesega ei taht-
 nud need kindlad paigad Roma-rahwa kätte an-
 da, siis moistis södda wäggi, et nemmad ei wol-
 nud mu wiisil kui näljaga (agga se wottab paljo ae-
 ga) ehk tullega se paiga peäle woimust sada. Se-
 pärrest wotsid monningad söa-mehhed tuld Jum-
 mala kotta heita, se hakkas warsi põllema. Ja nen-
 da põlles se illus ning kallis hone ärra, mis suur
 ja fulus olli, ja tehti tuhhaiks. Need Juda-rah-
 was, kenne kâ peälminne liina ossa olli, on
 muist liina pöggenenud, agga surem hulk neist
 sai tulle ja moõga lãbbi hukka. Preestrid on
 wägga halledaste pallunud, et nemmad piddid el-
 lusse jãma, agga seäl ei olnud armo Jummalâ
 egga innimeste jures. Titus on kostnud: Kui
 nende Jummalâ koddâ ning tenistus on ärrahãr-
 witud, ei olle kâ Preestrid tarwis. Jummalâ
 koddâ on öse kûmnemat rukki-leikuse-ku päwal
 ärrapõlletud selsammal päwal, kui Babiloni kun-

ningas ennemuiste esimest Jummalat kodda on ärrapõlletanud. Ning se pääw on sel Jummalat koial üks õnneto pääw olnud. Sedda aega esimesest Jummalat koiaist ja temma üleseehitamisest, mis Salomon olli teinud, Keisri Wespasianusse teise wallitsusse aastast sadik, mil se Jummalat kodda sütumaiks on ärrahärwitub, on üks teistkümmend sadda aastat peäle üks. Agga sest aiaist, mil se teine Jummalat kodda jälle hakkati üleseehitadama kunninga Sirusse teise wallitsusse aastal, on wiis sadda peäle ühheksa aastat seitsmetkümmend. Kui Judarahwaist nenda waewati, et k'ul ükski ärrapõsemisse peäle ei woinud lota, ning mitto tuhhat nälga surrid, jäid õnneti need teised omma mõtte peäle. Neil päiwil, kui Jummalat kodda nenda ärrapõlletati ja ärrahärwitati, on üks hirnius ja halle assi Jerusalemmas sündinud, mis tulnema põlwe rahwas ei naljalki ussu. Üks aus ja rikkas suurt suggu einmand teiselt poolt Jordani olli hirno pärrast mu rahwaga Jerusalemma põggenenud; kui linnas ni suur ja raske nälja hädda olli, on temma omma nore weikise lapsokesse kätkest wotnud, (k'ul iggamees woib moista, mis suguse süddame walloga temma sedda teinud) ja sedda tapnud, teise pole on temma lüpsnud ning ärrasõnud, teise pole temma pannud sõa-meeste ette, kui need ümberkaudo jooksid ning sõnnist otjised. Agga sõa-meestele on hirm peäle tulnud; kui nemmad sedda näinud, on nemmad se waese naese peäle hallastanud, ja sedda asja Jerusalemma linna ülemile issandile kuletanud.

nud. Sesinnatse hirmsa asja läbbi sündis, et nemmad sest pärvast sedda nou wotsid ennast Titusse alla anda, ning on tulnud Titussaga kõnnelema ja leppima. Algga sepärrast, et nemmad rahhoteeggemisega wägga kauaks ollid wibinud, ja siis weel rahho ning wabbadust pallusid, kui nemmad jo nälja ja mu kõmbega wägga ollid ärrawaewatud, ei sanud nemmad ühtegi. Ja lin on weel pissut päiwi waewalt üllespetud, sel wahhel on ma-ilmama paljo rahwast sure nälja hädda ja waewa läbbi liinast wälja waenlaste leri põggenenud. Siis on neid wägga alwa hinnaga ärramüdüd. Sel puhul on sõa-mehhed koggematta juhtunud näggema üht Juda-meest ennese ommast rojast kuldpenningid noppimad, mis temma ennese sisse olli neelnud. Siis on sedda maid üks kõnne sõa-meeste seas tousnud keige leri läbbi, et Juda-rahwas, kes leri ollid põggenenud, ollid kulda ennese sisse neelnud. (Sest morningad olli, kes muud muudagi ei woinud hoida ning ärrawia kui kulda, sest et need sõa-mehhed keik läbbi otsisid.) Sesinnatse kõnne pärrast leikasid sõa-mehhed ühhel õsel ennam kui kahhetuhhande Juda-rahwa kõhhud lõhki, et nemmad mõtlesid, keige Juda-rahwa kõhtus kuldpenningid ollewad. Ning neid olleks weel ennam lõhki leigatud, kui Titus ei olleks lastnud keelda, et wangi ei pidand tapetama. Wimaaks siis wo-eti Jerusalemma lin ärra, ja siis ei antud norele egga wannale armo, siiski on awwalikkult kulutatud, et rammotumale ning kehwa rahwale, kes ei suutnud sõa-

riisto piddada ning wastopanna, piddi armo an-
tama.

Nenda risuti, süttiti ja põlletati keif se Jerusa-
lemma lin paljaks ning sutumaks ärra; surem
liina ossa rikkuti ning härwitati hirmsaste ärra.
Monni hone jäeti seisma Roma-rahwa sõa-meess-
te warjuks, mis fenna pandi sedda maad wahti-
ma, ka muud tuhjad kirowi honed ja woogad tor-
nid jäid seisma tähheks ning tunnistusseks, et
seäl olli lin ennemuiste olnud. Nenda on Jeru-
salemma lin ärrahärwitud ja sutumaks ärrarik-
kutud kolm nädalat enne Mihkli päwa, wienda-
mal kuul pärrast sedda aega, kui waenlane essiti
temma alla olli tulnud. Wangi wo-eto rahwa
hirmsast surest hulgast läkkitas Titus seitseteist küm-
mend tuhhat noort meest Aleksandria liina pär-
ris-orjaks kirowa fandma ning muud rasked töö-
teggema. Waljo Juda-rahwast müdi alwalt ärra
kui karja. Kaks tuhhat ja eti fenna ja tenna ärra
Roma-rigi made sisse, et neid wahhest sure Här-
rade wooraspeul rahwa immeks ja rõmuks metsa-
liste ette piddi heidetama ning ärrakistama.
Wangisid on keifikst keiki olnud ühheksaküm-
mend peäle seitse tuhhat, et kül siis, kui esmalt
liina alla tuldi, kül kümme sadda tuhhat innimest
liinas on olnud; se surem hulk neist olli wooras
rahwas, ja ei mitte liina foddamikkud; siiski ollid
keif Juda-rahwa so-ust. Kui Titus sure wäega Je-
rusalemma liina sai ärrawoitnud, ärrapõlletanud,
mahakistnud ja ärrahärwitanud, siis panni
temma monningaid sõa-mehhi sedda maad hoid-
ma

ma nende made pärrast, mis seal ümberkaudo olid, ning läks isse ärra sõa-wäega Ewratii jõest sadik, fest ni kaugele kâis sel aial Roma-rigi raia. Agga kui se tuggew, kulus ja pühha Jerusalemma lin ärrahawwitati, siis arwati sedda aega ma-ilma algmissfest nelli tuhhat nelli nelikümmeend aastat; Roma linna üllesehhitamissfest olli kahheksa sadda kolm kolmekümmeend aastat. Kristusse kannatamissfest sai fest sadik nellikümmeend aastat. Nenda on Jerusalem keigefulusam ja üllem lin keige homiko-maal ühhe hirmsa otsa sanud.

Mi raskesti ning hirmsasti on Jummal omma pühha jummalikko sanna põlgjad ja naerjad nuhelnud, ning on se lâbbi keige ma-ilmale ühhe mällestusse tâhhe ja mainitsusse annud, et iggaüks Jummalala wiha ning nuhtlusi peab kartma ning Jummalala ja meie Issanda Jesusse Kristusse tundmisse pole pöörma. Sepärrast peab iggaüks isse ommas meles ussinaste se peäle mõtlema: kui Jummal sefinnatse omma rahwale ei olle armo annud, kennele temma mitto kallist tootust olli annud, kenne seas mitto kallist suurt pühha Prohweti ning wannemad on olnud, kenne Issand Kristus isse omma inimessse ollemisse polest on sündinud, et temma paljo kangelinnene muud rahwast nuhtleb, kellele temma selgest armust omma jummalikko tundmist ning kallist armo-õpetust on annud, kui nemmad tedda se eest ei tâna, ja sedda õiget tõsist Jummalala tundmist ning teinistust ärrapõlgwad, ning kange süddamega naer-

naerivad ja mahhajatavad, nenda kui Jummal par-
rago! Kõik näitse meie seas sündivad.

Sepärrast piddagem Jerusalemma liina ärra-
rahavvitamist allati meles, jätkem patto mahha
ja pöõrgem feigest süddamest Jummal pole, ja
pallugem ikka, et se armolinne Jummal ning Jõ-
sand selsinnatsel häddalissel aial meid ja meie maad
nisugguse hirmsa nuhtlusse eest armoliikkult tah-
haks hoida, meie Jõsanda Jeesusse Kris-
tusse pärrast, Amen.

